

การบริหารจัดการเรียนร่วมที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนในโรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

โดย
นายพีรพัฒน์ วรอัศวโกสิน

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญามหาบัณฑิต

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2566

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร

การบริหารจัดการเรียนร่วมที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนในโรงเรียนเรียนรวม สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

โดย
นายพีรพัฒน์ วรอัศวโกสิน

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา แผนก ก แบบ ก 2 ระดับปริญญามหาบัณฑิต
ภาควิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา 2566
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร

MAINSTREAMING ADMINISTRATION AFFECTING THE QUALITY OF STUDENT IN
INCLUSIVE SCHOOLS UNDER PHRA NAKHON SI AYUTTHAYA PRIMARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for Master of Education EDUCATIONAL ADMINISTRATION
Department of Educational Administration
Silpakorn University
Academic Year 2023
Copyright of Silpakorn University

หัวข้อ การบริหารจัดการเรียนร่วมที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนใน
โรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
พระนครศรีอยุธยา เขต 1

โดย นายพีรพัฒน์ วรธวัชโกศล

สาขาวิชา การบริหารการศึกษา แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญามหาบัณฑิต

อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สายสุตา เตียเจริญ

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม รองศาสตราจารย์ ดร. สงวน อินทร์รักษ์
รองศาสตราจารย์ ดร. วรกาญจน์ สุขสดเขียว

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

.....คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. มาเรียม นิลพันธุ์)

พิจารณาเห็นชอบโดย

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ว่าที่พันตรี ดร. นพดล เจนอักษร)
.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สายสุตา เตียเจริญ)
.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(รองศาสตราจารย์ ดร. สงวน อินทร์รักษ์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(รองศาสตราจารย์ ดร. วรกาญจน์ สุขสดเขียว)

.....ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สำเร็จ อ่อนสัมพันธุ์)

630620047 : การบริหารการศึกษา แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญาโทบัณฑิต

คำสำคัญ : การบริหารจัดการเรียนร่วม, คุณภาพของผู้เรียน

นาย พีรพัฒน์ วรวัศวโกคิน: การบริหารจัดการเรียนร่วมที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนในโรงเรียนเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สายสุตา เตียเจริญ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) การบริหารจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนเรียนร่วมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 2) คุณภาพของผู้เรียนในโรงเรียนเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ 3) การบริหารจัดการเรียนร่วมที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนในโรงเรียนเรียนร่วมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 กลุ่มตัวอย่างได้แก่ โรงเรียนเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 จำนวน 56 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลแต่ละโรงเรียน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 1 คน หัวหน้าฝ่ายบริหารงานวิชาการ จำนวน 1 คน และครู จำนวน 2 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 224 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการเรียนร่วมในสถานศึกษาตามแนวคิดของเบญจา ชลธารันนท์ และคุณภาพของผู้เรียน ตามแนวคิดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ ร้อยละ มัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัยพบว่า

1. การบริหารจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านเครื่องมือ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านนักเรียน และด้านสภาพแวดล้อม
2. คุณภาพของผู้เรียนโรงเรียนเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน และด้านผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน
3. การบริหารจัดการเรียนร่วม ด้านเครื่องมือ และด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนในโรงเรียนเรียนร่วมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 1 โดยภาพรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

630620047 : Major EDUCATIONAL ADMINISTRATION

Keyword : MAINSTREAMING EDUCATION ADMINISTRATION, THE QUALITY OF STUDENT

MR. Pheeraphat WORAATSAWAPHOKHIN : MAINSTREAMING ADMINISTRATION AFFECTING THE QUALITY OF STUDENT IN INCLUSIVE SCHOOLS UNDER PHRA NAKHON SI AYUTTHAYA PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1 Thesis advisor : Assistant Professor Dr. Saisuda Tiacharoen

The purposes of this study were to know 1) The mainstreaming administration in inclusive schools under the Phra Nakhon Si Ayutthaya primary education service area office 1. 2) The quality of student in inclusive schools under the Phra Nakhon Si Ayutthaya Primary Education Service Area Office 1. 3) The mainstreaming administration affecting the quality of student in inclusive schools under Phra Nakhon Si Ayutthaya Primary Education Service Area Office 1. The research sample was 56 inclusive schools under Phra Nakhon Si Ayutthaya Primary Education Service Area Office 1. The respondent in each school consisted 1) school administrator and 2) a head of academic administration and 3) 2 teachers who are responsible for inclusive education. totally 224 respondent. The research instrument was opinionnaire on the mainstreaming education administration based on Benja Chonthanon and the quality assurance based on office of the Basic Education Commission. The statistics used to analyze the data were frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation, and stepwise multiple regression analysis.

The research findings were as follows:

1. The mainstreaming administration in inclusive schools under the Phra Nakhon Si-Ayutthaya Primary Education Service Area Office 1 in overall and each aspect were at a high level. The arithmetic mean values were arranged in the following order: tools aspect, teaching and learning activities aspect, students' aspect, environment aspect.

2. The quality of student in inclusive schools under the Phra Nakhon Si Ayutthaya Primary Education Service Area Office 1 in overall and each aspect were at a high level. The arithmetic mean values were arranged in the following order: learner's desired characteristic aspect, academic achievement of students aspect.

3. The mainstreaming administration in tools aspect and teaching and learning activities aspect were significance affecting on the quality of student as a whole in inclusive schools under Phra Nakhon Si Ayutthaya Primary Education Service Area Office 1 at 0.01 level.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ดี เนื่องจากได้รับความอนุเคราะห์ ความเมตตากรุณาอย่างดี จากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สายสุตา เตียเจริญ อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก รองศาสตราจารย์ ดร.วรกาญจน์ สุขสดเขียว และรองศาสตราจารย์ ดร.สงวน อินทร์รักษ์ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ว่าที่ พันตรี ดร.นพดล เจนอักษร ประธานกรรมการ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สำเร็จ อ่อนสัมพันธุ์ ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก ที่ให้คำปรึกษา คำแนะนำ สนับสนุน และช่วยเหลือ ในการดำเนินงานวิจัย จนเสร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ รวมทั้งคณาจารย์ ภาควิชาการบริหาร การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ทั้งหลายทั้งปวง และให้กำลังใจในการศึกษาวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ นางวัชรี ชนินทยุทวงศ์ นางจรรยาภรณ์ เมฆขาว นางสาวสุวรรณา ชมภูแก้ว นางหทัยทิพย์ หนูมงกุฎ และนางสาวอุดมลักษณ์ หมีสมุทร กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ขอขอบคุณผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ทุกท่านที่อำนวยความสะดวกในการจัดเก็บข้อมูล และตอบแบบสอบถามอย่างดียิ่ง

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ บิดา มารดา และครอบครัววรวัศวโกคิน สำหรับความรัก ความห่วงใย และกำลังใจอย่างดียิ่งเสมอมา นอกจากนี้ ขอขอบคุณเพื่อนนักศึกษาปริญญาโท รุ่น 39 ภาควิชาการบริหาร การศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากรทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือ เป็นกำลังใจเสมอมา จนทำให้ วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ด้วยดี

พีรพัฒน์ วรวัศวโกคิน

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญแผนภูมิ.....	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	2
ปัญหาของการวิจัย	8
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	12
ข้อคำถามของการวิจัย.....	13
สมมติฐานของการวิจัย.....	13
ขอบข่ายเชิงอ้างอิงของการวิจัย.....	13
ขอบเขตของการวิจัย.....	18
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	20
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	21
การบริหารจัดการเรียนร่วม.....	21
ประวัติและความเป็นมาของการบริหารจัดการเรียนร่วม.....	21
ความหมายของการบริหารจัดการเรียนร่วม	22
วิวัฒนาการของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม	26
แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการบริการจัดการเรียนร่วม	31

ประโยชน์ของการบริหารจัดการเรียนร่วม.....	38
องค์ประกอบในการพัฒนาโรงเรียนที่จัดการเรียนร่วม.....	42
แนวคิดการบริหารจัดการเรียนร่วมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	44
การบริหารจัดการเรียนร่วมในประเทศไทย.....	45
รูปแบบการบริหารจัดการเรียนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	51
การบริหารจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	56
คุณภาพของผู้เรียน.....	58
ความหมายคุณภาพของผู้เรียน.....	58
แนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพของผู้เรียน.....	59
มาตรฐานการศึกษา.....	61
มาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	64
ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนเรียนรวมในสังกัด.....	69
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1.....	69
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	72
งานวิจัยในประเทศไทย.....	72
งานวิจัยต่างประเทศ.....	76
สรุป80	
บทที่ 3 การดำเนินงานวิจัย.....	81
ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย.....	81
ระเบียบวิธีวิจัย.....	82
แผนแบบของการวิจัย.....	82
ประชากร.....	83
กลุ่มตัวอย่าง.....	83
ผู้ให้ข้อมูล.....	83

ตัวแปรที่ศึกษา.....	84
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	86
การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ.....	87
สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	88
สรุป90	
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	91
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	91
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การบริหารจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนเรียนรวมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่.....	93
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์คุณภาพของผู้เรียนในโรงเรียนเรียนรวมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา	100
ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์การบริหารจัดการเรียนร่วมที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนในโรงเรียนเรียนรวม	103
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	111
สรุปผลการวิจัย.....	112
การอภิปรายผล.....	113
ข้อเสนอแนะ	125
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป	126
ภาคผนวก.....	127
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัยและรายชื่อผู้เชี่ยวชาญ	128
ภาคผนวก ข ผลการวิเคราะห์ค่าความตรง (IOC) ของเครื่องมือวิจัย	131
ภาคผนวก ค ตัวอย่างหนังสือทดลองใช้เครื่องมือและรายชื่อโรงเรียนทดลองใช้เครื่องมือ	138
ภาคผนวก ง ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือวิจัย	141

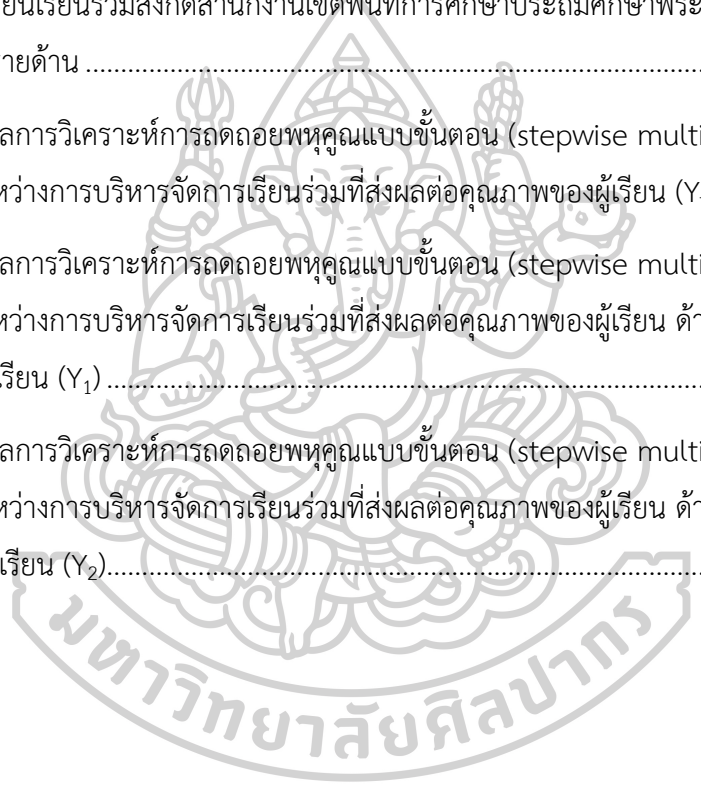
ภาคผนวก จ หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลและ รายชื่อโรงเรียนที่ใช้ในการ เก็บรวบรวมข้อมูล	144
ภาคผนวก ฉ เครื่องมือการวิจัย.....	149
รายการอ้างอิง	160
ประวัติผู้เขียน	166

สารบัญตาราง

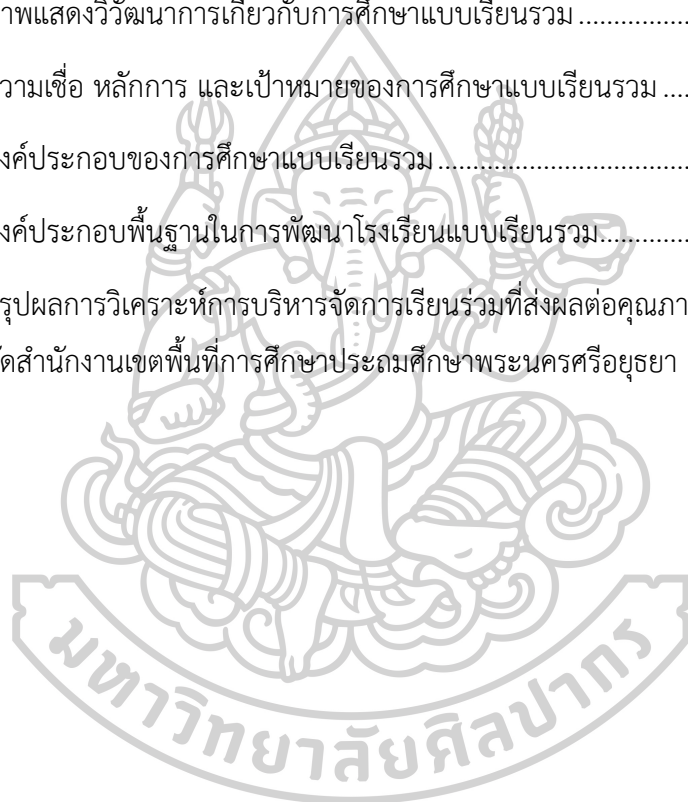
	หน้า
ตารางที่ 1 หลักการในการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติ.....	33
ตารางที่ 2 สถานศึกษาที่มีการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ที่อยู่ในระบบสารสนเทศการศึกษาพิเศษและการศึกษา สงเคราะห์ (Special Education Technology: SET) จำนวน 64 โรงเรียน.....	69
ตารางที่ 3 จำนวนประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูล.....	84
ตารางที่ 4 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	92
ตารางที่ 5 คำขวัญเลิศคุณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการบริหารจัดการเรียนร่วมของ โรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 โดย ภาพรวมและจำแนกรายด้าน.....	94
ตารางที่ 6 คำขวัญเลิศคุณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการบริหารจัดการเรียนร่วมของ โรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ด้าน นักเรียน (S : Student).....	95
ตารางที่ 7 คำขวัญเลิศคุณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการบริหารจัดการเรียนร่วมของ โรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ด้าน สภาพแวดล้อม (E : Environment).....	96
ตารางที่ 8 คำขวัญเลิศคุณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการบริหารจัดการเรียนร่วมของ โรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ด้าน กิจกรรมการเรียนการสอน (A : Activities).....	97
ตารางที่ 9 คำขวัญเลิศคุณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการบริหารจัดการเรียนร่วมของ โรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ด้าน เครื่องมือ (T : Tools).....	99
ตารางที่ 10 คำขวัญเลิศคุณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับคุณภาพของผู้เรียนในโรงเรียนเรียน รวมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 โดยภาพรวมและ จำแนกรายด้าน.....	100

ตารางที่ 11 คำขวัญมีเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับคุณภาพของผู้เรียนในโรงเรียนเรียนรวมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ด้านผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน.....	101
ตารางที่ 12 คำขวัญมีเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับคุณภาพของผู้เรียนในโรงเรียนเรียนรวมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน.....	102
ตารางที่ 13 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการบริหารจัดการเรียนรวมที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนในโรงเรียนเรียนรวมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ภาพรวมและรายด้าน	104
ตารางที่ 14 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (stepwise multiple regression analysis) ระหว่างการบริหารจัดการเรียนรวมที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน (Y_{tot}).....	105
ตารางที่ 15 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (stepwise multiple regression analysis) ระหว่างการบริหารจัดการเรียนรวมที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน ด้านผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน (Y_1)	107
ตารางที่ 16 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (stepwise multiple regression analysis) ระหว่างการบริหารจัดการเรียนรวมที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน (Y_2).....	108

สารบัญแผนภูมิ

	หน้า
แผนภูมิที่ 1 ขอบข่ายเชิงอ้างอิงของการวิจัย	18
แผนภูมิที่ 2 ขอบเขตของการวิจัย	19
แผนภูมิที่ 3 ขั้นตอนนำไปสู่การศึกษาแบบเรียนรวม	27
แผนภูมิที่ 4 ภาพแสดงวิวัฒนาการเกี่ยวกับการศึกษาแบบเรียนรวม	31
แผนภูมิที่ 5 ความเชื่อ หลักการ และเป้าหมายของการศึกษาแบบเรียนรวม	34
แผนภูมิที่ 6 องค์ประกอบของการศึกษาแบบเรียนรวม	36
แผนภูมิที่ 7 องค์ประกอบพื้นฐานในการพัฒนาโรงเรียนแบบเรียนรวม.....	43
แผนภูมิที่ 8 สรุปผลการวิเคราะห์การบริหารจัดการเรียนร่วมที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนในโรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1.....	110

บทที่ 1

บทนำ

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างคน สร้างสังคม และสร้างชาติ เป็นกลไกหลักในการพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุขในกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกศตวรรษที่ 21 และการเป็นไทยแลนด์ 4.0 เนื่องจากการศึกษามีบทบาทสำคัญในการสร้างความได้เปรียบของประเทศ เพื่อใช้ในการแข่งขันและยืนหยัดในเวทีโลก ภายใต้ระบบเศรษฐกิจและสังคมที่เป็นพลวัต ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกจึงให้ความสำคัญและทุ่มเทกับการพัฒนาการศึกษาเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของตนเอง ให้สามารถก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ภูมิภาค และของโลก ควบคู่กับการรักษาอัตลักษณ์ของประเทศในส่วนของประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษา การพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของคนไทยให้มีทักษะ ความรู้ความสามารถ และสมรรถนะที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานและการพัฒนาประเทศ ภายใต้แรงกดดันภายนอกจากกระแสโลกาภิวัตน์ และแรงกดดันภายในประเทศที่เป็นปัญหาวิกฤตที่ประเทศต้องเผชิญ เพื่อให้คนไทยมีคุณภาพชีวิตที่ดี สังคมไทยเป็นสังคมคุณธรรม จริยธรรม และประเทศสามารถก้าวข้ามกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลางไปสู่ประเทศที่พัฒนาแล้ว รองรับการเปลี่ยนแปลงของโลกทั้งในปัจจุบันและอนาคตโดยการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญและส่งผลกระทบต่อระบบการศึกษา ระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทย¹

ในประเทศไทย การจัดการศึกษาโดยกระทรวงศึกษาธิการ เข้ามาดูแลโดยตรงและเปิดโอกาสให้เอกชนเข้ามีส่วนร่วมในการศึกษาตั้งแต่ระดับการศึกษาปฐมวัยจนถึงระดับอุดมศึกษา สำหรับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาในประเทศไทยนั้น ได้กำหนดให้พลเมืองไทยต้องจบการศึกษาอย่างน้อยที่สุดในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ต้องเข้ารับการศึกษาย่างช้าสุดเมื่ออายุ 7 ปี ซึ่งการศึกษาระดับมัธยมศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาขั้นพื้นฐาน แบ่งออกเป็นระดับชั้นประถมศึกษา 6 ปีและมัธยมศึกษา 6 ปี นอกจากนี้แล้วการศึกษาขั้นพื้นฐานยังรวมถึงการศึกษาปฐมวัยอีกด้วย ทั้งนี้รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายตามความในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ส่วนการบริหารและการควบคุมการศึกษาในระดับอุดมศึกษาจะดำเนินการโดยสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ซึ่งเป็นแผนกหนึ่งของกระทรวงศึกษาธิการ ในปัจจุบันการศึกษาในประเทศไทยมีทั้งสิ้น 3 รูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม

---

¹ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 (กรุงเทพฯ: พรินทวนกราฟฟิค, 2560), 35.

อัยยาศัย จากสาระสำคัญทั้งกฎหมาย กฎกระทรวงนโยบายที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงแนวทางและระบบการจัดการศึกษา เพื่อมุ่งเน้นปฏิรูปการศึกษาดังกล่าว แสดงถึงเจตนารมณ์ในการจัดการศึกษาในทิศทางเดียวกัน คือการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้กับเด็กทุกคนอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยเป็นการจัดการศึกษาแบบให้เปล่า ทั้งนี้สำหรับเด็กพิการหรือเด็กที่มีความบกพร่องทุกประเภทนั้น รัฐต้องจัดให้เป็นพิเศษ กล่าวคือ การจัดให้ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานและได้รับการพัฒนาศักยภาพในรูปแบบและวิธีการที่เหมาะสม โดยต้องขจัดปัญหาและอุปสรรคอันเนื่องมาจากความพิการและจัดให้ได้เข้าเรียน ในสภาพแวดล้อมที่มีขีดจำกัดน้อยที่สุด โดยทั่วไปหมายถึงจัดให้เข้าเรียนร่วมในชั้นเรียนปกติร่วมกับนักเรียนทั่วไป ยกเว้นในกรณีที่มีความพิการมากจนโรงเรียนไม่สามารถสนองต่อความต้องการจำเป็นพิเศษทางการศึกษาของนักเรียนที่พิการให้เป็นเฉพาะบุคคลได้เท่านั้น นอกจากนี้ยังได้กำหนดนโยบายให้นำโครงสร้างซีท (SEAT) ซึ่งเป็นแนวคิดในการนำนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมกับนักเรียนปกติ โดยมีจุดมุ่งหมาย เพื่อให้นักเรียนพิการหรือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษบางประเภทหรือประเภทเรียนร่วมได้ในโรงเรียนปกติทั่วไป ได้รับการศึกษาที่เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการพิเศษของนักเรียนเป็นรายเฉพาะบุคคล และเพื่อช่วยให้โรงเรียนที่จัดการเรียนร่วมได้พัฒนาการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษที่ได้รับการศึกษาร่วมกับนักเรียนปกติทั่วไปให้มีมาตรฐานตามที่กำหนด²

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 เรื่อง สิทธิและหน้าที่ทางการศึกษาในมาตรา 10 วรรคสอง กล่าวว่า การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสาร และการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพหรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาสต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ วรรคสาม กล่าวว่า การศึกษาสำหรับคนพิการในวรรคสอง ให้จัดตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง และจากพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 เรื่อง สิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา มาตรา 5 กล่าวว่า คน

² เบญจา ชลธาร์นนท์, คู่มือการบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ, 2546), 1-2.

พิการมีสิทธิทางการศึกษาดังนี้ (1) ได้รับการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการจนตลอดชีวิต พร้อมทั้งได้รับเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา (2) เลือกรับบริการทางการศึกษา สถานศึกษา ระบบและรูปแบบทางการศึกษาโดยคำนึงถึงความสามารถ ความสนใจ ความถนัด และความต้องการจำเป็นพิเศษ และ (3) ได้รับการศึกษาที่มีมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษา รวมทั้งการจัดหลักสูตรกระบวนการเรียนรู้ การทดสอบทางการศึกษาที่เหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการแต่ละประเภทและบุคคล มาตรฐาน 8 วรรค 5 กล่าวว่า สถานศึกษาใดปฏิเสธไม่รับคนพิการเข้าศึกษาให้ถือเป็นการปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมตามกฎหมาย และในมาตรา 19 กล่าวว่า กำหนดให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีหน้าที่ดำเนินการจัดการศึกษาโดยเฉพาะการจัดการเรียนรวม การนิเทศ กำกับ ติดตาม เพื่อให้คนพิการได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง และมีคุณภาพตามที่กฎหมายกำหนด³

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้กล่าวถึงจัดการศึกษา ดังนี้ หมวด 1 บททั่วไป ความมุ่งหมายและหลักการมาตรา 6 การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งทางร่างกายจิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรมมีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข หมวด 2 สิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา มาตรา 10 การจัดการศึกษา ต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพ หรือบุคคล ซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาส ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ การศึกษาสำหรับคนพิการในวรรคสอง ให้จัดตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความสามารถพิเศษ ต้องจัดด้วยรูปแบบที่เหมาะสมโดยคำนึงถึงความสามารถของบุคคลนั้น หมวด 4 แนวการ

³ ประกอบ กุลเกลี้ยง, การติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาเรียนรวมสำหรับเด็กพิการ และเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ, พิมพ์ครั้งที่ 2 ed. (นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2560), 2.

จัดการศึกษา มาตรา 24 การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการ ดังต่อไปนี้ (1) จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล (2) ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา (3) จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็นและทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง (4) จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝัง คุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา (5) ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ (6) จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ที่มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่ายเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 มาตรา 3 ได้กำหนดความหมายของคำที่เกี่ยวข้องกับพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 ไว้ดังนี้ "คนพิการ" หมายความว่า บุคคลซึ่งมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคม เนื่องจากมีความบกพร่องทางการเห็น การได้ยิน การเคลื่อนไหว การสื่อสาร จิตใจ อารมณ์ พฤติกรรม สติปัญญา การเรียนรู้ หรือความบกพร่องอื่นใด ประกอบกับมีอุปสรรคด้านต่าง ๆ และมีความต้องการจำเป็นพิเศษทางการศึกษาที่จะต้องได้รับความช่วยเหลือด้านหนึ่งด้านใด เพื่อให้สามารถปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคมได้อย่างบุคคลทั่วไป ทั้งนี้ ตามประเภทและหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการประกาศกำหนด "ผู้ดูแลคนพิการ" หมายความว่า บิดา มารดา ผู้ปกครอง บุตร สามี ภรรยา ญาติ พี่น้อง หรือบุคคลที่รับผิดชอบอุปการะคนพิการ "แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล" หมายความว่า แผนซึ่งกำหนดแนวทางการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการ ตลอดจนกำหนดเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาเฉพาะบุคคล "ครูการศึกษาพิเศษ" หมายความว่า ครูที่มีวุฒิทางการศึกษาพิเศษสูงกว่าระดับปริญญาตรีขึ้นไป และปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน "การเรียนร่วม" หมายความว่า การจัดให้คนพิการได้เข้าศึกษาในระบบการศึกษา ทั่วไปทุกระดับและหลากหลายรูปแบบ รวมถึงการจัดการศึกษาให้สามารถรองรับ

การเรียนการสอนสำหรับคนทุกกลุ่มรวมทั้งคนพิการ "สถานศึกษาเฉพาะความพิการ" หมายความว่า สถานศึกษาของรัฐหรือเอกชนที่จัดการศึกษาสำหรับคนพิการโดยเฉพาะ ทั้งในลักษณะอยู่ประจำ ไป-กลับ และรับบริการที่บ้าน "ศูนย์การศึกษาพิเศษ" หมายความว่า สถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษานอกระบบ หรือตามอัธยาศัยแก่คนพิการ ตั้งแต่แรกเกิดหรือแรกพบความพิการจนตลอดชีวิตและจัดการศึกษาอบรมแก่ผู้ดูแลคนพิการ ครู บุคลากร และชุมชน รวมทั้งการจัดสื่อ เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก บริการและความช่วยเหลืออื่นใด ตลอดจนปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กำหนดในประกาศกระทรวง "ศูนย์การเรียนเฉพาะความพิการ" หมายความว่า สถานศึกษาที่จัดการศึกษานอกระบบ หรือตามอัธยาศัยแก่คนพิการโดยเฉพาะ โดยหน่วยงานการศึกษานอกโรงเรียน บุคคล ครอบครัว ชุมชน มาตรา 5 คนพิการมีสิทธิทางการศึกษา ดังนี้ (1) ได้รับการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการจนตลอดชีวิต พร้อมทั้งได้รับเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา (2) เลือกรับบริการทางการศึกษา สถานศึกษา ระบบและรูปแบบการศึกษา โดยคำนึงถึงความสามารถ ความสนใจ ความถนัดและความต้องการจำเป็นพิเศษของบุคคลนั้น (3) ได้รับการศึกษาที่มีมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษา รวมทั้ง การจัดหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ การทดสอบทางการศึกษาที่เหมาะสมสอดคล้องกับ ความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการแต่ละประเภทและบุคคล มาตรา 8 ให้สถานศึกษาในทุกสังกัดจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลและต้องปรับปรุงแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในประกาศกระทรวง สถานศึกษาในทุกสังกัดและศูนย์การเรียนเฉพาะความพิการอาจจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ทั้งในระบบ นอกระบบและตามอัธยาศัยในรูปแบบที่หลากหลาย ทั้งการเรียนร่วมและการจัดการศึกษาเฉพาะความพิการ รวมถึงการให้บริการฟื้นฟูสมรรถภาพ การพัฒนาศักยภาพในการดำรงชีวิตอิสระ การพัฒนาทักษะพื้นฐานที่จำเป็น การฝึกอาชีพหรือการบริการอื่นใดให้สถานศึกษาในทุกสังกัดจัดสภาพแวดล้อม ระบบสนับสนุนการเรียนการสอน ตลอดจนบริการเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ที่คนพิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ ให้สถานศึกษาระดับอุดมศึกษาในทุกสังกัด มีหน้าที่รับคนพิการเข้าศึกษาในสัดส่วนหรือจำนวนที่เหมาะสม ทั้งนี้ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด สถานศึกษาใดปฏิเสธไม่รับคนพิการเข้าศึกษาให้ถือเป็นการเลือกปฏิบัติ โดยไม่เป็นธรรมตามกฎหมาย สถานศึกษาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ต้องสนับสนุนผู้ดูแลคนพิการและประสานความร่วมมือจากชุมชนหรือนักวิชาชีพ เพื่อให้คนพิการได้รับการศึกษาทุกระดับหรือบริการ

ทางการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการ มาตรา 19 ให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีหน้าที่ดำเนินการจัดการศึกษาโดยเฉพาะการจัดการเรียนร่วม การนิเทศ กำกับ ติดตาม เพื่อให้คนพิการได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพตามที่ กฎหมายกำหนด เพื่อให้การดำเนินการบรรลุวัตถุประสงค์ตามวรรคหนึ่ง ให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานให้การสนับสนุนทรัพยากร องค์ความรู้ และบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านแก่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กำหนดประเภทและหลักเกณฑ์ของคนพิการทางการศึกษา พ.ศ. 2552 กำหนดประเภทและหลักเกณฑ์ของคนพิการทางการศึกษา ในข้อ 2 ประเภทของคนพิการทางการศึกษา มีดังต่อไปนี้ (1) บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเห็น (2) บุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน (3) บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา (4) บุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหว หรือสุขภาพ (5) บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ (6) บุคคลที่มีความบกพร่องทางการพูดและภาษา (7) บุคคลที่มีความบกพร่องทางพฤติกรรมหรืออารมณ์ (8) บุคคลออทิสติก (9) บุคคลพิการซ้อน⁴

การศึกษาแบบเรียนร่วม ตรงกับภาษาอังกฤษคำว่า Mainstreaming เป็นกระบวนการของการเพิ่มความสามารถของระบบการศึกษา เพื่อให้ยื่นมือเข้าไปให้ถึงผู้เรียนทุกคน จึงเป็นที่เข้าใจกันว่า การเรียนร่วมเป็นเสมือนกุญแจสำคัญที่จะเข้าไปสู่ความสำเร็จของการศึกษาเพื่อปวงชนในฐานะของ หลักการทั้งหมดควรจะได้เป็นแนวคิดข้อแนะนำด้านนโยบายและวิธีปฏิบัติเริ่มจากข้อเท็จจริงที่ว่า การศึกษาเป็นสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน และเป็นมากกว่าเป็นเพียงชุมชนที่มีความเท่าเทียมกัน ในการประชุมที่ซาลามังกา ประเทศสเปนในเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2537 (1994) การศึกษาเพื่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษระดับโลก : การเข้าถึงและคุณภาพผู้เข้าร่วมประชุมมากกว่า 300 คน จาก 92 ประเทศ และ 25 องค์การนานาชาติ ได้ลงความเห็น ว่า นโยบายพื้นฐานที่ควรเปลี่ยนแปลง ต้องอาศัยแนวคิดในการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมซึ่งจะช่วยให้โรงเรียนต่าง ๆ ได้ให้บริการแก่เด็กทุกคนโดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษทางการศึกษา เหตุผลในการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วม คือ (1) เพื่อความเป็นธรรมทางการศึกษาที่จะต้องจัดการเรียนร่วมเพื่อให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาร่วมกัน หมายถึง การพัฒนาวิธีการสอนที่ตอบสนองต่อความแตกต่างระหว่างบุคคลและการกระทำ

⁴ ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กำหนดประเภทและหลักเกณฑ์ของคนพิการทางการศึกษา พ.ศ. 2552, **ราชกิจจานุเบกษา** เล่ม 126, ตอนพิเศษ 80 ง (8 มิถุนายน 2552), 57.

เช่นนี้จะเป็นโยบายกับเด็กทุกคน (2) เพื่อความเป็นธรรมทางสังคม โรงเรียนที่จัดการเรียนร่วมนสามารถเปลี่ยนแปลงเจตคติต่อความหลากหลายโดยการจัดการศึกษาให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษและเด็กปกติที่เรียนร่วมกันสร้างพื้นฐานแห่งความเป็นธรรมและชุมชนที่ไม่แบ่งแยก (3) เพื่อความเป็นธรรมทางเศรษฐกิจ เพราะการจัดการเรียนร่วมนให้เด็กได้มีค่าใช้จ่ายน้อยกว่าการที่จะสร้างสถานศึกษาพิเศษเฉพาะความพิการบางประเภท⁵

ในปัจจุบัน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้มีนโยบายให้สถานศึกษาในสังกัดจัดการศึกษาสำหรับคนพิการในรูปแบบการเรียนร่วมนและเรียนรวม โดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) มาตั้งแต่ปีการศึกษา 2547 เป็นต้นมา และการบริหารจัดการทั้งระบบโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) โดยได้คัดเลือกโรงเรียนที่มีแนวโน้มว่าจะมีเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้ารับบริการทางการศึกษาภายในสถานศึกษาจึงต้องเข้าร่วมโครงการโรงเรียนแกนนำการจัดการเรียนร่วมนและเรียนรวมครอบคลุมทุกอำเภอ อำเภอละไม่น้อยกว่า 2 แห่ง จนถึงปีการศึกษา 2555 มีโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมนและเรียนรวม จำนวนทั้งสิ้น 5,026 แห่ง และมีโรงเรียนเครือข่ายที่มีเด็กพิการทุกคนได้เข้าเรียนและเรียนในโรงเรียนใกล้บ้าน และในปีงบประมาณ 2556 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีนโยบายสร้างความเข้มแข็งให้โรงเรียนที่จัดการเรียนร่วมนและเรียนรวมทุกแห่ง โดยจัดให้เด็กพิการทุกคนได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคลโดยเฉพาะในรูปแบบโรงเรียนต้นแบบการเรียนรวม (Inclusive schools) จำนวน 445 แห่ง ในปีงบประมาณ 2557 ได้ขยายโรงเรียนต้นแบบการเรียนรวมเพิ่มขึ้นอีกจำนวน 783 แห่ง รวมทั้งสิ้น 1,228 แห่ง ซึ่งกระจายอยู่ในทุกอำเภอ ทุกสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ประกาศให้ ปีการศึกษา 2559 เป็นปีแห่งความร่วมมือด้านการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ เป็นการแสดงเจตนารมณให้ผู้เรียนทุกคนได้รับสิทธิ และโอกาสในการศึกษาอย่างเสมอภาคกัน โดยมีการจัดการที่เหมาะสมในโรงเรียนและห้องเรียน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์ที่ยึดหลักปรัชญาของการอยู่ร่วมนกัน (Inclusion) เน้นให้มีการนำบริการสนับสนุนต่าง ๆ มาจัดกระบวนการเรียนการสอนสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลผ่านโครงสร้าง

---

⁵ มลิวัดย์ ธรรมแสง, "ความเข้าใจเรื่องเรียนรวม," มปป., accessed 25 มีนาคม 2566, <https://www.deafthai.org/wpcontent/uploads/2018/05ความเข้าใจเรื่องเรียนรวม.pdf>.

การบริหารจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมที่เป็นพื้นฐานของการทำงานระหว่างเด็กที่มีความต้องการพิเศษ และเด็กปกติที่เป็นสากล⁶

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่จัดทำมาตรฐาน การศึกษาของการศึกษาพิเศษให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 และที่แก้ไข เพิ่มเติม มาตรา 9 (3) โดยมีการกำหนดเนื้อหาการศึกษาและจัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ทุกระดับและประเภทการศึกษาประกอบกับมาตรา 5 (3) แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาสำหรับคน พิการ พ.ศ. 2551 (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2556 ในเรื่องของสิทธิทางการศึกษา สำหรับคนพิการให้คนพิการ ได้รับการศึกษาที่มีมาตรฐาน ดังนั้น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงได้จัดทำ มาตรฐานการเรียนร่วมขึ้น เพื่อใช้เป็นกลไกในการขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนร่วม สถานศึกษาในสังกัดของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและโดยเน้นการพัฒนาที่ครอบคลุมคุณภาพของ ผู้เรียน คุณภาพด้านการจัดการเรียนการสอน คุณภาพด้านการบริหารจัดการเรียนร่วม และคุณภาพ ด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา

ปัญหาของการวิจัย

โรงเรียนเรียนรวมในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 มีนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษประเภทต่าง ๆ เข้ามาเรียนร่วมกับนักเรียนปกติหลากหลาย ประเภท เช่น ประเภทความบกพร่องทางการเรียนรู้ ประเภทความบกพร่องทางพฤติกรรมและ อารมณ์ และประเภทออทิสติก ซึ่งนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเหล่านี้ เกิดจากการที่ผู้ปกครองไม่มี ความรู้เกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ และปัญหาที่พบส่วนมากเกิดจาก ผู้ปกครองไม่ยอมรับถึงสภาพความบกพร่องของบุตรหลาน เพราะขาดความเข้าใจถึงสิทธิและวิธีการ นำนักเรียนเหล่านี้เข้าสู่ระบบการศึกษาอย่างถูกวิธีและมีคุณภาพ จึงทำให้นักเรียนเหล่านี้ถูกผู้ปกครอง มองว่าเป็นนักเรียนที่มีความปกติแค่พัฒนาการบางอย่างล่าช้า และเมื่อนำนักเรียนเหล่านี้เข้าสู่ระบบ การศึกษาแบบปกติที่ไม่ใช่สถานศึกษาที่มีความเฉพาะทาง เช่น ราชประชานุเคราะห์ หรือ สถาบัน ปัญญานูกุล นักเรียนจะได้รับการศึกษาแบบนักเรียนปกติทั่วไปและจะมีพัฒนาการที่กลับมาปกติตาม ช่วงวัยตามความเชื่อของผู้ปกครองที่ขาดความรู้และการยอมรับในความบกพร่องของบุตรหลาน ดังนั้น การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลพิการหรือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษจะต้องจัดให้มีความ

⁶ ทิพวรรณ จันทร์สถิตย์, แนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรวม (กรุงเทพมหานคร: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพฯ, 2560), 4.

เหมาะสมกับความต้องการและความสามารถของบุคคลเหล่านั้น และจากการสำรวจรายงานแบบ นิเทศ ติดตามการดำเนินงานการจัดการศึกษาพิเศษแบบเรียนร่วม เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสู่การ ปฏิบัติสำหรับโรงเรียนต้นแบบเรียนรวมและโรงเรียนที่จัดการศึกษาแบบเรียนร่วม (ตามโครงสร้าง SEAT) ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ที่อยู่ในระบบ สารสนเทศการศึกษาพิเศษและการศึกษาสงเคราะห์ (Special Education Technology: SET) นั้นยังมีปัญหาที่เด่นชัดอยู่หลายประการเมื่อแยกเป็นรายด้าน และด้านที่ต้องได้รับการพัฒนามากที่สุด ได้แก่ ด้านนักเรียน (student) คือ ผู้เรียนไม่สามารถพัฒนาหรือแสดงออกถึงความรู้ ความสามารถได้ ตามระดับความสามารถในปัจจุบันที่ระบุไว้ในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล รองลงมา ได้แก่ ด้านสภาพแวดล้อม (Environment) คือ นโยบายการจัดการศึกษาเรียนร่วมของสถานศึกษาบาง สังกัด ยังขาดความชัดเจนต่อการนำไปปฏิบัติในสถานศึกษาที่เป็นทิศทางเดียวกัน และการขาด ผู้รับผิดชอบหลักที่ดูแลกำกับติดตามด้านการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วม อีกทั้งความแตกต่างของ สังกัดสถานศึกษา ทำให้ขาดโอกาสในการประสานความร่วมมือหรือขอรับความช่วยเหลือจากศูนย์ การศึกษาพิเศษ สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ นอกจากนี้ ครูผู้สอนห้องเรียนรวมมีภาวะเครียด สะสม ท้อแท้ หมัดกำลังใจกับการไม่สามารถจัดการพฤติกรรมของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ อากากระดับรุนแรง ก้าวร้าว ที่เรียนในห้องเรียนรวมของตนได้ และนักเรียนปกติในห้องเรียนรวม หวาดระแวง กลัวถูกแกล้งหรือถูกทำร้ายร่างกายจากเพื่อนที่มีอาการระดับรุนแรงวันใดวันหนึ่ง และ บางครั้งผู้ปกครองบางคนมีทัศนคติเชิงลบ อีกทั้งไม่มีความรู้ด้านการศึกษาพิเศษ ไม่เปิดใจยอมรับว่า บุตรหลานมีแนวโน้มเป็นนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ทำให้การประสานความร่วมมือระหว่างครู และผู้ปกครองเพื่อให้ความช่วยเหลือนักเรียนเป็นไปได้ยาก รองลงมา ได้แก่ ด้านกิจกรรมการเรียน การสอน (Activities) คือ ความรู้และทัศนคติต่อการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมของผู้บริหารไม่ เอื้ออำนวยให้ครูผู้สอนห้องเรียนรวมเข้ารับการฝึกอบรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วม ทั้งที่ต้องนำความรู้ เทคนิค หรือกลยุทธ์การสอนที่หลากหลายมาประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาศักยภาพ นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษที่มีลักษณะเฉพาะบุคคล นอกจากนี้ ครูบางคนมีทัศนคติเชิงลบต่อ นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ครูบางคนไม่มีความรู้ด้านการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วม ครูการศึกษาพิเศษ บางสังกัดไม่ได้รับการสนับสนุนให้เพิ่มพูนความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา เรียนรวมที่ต่อเนื่อง เช่น ครูไม่มีความรู้เกี่ยวกับศาสตร์การสอนวิชาคณิตศาสตร์ วิชาภาษาไทยสำหรับ นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ การจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนรวม และการวัดและประเมินผล นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในห้องเรียนรวม และลำดับสุดท้าย ได้แก่ ด้านเครื่องมือ (Tools) คือ งบประมาณของสถานศึกษาบางสังกัด ลดลงทำให้ไม่เพียงพอต่อการให้ความช่วยเหลือนักเรียนที่มี ความต้องการพิเศษ และการจัดหาพี่เลี้ยงเด็กพิการ อีกทั้งสถานศึกษาทุกสังกัดขาดโอกาสการเลือก ซื้อสื่อการศึกษาที่ตรงกับการพัฒนา พื้นฟูบำบัดนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษอย่างแท้จริง ทำให้ได้

เพียงเสื้อผ้า ๆ จากร้านเดิม ๆ ที่มีราคาค่อนข้างสูง รวมถึงความไม่พร้อมของสิ่งอำนวยความสะดวก ทั้งทางลาด ลิฟท์ หรือราวเกาะเดินทำให้นักเรียนพิการทางร่างกายขาดโอกาสการเข้าเรียนในสถานศึกษา นอกจากนี้ ความแตกต่างของการได้รับเงินเพิ่มสำหรับตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษ (พ.ค.ศ.) ที่กำหนดให้ครูการศึกษาพิเศษที่สอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้รับเงิน พ.ค.ศ. แต่ครูผู้สอนในห้องเรียนรวมไม่ได้รับเงิน พ.ค.ศ. ทั้งที่ได้จัดการเรียนการสอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในห้องเรียนรวม ทำให้ครูผู้สอนในห้องเรียนรวมบางคน มองข้ามผ่านการช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เพียงเพราะกลัวที่จะต้องเสียสละเงินในการจัดซื้ออุปกรณ์มาจัดการเรียนการสอนให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษในชั้นเรียนของตน⁷ ซึ่งเกิดจากการขาดความรู้และความเข้าใจในเรื่องของการบริหารจัดการเรียนร่วมตามโครงสร้าง SEAT ของทั้งผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียน ทั้งนี้ จากการรายงานผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2564 ในภาคส่วนของสถานศึกษาที่มีการบริหารจัดการเรียนร่วมนั้น ยังมีปัญหาอุปสรรคหลายประการในการดำเนินงานของสถานศึกษาที่ไม่สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษได้อย่างเต็มรูปแบบ เมื่อมีนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเข้ามารับการบริการทางการศึกษาในสถานศึกษาของตนเอง เช่น บุคลากรในสถานศึกษาที่มีการบริหารจัดการเรียนร่วมนั้น ยังขาดความเข้าใจต่อการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษที่เข้ามารับการศึกษาร่วมกับนักเรียนปกติในสถานศึกษาของตนเอง การคัดแยกเด็กที่ถูกต้อง การขาดแคลนสื่อ วัสดุ และอุปกรณ์อำนวยความสะดวกสำหรับเด็กพิเศษ และปัญหาที่เกี่ยวกับการขาดความรู้และทักษะในการคัดกรองเพื่อระบุประเภทความพิการของครูผู้รับผิดชอบ ทำให้ผลการคัดกรองที่ได้ไม่ชัดเจนและผิดพลาด ซึ่งจะมีผลโดยตรงต่อการวางแผนพัฒนาตามความต้องการพิเศษ อีกทั้งยังขาดความรู้และทักษะในเรื่องของการวัดและประเมินผล รวมถึงผู้บริหารไม่ได้ให้ความสำคัญอย่างจริงจังกับเรื่องนี้ อันเนื่องมาจากภาระงานที่ต้องรับผิดชอบ ทั้งยังไม่ใช่กลุ่มสาระหรือเป้าหมายหลักที่จะต้องมากระดัดผลสัมฤทธิ์กับกลุ่มเด็กที่มีความต้องการพิเศษ จึงเป็นเหตุให้ผู้บริหารและครูไม่ได้ให้ความสำคัญต่อการปฏิบัติงานในด้านการบริหารจัดการเรียนร่วมตามโครงสร้างซีท (SEAT) เท่าที่ควร นอกจากนี้ อีกประเด็นหนึ่งที่สำคัญ คือ การเปลี่ยนแปลงผู้บริหารหรือผู้รับผิดชอบงานด้านการจัดการเรียนการสอนแบบห้องเรียนรวมภายในสถานศึกษาอยู่บ่อยครั้ง โดยเฉพาะสำหรับตำแหน่งพี่เลี้ยงเด็กพิการที่บางโรงเรียนระบุขอรับการสนับสนุนจากทางสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ที่ได้จัดสรรมาเพื่อให้ทำหน้าที่ดูแลนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษที่เข้ามาเรียนร่วมกับเด็กปกติ

⁷ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1, รายงานแบบนิเทศ ติดตามการดำเนินงานการจัดการศึกษาพิเศษแบบเรียนร่วม ประจำปีงบประมาณ 2564 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1, 55-58.

ผลปรากฏว่า มีสถานศึกษาหลายแห่งได้มีการมอบหมายให้พี่เลี้ยงเด็กพิการทำงานผดุงครรภ์ที่วางไว้ โดยพี่เลี้ยงเด็กพิการไม่ได้ทำหน้าที่ดูแลนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษอย่างเต็มที่ เต็มเวลา แต่ถูกมอบหมายให้ไปปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ที่ผู้บริหารมอบหมาย หรือ บางสถานศึกษาทำหน้าที่สอนทดแทนครูประจำการบางกลุ่มสาระที่มีการขาดแคลนหรือย้ายออก ซึ่งปัญหาเหล่านี้เป็นสาเหตุสำคัญอีกประการหนึ่งที่มีผลกระทบต่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนกลุ่มนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเข้ามาเรียนร่วมกับนักเรียนปกติในอนาคต⁸

รายงานผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ประจำปี 2564 ได้ผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา ต้นแบบโรงเรียนเรียนรวมทั้งหมด 9 โรงเรียน แยกตามกลุ่มอำเภอ อำเภอละ 1 โรงเรียน รวม 9 อำเภอ ได้แก่ 1) โรงเรียนวัดหันตรา 2) โรงเรียนวัดศรีประจักษ์ 3) โรงเรียนวัดนาอูน 4) โรงเรียนวัดแค 5) โรงเรียนวัดฝั่งแค 6) โรงเรียนนครหลวง (พิบูลประเสริฐวิทย์) 7) โรงเรียนวัดโพธิ์ประสิทธิ์ 8) โรงเรียนวัดท่าอู่ทอง 9) โรงเรียนวัดโตนดเตี้ย ได้ผลการสังเคราะห์ระดับคุณภาพของผู้เรียนที่ควรพัฒนาเป็นอันดับแรก ได้แก่ ด้านผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน คือ ผู้เรียนมีความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสารและการคิดคำนวณ ต่ำกว่าค่าเป้าหมายที่สถานศึกษากำหนด มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษาต่ำกว่าค่าเป้าหมายที่สถานศึกษากำหนด คิดเป็นร้อยละ 6.46 รองลงมา ได้แก่ ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน คือ ผู้เรียนมีคุณลักษณะและค่านิยมที่ต่ำกว่าค่าเป้าหมายที่สถานศึกษากำหนด เป็นแบบอย่างได้ มีความภาคภูมิใจในท้องถิ่น เห็นคุณค่าของความเป็นไทย มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์วัฒนธรรม ประเพณีและภูมิปัญญาไทยมีความสามารถอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างและหลากหลาย มีสุขภาวะทางร่างกาย และจิตสังคมต่ำกว่าค่าเป้าหมายที่สถานศึกษากำหนด คิดเป็นร้อยละ 5.86⁹

ผู้อำนวยการโรงเรียนเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและรับผิดชอบการบริหารงานของโรงเรียน มีโครงสร้างการบริหารงานตามกฎหมายที่มีขอบข่ายภารกิจตามที่กำหนด การแบ่งส่วนราชการภายในโรงเรียนเป็นไปตามกฎกระทรวงและระเบียบที่คณะกรรมการการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กำหนด โดยจะแบ่งส่วนราชการเป็นกลุ่ม หรือฝ่าย หรืองาน ตลอดจนกำหนดอำนาจหน้าที่ของแต่ละส่วนราชการ ครอบคลุมขอบข่ายและภารกิจของโรงเรียนที่กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจ การ

⁸ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1, "รายงานผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2564 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1," (2564), 44-45.

⁹ เรื่องเดียวกัน, 32-36.

บริหารและการจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารทั่วไป¹⁰ ดังนั้น การบริหารจัดการเรียนร่วมจึงเป็นเสมือนกระบวนการที่เน้นถึงและสนองต่อความหลากหลายของความต้องการของเด็กเยาวชนและผู้ใหญ่ทุกคน โดยผ่านการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ วัฒนธรรมและชุมชนต่าง ๆ และลดความแบ่งแยกในรูปแบบของการศึกษาเกี่ยวข้องกับ การเปลี่ยนแปลง การดัดแปลงในเนื้อหา แนวการสอน โครงสร้างตลอดจนยุทธวิธีต่าง ๆ ด้วยวิสัยทัศน์ แบบธรรมดาที่จะให้ครอบคลุมถึงเด็กทุกคน ทุกกลุ่มอายุและเป็นความเชื่ออย่างแรงกล้าว่า การเรียนร่วมเป็นความรับผิดชอบของระบบปกติที่จะให้การศึกษาเด็กทุกคน จึงต้องปรับเปลี่ยนวิธีการให้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนเรียนรวมในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 1 สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง โดยยึดมาตรฐานคุณภาพของ ผู้เรียนตามแนวทางที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด ผู้อำนวยการโรงเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษาจำเป็นต้องมีความรู้ ความเข้าใจ การจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบ จึงจะ บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการบริหารจัดการเรียนร่วมที่ส่งผลต่อ คุณภาพของผู้เรียนในโรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 1 ว่ามีอิทธิพลส่งผลต่อกันหรือไม่ เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ในการบริหาร โรงเรียนที่มีนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษมาเรียนร่วมกับนักเรียนปกติในโรงเรียนทั่วไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อทราบการบริหารจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนเรียนรวมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1
2. เพื่อทราบคุณภาพของผู้เรียนในโรงเรียนเรียนรวมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 1
3. เพื่อทราบการบริหารจัดการเรียนร่วมที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนในโรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

¹⁰ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, คู่มือการปฏิบัติงานข้าราชการครู (กรุงเทพฯ: โรง พิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2553), 9.

ข้อคำถามของการวิจัย

เพื่อให้ได้ผลการวิจัยที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยจึงได้กำหนดข้อคำถามของการวิจัยเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาและวิเคราะห์ ดังนี้

1. การบริหารจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนเรียนรวมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 อยู่ในระดับใด
2. คุณภาพของผู้เรียนในโรงเรียนเรียนรวมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 1 อยู่ในระดับใด
3. การบริหารจัดการเรียนร่วมส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนในโรงเรียนเรียนรวมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 1 หรือไม่

สมมติฐานของการวิจัย

เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยผู้วิจัยได้กำหนดข้อคำถามสำหรับการวิจัยไว้ ดังนี้

1. การบริหารจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนเรียนรวมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 1 อยู่ในระดับปานกลาง
2. คุณภาพของผู้เรียนในโรงเรียนเรียนรวมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 1 อยู่ในระดับปานกลาง
3. การบริหารจัดการเรียนร่วมส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนในโรงเรียนเรียนรวมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 1

ขอบข่ายเชิงอ้างอิงของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการเรียนร่วมที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนในโรงเรียนเรียนรวมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ผู้วิจัยได้นำทฤษฎีเชิงระบบตามแนวคิดของ ลูเนนเบิร์กและออร์นสไตน์ (Lunenburg and Ornstein) มาเป็นขอบข่ายเชิงทฤษฎีของการวิจัย ซึ่งตั้งอยู่บนพื้นฐานความคิดที่ว่า สถานศึกษาเป็นองค์การสำคัญองค์การหนึ่งในระบบสังคมที่มีหน้าที่ในการจัดการศึกษา ให้แก่เยาวชน ซึ่งประกอบด้วยระบบย่อย ๆ ภายในองค์การที่มีความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมภายนอก มีการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น การดำเนินการต่าง ๆ จึงมีองค์ประกอบที่สัมพันธ์ กับ สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกสถานศึกษา องค์ประกอบดังกล่าวมี 5 ประการดังนี้ 1) ปัจจัยนำเข้า (inputs) 2) กระบวนการเปลี่ยนแปลง

(transformational process) 3) ผลผลิต (outputs) 4) ข้อมูลย้อนกลับ (feedback) และ 5) สภาพแวดล้อม (environment) ซึ่งองค์ประกอบเหล่านี้ 7 มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน โดยกระบวนการเหล่านี้จะทำงานร่วมกันเป็นวัฏจักร สำหรับปัจจัยนำเข้าในการจัดการศึกษา มี 4 ประการ ประกอบด้วย 1) การจัดการ (management) 2) บุคลากร (man) 3) งบประมาณ (money) และ 4) วัสดุอุปกรณ์ (materials) โดยปัจจัยนำเข้าเหล่านี้ จะถูกแปรเปลี่ยนโดยกระบวนการขององค์กรมี 3 ประการ ประกอบด้วย 1) การบริหาร 2) การนิเทศ และ 3) การเรียนการสอน จนเกิดเป็นผลผลิตอันเกิดจากกระบวนการที่มีคุณภาพนักเรียนได้รับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีและบุคลากรมีแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน¹¹

แนวคิดการบริหารจัดการเรียนร่วมในสถานศึกษาของเบญจา ชลธาร์นนท์ ผู้พัฒนาโครงการสร้างการบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษานำไปบูรณาการ เพื่อใช้เป็นแนวทางการบริหารสถานศึกษาให้เป็นอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งปัจจุบันโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมและโรงเรียนต้นแบบเรียนรวมได้ใช้รูปแบบการบริหารจัดการโครงสร้างซีท (SEAT Framework) เป็นหลักตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งมีองค์ประกอบหลัก 4 ประการ ได้แก่ 1) นักเรียน ซึ่งรวมทั้งนักเรียนปกติและนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ 2) สภาพแวดล้อมที่สนับสนุนการเรียนรู้ของนักเรียน ซึ่งรวมถึงสภาพแวดล้อมทางกายภาพและบุคคลที่อยู่ในสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน 3) กิจกรรมการเรียนการสอน ได้แก่ การบริหารจัดการหลักสูตร และ 4) เครื่องมือ ได้แก่ นโยบาย งบประมาณ สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ซึ่งเป็นกระบวนการที่ช่วยให้สถานศึกษามีความสามารถในการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมได้อย่างมีประสิทธิภาพ¹²

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดรูปแบบ การบริหารจัดการที่ส่งเสริมการจัดการเรียนร่วมไว้ 4 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 ปัจจัยนำเข้า (Inputs) ประกอบด้วย 1.1 เครือข่าย 1.2 บุคลากรที่เกี่ยวข้อง 1.3 สภาพแวดล้อม องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการ (Process) ประกอบด้วย 2.1 การวางแผน (Planning) 2.2 การจัดการองค์กร (Organizing) 2.3 การส่งเสริมสนับสนุน (Supporting) 2.4 การประสานงาน (Coordinating) 2.5 การควบคุม (Controlling) 2.6 การรายงาน (Reporting) องค์ประกอบที่ 3

¹¹ Frederick C. Lunenburg and Allan C. Ornstein, **Educational administration : Concepts and practices**, 7th ed. (California: SAGE, 2022), 23-26.

¹² เบญจา ชลธาร์นนท์, คู่มือการบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท, 32.

ผลผลิต (Outputs) ประกอบด้วย 3.1 คุณภาพผู้เรียน 3.2 การจัดการเรียนการสอน 3.3 การบริหารจัดการเรียนร่วม 3.4 การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ และ องค์ประกอบที่ 4 เงื่อนไขความสำเร็จ ประกอบด้วย 4.1 เงื่อนไขภายใน 4.2 เงื่อนไขภายนอก¹³ เป็นต้น

นางลักษณ์ วิรัชชัย ได้ทำการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการซึ่งครอบครัวและชุมชนมีส่วนร่วม ที่สอดคล้องกับสาระสำคัญในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยแนวคิดในการพัฒนารูปแบบได้มาจากการศึกษาสภาพและแนวโน้มการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการของประเทศไทยและต่างประเทศ ร่วมกับการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการ และจากการวิจัยกรณีโครงการฟื้นฟูเด็กพิการโดยชุมชนมูลนิธิเพื่อเด็กพิการจังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการวิจัยที่สำคัญสรุปผลได้ ดังนี้ 2.1 การจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการในต่างประเทศมีแนวโน้มเป็นรูปแบบการเรียนรวมชั้นและรูปแบบการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการโดยชุมชน โดยให้ความสำคัญกับการฝึกอาชีพ 2.2 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการของไทยกำหนดให้รัฐสนับสนุนทุกคนให้ได้รับสิทธิทางการศึกษาทุกรูปแบบ ปริมาณคนพิการที่ต้องจัดบริการการศึกษา มีจำนวนเพิ่มขึ้นมากและรัฐจำเป็นต้องจัดการศึกษาแบบเรียนรวม 2.3 โครงการฯ มีวัตถุประสงค์ให้ความรู้ด้านการป้องกัน การบำบัดรักษาและการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ โดยร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การดำเนินงานประกอบด้วยโครงการย่อยรวม 12 โครงการแต่ละโครงการประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ บุคลิกภาพและความสามารถของหัวหน้าหน่วยฟื้นฟูเด็กพิการเป็นปัจจัยสำคัญทำให้โครงการประสบความสำเร็จทำงานได้ตามเป้าหมายซึ่งงบประมาณไม่มากนัก และได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นอย่างดี 2.4 รูปแบบการสอนที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนรวม ได้แก่ รูปแบบการฟื้นฟูสมรรถภาพ คนพิการแบบอิงครอบครัวและชุมชน รูปแบบการสอนตามบทบาทหน้าที่รูปแบบการสอนเป็นรายบุคคล รูปแบบการทำงานเป็นทีม การร่วมมือร่วมใจและการให้คำปรึกษา¹⁴

แนวคิดคุณภาพของผู้เรียนตามแนวทางของสำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ได้แบ่งคุณภาพทางการศึกษาออกเป็น 3 มาตรฐาน 23 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียน แบ่งออกเป็น 2 ด้าน ได้แก่ ด้านผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน และด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน มาตรฐานที่ 2

¹³ สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, เล่มที่ 16 การจัดการศึกษาแบบเรียนรวม, หน้า 13-17, เข้าถึงเมื่อ 25 มีนาคม 2566 เข้าถึงได้จาก <https://pubhtml5.com/rqbh/rhmy>.

¹⁴ นางลักษณ์ วิรัชชัย, "การตัดสินใจผลการเรียนรู้ : เกรตและการตัดเกรต," in **ในการประเมินผลการเรียนรู้แนวใหม่**, ed. สุวิมล ว่องวานิช (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2556).

กระบวนการบริหารและการจัดการ และมาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ¹⁵ เป็นตัวแทนนิยามความหมายของคำว่าคุณภาพของผู้เรียน ในเรื่องของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ได้มาตรฐาน คุณภาพที่เหมาะสมต่อความต้องการ กระบวนการจัดการตามระบบควบคุมคุณภาพ ตลอดจนความน่าเชื่อถือและการยอมรับในเรื่องของชื่อเสียง

รัตนา ดวงแก้ว ได้กล่าวถึง การพัฒนาคุณภาพการศึกษายุคใหม่ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักสูตร สื่อการสอนและเทคโนโลยี 2) ระบบการประเมินผลผู้เรียน 3) ระบบประเมินและพัฒนาคุณภาพครู 4) ระบบการประเมินคุณภาพสถานศึกษา และ 5) ระบบการเงินเพื่อการศึกษาด้วย¹⁶

แซมมอนส์, ฮิลแมนและมอร์ติเมอร์ (Sammons, Hillman & Mortimore) ได้ศึกษาการพัฒนาองค์ประกอบที่ส่งผลถึงความสำเร็จหรือความมีประสิทธิภาพของโรงเรียน ในการศึกษา พบว่ามี 11 องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพของผู้เรียนทางการศึกษาไว้ คือ 1. ความเป็นผู้บริหารมืออาชีพ 2. การมีวิสัยทัศน์และมีเป้าหมายร่วมกัน 3. มีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ 4. การเรียนการสอนที่เข้มแข็ง 5. มีแผนการเรียนการสอนที่มีวัตถุประสงค์ชัดเจน 6. มีความคาดหวังต่อโรงเรียน และนักเรียนในระดับสูง 7. มีการเสริมแรงครู 8. มีการติดตามความก้าวหน้าของนักเรียนและการพัฒนาปรับปรุงโรงเรียน 9. นักเรียนมีความรับผิดชอบ 10. มีความร่วมมือระหว่างโรงเรียนและผู้ปกครอง 11. เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้¹⁷

ฮอย และ มิสเกล (Hoy & Miskel) ได้ศึกษาและพบว่า โรงเรียนที่มีคุณภาพ และมีประสิทธิผลควรประกอบด้วยส่วนประกอบ 3 ด้าน คือ ด้านปัจจัย ด้านกระบวนการ และด้านผลที่ได้รับ ซึ่งต้องได้รับการตรวจสอบ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผลของโรงเรียนมีดังต่อไปนี้ การมุ่งสัมฤทธิ์ผลของผู้เรียน ผู้บริหารควรมีภาวะผู้นำทางวิชาการ มีความสอดคล้องและกลมเกลียว

¹⁵ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. แนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์การศึกษาพิเศษ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา. (2561). 19.

¹⁶ รัตนา ดวงแก้ว, "การประยุกต์ใช้งานวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา," in **ประมวลสาระชุดวิชาการวิจัยการบริหารการศึกษาหน่วยที่ 11 สาขาศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช** (นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2556), 9-10.

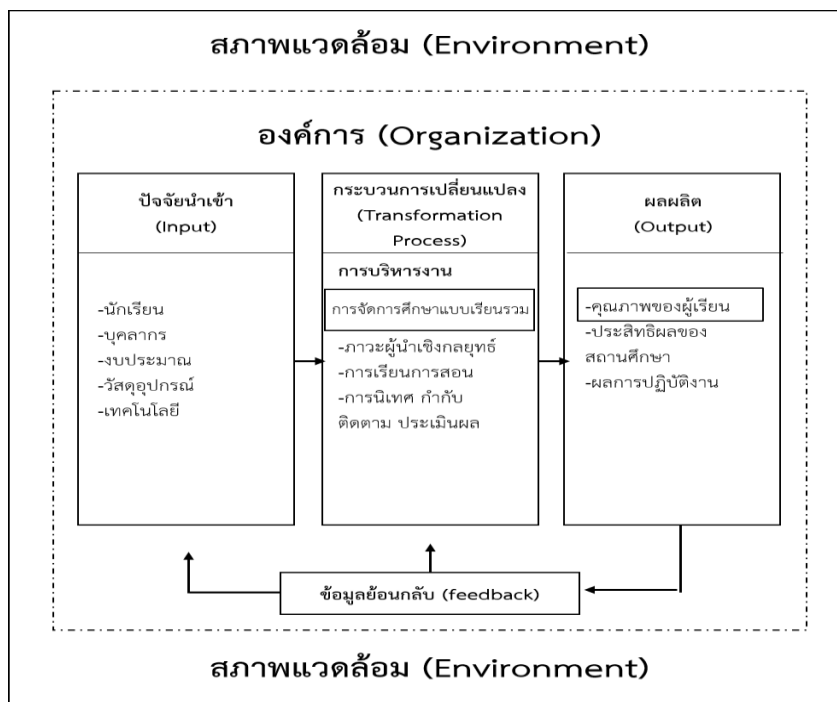
¹⁷ P. Sammons & J. Hillman & P. Mortimore, "Key characteristics of effective school a review of school effectiveness research," in *A report by the institute of education for the office for standards in education* (2002), 89.

หลักสูตรมีคุณภาพ และให้โอกาสในการเรียนรู้ บรรยากาศของโรงเรียนบรรยากาศในชั้นเรียน การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ศักยภาพในการประเมิน การใช้เวลาในการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ มีรูปแบบการจัดการเรียนการสอน มีการเรียนรู้แบบอิสระ มีการจัดการเรียนการสอน มีการให้ข้อมูลย้อนกลับและมีการเสริมแรง¹⁸

จากแนวคิดและทฤษฎีที่ได้กล่าวมา ผู้วิจัยได้นำแนวคิดการบริหารจัดการเรียนร่วมในสถานศึกษาของเบญจา ชลธาร์นนท์ ผู้พัฒนาโครงการสร้างการบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษานำไปบูรณาการ เพื่อใช้เป็นแนวทางการบริหารสถานศึกษาให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และหลักเกณฑ์จากมาตรฐานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2561 เรื่อง ให้นำมาตรฐานการศึกษา ระดับปฐมวัย, ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์การศึกษาพิเศษ ฉบับลงวันที่ 6 สิงหาคม พ.ศ. 2561 มีจำนวน 3 มาตรฐาน 23 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียน แบ่งออกเป็น 2 ด้าน ได้แก่ ด้านผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน และด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการ และมาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมาใช้สำหรับการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ดังปรากฏในแผนภูมิที่ 1

---

¹⁸ Wayne K. Hoy & Cecil G. Miskel, **Educational Administration: Theory Research and Practice**, 6th ed. (New York: McGraw – Hill Inc., 2001), 301.

แผนภูมิที่ 1 ขอบข่ายเชิงอ้างอิงของการวิจัย

ที่มา Frederick C. Lunenburg and Allan C. Ornstein. Educational administration : Concepts and practices, 7th ed., (California: SAGE , 2022), 23-26.

เบญจจา ชลธารันนท์, *คู่มือการบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท* (กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ, 2546), 32.

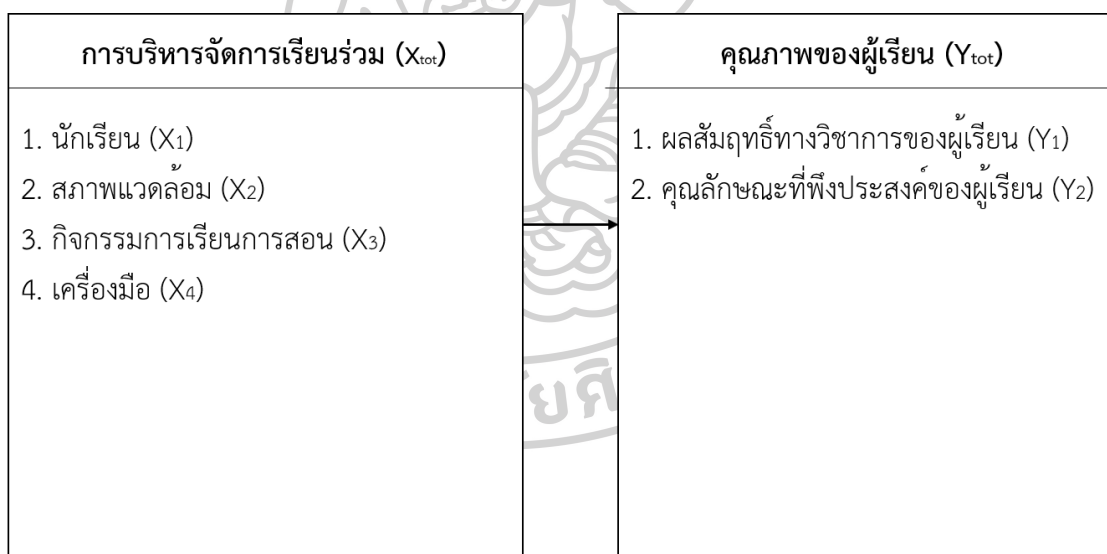
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. *แนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐาน การศึกษาระดับปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์การศึกษา พิเศษ*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา. (2561). 19.

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาการบริหารจัดการเรียนร่วมที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน ในโรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 โดยใช้แนวคิดการบริหารจัดการเรียนร่วมในสถานศึกษาของของเบญจจา ชลธารันนท์ ผู้พัฒนา โครงการสร้างการบริหารจัดการแบบเรียนรวมและการบริหารแบบเรียนรวมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษานำไปบูรณาการ เพื่อใช้เป็นแนวทางการบริหาร สถานศึกษาให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งปัจจุบันโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมและโรงเรียน ต้นแบบเรียนรวมใช้รูปแบบการบริหารจัดการโครงสร้างซีท (SEAT Framework) เป็นหลักตาม

นโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งมีองค์ประกอบหลัก 4 ประการ ได้แก่ 1) นักเรียน ซึ่งรวมทั้งนักเรียนปกติและนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ 2) สภาพแวดล้อมที่สนับสนุนการเรียนรู้ของนักเรียน ซึ่งรวมถึงสภาพแวดล้อมทางกายภาพและบุคคลที่อยู่ในสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน 3) กิจกรรมการเรียนการสอน ได้แก่ การบริหารจัดการหลักสูตร และ 4) เครื่องมือ ได้แก่ นโยบาย งบประมาณ สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ซึ่งเป็นกระบวนการที่ช่วยให้สถานศึกษามีความสามารถในการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสำหรับคุณภาพของผู้เรียนในโรงเรียนเรียนรวม นั้น ผู้วิจัยได้ใช้หลักเกณฑ์จากมาตรฐานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2561 เรื่อง ให้ใช้มาตรฐานการศึกษา ระดับปฐมวัย, ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์การศึกษาพิเศษ ฉบับลงวันที่ 6 สิงหาคม พ.ศ. 2561 มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียน แบ่งออกเป็น 2 ด้าน ได้แก่ ด้านผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน และด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน ดังปรากฏในแผนภูมิที่ 2

แผนภูมิที่ 2 ขอบเขตของการวิจัย

ที่มา : เบญจา ชลธารนนท์, คู่มือการบริหารจัดการเรียนรวมโดยใช้โครงสร้างซีท (กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ, 2546), 32.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. แนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์การศึกษาพิเศษ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา. (2561). 19.

นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้เกิดความเข้าใจในความหมายของคำศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ให้มีความเข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยจึงได้ให้คำนิยามความหมายของคำศัพท์ต่าง ๆ ไว้ดังนี้

การบริหารจัดการเรียนร่วม หมายถึง กระบวนการบริหารจัดการทางการศึกษาแก่นักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษให้เรียนร่วมกับนักเรียนปกติ โดยที่นักเรียนทุกคนจะได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกันทุกด้าน บุคลากรทุกคนในโรงเรียนให้การยอมรับ เอาใจใส่ ให้ความช่วยเหลือสนับสนุนในฐานะนักเรียนคนหนึ่งของโรงเรียน โดยไม่มีการแบ่งแยกนักเรียน นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการเป็นสมาชิกของโรงเรียนและกิจกรรมต่าง ๆ ในโรงเรียนได้อย่างเต็มที่ ประกอบด้วย นักเรียนสภาพแวดล้อมที่สนับสนุนการเรียนรู้ของนักเรียน กิจกรรมการเรียนการสอน และเครื่องมือ

คุณภาพของผู้เรียน หมายถึง ผลการเรียนรู้ที่เป็นคุณภาพของผู้เรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ ประกอบด้วย ความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสาร การคิดคำนวณ การคิดประเภทต่าง ๆ การสร้างนวัตกรรม การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรการมีความรู้ ทักษะพื้นฐานและเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ และด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่เป็นค่านิยมที่ดีตามที่สถานศึกษากำหนดประกอบด้วย ความภาคภูมิใจในท้องถิ่นและความเป็นไทย การยอมรับที่จะอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างและหลากหลาย รวมทั้งสุขภาวะทางร่างกายและจิตสังคม

โรงเรียนเรียนร่วมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 หมายถึง สถานศึกษาที่มีการจัดการศึกษาให้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้เรียนร่วมกับนักเรียนปกติในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ที่อยู่ในระบบสารสนเทศการศึกษาพิเศษและการศึกษาสงเคราะห์ (Special Education Technology: SET) โดยจำแนกข้อมูลสถานศึกษา นักเรียน แยกระดับชั้น เพศ และประเภทความพิการ จำนวน 64 โรงเรียน

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยซึ่งประกอบด้วย หลักการ ทฤษฎีแนวคิด และการศึกษาเอกสารผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาประกอบการศึกษาวิเคราะห์ งานวิจัยที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการเรียนร่วมที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพของผู้เรียนในโรงเรียนเรียน รวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ซึ่งประกอบด้วยสาระสำคัญ 1) การบริหารจัดการเรียนร่วม 2) คุณภาพของผู้เรียน 3) ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ 4) งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดและทฤษฎี รวมถึงผลงานและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาใช้เป็นประโยชน์ต่อการกำหนดสมมติฐาน การกำหนดตัวแปร กรอบแนวคิดและแนวทางในการดำเนินงานวิจัย โดยได้นำเสนอตามหัวข้อดังต่อไปนี้

การบริหารจัดการเรียนร่วม

ประวัติและความเป็นมาของการบริหารจัดการเรียนร่วม

ในปีการศึกษา 2547 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้มีนโยบายให้สถานศึกษาในสังกัด จัดการศึกษาสำหรับคนพิการในรูปแบบการเรียนร่วม ซึ่งคำว่า “การเรียนร่วม” ตรงกับคำภาษาอังกฤษว่า “Mainstreaming” หมายถึง การส่งเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้าไปเรียนในชั้นปกติ และมีความคาดหวังว่าเด็กที่ส่งเข้าไปเรียนจะต้องสามารถบรรลุเป้าหมายทางการศึกษา เช่นเดียวกับเด็กปกติ นั่นคือเด็กจะต้องเรียนได้ในหลักสูตรเดียวกันกับเด็กปกติและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในมาตรฐานเดียวกันกับเด็กอื่น ๆ

ต่อมาในปี พ.ศ. 2559 คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบในหลักการเพื่อประกาศนโยบาย เมื่อวันที่ 11 ตุลาคม 2559 ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง ปีแห่งความร่วมมือด้านการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ประกาศ ณ วันที่ 29 มกราคม พ.ศ. 2559 ประกาศดังกล่าวข้างต้นมีเป้าหมายหลัก 4 ประการ ซึ่งแบ่งเป็นจุดเน้นด้านผู้เรียน 3 ประการ ประกอบด้วย ประการที่ 1 คือ การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (Early Intervention : EI)

ประการที่ 2 คือ การจัดการศึกษาแบบเรียนรวม (Inclusive Education) และประการที่ 3 คือ การจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ (Transition from School to Work) และจุดเน้นด้านครู 1 ประการ ได้แก่ การส่งเสริมศักยภาพและพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง (Capacity promotion and development of teachers, education, personnel and relevant stakeholders) โดยจุดเน้นด้านผู้เรียนประการที่ 2 ได้มีการเน้นให้บุคคลที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษทุกคนที่อยู่ในวัยเรียนได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างมีคุณภาพและเสมอภาค โดยการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม (Inclusive Education) ซึ่งคำว่า “การเรียนรวม” ตรงกับภาษาอังกฤษว่า “Inclusive” หมายถึง การให้การศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนบรรลุศักยภาพสูงสุดตามความเหมาะสมของแต่ละคนในโรงเรียนเดียวกันกับเด็กปกติ และเป็นโรงเรียนในชุมชนใกล้บ้านของเด็ก เป็นการนำความช่วยเหลือ สนับสนุนเข้ามายังโรงเรียนหรือห้องเรียน (แทนการส่งเด็กเข้าไปรับบริการ) และให้นักเรียนได้รับประโยชน์จากการให้บริการทางการศึกษา

ทั้งนี้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้พิจารณาจากประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง ปี 2559 ปีแห่งความร่วมมือด้านการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ประกาศ ณ วันที่ 29 มกราคม พ.ศ. 2559 ที่มีเป้าหมายให้สถานศึกษามีการบริหารจัดการแบบเรียนรวมเพื่อขยายโอกาสให้บุคคลที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษทุกคนได้รับโอกาสในการรับการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างเท่าเทียมโดยไม่เลือกปฏิบัติ จึงมีความเห็นควรให้ใช้คำว่า "เรียนรวม" ในกรณีการนำเด็กพิเศษมาเรียนรวมอยู่ในโรงเรียนปกติ¹⁹ ซึ่งไม่ใช่การนำโรงเรียนขนาดเล็กมาเรียนรวมกัน ตามความเข้าใจของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน แต่เป็นการนำเด็กที่มีความต้องการพิเศษมาเรียนรวมอยู่ในโรงเรียนปกติ

ความหมายของการบริหารจัดการเรียนรวม

การให้ความหมายของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมเกิดจากการประชุมร่วมกันและกำหนดเป็นข้อตกลงที่เป็นปฏิญญาสากลในการจัดการศึกษา โดยกำหนดให้เด็กทุกคนมีสิทธิในการได้รับการศึกษา โดยไม่แบ่งแยกความบกพร่อง การนับถือศาสนา ภาษา เพศ ความสามารถและเหตุผล

¹⁹ สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง ปี 2559 ปีแห่งความร่วมมือด้านการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความต้องการพิเศษ, เข้าถึงเมื่อ 1 เมษายน 2566, เข้าถึงได้จาก <https://personnel.obec.go.th/home/archives/1529>.

อื่น²⁰ นักวิชาการศึกษาพิเศษและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่างได้ให้ความหมายของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมไว้ดังต่อไปนี้

ลินส์ (Lynch) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การศึกษาแบบเรียนรวม หมายถึง การจัดการศึกษาที่จัดให้เด็กและเยาวชนที่มีความต้องการพิเศษและเด็กปกติได้เรียนรู้ด้วยกันในสภาพแวดล้อมทั่วไปทั้งในระดับก่อนวัยเรียน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียน วิทยาลัย และมหาวิทยาลัย โดยจัดให้มีการส่งเสริมและให้การช่วยเหลือทางการศึกษาเท่าที่จะสามารถทำได้²¹

มอร์ (Moore) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การศึกษาแบบเรียนรวม หมายถึง การออกแบบกระบวนการจัดการเรียนการสอนและการช่วยเหลือสนับสนุนสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในบริบทของการจัดการศึกษาทั่วไป โดยจัดให้นักเรียนทุกคนอยู่สภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนและได้รับการยอมรับในฐานะสมาชิกคนหนึ่งๆ ในโรงเรียน นักเรียนแต่ละคนจะมีความเท่าเทียมกันและได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างทัดเทียมกัน²²

แซนด์คูลล์ (Sandkull) ได้ให้ความหมายว่า การศึกษาแบบเรียนรวม หมายถึง การจัดการศึกษาบนพื้นฐานแห่งสิทธิมนุษยชนซึ่งเป็นพื้นฐานของการจัดการศึกษา ซึ่งเกิดจากการประชุมระดับนานาชาติว่าด้วยเรื่องสิทธิมนุษยชนเริ่มตั้งแต่การมีคำประกาศสากลเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนในปี ค.ศ. 1948 ซึ่งเด็กทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการศึกษาอย่างเท่าเทียมและควรได้รับการศึกษาจากโรงเรียนมากที่สุดเท่าที่จะเรียนได้ การศึกษาควรช่วยให้เด็กได้ใช้และพัฒนาความสามารถและศักยภาพ และสามารถใช้ชีวิตร่วมกันในสังคมอย่างสันติสุข และเคารพสิทธิของผู้อื่น²³

ดีไซต์ (Desai) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การศึกษาแบบเรียนรวม หมายถึง การเรียนรวมในโรงเรียนเป็นการจัดการศึกษาสำหรับเด็กทุกคนโรงเรียนและเป็นสถานศึกษาที่ทุกคนมีส่วนร่วม โดย

²⁰ UNESCO, *Overcoming Exclusion through Inclusive Approaches in Education* (New York: The United Nations, 2003), 4-5.

²¹ J. Lynch, *Inclusion in Education : The Participation of Disabled Learners* (Paris: UNESCO, 2001), 15.

²² C. Moore, "Perspectives on educational provision amongst students with a Special educational need, their parents and their teacher" (University College Dublin, 2005), 5.

²³ O. Sandkull, "Strengthening inclusive education by applying a rights-based approach to education programming" (Paper Presented at the Inclusive and Supportive Education Congress, University of Strathclyde, Glasgow Scotland, 2005).

ได้รับการยอมรับและการสนับสนุนจากเพื่อน (บุคลากรในชุมชน เพื่อตอบสนองความต้องการในการพัฒนานักเรียน การศึกษาแบบเรียนรวมคำนึงถึงการจัดการศึกษาสำหรับเด็กทุกคนให้สามารถเรียนรู้ร่วมกัน เด็กทุกคนได้รับการยอมรับและสร้างโอกาสทางการศึกษาอย่างเท่าเทียมกัน²⁴

ยูเนสโก (UNESCO) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การศึกษาแบบเรียนรวม หมายถึง ระบบการศึกษาปกติซึ่งในโรงเรียนนั้นมีทั้งนักเรียนปกติและนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษอยู่ในชั้นเรียนเดียวกันได้รับการบริการทางการศึกษาตามความจำเป็นและความต้องการเพื่อให้นักเรียนสามารถดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ได้โดยไม่คำนึงถึงความยากลำบากหรืออุปสรรคของผู้เรียน มีการจัดการเตรียมและวางแผนการศึกษาที่มีการใช้ทรัพยากรทางการศึกษาร่วมด้วยอย่างเหมาะสมเพื่อคุณภาพการศึกษา²⁵

องค์การอนามัยโลก ได้ให้ความหมายไว้ว่า การศึกษาแบบเรียนรวม หมายถึง กระบวนการจัดการศึกษาที่ตอบสนองต่อความต้องการที่หลากหลายของผู้เรียนทุกคน ผ่านการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้วัฒนธรรมและชุมชน ตลอดจนลดการแบ่งแยกและการกีดกันกลุ่มใด ๆ ไม่ให้มีส่วนร่วมในการศึกษา²⁶

จรรยา ชื่นเกษม และกัลยา ชนะภัย ได้ให้ความหมายไว้ว่า การเรียนรวมเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องและตอบสนองต่อความหลากหลายของผู้เรียนที่มีลักษณะความต้องการที่แตกต่างกันเป็นกระบวนการที่ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมจากหลายฝ่ายเกี่ยวกับการเรียนรู้วัฒนธรรมและชุมชนเป็นกระบวนการที่พยายามลดการแบ่งแยกหรือการแยกออกจากกันทางการศึกษา เป็นกระบวนการที่เน้นให้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลักสูตรและเนื้อหาที่จะนำมาใช้สอนเด็ก วิธีที่ครูนำมาใช้สอนตลอดจนกลไกต่าง ๆ ที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ รวมไปถึงการวัดผลประเมินผล ซึ่งจะต้องครอบคลุมการศึกษา

²⁴ D. Desai & S. Sahu & S. and P. K. Sinha, **Role of dynamic capability and information technology in customer relationship management: A study of Indian companies** (Vikalpa, 2007), 10.

²⁵ UNESCO, "Overcoming Exclusion through Inclusive Approaches in Education" (A Challenge and a Vision, Conceptual Paper for the Education Sector, 2005).

²⁶ องค์การอนามัยโลก, "พัฒนาการสำคัญของการสร้างเสริมสุขภาพ " in แปลจาก **Milestones in Health Promotion : Statements from Global Conferences**, ed. ชนม์ อุ๋นพรมมี (กรุงเทพฯ: ธนาเพรส, 2556), 5.

สำหรับเด็กทุกคนตามความเหมาะสมกับอายุและความสามารถของเด็กและถือเป็นความรับผิดชอบของระบบการศึกษาที่จะต้องดำเนินการดังกล่าวอย่างมีประสิทธิภาพ²⁷

สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ได้ให้ความหมายไว้ว่า การจัดการศึกษาแบบเรียนรวม หมายถึง การจัดบริการทางการศึกษาให้กับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนกับนักเรียน ปกติทั่วไป มีการจัดการเรียนการสอนอย่างยืดหยุ่นและตอบสนองการเรียนรู้ของเด็กที่มีวิธีการเรียนรู้ และความสามารถในการเรียนรู้ที่แตกต่างกันเหมาะสมกับอายุ ภายใต้การสอนของครูทั่วไป ด้วยการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program : IEP)²⁸

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ได้ให้ความหมายไว้ว่า การจัดการศึกษาเรียนรวม หมายถึงการดำเนินงานทางการศึกษาที่จัดให้ผู้เรียนทุกคน ทั้งผู้เรียนพิการ ผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษและผู้เรียนปกติทั่วไป ได้รับการจัดการเรียนรู้ร่วมกันในห้องเรียนปกติตามชั้นเรียนที่เหมาะสมกับอายุภายใต้การจัดการเรียนรู้ของครูทั่วไป²⁹

สรุปได้ว่า การจัดการศึกษาแบบเรียนรวม หมายถึง กระบวนการการจัดบริการทางการศึกษาแก่นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษให้เรียนรวมกับนักเรียนปกติ โดยนักเรียนทุกคนได้รับการปฏิบัติเท่าเทียมกันทุกด้าน บุคลากรทุกคนในโรงเรียนให้การยอมรับ เอาใจใส่ ให้ความช่วยเหลือสนับสนุนในฐานะเป็นสมาชิกคนหนึ่งของโรงเรียน ไม่มีการแบ่งแยกนักเรียน นักเรียนมีส่วนร่วมในการเป็นสมาชิกของโรงเรียนและกิจกรรมต่าง ๆ ในโรงเรียนอย่างเต็มที่

²⁷ จรรยา ชื่นเกษม และ กัลยา ชนะภัย, เอกสารประกอบการเรียนรายวิชาการศึกษาพิเศษ (Special Education) รหัสวิชา 1082105 (กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต, 2558).

²⁸ สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, "เอกสารประกอบการประชุมสัมมนาเพื่อขับเคลื่อนนโยบายการจัดการเรียนรวมให้มีคุณภาพ, ปีงบประมาณ 2560, ระหว่างวันที่ 11-12 มีนาคม 2560," (กรุงเทพฯ: สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, 2560).

²⁹ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, รายงานการศึกษาไทย, สกศ (กรุงเทพฯ, 2562).

วิวัฒนาการของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม

วิวัฒนาการของการศึกษาแบบเรียนรมนั้น มีลำดับตามขั้นตอนซึ่งหลาย ๆ ประเทศได้ดำเนินการไปในลักษณะที่คล้ายกัน กล่าวคือ ขั้นที่ 1 การปฏิเสธ ไม่ยอมรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ขั้นที่ 2 การแบ่งแยกเด็กที่มีความต้องการพิเศษได้รับการยอมรับขึ้นมาบ้างเนื่องจากความสงสารและเห็นใจ ขั้นที่ 3 การเข้าใจเด็กที่มีความต้องการพิเศษได้รับการยอมรับโดยให้เรียนในโรงเรียนเรียนร่วม ขั้นที่ 4 การยอมรับหรือทุกคนให้การยอมรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษอย่างแท้จริง ซึ่งขั้นตอนที่นำไปสู่การศึกษาแบบเรียนรมนั้น มีดังต่อไปนี้

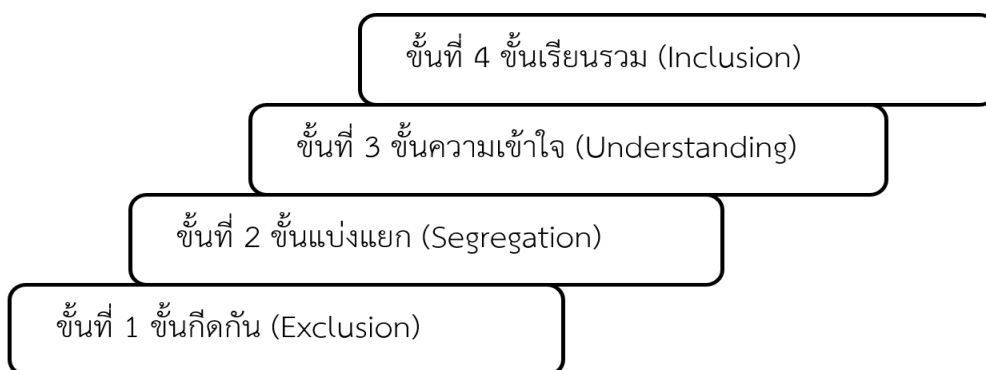
ขั้นที่ 1 ขั้นกีดกัน (Exclusion) ในขั้นนี้เป็นการปฏิเสธ นั่นคือ การไม่ยอมรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ โดยมองว่าเป็นคนไม่ปกติ เช่น การที่เด็กมีสติปัญญาต่ำกว่าคนปกติจะถูกมองว่าโง่เงาไม่สามารถเรียนหนังสือได้ ทำให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษเหล่านี้ไม่ได้รับการศึกษา ถูกกีดกันไม่ให้เข้าถึงการศึกษา

ขั้นที่ 2 ขั้นแบ่งแยก (Segregation) ในขั้นนี้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้รับการยอมรับขึ้นมาเล็กน้อยโดยให้ได้รับการศึกษาบ้าง การจัดการศึกษาถือเป็นการจัดให้เพราะความสงสารหรือการกุศล แต่ก็ยังคงมีการแบ่งแยก

ขั้นที่ 3 ขั้นความเข้าใจ (Understanding) ในขั้นนี้เด็กที่มีความต้องการพิเศษจะได้รับการศึกษามากขึ้น อาจให้เรียนรวมในโรงเรียนปกติ หรือเรียนในโรงเรียนเฉพาะความพิการเนื่องจากความเข้าใจว่าเด็กที่มีความต้องการพิเศษจะได้รับความช่วยเหลือจากผู้รู้จริงและมีเครื่องมือครบถ้วน เป็นการศึกษาที่มีคุณภาพแต่ยังไม่มีการยอมรับอย่างแท้จริง

ขั้นที่ 4 ขั้นเรียนรวม (Inclusion) ในขั้นนี้เป็นการที่สังคมมีความรู้ ความเข้าใจ และยอมรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษอย่างแท้จริง และจัดการศึกษาให้ควบคู่กับเด็กปกติในโรงเรียน หากสิ่งใดเป็นอุปสรรคจะหาทางแก้ไขจนสำเร็จ เป็นการศึกษาที่จัดให้สำหรับเด็กทุกคนเข้ามาเรียนรวมกัน ดังแผนภาพที่ 3

แผนภูมิที่ 3 ขั้นตอนที่น่าไปสู่การศึกษาแบบเรียนรวม

ที่มา: ผดุง อารยะวิญญู และ วาสนา เลิศศิลป์, การเรียนรวม Inclusion (กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด เจ.เอ็น.ที, 2551), 8.

ขั้นตอนดังกล่าวมีวิวัฒนาการผ่านมุมมองความเชื่อของผู้คนในสังคมจากอดีตมาสู่ปัจจุบันซึ่งต่อไปจะอธิบายให้เห็นว่าการศึกษาแบบเรียนรวมนั้นมีการวิวัฒนาการตามขั้นตอนไปสู่การศึกษาแบบเรียนรวมโดยแบ่งออกเป็น 4 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 สังคมยังไม่ยอมรับความพิการและเด็กที่มีความต้องการพิเศษ การศึกษายังถูกกีดกันจึงเป็นการจัดการศึกษาเพียงรูปแบบเดียว คือ การศึกษาแบบปกติ ต่อมาระยะที่ 2 นั้นสังคมได้มีการยอมรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษขึ้นมาบ้างแต่ยังมีการแบ่งแยกโดยจัดการศึกษาให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้เรียนในโรงเรียนพิเศษเฉพาะความพิการ ส่วนระยะที่ 3 นั้น ได้มีการจัดการเรียนร่วมให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษโดยมีการคัดแยกเด็กที่มีความพร้อมเข้าเรียนร่วมกับเด็กปกติแต่เด็กที่ยังไม่พร้อมจะจัดให้เรียนในโรงเรียนที่จัดการศึกษาพิเศษ ซึ่งถือว่าการยอมรับมากขึ้น แต่ก็ยังไม่ได้จัดการศึกษาให้เด็กได้เรียนรวมอย่างเป็นระบบที่ถูกต้อง ระยะที่ 4 ในปัจจุบันสังคมมีความรู้ ความเข้าใจและยอมรับความแตกต่างอย่างแท้จริง โดยจัดการศึกษาแบบเรียนรวมให้เด็กทุกคนได้เรียนรวมกันได้ใช้ชีวิตร่วมกันในสังคมอย่างปกติ³⁰ ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

ระยะที่ 1 สังคมไม่ยอมรับความพิการ การศึกษาแบบปกติ

ในอดีตสังคมยังไม่ได้มีการยอมรับคนพิการ หรือคนที่ ผิดปกติ การกำหนดกฎเกณฑ์ในการสร้างบรรทัดฐานของความปกติจึงเป็นสิ่งที่ผู้คนในยุคสมัยนั้นยอมรับ และความพิการถูกมองว่าเป็นความผิดปกติในสังคมโดยการตีตรา (Stigmatized) ว่าเป็นบุคคลที่มีความพิการหรือผิดปกติเป็น

³⁰ ผดุง อารยะวิญญู และ วาสนา เลิศศิลป์, การเรียนรวม Inclusion (กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด เจ.เอ็น.ที, 2551), 8.

บุคคลที่น่ารังเกียจและมีรอยมลทิน ทำให้ได้รับความทุกข์ทรมานและถูกแบ่งแยกออกจากสังคม³¹ นั้น แสดงให้เห็นว่าการจัดการศึกษาในอดีตสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษยังถูกจำกัด การจัดการศึกษาแต่เดิมมีการจัดการศึกษาเพียงรูปแบบเดียว คือ การศึกษาในระบบปกติ (Regular Education) ซึ่งเป็นการจัดการศึกษาในโรงเรียนที่จัดให้เฉพาะเด็กปกติที่สามารถมาเรียนได้เท่านั้น ยังไม่ได้คำนึงถึงเด็กที่มีความต้องการพิเศษหรือเด็กที่ด้อยโอกาสทางการศึกษาประเภทอื่น

ระยะที่ 2 สังคมเริ่มยอมรับความพิการ การจัดการศึกษาพิเศษ

แต่ต่อมาแนวคิดการจัดการศึกษาแบบดั้งเดิมนี้ได้เปลี่ยนไป มีกลุ่มนักศึกษามองเห็นว่าเด็กที่มีความต้องการพิเศษหรือเด็กที่ด้อยโอกาสทางการศึกษานั้นสามารถจัดการศึกษาหรือรับเข้ามาเรียนในโรงเรียนได้ จึงจัดการศึกษาเพื่อให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้มีโอกาสเข้ารับการศึกษามหาวิทยาลัย และเป็นจุดกำเนิดการศึกษาพิเศษ (Special Education) เป็นการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความต้องการพิเศษประเภทต่าง ๆ ได้แก่ เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เด็กที่มีความบกพร่องทางสายตา เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกายและสุขภาพเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ เด็กที่มีปัญหาทางด้านอารมณ์และสังคม เด็กที่มีปัญหาทางพฤติกรรมเด็กพิการซ้ำซ้อน เด็กปัญญาเลิศ ซึ่งเด็กกลุ่มที่มีความต้องการพิเศษเหล่านี้จะไม่สามารถได้รับประโยชน์อย่างเต็มที่จากการจัดการศึกษาแบบเดียวกันกับเด็กปกติ ประวัติความเป็นมาของการศึกษาพิเศษในประเทศไทยนั้น ได้มีการดำเนินการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษเป็นมาอย่างต่อเนื่องและมีพัฒนาการยาวนานกว่า 70 ปี โดยเริ่มต้นอย่างเป็นทางการในปี พ.ศ. 2482 ได้มีการเปิดโรงเรียนสอนคนตาบอดแห่งแรกขึ้น โดยสุภาพสตรีชาวอเมริกันชื่อ มิสเจนีวีฟ คอลลฟิลด์ ซึ่งเป็นบุคคลที่มีความบกพร่องทางการมองเห็น และท่านเป็นผู้นำอักษรเบรลล์มาเผยแพร่แก่ผู้พิการทางสายตาในประเทศไทยเป็นครั้งแรก

ระยะที่ 3 สังคมเข้าใจความแตกต่างของผู้พิการ การเรียนร่วม

ต่อมา พ.ศ. 2494 กระทรวงศึกษาธิการได้จัดการเรียนการสอนให้แก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษประเภทต่าง ๆ โดยกรมสามัญศึกษาเปิดโรงเรียนพิเศษเฉพาะความพิการ ได้แก่ เด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ เด็กที่มีความบกพร่องทางสายตา เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย และเด็กที่เจ็บป่วยเรื้อรัง โดยทดลองเปิดโครงการและโรงเรียนพิเศษเฉพาะความพิการ โดยกรมสามัญศึกษาจัดตั้งหน่วยทดลองสอนเยาวชนที่บกพร่องทางการได้ยิน ห้องเรียนในโรงเรียนเทศบาล 17 วัดโสมนัสวิหาร กรุงเทพมหานคร ต่อมาในปี พ.ศ. 2529 สำนักงาน

³¹ Rosalyn Benjamin Darling, *Disability and Identity: Negotiating Self in a Changing Society* (Boulder: CO: Lynne Rienner Publishers, 2013), 3.

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้ดำเนินการจัดการเรียนร่วมภายใต้โครงการพัฒนารูปแบบการจัดการประถมศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมกับเด็กปกติ โดยทดลองเรียนร่วมเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินและเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาที่โรงเรียนพญาไท โรงเรียนนราชนิเวศน์ โรงเรียนวัดเวตตะวันออก ในระยะเวลาต่อมาการเรียนร่วมได้รับความสนใจอย่างมากในช่วงการปฏิรูปการศึกษาในปี พ.ศ. 2542 รัฐบาลได้ประกาศนโยบาย "คนพิการทุกคนอยากเรียนต้องได้เรียน" และส่งเสริมการจัด การเรียนร่วมเพื่อเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กที่มีความต้องการพิเศษให้สามารถพัฒนาตนเองและสังคมได้³² นโยบายดังกล่าวสอดคล้องกับการกำหนดนโยบายการประกันคุณภาพการศึกษาที่ดำเนินการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบเพื่อการเรียนร่วมขึ้น เรียกว่าโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม ซึ่งโครงการดังกล่าวได้เริ่มขึ้นในปี พ.ศ. 2543 เป็นการจัดการเรียนร่วมในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและส่วนใหญ่ใช้รูปแบบการบริหารการศึกษาแบบเรียนร่วม (Mainstreaming) โดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT) ของกระทรวงศึกษาธิการมาใช้เป็นแนวทางในการจัดการศึกษา³³

เมื่อจัดการศึกษาพิเศษไปสักระยะเวลาหนึ่ง กลุ่มนักการศึกษาได้มีการทดลองให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้าไปเรียนร่วมในโรงเรียนทั่วไป ผลการทดลอง พบว่า เด็กในกลุ่มนี้สามารถพัฒนาได้มากจึงเกิดวิธีการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วม เรียกว่า การเรียนร่วม (Integrated Education หรือ Mainstreaming) ซึ่งจัดให้บุคคลที่มีความต้องการพิเศษและเข้าไปเรียนในระบบการศึกษาทั่วไป และร่วมกิจกรรมบางกิจกรรมและใช้ช่วงเวลาช่วงหนึ่งในแต่ละวัน ระหว่างเด็กที่มีความต้องการพิเศษและเด็กนักเรียนปกติทั่วไป ดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนและบริการต่าง ๆ ให้กับนักเรียนในความดูแลซึ่งเด็กที่เข้าไปเรียนร่วมจะเรียนในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม หลังจากที่ได้มีการจัดการเรียนร่วมนักวิชาการศึกษาพิเศษได้ทำการวิจัยเพื่อศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็กที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนที่จัดการศึกษาพิเศษเฉพาะความพิการกับเด็กที่เรียนร่วมในโรงเรียนทั่วไป พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็กกลุ่มนี้ไม่มีความแตกต่างกัน และพบว่าเด็กที่เรียนร่วมนั้นมีทักษะทางสังคมดีกว่าเด็กที่อยู่ในโรงเรียนพิเศษเฉพาะความพิการ และยังสามารถพัฒนาพฤติกรรมที่เหมาะสมหรือพฤติกรรมที่ยอมรับกันในสังคมทั่วไปได้ดีกว่า จึงได้รับการยอมรับว่าการเปลี่ยนการจัดการศึกษาพิเศษมาเป็นการเรียนร่วมให้ประโยชน์มากกว่า อย่างไรก็ตามการเรียน

³² อรวรรณ นิมิตสูง, "การศึกษาแบบเรียนรวม: หนทางนำไปสู่การศึกษาเพื่อปวงชน," วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร 1, no. 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม) (2552): 40-54.

³³ เบญจา ชลธารันนท์, "การจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการเรียนร่วม," in เอกสารประกอบการประชุมเชิงปฏิบัติการ 3 เมษายน 2543 (กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏสวนดุสิต, 2543), 22.

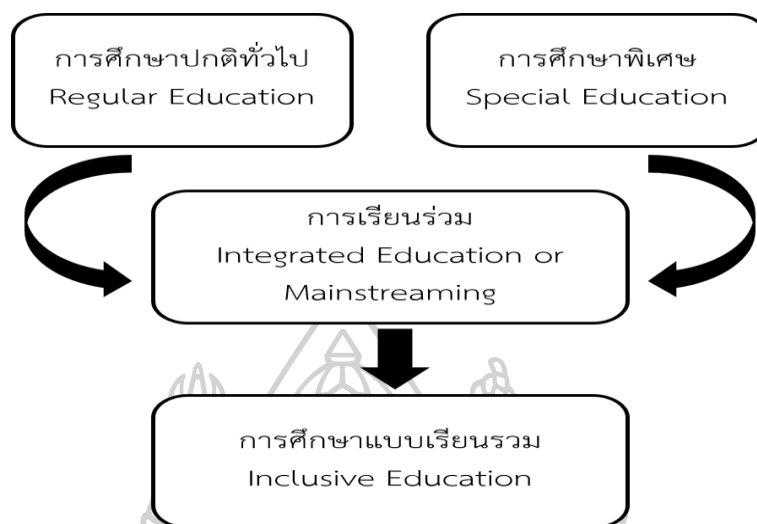
ร่วมนั้นมีข้อจำกัด คือ จะต้องมีการคัดแยกและการส่งต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่ได้เตรียมความพร้อมและได้รับการวินิจฉัยแล้วว่าสามารถเรียนร่วมได้เท่านั้น จึงจะสามารถเข้ามาเรียนร่วมในโรงเรียนที่จัดการศึกษาแบบเรียนร่วมได้

ระยะที่ 4 สังคมความเข้าใจยอมรับความแตกต่างของมนุษย์ การศึกษาแบบเรียนรวม

ในปัจจุบันการพัฒนาแนวคิดการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษได้มีปรับเปลี่ยนเป็นการศึกษาแบบเรียนรวม (Inclusive Education) หรือการเรียนรวม (Inclusion) ซึ่งเป็นการจัดให้เด็กทุกคนในโรงเรียนซึ่งจะเกิดประโยชน์มากกว่า โดยให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้เรียนร่วมกับเด็กทั่วไปในชั้นเรียนแนวคิดของการศึกษาแบบเรียนรวมส่งผลให้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในด้านการศึกษา ด้านการแพทย์ ด้านอาชีพและด้านสังคม ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนได้ตระหนักและเห็นความสำคัญต่อการจัดการศึกษาสำหรับเด็กทุกคน ซึ่งไม่เพียงเปิดโอกาสให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้รับการศึกษาและมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคมมากขึ้น แต่ยังเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษและเด็กปกติได้ยอมรับซึ่งกันและกัน เด็กทุกคนสามารถพัฒนาตนเองได้ตามศักยภาพ และสามารถดำเนินชีวิตร่วมกันในสังคมได้ อาจกล่าวได้ว่าการจัดการศึกษาของประเทศไทยยังอยู่ในช่วงระยะเริ่มต้นในการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับจัดการศึกษาแบบเรียนรวมตามแบบสากล เนื่องจากมีข้อจำกัดในด้านองค์ความรู้และบุคลากรทางการศึกษาพิเศษรวมถึงงบประมาณ ปัจจุบันได้มีความพยายามในการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมโดยมีโรงเรียนต้นแบบเรียนรวม เพิ่มขึ้นจำนวน 783 โรงเรียน ทำให้มีโรงเรียนแบบเรียนรวมจำนวนทั้งสิ้นประมาณ 1,228 โรงเรียน เพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษาและจัดการเลือกปฏิบัติทำให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้รับการพัฒนาศักยภาพในโรงเรียนแบบเรียนรวมในรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมสำหรับความพิการในแต่ละประเภท และมีศูนย์บริการทางการศึกษาพิเศษ (Student Support Service : SSS) กระจายทุกอำเภอ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นศูนย์รวมสื่อการเรียนรู้นวัตกรรมที่เป็นแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ตลอดจนเป็นแหล่งเรียนรู้ (Research Center) ทั้งด้านหลักสูตร การเรียนการสอนและการวัดผลสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนรวมให้ได้รับสิทธิและโอกาสที่เท่าเทียมกันในการได้รับการพัฒนาการเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพเป็นรายบุคคล และได้รับบริการสื่อ สิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อเข้าถึงการศึกษา พัฒนาศักยภาพทักษะ การดำรงชีวิต มีพื้นฐานอาชีพและพึ่งตนเองได้³⁴

³⁴ สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, "คู่มือการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล," มปป., accessed 25 มีนาคม 2566, www.who.int/iris/bitstream/10665/.../9789241548052_health_tha.pdf.

สรุปวิวัฒนาการของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม แสดงให้เห็นจากแผนภาพที่ 4

แผนภูมิที่ 4 ภาพแสดงวิวัฒนาการเกี่ยวกับการศึกษาแบบเรียนรวม

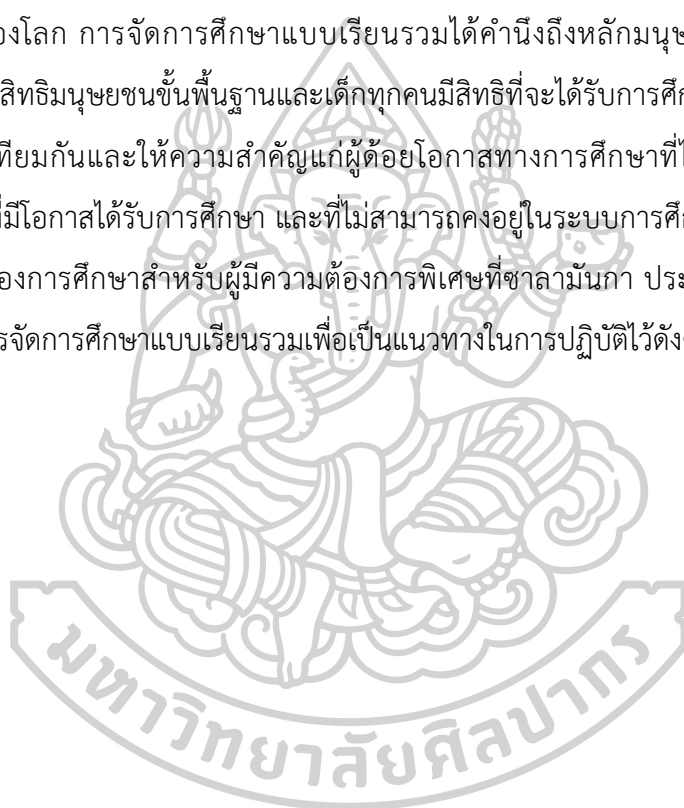
ที่มา: เบญจา ชลธารนนท์, “การศึกษาแบบเรียนรวม,” เอกสารประกอบการสอนรายวิชาการศึกษาแบบเรียนรวม (กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏสวนดุสิต, 2544), 3.

แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการบริการจัดการเรียนรวม

แนวคิดและปรัชญาการศึกษาของไทยส่วนใหญ่ได้รับอิทธิพลมาจากประเทศตะวันตกตั้งแต่สมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งในขณะนั้นได้รับอิทธิพลตามกระแสการล่าอาณานิคมของประเทศตะวันตก ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านปรัชญาและแนวคิดทางการศึกษาจนภายหลังก็ได้มีการเปลี่ยนแปลงปรัชญาและแนวคิดทางการศึกษา ซึ่งก็ได้อิทธิพลตามแนวคิดของนักการศึกษาที่สำคัญ ๆ ในประเทศตะวันตก เช่น แนวคิดของจอห์น ดิวอี้ (John Dewey) ที่ยึดความสนใจของเด็กเป็นหลักและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญถูกนำมาใช้ในโรงเรียนอย่างเช่นเดียวกับการศึกษาแบบเรียนรวม หรือการเรียนรวม ซึ่งเป็นคำที่กล่าวถึงกันมากในชุมชนวิชาชีพทางการศึกษาพิเศษในประเทศตะวันตกตั้งแต่ ปี ค.ศ. 1990 เป็นต้นมา ในประเทศสหรัฐอเมริกาและในประเทศสหราชอาณาจักรนั้น รัฐบาลได้กำหนดเป็นนโยบายสำคัญในการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม และกำหนดมาตรการหลายอย่างให้โรงเรียนปฏิบัติตาม ซึ่งผู้ปกครองมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนให้โรงเรียนต่าง ๆ นำแนวคิดนี้มาใช้ และแนวคิดนี้ได้แพร่กระจายไปยังประเทศต่าง ๆ เกือบทั่วโลก ผลจากการประชุมว่า

ด้วยการศึกษาเพื่อปวงชน (Education for All) ที่จอมเทียน จังหวัดชลบุรี ประเทศไทยในปี พ.ศ. 2533 ที่มุ่งให้รัฐบาลจัดการศึกษาแบบบูรณาการโดยให้ทุกคนได้เรียนรวมชั้นเดียวกันให้ได้มากที่สุด และผลสรุปจากการประชุมระดับโลกเรื่องการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความต้องการพิเศษและการเข้าถึงคุณภาพการศึกษาที่ซาลามันกา ประเทศสเปน พ.ศ. 2534 ที่กำหนดว่าโรงเรียนควรจะต้องจัดบริการการศึกษาให้กับเด็กทุกคนโดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างทำให้แนวคิดในการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมเป็นที่รู้จักกันแพร่หลายและได้รับการยอมรับว่าเป็นวิถีทางหนึ่งที่จะช่วยให้การศึกษาเป็นการศึกษาเพื่อปวงชนที่แท้จริง และเป็นกระแสนโยบายที่มีอิทธิพลต่อการปรับเปลี่ยนทิศทางในการจัดการศึกษาในทุกภูมิภาคของโลก การจัดการศึกษาแบบเรียนรวมได้คำนึงถึงหลักมนุษยชนและสิทธิเด็กที่ว่า การศึกษาเป็นสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานและเด็กทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยสร้างโอกาสที่เท่าเทียมกันและให้ความสำคัญแก่ผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษาที่ไม่สามารถเข้าถึงระบบการศึกษาทั้งที่มีโอกาสได้รับการศึกษา และที่ไม่สามารถคงอยู่ในระบบการศึกษาจนจบการศึกษา ในการประชุมเรื่องการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความต้องการพิเศษที่ซาลามันกา ประเทศสเปน³⁵ ได้กำหนดหลักการในการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติไว้ดังตารางที่ 1

---

³⁵ สุชาดา บุษพา, **ตำราการศึกษาแบบเรียนรวม (Inclusive Education)** (อุดรธานี: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี, 2557), 18.

ตารางที่ 1 หลักการในการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติ

ความเชื่อ	หลักการ	เป้าหมาย
<ul style="list-style-type: none"> เด็กทุกคนมีสิทธิได้รับการศึกษาและมีโอกาสที่จะประสบความสำเร็จ เด็กทุกคนมีลักษณะความเข้าใจความสามารถความต้องการในการเรียนรู้เฉพาะตัว และมีระดับความรู้ที่แตกต่างกัน 	<ul style="list-style-type: none"> ยอมรับและตอบสนองต่อความต้องการที่หลากหลายของเด็ก จัดบริการที่เหมาะสมกับรูปแบบและการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน ประกันความเท่าเทียมในโอกาสทางการศึกษาโดยมีหลักสูตรที่เหมาะสม และการมีส่วนร่วมของชุมชน 	<ul style="list-style-type: none"> ความพยายามไม่ให้มีการแบ่งแยก การสร้างชุมชนและสังคมโดยรวม จัดการศึกษาให้ทุกคนอย่างมีประสิทธิภาพ ความคุ้มค่าในการลงทุนในระบบการศึกษา

ที่มา: สุชาดา บุบผา, *ตำราการศึกษาแบบเรียนรวม (Inclusive Education)* (อุดรธานี: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี, 2557), 18.

จากความเชื่อ หลักการ และเป้าหมายของการศึกษาแบบเรียนรวม สามารถสรุปแนวคิดดังกล่าวได้ว่า 1) นักเรียนทุกมีสิทธิที่จะได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ตามศักยภาพและประสบความสำเร็จ 2) นักเรียนทุกคนมีคุณค่าและความสามารถพิเศษเฉพาะของตนเอง 3) การศึกษาแบบเรียนรวมเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในชั้นเรียนปกติและเกิดประโยชน์ทั้งในด้านสังคมและวิชาการ 4) นักเรียนทุกคนมีวิธีการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและแสดงถึงความเข้าใจที่แตกต่างกัน 5) นักเรียนทุกคนจะเรียนรู้ได้ดีเมื่อจัดการศึกษาด้วยรูปแบบที่เหมาะสมเนื่องจากทุกคนได้เรียนด้วยความเข้าใจเมื่อเรียนในเรื่องที่สนใจและท้าทาย 6) นักเรียนทุกคนควรได้รับโอกาสในการเรียนและการประกันคุณภาพทางการศึกษาที่เท่าเทียมกัน 7) ชุมชนและสังคมได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ตลอดจนการใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นช่วยส่งเสริมการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมความเชื่อและหลักการเกี่ยวกับการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมดังกล่าว นำไปสู่การกำหนดเป้าหมายในการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมซึ่งเป็นการจัดการศึกษาที่ไม่แบ่งแยก อีกทั้งยังเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้ในสภาพแวดล้อมเดียวกัน เป็นการสร้างชุมชนและสังคมร่วมกันโดยจัดการศึกษาให้ทุกคนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียนทุกคนทั้งเด็กที่มีความต้องการพิเศษและเด็กปกติ นับเป็นความคุ้มค่าในการจัดการศึกษา ดังแผนภาพที่ 5

แผนภูมิที่ 5 ความเชื่อ หลักการ และเป้าหมายของการศึกษาแบบเรียนรวม

ที่มา: สุชาดา บุปผา, **ตำราการศึกษาแบบเรียนรวม (Inclusive Education)** (อุดรธานี: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี, 2557), 19.

เบญจา ชลธาร์นนท์ ได้เสนอแนวคิดการศึกษาแบบเรียนรวมไว้ โดยให้ความสำคัญในเรื่องการสร้างโอกาสทางการศึกษาที่เท่าเทียมกัน และการยอมรับความแตกต่างหลากหลายของบุคคลและความหลากหลายทางด้านสังคมและวัฒนธรรม การศึกษาแบบเรียนรวมควรคำนึงถึงศักยภาพและลักษณะเฉพาะตัวของแต่ละบุคคลโดยไม่มองว่าเป็นความแปลกแยก (Deviant) แต่ถือเป็นเรื่องปกติ นอกจากนี้แนวคิดดังกล่าวเน้นให้ทุกคนสามารถอยู่ ร่วมกันได้ในสังคมเดียวกันภายใต้ข้อจำกัดน้อยที่สุดโดยอาศัยการช่วยเหลือและพึ่งพากันของคนในสังคม ได้แก่ 1) โอกาสที่เท่าเทียมกัน (Equal Opportunity) ทุกคนควรได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างเท่าเทียมกัน ไม่ว่าฐานะ เพศ เชื้อชาติที่แตกต่าง หรือสภาพร่างกายหรือจิตใจบกพร่องหรือไม่ก็ตาม 2) ความหลากหลาย (Diversity) มนุษย์ย่อมแตกต่างกัน การจัดการศึกษาควรสนับสนุนให้เกิดการยอมรับในความแตกต่างและต้องจัดให้ตอบสนองกับความต้องการ 3) ทุกคนมีความปกติอยู่ในตัว (Normalization) ทุกคนมีความปกติอยู่ในตัวและจะต้องยอมรับและไม่มีการแบ่งแยกความแตกต่างการจัดการศึกษาควรให้ทั่วถึงทุกคน 4) สังคมมีวัฒนธรรมที่หลากหลาย (Multicultural Society) ในหนึ่งสังคมย่อมมีความหลากหลายทางวัฒนธรรม การยอมรับความหลากหลายโดยการจัดการศึกษา ต้องให้สอดคล้องกับแต่ละสังคมและวัฒนธรรม 5) ศักยภาพ (Potential) มนุษย์ทุกคนล้วนมีศักยภาพในตนเอง แต่ละคนมีศักยภาพไม่เท่ากันการศึกษาต้องจัดเพื่อพัฒนาศักยภาพของแต่ละคน โดยไม่จัดในมาตรฐานเดียวกัน

6) มนุษยนิยม (Humanism) การพัฒนามนุษย์คือการพัฒนาให้มนุษย์สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันได้ และไม่เกิดการแตกแยกในกลุ่มคน 7) กระบวนการสังคมประกิต (Socialization) มนุษย์อยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มทางสังคม เราไม่สามารถจะแยกมนุษย์ออกจากกันได้ เพราะธรรมชาติของมนุษย์ต้องการมีส่วนร่วมในสังคม การจัดการศึกษาควรจัดโดยไม่มีแบ่งแยกหรืออิตรอนสิทธิและโอกาสทางการศึกษา 8) ความเป็นปัจเจกบุคคล (Individualization) มนุษย์แต่ละคนมีลักษณะเฉพาะไม่เหมือนกัน การให้การศึกษาถึงแม้จะจัดการศึกษาแบบเรียนรวมแต่ต้องจัดการศึกษาให้เฉพาะตามความต้องการของแต่ละคน 9) การพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน (Dependency) มนุษย์เราควรพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ซึ่งจะทำให้สังคมน่าอยู่ 10) สภาพแวดล้อมที่มีข้อจำกัดน้อยที่สุด (Least Restrictive Environment) การจัดการศึกษาจะต้องจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และจะต้องจัดการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนกลับสู่สังคมปกติโดยเร็วที่สุด โดยจัดประสบการณ์การเรียนการสอนให้ทุกคนได้รับประโยชน์อย่างเต็มที่³⁶

นอกจากนี้ ผดุง อารยะวิญญู ได้เสนอแนวคิดที่ส่งเสริมการศึกษาแบบเรียนรวมไว้อย่างน่าสนใจกล่าวคือ ทุกคนที่เป็นสมาชิกในสังคม ความแตกต่างที่หลากหลายเป็นสิ่งที่มีความค่า แม้ว่าทุกคนจะมีความแตกต่างเฉพาะตนแต่การจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่ต่อเนื่องจะทำให้นักเรียนสามารถเรียนร่วมกันได้เมื่อมีความพร้อม ทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ โดยมีกระบวนการวัดผลประเมินผลตามสภาพจริงและมีการปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนการสอนให้เหมาะสม ดังรายละเอียดต่อไปนี้ 1) ความหลากหลายเป็นสิ่งที่มีความค่า 2) นักเรียนทุกคนเป็นสมาชิกของกลุ่มในสังคม 3) กระบวนการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่ต่อเนื่อง นักเรียนไม่มีความพร้อมก็สามารถเรียนได้ ความพร้อมจะตามมาภายหลัง 4) ทุกคนไม่ว่าเด็กหรือผู้ใหญ่ต่างเป็นสมาชิกของสังคม จึงไม่จำเป็นต้องมีลำดับชั้น ทุกคนเท่าเทียมกัน 5) การสอบตกของนักเรียนสะท้อนว่าวิธีการเรียนการสอนที่ใช้อยู่ไม่เหมาะสม ควรมีการเปลี่ยนแปลง³⁷

การบริหารจัดการเรียนร่วมควรคำนึงถึงองค์ประกอบ 3 ข้อที่สำคัญ ได้แก่ 1) มนุษย์ทุกคนย่อมมีสิทธิเท่าเทียมกันในโอกาสทางการศึกษา 2) มนุษย์ทุกคนย่อมมีสิทธิเท่าเทียมกันในการอยู่ร่วมกันในสังคม 3) การเรียนการสอนในชั้นเรียนย่อมสนองความแตกต่างของแต่ละบุคคล องค์ประกอบการศึกษาแบบเรียนรวมทั้งสามประการนี้ได้บ่งชี้ถึงความเท่าเทียมกันตามสิทธิมนุษยชนเกี่ยวกับโอกาสทางการศึกษา สังคม การยอมรับสภาพความแตกต่างของบุคคล ทฤษฎีนี้ได้ถูกนำไป

³⁶ เบญจจา ชลธารันนท์, "การศึกษาแบบเรียนรวม," ed. เอกสารประกอบการสอนรายวิชาการศึกษาแบบเรียนรวม (กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏสวนดุสิต, 2544), 102-05.

³⁷ ผดุง อารยะวิญญู และ วาสนา เลิศศิลป์, การเรียนรวม Inclusion (กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วน จำกัด เจ.เอ็น.ที., 2551), 25.

ประยุกต์ใช้อย่างแพร่หลายในกระบวนการส่งเสริมการเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อให้มีประสิทธิภาพสูงสุดโดยเน้นความสำคัญ คือ เด็กแต่ละคนควรได้รับการส่งเสริมให้ใช้สติปัญญาด้านที่ถนัดเป็นเครื่องมือสำคัญในการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ ควรมีรูปแบบที่หลากหลาย เพื่อให้สอดคล้องและสอดคล้องกับความสามารถทางสติปัญญาที่มีอยู่หลายด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการประเมินการเรียนรู้ ควรมีการวัดและประเมินผลจากเครื่องมือที่หลากหลาย เพื่อให้สามารถครอบคลุมพัฒนาการทุก ๆ ด้าน ซึ่งแต่ละส่วนมีความสัมพันธ์และเชื่อมโยงกัน ดังแผนภูมิที่ 6 ดังนี้

แผนภูมิที่ 6 องค์ประกอบของการศึกษาแบบเรียนรวม

ที่มา: สุขาดา บุบผา, ตำราการศึกษาแบบเรียนรวม (Inclusive Education) (อุดรธานี: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี, 2557), 22.

การบริหารจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนต้นแบบเรียนรวมจึงเป็นแนวคิดที่ ผสมผสานระหว่างหลักการทางการศึกษาและสังคมบนพื้นฐานความเชื่อในเรื่องของสิทธิของมนุษย์ชนและความแตกต่างระหว่างบุคคลให้ความสำคัญกับเด็กในฐานะเป็นสมาชิกของโรงเรียน สังคม และชุมชน และมองว่าปัญหาหรืออุปสรรคในการเรียนรู้ที่เกิดขึ้น เนื่องจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนและบริบทแวดล้อม เช่น ผู้คน สถาบัน นโยบาย วัฒนธรรม สังคม และเศรษฐกิจ โรงเรียนจะต้องปรับเปลี่ยนบริบทแวดล้อม เช่น การปรับเปลี่ยนโครงสร้าง การจัดประสิทธิภาพ ทั้งนี้เพื่อให้ให้นักเรียนทุกคนจะได้รับประโยชน์จากการศึกษาแบบเรียนรวมอย่างแท้จริง การศึกษาแบบเรียนรวมนั้นเชื่อในปรัชญาของการอยู่ร่วมกันและความเท่าเทียมกันในสังคมส่งเสริมการศึกษาเพื่อให้เด็กทุกคนได้มีโอกาสในการเรียนรู้ การปรับตัวสามารถใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีปกติสุข จากแนวคิดและความเชื่อของการศึกษา

แบบเรียนรวม ได้มีนักการศึกษาพิเศษและบุคคลที่เกี่ยวข้องได้เสนอหลักการเรียนรวม ดังนี้ 1) ความยุติธรรมในสังคม (Social Justice) เด็กที่มีความต้องการพิเศษเป็นส่วนหนึ่งของสังคม เมื่อเด็กปกติทุกคนได้รับการศึกษาในโรงเรียนปกติ เด็กที่มีความต้องการพิเศษควรได้รับการศึกษาในโรงเรียนปกติด้วย หากกีดกันไม่ให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้าเรียนได้ตามปกติ นั่นคือ ความไม่ยุติธรรมในสังคม นักการศึกษาจำนวนมากเชื่อว่า ความยุติธรรมในสังคมจะนำมาซึ่งความสุขในสังคมนั้น มีความสัมพันธ์กับความต้องการทางสังคมของเด็ก กล่าวคือ เด็กทุกคนรวมทั้งเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ต้องการความรัก ต้องการความเข้าใจ ต้องการยอมรับ ต้องการมีบทบาท และการมีส่วนร่วมในสังคม การศึกษาพิเศษในอดีตที่ผ่านมามุ่งเห็นความแตกต่างมากกว่ามุ่งเน้นความเหมือน มุ่งเน้นจุดอ่อนหรือการไร้ความสามารถมากกว่ามุ่งเน้นความสามารถของเด็กและการยอมรับของสังคม 2) การคืนสู่สภาวะปกติ (Normalization) หมายถึง การจัดสภาพการใด ๆ เพื่อให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษประเภทต่าง ๆ สามารถได้รับบริการเช่นเดียวกับคนปกติ เช่น ด้านที่อยู่อาศัย ในอดีต คนพิการมักถูกส่งเข้าไปอยู่รวมกันในสถานสงเคราะห์ ต่อมามีการสร้างบ้านสำหรับคนพิการขึ้นในชุมชน เพื่อให้เขาดำรงชีวิตอยู่ในสังคมและเป็นส่วนหนึ่งของสังคม การสร้างสถานสงเคราะห์คนพิการในรูปแบบต่าง ๆ จึงลดลงและหันมาให้บริการแก่ผู้บกพร่องในลักษณะดังกล่าวแทน ผู้ที่มีความบกพร่องอาจมีส่วนร่วมในกิจกรรมกีฬา คนตรี ศิลปะ วัฒนธรรมต่าง ๆ เช่นเดียวกับคนปกติ ความเคลื่อนไหวนี้มีขึ้นในระบบการศึกษา มีการปรับเปลี่ยนโรงเรียนเฉพาะหรือโรงเรียนการศึกษาพิเศษมาเป็นพัฒนาให้มีโรงเรียนที่จัดการศึกษาแบบเรียนรวมมากขึ้น และส่งเสริมให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้เรียนในโรงเรียนปกติมากที่สุด 3) สภาพแวดล้อมที่มีข้อจำกัดน้อยที่สุด (Least Restrictive Environment) เป็นผลดีกับเด็กมากที่สุดโดยเด็กได้รับผลประโยชน์มากที่สุด โรงเรียนการศึกษาพิเศษ เช่น โรงเรียนโสตศึกษา โรงเรียนศึกษาพิเศษ หรือโรงเรียนเฉพาะประเภทอื่น ๆ รวมถึงชั้นพิเศษด้วยจัดอยู่ในสภาพแวดล้อมที่มีข้อจำกัด เนื่องจากเด็กต้องถูกจำกัดให้อยู่ในโรงเรียนเฉพาะไม่สามารถเรียนในโรงเรียนปกติได้ โรงเรียนแบบเรียนรวมเป็นโรงเรียนที่เปิดโอกาสให้กับทุกคน ครูควรเข้าใจและยอมรับว่ามีเด็กที่มีความต้องการพิเศษในการอยู่ร่วมในสังคมและเป็นส่วนหนึ่งของสังคม พื้นฐานที่จะทำให้การเรียนรวมประสบผลสำเร็จ นั่นคือให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้มีโอกาสเรียนรู้ในสภาพแวดล้อมที่มีข้อจำกัดน้อยที่สุด การเรียนรู้ (Learning) มีความเชื่อว่า เด็กทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ ไม่ว่าเด็กนั้นจะเป็นเด็กปกติหรือเด็กที่มีความต้องการพิเศษก็ตาม หากเด็กมีความพร้อม และได้รับการสนับสนุนอย่างถูกต้องและถูกวิธี เด็กเหล่านี้ก็สามารถเรียนรู้ได้ตามศักยภาพของเขา³⁸

³⁸ สุชาติดา บุษผา, **ตำราการศึกษาแบบเรียนรวม (Inclusive Education)** (อุดรธานี: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี, 2557), 22-25.

สรุปได้ว่า แนวคิดพื้นฐานของการบริหารจัดการเรียนร่วม คือ การจัดการศึกษาให้เด็กทุกคนได้เรียนรู้ด้วยกัน ซึ่งการศึกษาในโรงเรียนต้นแบบเรียนรวมจะทำได้อย่างมีประสิทธิภาพ เมื่อมีการจัดให้นักเรียนได้เรียนในสภาพแวดล้อมที่มีข้อจำกัดน้อยที่สุด นอกจากนี้ การบริหารจัดการเรียนร่วมต้องอาศัยการทำงานร่วมกันของผู้เชี่ยวชาญหลากหลายวิชาชีพและพ่อแม่หรือผู้ปกครอง ในลักษณะการรวมพลังของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกันในสังคมและชุมชน เพื่อช่วยให้การจัดการศึกษาในโรงเรียนต้นแบบเรียนร่วมนั้นประสบความสำเร็จ จากแนวคิดและทฤษฎีของการจัดการบริหารจัดการเรียนร่วม อาจจะกล่าวได้ว่า เด็กที่มีความต้องการพิเศษหลายคนอาจเรียนรู้ได้ดี การวัดและประเมินผลจะต้องจัดให้สอดคล้องกับลักษณะการเรียนรู้ของเด็กและสอดคล้องกับระดับความสามารถของแต่ละคน การจัดการเรียนการสอนที่สามารถส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็ก เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่แท้จริงได้แม้ภายใต้ข้อจำกัด

ประโยชน์ของการบริหารจัดการเรียนร่วม

เมื่อการศึกษาแบบเรียนรวมได้ปรับเปลี่ยนแนวคิดที่มุ่งจัดการเรียนการสอนที่ จะเป็นประโยชน์สำหรับนักเรียนทุกคนในชั้นเรียน ดังนั้น การศึกษาแบบเรียนรวมจึงเป็นแนวคิดทฤษฎีที่สามารถเป็นแนวทางที่ให้โรงเรียนนำมาปรับใช้เพื่อให้ตอบสนองกับความต้องการทางด้านกระบวนการเรียนรู้ของเด็กทุกคน ซึ่งการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมถือเป็นการสร้างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้กับเด็กทุกคนทั้งเด็กปกติและเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เกิดการเรียนรู้ที่เพิ่มมากขึ้น ทั้งทางด้านวิชาการ ด้านอารมณ์ และด้านสังคมและเกิดการพัฒนาเด็กทุกคนในโรงเรียนอย่างมีคุณภาพ การศึกษาแบบเรียนรวมมีความสำคัญในการดำเนินการด้านรูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาศักยภาพของโรงเรียนให้มีระบบการจัดการศึกษาที่ครอบคลุมกับเด็กทุกคน ดังนี้ 1) พัฒนาครูผู้สอนหรือบุคลากรที่เกี่ยวข้องให้ได้รับความรู้และประสบการณ์ในรูปแบบการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม 2) เป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยเพื่อศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมและนำมาใช้ในการปรับปรุงพัฒนาการจัดการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพและสามารถตอบสนองกับความต้องการจำเป็นในการจัดการเรียนการสอนโดยในเนื้อหานี้จะต้องครอบคลุมไปถึงการจัดสภาพแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรมของผู้เรียน 3) โรงเรียนสามารถนำมาเป็นแนวทางและประยุกต์ใช้เพื่อให้ตอบสนองกับความต้องการทางด้านกระบวนการเรียนรู้ของเด็กทุกคนในชุมชน 4) เกิดการพัฒนาเด็กที่มีความต้องการพิเศษอย่างมีคุณภาพ 5) การศึกษาแบบเรียนรวมสามารถเชื่อมโยงเข้ากับกิจกรรมการเรียนการสอนหรือสามารถเชื่อมโยงเข้ากับหลักสูตรปกติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้การบริหารจัดการเรียนร่วมนั้นมีความสำคัญต่อโรงเรียนและบุคลากรในโรงเรียน ทั้งการพัฒนาครูผู้สอนและบุคลากรที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ในโรงเรียนให้มีความรู้ความสามารถ และยังเป็น

การพัฒนาหลักสูตรได้อย่างมีคุณภาพอีกด้วย โดยโรงเรียนสามารถพัฒนาการเรียนการสอนด้วยกระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กทุกคนในชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการศึกษาในโรงเรียนต้นแบบเรียนรวมมีความสำคัญต่อผู้เรียนทุกคน และเกิดประโยชน์ต่อนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษดังต่อไปนี้ ได้แก่ 1) นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนในชั้นเรียนปกติ การจัดการศึกษาในโรงเรียนต้นแบบเรียนรวมเมื่อเปรียบเทียบกับการจัดแบบปกติหรือแยกกลุ่มซึ่งหากได้รับการสนับสนุนจะทำให้เกิดกระบวนการทางสังคมจากผู้ปกครองและสามารถนำไปใช้ในการสร้างความสัมพันธ์กับคนอื่นในสังคม 2) ความสามารถทางสังคม และทักษะการสื่อสารของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้รับการพัฒนาจากการบริหารจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนต้นแบบเรียนรวม คือการที่นักเรียนได้อยู่ร่วมกับเพื่อนในสังคมปกติสามารถพัฒนาปฏิสัมพันธ์ทางสังคมตลอดจนมีพัฒนาการตามวุฒิภาวะอย่างเหมาะสม 3) การจัดระบบการศึกษาในโรงเรียนต้นแบบเรียนรวมให้กับกลุ่มนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ต้องมีรูปแบบโปรแกรมทางการศึกษาที่เคร่งครัดเพื่อการพัฒนาทักษะและความสามารถทางวิชาการผลจากการวิจัย พบว่า โปรแกรมการจัดการศึกษาในโรงเรียนต้นแบบเรียนรวมสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ โดยทั่วไปควรมีมาตรฐานที่สูงกว่าการจัดการศึกษาแบบแยกกลุ่มและควรให้เวลาในการเรียนและการแสดงผลงานของเด็กมากกว่าปกติ 4) การยอมรับทางสังคมของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ควรได้รับการพัฒนาจากการทำงานกลุ่มย่อยร่วมกับเด็กปกติ การเรียนการสอนตามธรรมชาติจะค้นพบความต้องการพิเศษรวมถึงปัญหาด้านประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการทำงานกลุ่มย่อย 5) การพัฒนาสัมพันธภาพระหว่างกลุ่มนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษกับนักเรียนปกติในการจัดการศึกษาในโรงเรียนต้นแบบเรียนรวมผ่านการบริหารจัดการเรียนร่วม จากการศึกษาวิจัย พบว่า นักเรียนได้รับการจัดการศึกษาในโรงเรียนต้นแบบเรียนรวมผ่านการบริหารจัดการเรียนร่วม มีเครือข่ายที่เข้มแข็งกว่าการศึกษาพิเศษ 6) การบริหารจัดการเรียนร่วมช่วยพัฒนาความรู้เกี่ยวกับกลุ่มนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ 7) นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษซึ่งเข้ารับการจัดการศึกษาในโรงเรียนต้นแบบเรียนรวมมีแนวโน้มที่จะเป็นผู้ใหญ่และสามารถใช้เวลาในการทำกิจกรรมประจำวันได้อย่างเหมาะสม รวมถึงกิจกรรมทางสังคมมากกว่ากลุ่มนักเรียนซึ่งได้รับการศึกษาพิเศษ 8) ผู้ที่จบการศึกษาจากโรงเรียนที่จัดการศึกษาแบบการบริหารจัดการเรียนร่วมมีรายได้สูงเมื่อเทียบกับผู้ที่จบจากโปรแกรมการศึกษาพิเศษเฉพาะความพิการ³⁹

ยูเนสโก (UNESCO) ได้กล่าวไว้ว่า ประโยชน์ของการบริหารจัดการเรียนร่วมไม่ใช่มีเพียงเฉพาะนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเท่านั้นหากแต่ยังเกิดกับนักเรียนปกติและนักเรียนที่มี

³⁹ ผดุง อารยะวิญญู และ วาสนา เลิศศิลป์, **การเรียนรวม Inclusion** (กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วน จำกัด เจ.เอ็น.ที., 2551), 37.

ความสามารถพิเศษด้วย ดังนี้ 1) ความสามารถของนักเรียนปกติและนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ ในระบบการศึกษาแบบการบริหารจัดการเรียนร่วมไม่ได้ถูกลดทอนลงจากกลุ่มนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในชั้นเรียน ความเข้าใจที่ว่านักเรียนที่มีความต้องการพิเศษจะขัดขวางการเรียนในชั้นเรียนนั้นไม่ พบว่า มีงานวิจัยใดสนับสนุนโดยเฉพะอย่างยิ่งจากการศึกษาที่ยังพบว่า การจัดการเรียน การสอนไม่ทำให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษและนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษลดประสิทธิภาพ การเรียนรู้ หากแต่เกิดจากการแทรกแซงในขณะที่กำลังกิจกรรมของนักเรียนปกติ 2) นักเรียนปกติและ นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษจะได้รับประโยชน์จากการพัฒนาชั้นเรียนและเทคโนโลยีทางการสอน นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษบางคนต้องการใช้เทคโนโลยีช่วยสอนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ เช่น คอมพิวเตอร์ช่วยสอน นักเรียนกลุ่มอื่นก็จะได้รับประโยชน์จากการใช้เทคโนโลยีดังกล่าวด้วย 3) นักเรียนปกติและนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษจะได้รับประโยชน์จากการเพิ่มงบประมาณ ในชั้นเรียน งบประมาณหรือสื่อ สิ่งอำนวยความสะดวกในโปรแกรมพิเศษสามารถนำมาใช้ในชั้นเรียนปกติ ได้เพื่อการพัฒนาศักยภาพทางการเรียนรู้ทั้งกลุ่มนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ และทุกคนในชั้นเรียน งบประมาณนี้สามารถใช้เพื่อเพิ่มประสบการณ์การเรียนรู้ เช่น การเชิญวิทยากรมาบรรยาย พิเศษ การจัดประสบการณ์นอกโรงเรียนหรือทัศนศึกษานอกสถานที่ เป็นต้น การเลือกทรัพยากรใน ห้องเรียนสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษและควรเอื้อต่อนักเรียนทุกคนด้วยเช่นกัน 4) นักเรียนปกติและนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษจะได้รับประโยชน์จากการเพิ่มครูผู้ช่วยในชั้นเรียน งบประมาณพิเศษที่ได้รับการจัดสรรให้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษและนักเรียนที่มี ความสามารถพิเศษทำให้สามารถเพิ่มครูในชั้นเรียนหรือผู้ที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะ 5) นักเรียนปกติ และนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ดำเนินไปในชั้นเรียนและยังได้รับการ มอบหมายให้ทำหน้าที่ช่วยเหลือเพื่อนในชั้นที่เป็นเด็กที่มีความต้องการพิเศษทำให้นักเรียนจะได้รับ การพัฒนาตนเองเกิดการเรียนรู้และเห็นคุณค่าของตนเอง และมีความรู้ความสามารถในด้านการเรียน เพิ่มขึ้น เป็นการฝึกประสบการณ์ในการรับรู้ทางสังคมและทักษะการอยู่ร่วมกันในสังคมส่วนนักเรียนที่ ทำหน้าที่ให้คำปรึกษาหรือช่วยเหลือเพื่อน เช่น โปรแกรมเพื่อนช่วยเพื่อนจะทำให้มีความรู้และ ชำนาญทางวิชาการมากกว่านักเรียนที่ไม่ได้ทำหน้าที่ดังกล่าว 6) นักเรียนปกติและนักเรียนที่มีความ ต้องการพิเศษมีโอกาสในการเรียนรู้ทักษะอื่นเพิ่ม เช่น การใช้อักษรเบรลล์หรือภาษามือ 7) นักเรียน ปกติและนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษสามารถเรียนรู้การเห็นคุณค่าและการยอมรับนักเรียนที่มี ความต้องการพิเศษจากชั้นเรียนที่มีการบริหารจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนต้นแบบเรียนรวม⁴⁰

⁴⁰ UNESCO, “Overcoming Exclusion through Inclusive Approaches in Education” (A Challenge and a Vision, Conceptual Paper for the Education Sector, 2005), 37-38.

สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการเรียนร่วมไว้ ดังนี้ 1) ด้านการเรียนเด็กได้มีโอกาสเรียนตามระดับชั้นในโรงเรียนปกติโดยไม่มีข้อยกเว้นและไม่ได้เดินทางไปเรียนในโรงเรียนการศึกษาพิเศษที่อยู่ห่างไกลมาก จนเป็นภาระของผู้ปกครอง 2) การมีชีวิตอยู่กับครอบครัวกับบิดามารดาและญาติพี่น้อง เด็กมีโอกาสประพฤติปฏิบัติหน้าที่ ในฐานะสมาชิกของครอบครัว โดยไม่เกิดความรู้สึกว่าถูกแยกออกไปด้วยเหตุผลแห่งความพิการและเป็นการช่วยให้ครอบครัวเกิดสำนึกและตระหนักในการรับผิดชอบเด็กที่มีความต้องการพิเศษโดยไม่พยายามผลักภาระให้ผู้อื่น 3) การเปลี่ยนเจตคติ การที่เด็กปกติมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษจะช่วยให้เด็กปกติมองโลกได้กว้างขึ้นและเข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคลได้ดีขึ้นทั้งยังช่วยลดความรู้สึกยึดมั่นในบุคลิกภาพหรือภาพพจน์ของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ซึ่งสังคมนิยมคิดกัน เด็กเรียนรู้ที่จะเข้าใจความต้องการของเพื่อนและรู้วิธีช่วยเหลือและอยู่ร่วมกัน เนื่องจากทุกสังคมจะมีคนปกติและคนที่มีความต้องการพิเศษ 4) ด้านสังคมและชุมชน เด็กจะสามารถปรับตัวและควบคุมอารมณ์ให้เข้ากับสังคมปกติได้การอยู่ร่วมกันก็จะช่วยให้สังคม ได้เรียนรู้วิธีที่เหมาะสมต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษและผู้ปกครองของเด็กที่มีความต้องการพิเศษด้วย 5) ประหยัดงบประมาณของรัฐบาล เมื่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษสามารถเข้าเรียนร่วมในโรงเรียนปกติได้ รัฐบาลก็ไม่จำเป็นต้องลงทุนสร้างโรงเรียนพิเศษหรือศูนย์เฉพาะสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เพียงแต่เพิ่มบุคลากรเฉพาะทางที่จำเป็นขึ้นในโรงเรียนปกติเท่านั้น⁴¹

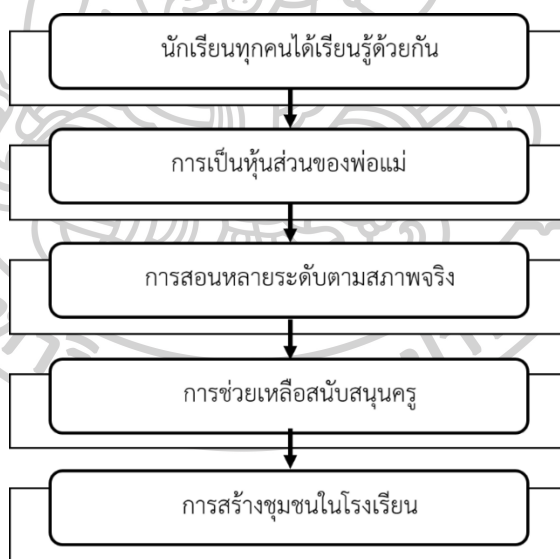
สรุปได้ว่า ประโยชน์ของการบริหารจัดการเรียนร่วม คือ การตอบสนองความต้องการของผู้เรียนทุกคนให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ซึ่งรวมถึงนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ และนักเรียนปกติ อย่างไรก็ตามความเชื่อที่มีมาอย่างยาวนานว่านักเรียนที่มีความต้องการพิเศษและนักเรียนที่ปกติจะทำให้ชั้นเรียนเกิดความสับสนวุ่นวายและขัดขวางการเรียนรู้ของเพื่อนคนอื่น เนื่องจากครูไม่สามารถจัดการกับภาระงานที่มีต่อกลุ่มนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษและนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษและรวมไปถึงนักเรียนปกติ ทำให้การจัดการศึกษามีคุณภาพต่ำกว่ามาตรฐาน นอกจากนี้ ยังมีความเป็นไปได้ที่กระบวนการทางการศึกษาทำให้เด็กนักเรียนเห็นคุณค่าของตัวเองต่ำลง แต่เมื่อพิจารณาในบริบทการบริหารจัดการเรียนร่วมกลับพบว่า การจัดการศึกษาในโรงเรียนต้นแบบเรียนร่วมนั้นให้ประโยชน์มากกว่าทั้งด้านการเรียนของเด็ก และการใช้ชีวิตในครอบครัว รวมไปถึงการสร้างเจตคติที่ดีและการอยู่ร่วมกันในสังคม รวมไปถึงการลดภาระค่าใช้จ่ายทางการศึกษา

⁴¹ สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, คู่มือการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล, เข้าถึง เมื่อ 1 เมษายน 2566, เข้าถึงได้จาก www.who.int/iris/bitstream/10665/.../9789241548052_health_tha.pdf.

องค์ประกอบในการพัฒนาโรงเรียนที่จัดการเรียนร่วม

การพัฒนาโรงเรียนแบบเรียนรวมจะต้องอาศัยองค์ประกอบที่สำคัญที่จะช่วยพัฒนาโรงเรียนแบบเรียนรวม ได้แก่ นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอนที่แตกต่างหลากหลายตามสภาพจริง การสร้างชุมชนในโรงเรียนและการค้นพบและแก้ปัญหาของนักเรียนแต่ละคน การดูแลนักเรียนในชั้นเรียน การให้นักเรียนมีอิสระในการเรียนรู้ และการช่วยเหลือสนับสนุนของครู ดังนี้ 1) นักเรียนทุกคนได้เรียนรู้ด้วยกัน โรงเรียนและบุคลากรมีพันธสัญญาร่วมกันว่า จะต้องรับนักเรียนทุกคนเข้าสู่โรงเรียน ครูและบุคลากรอื่น ๆ จะทำงานร่วมกันในชั้นเรียนรวมกับนักเรียนที่มีคุณลักษณะที่แตกต่างกันทุกกลุ่ม ได้เรียน เล่น และทำงานด้วยกัน บุคลากรทุกคนจะต้องเห็นว่าสิ่งที่ทำมีคุณค่าสำหรับนักเรียน สามารถพูดหรือแสดงออกถึงความเชื่อ และพร้อมที่จะอธิบายเหตุผลในการทำงานให้กับผู้คัดค้านหรือไม่เห็นด้วย 2) การสอนแบบหลายระดับตามสภาพที่แท้จริง (Authentic Multi-Level Teaching) ในการออกแบบการสอนและการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนแบบเรียนรวมเท่านั้น ครูจะต้องคำนึงความแตกต่างของนักเรียนทั้งระดับความสามารถความถนัด และอัตราเร็วในการเรียนรู้ของนักเรียน ทั้งนี้ครูจะต้อง 2.1) ออกแบบบทเรียนที่ตอบสนองต่อระดับความสามารถที่ต่างต่างกัน 2.2) จัดการเรียนการสอนที่ทำให้นักเรียนตามความสามารถของนักเรียนแต่ละคน 2.3) ช่วยเหลือนักเรียนให้มีความก้าวหน้าทางการเรียนในระดับที่สูงขึ้น 2.4) ใช้ยุทธศาสตร์ในการสอนตามสภาพจริง จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ตรงสามารถเชื่อมโยงกับชีวิตจริงที่บ้าน ชุมชนและสังคม 2.5) ผสมผสานแนวคิดทางทฤษฎีเกี่ยวกับรูปแบบในการเรียนรู้ของเด็ก 2.6) ใช้การเรียนแบบร่วมมือ เช่น การจับคู่ หรือทำงานกลุ่ม 3) การเสริมสร้างชุมชนในโรงเรียนและค้นพบความต้องการจำเป็นพิเศษของนักเรียนที่มีปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมที่นักเรียนจะมีสภาพจิตใจที่พร้อมที่จะเรียนได้ดั่งนั้น จะต้องมีความรู้สึกมั่นคง ปลอดภัยและการได้รับการดูแลเอาใจใส่ หากนักเรียนใช้ชีวิตภายในโรงเรียนซึ่งเปรียบเสมือนชุมชนหนึ่ง ที่ประกอบด้วย ครู นักเรียน ตลอดจนบุคลากรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องได้อย่างมีความสุขและรู้สึกมั่นคง ปลอดภัยแล้วจะช่วยให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การเสริมสร้างชุมชนในโรงเรียนจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง ทั้งนี้ควรเสริมสร้างให้ชุมชนในโรงเรียนเป็นชุมชนที่ให้ความร่วมมือช่วยเหลือเอาใจใส่ดูแลซึ่งกันและกัน มีสัมพันธภาพที่ดีระหว่างบุคลากร พ่อแม่ ชุมชน เช่น มีการศึกษาร่วมกันเป็นกลุ่มของบุคลากรในโรงเรียน การทำงานเป็นทีม การร่วมกันแก้ไขปัญหาและการสอนเป็นทีม เป็นต้น 4) ในห้องเรียน เด็กจะได้รับการดูแลช่วยเหลือในลักษณะต่าง ๆ เช่น มีเพื่อนคู่คิด มีการแก้ไขความขัดแย้งโดยวิธีการทางบวกภายใต้การดูแลและแนะนำของครู มีการแลกเปลี่ยนเรื่องราวในชีวิตความรู้สึก โดยการพูดคุย การเขียน ศิลปะ การประชุม เป็นต้น 5) ให้นักเรียนได้เลือกทำกิจกรรมและสอนให้มีความรับผิดชอบต่อสิ่งที่ตนเองเลือก เช่น การไปห้องน้ำคนเดียวแทนการไปเป็นกลุ่ม การเลือกทำกิจกรรมตามความถนัดและความสนใจของตนเองการมีอิสระในการทำกิจกรรมกลุ่มร่วมกับเพื่อนในชั้น ลักษณะเช่นนี้จะ

ช่วยให้พฤติกรรมที่เป็นปัญหาของนักเรียนลดน้อยลงเพราะนักเรียนไม่รู้สึกรู้ว่าถูกควบคุม ไม่ต้องระมัดระวัง วิตกกังวล หรือฝืนใจเพราะมีทางเลือก ทั้งนี้ครูจะต้องค้นหาและช่วยเหลือแก้ไขปัญหาคืออื่น ๆ ของนักเรียนด้วย ครูต้องทำความเข้าใจว่าพฤติกรรมที่แสดงออกเป็นการสื่อสารอย่างหนึ่ง การที่เด็กแสดงพฤติกรรมออกมานั้น คือ การบอกถึงความต้องการของนักเรียน ครูจึงต้องค้นหาสิ่งที่เด็กต้องการ และหาทางช่วยเหลือให้เด็กได้เรียนรู้วิธีการแสดงออกในทางบวก คณะทำงานของโรงเรียนสามารถจัดการกับพฤติกรรมที่เป็นปัญหาได้โดยใช้วิธีการต่าง ๆ เช่น การพูดคุยและร่วมวางแผนกับพ่อแม่ การจัดห้องที่เด็กสามารถไปได้ เมื่อต้องการหยุดพักเพื่อผ่อนคลายความเครียด ภายใต้การดูแลของครู อาจเป็นห้องสมุด ห้องที่จัดไว้เฉพาะหรือมุมสันโดษในชั้นเรียน เช่น มุมอ่านหนังสือ หรือการสร้างสังคมที่ช่วยเหลือเด็ก จัดตารางความรับผิดชอบการช่วยเหลือร่วมกันกับเพื่อนร่วมชั้น เป็นต้น 6) การช่วยเหลือสนับสนุนครู มีการช่วยเหลือสนับสนุนครูให้สามารถทำงานกับเด็กที่มีระดับความสามารถที่แตกต่างกันมาก รวมทั้งเด็กที่มีปัญหาทางอารมณ์และสังคมในรูปแบบต่าง ๆ รวมถึงการช่วยเหลือจากผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางด้วย สรุปได้ว่า ทั้ง 6 องค์ประกอบดังที่กล่าวมาจะมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน โดยมีนักเรียนเป็นศูนย์กลาง⁴² ดังแผนภูมิที่ 7

แผนภูมิที่ 7 องค์ประกอบพื้นฐานในการพัฒนาโรงเรียนแบบเรียนรวม

ที่มา: สุชาดา บุษผา, ตำราการศึกษาแบบเรียนรวม (Inclusive Education) (อุดรธานี: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี, 2557), 197.

⁴² สุชาดา บุษผา, ตำราการศึกษาแบบเรียนรวม (Inclusive Education) (อุดรธานี: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี, 2557), 197.

แนวคิดการบริหารจัดการเรียนร่วมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

จากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ปีพ.ศ. 2550 และพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ปี พ.ศ. 2551 ทำให้กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดนโยบายและ เป้าหมายปีพ.ศ. 2551 ไว้ดังนี้คือ เร่งรัดการปฏิรูปการศึกษาโดยยึดคุณธรรมนำความรู้ ขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานของประชาชนให้กว้างขวางทั่วถึง มีคุณภาพและขยายโอกาส ทางการศึกษาทุกระดับและประเภทการศึกษา พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ โดยมีเป้าหมายให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคุณภาพการศึกษาสูงขึ้นทุกระดับและประเภทการศึกษา การกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่และสถานศึกษาโดยมีเป้าหมายให้เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษามีความคล่องตัวและมีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ภาคเอกชน และท้องถิ่นโดยมีเป้าหมายให้มีการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น" ในด้านนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมุ่งเน้น บทบาท หน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกว้างขวางขึ้น เน้นการพัฒนาเด็กพิการในลักษณะ บูรณาการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตตามศักยภาพ การทำงานของโรงเรียนเป็นการทำงานร่วมกับเขตพื้นที่การศึกษาและบุคลากรอื่นในลักษณะร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมตัดสินใจและร่วมรับผิดชอบ และที่สำคัญที่สุด คือการจัดการศึกษาเปลี่ยนจากการศึกษาไปสู่สังคมที่เน้นสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน⁴³

นอกจากนี้ในวันที่ 10-12 มีนาคม 2551 กระทรวงศึกษาธิการได้จัดประชุมเรื่องการปรับจุดเน้นและกลยุทธ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานให้สนองนโยบายรัฐบาล ในการประชุมสัมมนาผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทั่วประเทศ โดยคุณหญิงกษมา วรวรรณ อยุธยา เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ข้อเสนอจากการประชุม คือ มีนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาลปัจจุบันที่เกี่ยวกับการศึกษาพิเศษ คือดำเนินการให้บุคคลมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษา 12 ปี โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายรวมทั้งสนับสนุนผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพหรืออยู่ในสภาวะยากลำบาก ให้ได้รับการศึกษาการเพิ่มโรงเรียนแกนนำเรียนร่วม ห้องเรียนคู่ขนานออลิสติกจากพระราชบัญญัติและนโยบายต่าง ๆ ที่กล่าวมาข้างต้นทำให้การจัดการศึกษาเพื่อคนพิการได้รับการพัฒนาอย่างเป็นรูปธรรมมากกว่าอดีตโดยเฉพาะการจัดการเรียนรวมที่กำหนดไว้ชัดเจนในพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 พระราชบัญญัติฉบับนี้ ในหมวดที่ 1 สิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา มาตรา 8 วรรค 2 ความว่า สถานศึกษาในทุกสังกัด อาจจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ทั้งในระบบ นอกกระบบและตามอัธยาศัยในรูปแบบที่หลากหลาย ทั้งการเรียนร่วม

⁴³ สุจินดา ผ่องอักษร, ความรู้พื้นฐานและแนวทางพัฒนานักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ (กรุงเทพฯ: สำนักงาน, 2554), 34.

การจัดการศึกษาเฉพาะความพิการ รวมถึงการให้บริการฟื้นฟูสมรรถภาพ การพัฒนาศักยภาพในการดำรงชีวิตอิสระ การพัฒนาทักษะพื้นฐานที่จำเป็นการฝึกอาชีพ หรือบริการอื่นใด มาตรา 5 กำหนดให้คนพิการมีสิทธิทางการศึกษา คือ ได้รับการศึกษาโดยไม่เสีย ค่าใช้จ่ายตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการตลอดชีวิตพร้อมทั้งได้รับเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา เลือกบริการทางการศึกษาสถานศึกษา ระบบและ รูปแบบการศึกษา โดยคำนึงถึงความสามารถ ความสนใจ ความถนัดและความต้องการจำเป็นพิเศษ ของบุคคลนั้น รวมทั้งการจัดการทดสอบทางการศึกษาที่เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการแต่ละประเภทและบุคคล⁴⁴

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดให้มีการปฏิรูปการศึกษาและจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2555-2559) เป็นแผนยุทธศาสตร์ที่จัดทำขึ้นเพื่อเป็นกรอบและแนวทางในการดำเนินงานพัฒนาการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ โดยมีเป้าหมายสูงสุดคือ คนพิการทุกประเภทมีสิทธิได้รับการศึกษาและได้รับความช่วยเหลือทางการศึกษาตั้งแต่แรกเกิดหรือแรกพบความพิการ มีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา และการจัดบริการทางการศึกษาให้กับเด็กพิการ ต้องจัดให้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ มีนโยบายสร้างความเข้มแข็งให้โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมเพื่อพัฒนาจากการจัดการศึกษาเรียนร่วมไปสู่การจัดการศึกษาเรียนรวม (Inclusive Education) นอกจากนี้กระทรวงศึกษาธิการจึงได้ประกาศให้ "ปี 2559 ปีแห่งความร่วมมือด้าน การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ" มุ่งพัฒนาเด็กพิการในโรงเรียนให้มีความรู้ความสามารถ ส่งเสริมให้มีการนำสื่อสิ่งอำนวยความสะดวก บริการต่าง (เพื่อส่งเสริมการจัดการกระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล ตามความเหมาะสมกับวัยและสภาพความพิการของแต่ละบุคคล⁴⁵

การบริหารจัดการเรียนร่วมในประเทศไทย

ตามที่ประเทศไทยในคราวประชุมการศึกษาโลก (World Education Forum) ของยูเนสโก ที่จัดขึ้น ที่จอมเทียน จังหวัดชลบุรี เมื่อปี พ.ศ. 2533 นั้น ได้มีการประกาศปฏิญญาโลกว่าด้วยการศึกษาเพื่อปวงชน (The World Declaration of Education for All โดยเป้าหมายของการศึกษา

⁴⁴ พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551, **ราชกิจจานุเบกษา** เล่ม 125, ตอนที่ 28ก (5 กุมภาพันธ์ 2551).

⁴⁵ กระทรวงศึกษาธิการ, **แนวทางการพัฒนาสถานศึกษาต้นแบบการเรียนรวม (inclusive schools)**, พิมพ์ครั้งที่ 2 ed. (กรุงเทพฯ: สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, 2558), 85.

เพื่อปวงชนคือ การที่ทุกคนทั้งเด็ก เยาวชน และผู้ใหญ่ได้ประโยชน์จากการได้รับการศึกษาตามสิทธิขั้นพื้นฐาน จากนั้น ปี พ.ศ. 2537 ได้มีการจัดประชุมระดับโลกเรื่องการเข้าถึงและคุณภาพของการศึกษาสำหรับผู้มีความต้องการจำเป็นพิเศษ (Special Needs Education: Access and Quality) ที่เมืองซาลามังกา ประเทศสเปน ตามแถลงการณ์ว่าด้วยหลักการ นโยบาย และการปฏิบัติเกี่ยวกับการศึกษาสำหรับผู้มีความต้องการจำเป็นพิเศษ มีสาระสำคัญที่กล่าวถึงการศึกษาเพื่อปวงชนว่า 1) เด็กทุกคนมีสิทธิได้รับการศึกษาตามสิทธิขั้นพื้นฐาน 2) เด็กทุกคนมีคุณลักษณะเฉพาะบุคคล ความสนใจ ความสามารถและความต้องการที่จะเรียนรู้ 3) เด็กได้รับการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับคุณลักษณะที่หลากหลายและแตกต่างเป็นรายบุคคล (Individual) 4) เด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษเข้าถึงการศึกษาแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้ในสถานศึกษาปกติทั่วไป และ 5) เด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษได้เรียนรวมในสถานศึกษาปกติทั่วไปร่วมกับเด็กทั่วไป เพื่อสร้างสังคมแห่งการดำรงชีวิตร่วมกันที่รัฐบาลของประเทศสมาชิกองค์การสหประชาชาตินำไปสู่การปฏิบัติอย่างจริงจัง และประเทศไทยเป็นหนึ่งในประเทศสมาชิกองค์การสหประชาชาติ ที่ได้ดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อปวงชนตามแถลงการณ์นี้มาอย่างต่อเนื่อง ปรากฏข้อมูลดังรายงานการวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา เริ่มต้นจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 2 สิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา โดยในมาตรา 10 กำหนดว่า "การจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปี ที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย" ในวรรคสอง กำหนดว่า "การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพ หรือบุคคลที่ไม่สามารถพึ่งพาตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแล หรือด้อยโอกาสต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ" นอกจากนี้ในวรรคสามได้ระบุว่า "การศึกษาสำหรับคนพิการในวรรคสองให้จัดตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อบริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง"⁴⁶

พระราชบัญญัติส่งเสริมและการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนพิการ พ.ศ. 2550 กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ พระราชบัญญัติฉบับนี้ปรับปรุงมาจากฉบับ พ.ศ. 2534 มีกำหนดบทบัญญัติเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์และความคุ้มครองคนพิการ เพื่อมิให้มีการเลือกปฏิบัติโดยไม่

⁴⁶ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542, **ราชกิจจานุเบกษา** เล่ม 116, ตอนที่ 74ก (19 สิงหาคม 2542).

เป็นธรรมเพราะเหตุผลทางกายหรือสุขภาพ รวมทั้งให้คนพิการมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก อันเป็นสาธารณะและความช่วยเหลืออื่นจากรัฐ ตลอดจนให้รัฐต้องสงเคราะห์คนพิการให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและพึ่งตนเองได้ โดยมีส่วนที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา คือ การจัดการศึกษาของคนพิการอาจจัด ในสถานศึกษาเฉพาะหรือในสถานศึกษาทั่วไป หรือการศึกษาทางเลือก หรือการศึกษานอกระบบ โดย ให้นำหน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวกสื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ให้การสนับสนุนตามความเหมาะสม⁴⁷

พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 กระทรวงศึกษาธิการ พระราชบัญญัติฉบับนี้ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาเพื่อคนพิการ ด้วยเหตุผลที่ว่า การจัดการศึกษาสำหรับคนพิการมีลักษณะเฉพาะ แตกต่างจากการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลทั่วไป จึงจำเป็นต้องจัดให้คนพิการมีสิทธิและโอกาสได้รับการบริการและความช่วยเหลือทางการศึกษาเป็นพิเศษตั้งแต่แรกเกิดหรือเมื่อพบความพิการโดยในมาตรา 3 นิยามว่า "คนพิการ" หมายถึง บุคคลซึ่งมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคม เนื่องจากมีความบกพร่องทางการเห็น การได้ยิน การเคลื่อนไหวการสื่อสาร จิตใจ อารมณ์ พฤติกรรม สติปัญญาการเรียนรู้ หรือความบกพร่องอื่นใด ประกอบกับมีอุปสรรคในด้านต่าง ๆ และมีความต้องการจำเป็นพิเศษทางการศึกษาที่ต้องได้รับความช่วยเหลือด้านหนึ่งด้านใด เพื่อให้สามารถปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคมได้อย่างบุคคลทั่วไป ซึ่งในกฎหมายฉบับนี้ได้รับรวมถึงองค์ประกอบอื่น ๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาไว้ในมาตรา 3 เช่น แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล เทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก ศูนย์การศึกษาพิเศษ องค์การคนพิการแต่ละประเภท โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ได้กำหนดนิยามของคำว่า "การเรียนรู้รวม" ไว้ว่าเป็นการจัดให้คนพิการได้เข้าศึกษาในระบบการศึกษาทั่วไป ทุกระดับ และหลากหลายรูปแบบรวมถึงการจัดการศึกษาให้สามารถรับรองการเรียนการสอนสำหรับคนทุกกลุ่ม รวมทั้งคนพิการโดยมาตรา 5 กำหนดว่า คนพิการมีสิทธิทางการศึกษา ดังนี้ (1) ได้รับการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการจนตลอดชีวิตพร้อมทั้งได้รับเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวกสื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา (2) เลือกบริการทางการศึกษา สถานศึกษาระบบ และรูปแบบการศึกษาโดยคำนึงถึงความสามารถ ความสนใจ ความถนัด และความต้องการจำเป็นพิเศษของบุคคลนั้น (3) ได้รับการศึกษาที่มีมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษารวมทั้งการจัดการหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ การทดสอบทางการศึกษาที่เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการแต่

⁴⁷ พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551, Short **ราชกิจจานุเบกษา** เล่ม 125, ตอนที่ 28ก (5 กุมภาพันธ์ 2551).

ละประเภทและบุคคล นอกจากนี้ ในมาตรา 8 วรรค 5 มีข้อความสำคัญที่กำหนดว่า หากสถานศึกษาใดปฏิเสธไม่รับคนพิการเข้าศึกษา ให้ถือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมตามกฎหมายโดยกฎหมายฉบับนี้มีความสำคัญที่ปัจจุบันใช้เป็นหลักการดำเนินงาน คือ การเรียนรวมและนิยามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลกองทุนการศึกษาสำหรับคนพิการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ และคณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ⁴⁸

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มีหลายมาตราที่มีผลต่อการดำเนินงานการจัดการศึกษาเรียนรวม กล่าวคือ ในมาตรา 4 ระบุว่า ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคของบุคคลย่อมได้รับความคุ้มครอง ปวงชนชาวไทยย่อมได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญเสมอกัน โดยขยายความในมาตรา 27 ว่า บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมาย มีสิทธิและเสรีภาพ และได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกันชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล ไม่ว่าด้วยเหตุความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคมความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือเหตุอื่นใดกระทำได้ ในมาตรา 54 ว่าด้วยรัฐต้องจัดให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาด้วย รัฐต้องจัดให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่าง ๆ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิตและจัดให้มีการร่วมมือกันระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชนในการจัดการศึกษาทุกระดับ โดยรัฐมีหน้าที่ดำเนินการกำกับ ส่งเสริม และสนับสนุนให้การจัดการศึกษาดังกล่าวมีคุณภาพและมีมาตรฐานสากล ทั้งนี้ ตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งอย่างน้อยต้องมีบัญญัติเกี่ยวกับการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ และดำเนินการและตรวจสอบให้เป็นไปตามแผนการศึกษาแห่งชาติด้วย⁴⁹

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579 ระยะ 20 ปี กำหนดวิสัยทัศน์ไว้ว่า "คนไทยทุกคนได้รับการศึกษา และเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21" ดังนั้น การจัดการศึกษา

⁴⁸ “พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551,” *ราชกิจจานุเบกษา* เล่ม 125, ตอนที่ 28ก (5 กุมภาพันธ์ 2551).

⁴⁹ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560, *ราชกิจจานุเบกษา* เล่ม 134, ตอนที่ 40ก (6 เมษายน 2560).

จึงต้องจัดให้กับผู้เรียนทุกกลุ่มเป้าหมาย ไม่ว่าจะเป็นผู้เรียนกลุ่มปกติ กลุ่มด้อยโอกาสที่มีความยากลำบากและขาดโอกาส เนื่องด้วยสภาวะทางเศรษฐกิจและภูมิสังคม กลุ่มที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษหมายถึงกลุ่มผู้มีความบกพร่องทางร่างกายจิตใจสติปัญญาสังคมอารมณ์การสื่อสาร และการเรียนรู้หรือร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพ รวมทั้งบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้หรือไม่มีผู้ดูแล ทั้งนี้ แผนนี้ได้ทบทวนการดำเนินงานด้านนี้ในระยะ 8 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2552 - 2559) และพบว่าเด็กด้อยโอกาสและผู้ที่มีความต้องการพิเศษมีโอกาสดำเนินงานได้รับการศึกษาสูงขึ้น แต่ยังไม่ครบทุกคนและมีปัญหาการออกกลางคัน ซึ่งแผนฉบับนี้มียุทธศาสตร์ที่สัมพันธ์กับการจัดการศึกษาเรียนรวม คือ ยุทธศาสตร์ที่ 4 "การสร้างโอกาส ความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางการศึกษา" เป้าหมายของการเข้าถึงการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษได้รับการพัฒนาสมรรถภาพหรือบริการการศึกษาที่เหมาะสม ตัวบ่งชี้ที่กำหนดไว้ในแผน คือ ร้อยละของเด็กในวัยเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษได้รับการศึกษาเต็มตามศักยภาพเพิ่มขึ้น โดยจำแนกตามกลุ่ม ประเภทของความจำเป็นพิเศษนอกจากนี้แผนฉบับนี้ได้กำหนดแผนงานและโครงการสำคัญเร่งด่วนที่ต้องดำเนินการระหว่าง พ.ศ. 2560 - 2561 จำนวน 2 โครงการ คือ โครงการคัดกรองและพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนต้องการจำเป็นพิเศษและโครงการจัดทำฐานข้อมูลรายบุคคลทุกช่วงวัย ทั้งด้านสาธารณสุข สังคม ภูมิสารสนเทศแรงงาน และการศึกษา⁵⁰

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570) ถือเป็นแผนระดับที่ 2 ซึ่งเป็นกลไกที่สำคัญในการแปลงยุทธศาสตร์ชาติไปสู่การปฏิบัติ และใช้เป็นกรอบสำหรับการจัดทำแผนระดับที่ 3 เพื่อให้การดำเนินงานของภาคีการพัฒนาที่เกี่ยวข้องสามารถสนับสนุนการบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติตามกรอบระยะเวลาที่คาดหวังไว้ได้ โดยพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พ.ศ. 2561 บัญญัติให้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 มีผลบังคับใช้ถึงวันที่ 30 กันยายน 2565 ส่งผลให้กรอบระยะเวลา 5 ปีของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 เริ่มต้น ณ วันที่ 1 ตุลาคม 2565 ครอบคลุมปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 - 2570 ซึ่งเป็นระยะ 5 ปีที่สองของยุทธศาสตร์ชาติ ทั้งนี้ การจัดทำแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 อยู่บนความตั้งใจที่จะให้แผนมีจุดเน้นและเป้าหมายของการพัฒนาที่เป็นรูปธรรม สามารถบ่งบอกทิศทางการพัฒนาที่ชัดเจนที่ประเทศควรมุ่งไปในระยะ 5 ปีถัดไป โดยเป็นผลที่เกิดจากกระบวนการสังเคราะห์ข้อมูลอย่างรอบด้าน ทั้งสถานะของทุนในมิติต่าง ๆ บทเรียนของการพัฒนาที่ผ่านมา

⁵⁰ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579 (กรุงเทพฯ: บริษัท พรินทวาทกราฟฟิคจำกัด, 2560), 65.

ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยและเงื่อนไขที่จะมีอิทธิพลต่อองค์ประกอบต่าง ๆ ของประเทศ รวมถึงการสนับสนุนให้ภาคีการพัฒนาทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างกว้างขวางตั้งแต่ในขั้นตอนการกำหนดกรอบทิศทางของการยกร่างแผน นอกจากนี้ การจัดทำแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 ยังอยู่ในช่วงเวลาที่ทั่วโลก รวมถึงประเทศไทยต้องเผชิญกับข้อจำกัดหลากหลายประการที่เป็นผลสืบเนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ซึ่งไม่เพียงแต่เกิดการเจ็บป่วยและเสียชีวิตของประชากร แต่ยังส่งผลให้เกิดเงื่อนไขทางเศรษฐกิจและการดำเนินชีวิตของประชาชนทุกกลุ่ม นอกจากนี้ ในระยะของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 ยังเป็นช่วงเวลาที่แนวโน้มของการพัฒนาช่องเทคโนโลยีอย่างก้าวกระโดด การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่มีความรุนแรงเพิ่มขึ้น การเป็นสังคมสูงวัยของประเทศไทยและหลายประเทศทั่วโลก ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงด้านภูมิรัฐศาสตร์ระหว่างประเทศ ดังนั้น การขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศท่ามกลางกระแสแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว จึงต้องให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างความเข้มแข็งจากภายในให้สามารถเติบโตต่อไปได้อย่างมั่นคงท่ามกลางความผันแปรที่เกิดขึ้นรอบด้าน และคำนึงถึงผลประโยชน์ของประเทศทั้งทางเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน ได้ตระหนักถึงความสำคัญดังกล่าวภายใต้แนวคิดและหลักการ ข้อที่ 3 ความว่า เป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนของสหประชาชาติ โดยกำหนดทิศทางการพัฒนาที่อยู่บนพื้นฐานของแนวคิด "ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง" มุ่งเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับประชาชนทุกกลุ่ม ทั้งในมิติของการมีปัจจัยที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตขั้นพื้นฐานที่เพียงพอ การมีสภาพแวดล้อมที่ดี การมีปัจจัยสนับสนุนให้มีสุขภาพที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกายและจิตใจ การมีโอกาสที่จะใช้ศักยภาพของตนในการสร้างความเป็นอยู่ที่ดี และการมุ่งส่งต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ดีไปยังคนรุ่นต่อไป⁵¹

แผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ฉบับที่ 5 พ.ศ. 2560 - 2564 แผนพัฒนาฉบับนี้ได้กำหนดยุทธศาสตร์แห่งความเท่าเทียม 5 ยุทธศาสตร์ ดังนี้ ยุทธศาสตร์ที่ 1 เสริมพลังคนพิการและองค์กรด้านคนพิการให้มีศักยภาพและความเข้มแข็ง (Empowerment) ยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการจัดการเลือกปฏิบัติ เพื่อให้คนพิการเข้าถึงสิทธิได้จริง (Quality management) ยุทธศาสตร์ที่ 3 เสริมสร้างความเข้าใจและเจตคติเชิงสร้างสรรค์ต่อคนพิการและความพิการ (Understanding ยุทธศาสตร์ที่ 4 สร้างสภาพแวดล้อมและบริการสาธารณะที่ทุกคนเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ (Accessibility) และยุทธศาสตร์ที่ 5 ส่งเสริมการบูรณาการเครือข่ายและการสร้างการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการอย่างยั่งยืน (Linkage) เห็นได้ว่าแผนพัฒนา

⁵¹ กระทรวงศึกษาธิการ, แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 -2570), เข้าถึงเมื่อ 25 มีนาคม 2566, เข้าถึงได้จาก <http://www.bps.sueksa.go.th>.

คุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติฉบับนี้มีความสอดคล้องและเชื่อมโยงกับกรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 - 2579) โดยเฉพาะในยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัย และการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ และยุทธศาสตร์ที่ 4 การสร้างโอกาสความเสมอภาค และความเท่าเทียมทางการศึกษา รวมถึงมีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560 - 2564 ในยุทธศาสตร์ที่ 1 การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์ และยุทธศาสตร์ที่ 2 การสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำในสังคม⁵²

สรุปได้ว่า จากที่กล่าวมา แสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น มุ่งเน้นให้คนทุกคนมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน ไม่ว่าจะเป็นบุคคลพิการ บุคคลทุพพลภาพ บุคคลยากไร้ หรือบุคคลปกติทั่วไป สามารถเรียนรู้อยู่ร่วมกันในสถานศึกษาปกติทั่วไปได้อย่างปกติสุข ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ลดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลพิการอย่างไม่เป็นธรรม เพิ่มการเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และเพิ่มการยอมรับในความแตกต่างระหว่างบุคคล ซึ่งการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพดังกล่าวนี้ เรียกว่า "การจัดการศึกษาเรียนรู้ร่วม" ที่ประเทศไทยใช้เป็นหลักการดำเนินการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลพิการและบุคคลที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ มาอย่างต่อเนื่องเป็นรูปธรรมจนถึงปัจจุบัน

รูปแบบการบริหารจัดการเรียนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

สถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่จัดการศึกษาแบบเรียนร่วมมีความเกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิดกับหลักสิทธิมนุษยชน การส่งเสริมความยุติธรรมทางสังคม ข้อกำหนดคุณภาพการศึกษา สิทธิขั้นพื้นฐานทางการศึกษาของปวงชน ร่วมกับความเสมอภาคทางโอกาส จากหลักการข้างต้นนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่ถือว่าการเปลี่ยนถึงปรัชญาของการจัดการศึกษา ส่งผลให้เกิดรูปแบบใหม่ของสถานศึกษาซึ่งซับซ้อนกว่าเดิม และจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงวิธีการที่สถานศึกษาปฏิบัติงานและความคาดหวังในการทำหน้าที่ของครู ⁵³ ในอีกแง่หนึ่ง มีข้อค้นพบว่ามีความล้าสมัยและต่อต้านในการนำหลักการจัด

⁵² กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ, *แผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ฉบับที่ 5 พ.ศ. 2560-2564* (กรุงเทพฯ: คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ, 2560), 29.

⁵³ C. Forlin, "Teacher education reform for enhancing teachers' preparedness for inclusion," *International Journal of Inclusive Education* 14, 7 (2012): 649-54.

การศึกษาแบบเรียนรวมไปใช้โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อระดับความต้องการของนักเรียนรายบุคคลเพิ่มขึ้น⁵⁴

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) มีนโยบายให้บริการทางการศึกษาให้แก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษ รูปแบบการบริหารจัดการเรียนร่วมเพื่อเปิดโอกาสทางการศึกษาให้แก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนรวมกับเด็กปกติ แม้ปัจจุบันจะมีการเปลี่ยนจากการเรียนรวมมาเป็นการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมแล้ว แต่โรงเรียนส่วนใหญ่ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานยังใช้รูปแบบการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท และมีโรงเรียนบางแห่งเท่านั้นที่เปลี่ยนมาเป็นการศึกษาแบบเรียนรวม รูปแบบการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมในประเทศไทยนั้นมีการศึกษาและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง แต่ละรูปแบบแตกต่างกันไป อย่างไรก็ตามก็มีความพยายามที่จะพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเรียนร่วม ซึ่งการศึกษาดังกล่าวจะทำให้โรงเรียนที่จัดการศึกษาแบบเรียนรวมนั้นได้นำไปเป็นแนวทางปฏิบัติ จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า มีรูปแบบการบริหารจัดการเรียนร่วมในประเทศไทยที่ได้มีการศึกษาวิจัยและที่นิยมใช้อย่างแพร่หลายในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนรวมและโรงเรียนต้นแบบเรียนรวม ดังต่อไปนี้

1. รูปแบบการบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework)

เบญจา ชลธารนนท์ ได้พัฒนาโครงสร้างการบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษานำไปบูรณาการ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการบริหารสถานศึกษาให้เป็นอย่างดีมีประสิทธิภาพ ซึ่งปัจจุบันโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมใช้รูปแบบการบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) เป็นหลักตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งพบว่ามีปัญหาและอุปสรรคบ้างตามสภาพและข้อจำกัดในการจัดการศึกษา แนวทางการจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท ได้แก่

1.1 นักเรียน (S : Student) เตรียมความพร้อมเด็กที่มีความต้องการพิเศษหรือมีความบกพร่องในด้านร่างกาย อารมณ์และสังคม การช่วยเหลือทางวิชาการจะพิจารณาให้ได้รับการช่วยเหลือหรือเตรียมความพร้อมทันทีที่พบความพิการเพื่อพัฒนาศักยภาพทุกด้าน

1.2 สภาพแวดล้อม (E : Environment) ควรจัดให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษหรือที่มีความบกพร่องเรียนในสภาพแวดล้อมที่มีขีดจำกัดน้อยที่สุด (Least Restrictive Environment :LER)

---

⁵⁴ Lisa Woolfson and Katy Brady, "An investigation of factors impacting on mainstream teachers' beliefs about teaching students with learning difficulties," Educational Psychology 29, no. 2 (2009): 221-38.

โรงเรียนควรพยายามให้เด็กได้เรียนในชั้นเรียนทั่วไปมากที่สุด โรงเรียนควรปรับสภาพแวดล้อมโดยใช้หลักวิชาการคือ พิจารณาถึงสภาพความบกพร่องของนักเรียนแต่ละประเภท บุคคลที่เกี่ยวข้องในสภาพแวดล้อมของเด็ก ได้แก่ พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูและบุคลากรอื่นในโรงเรียน ผู้บริหารจะเป็นผู้ที่มีบทบาทในที่เป็นผู้นำและสร้างบรรยากาศของการยอมรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียน

1.3 กิจกรรมการเรียนการสอน (A : Activities) กิจกรรมการเรียนการสอน คือกิจกรรมภายในและภายนอกห้องเรียน เป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนที่จะช่วยให้นักเรียนทุกคนทั้งเด็กปกติและเด็กที่มีความต้องการพิเศษได้รับการพัฒนา ทั้งในด้านร่างกายจิตใจ อารมณ์ และสังคม ซึ่งประกอบด้วย

1.3.1 การบริหารจัดการหลักสูตรควรมีการปรับหลักสูตรให้เหมาะสมจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program : IEP) ซึ่งเป็นแผนการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษ และมีการจัดทำหลักสูตรเพิ่มเติมสอนทักษะเฉพาะที่จำเป็น เช่น ทักษะการดำรงชีวิตทักษะทางสังคมสำหรับเด็กออทิสติก และต้องจัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล (Individual Implementation Plan : IIP) ซึ่งเป็นแผนการสอนที่จัดขึ้นเฉพาะเจาะจงสำหรับเด็กแต่ละคน ในวิชาหรือทักษะที่เป็นจุดอ่อน แผนการสอนเฉพาะบุคคลนี้จัดขึ้นขึ้นเพื่อช่วยให้นักเรียนบรรลุจุดประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้

1.3.2 การตรวจสอบทางการศึกษา (Educational Implementation) ในการรวบรวมข้อมูลทั้งหมดที่เกี่ยวกับนักเรียน ในด้านวิชาการพฤติกรรมและร่างกาย รวมทั้งตัดสินใจเกี่ยวกับนักเรียนในเรื่องการส่งต่อการคัดแยก การกำหนดประเภทเด็กที่มีความต้องการพิเศษ การวางแผนการสอน และการประเมินความก้าวหน้าของนักเรียน

1.3.3 เทคนิคการสอนโดยมีเทคนิคการสอนที่หลากหลายรูปแบบ คือ การวิเคราะห์งาน การสอนโดยใช้ระบบเพื่อนช่วยเพื่อน

1.3.4 การรายงานความก้าวหน้าของนักเรียน การติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน ในปัจจุบันใช้วิธีการทบทวนและปรับแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล ปีละอย่างน้อย 2 ครั้ง

1.3.5 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนอกห้องเรียนและชุมชนอย่างเหมาะสม

1.3.6 การประกันคุณภาพทางโรงเรียนควรมีการจัดตั้งคณะกรรมการการประกันคุณภาพการจัดการเรียนรวมขึ้น

1.3.7 การรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษหรือที่มีความบกพร่องเข้าเรียนโดยมีปฏิทินการรับอย่างชัดเจน

1.3.8 การจัดตารางเวลาให้บริการสอนเสริม และจัดให้มีการให้คำแนะนำปรึกษา

1.4 เครื่องมือ (T : Tools) หมายถึง สิ่งที้นำมาเป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการเรียนรวมช่วยให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเกิดการเรียนรู้และดำรงชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

เป็นการช่วยสนับสนุนให้นักเรียนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ อันได้แก่ นโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ งบประมาณ ระบบการบริหารจัดการ กฎกระทรวง เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อทางการศึกษา เช่น อุปกรณ์สื่อสิ่งพิมพ์อักษรเบรลล์ หนังสือเสียงสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการมองเห็น บริการต่าง ๆ ที่ช่วยสนับสนุนการศึกษาของคนพิการแต่ละประเภท เช่น การเขียนและอ่าน อักษรเบรลล์ การสอนภาษามือ การฝึกพูด รวมทั้งการสอนเสริมวิชาการต่าง ๆ ความช่วยเหลืออื่น ๆ ทางการศึกษา เช่น กิจกรรมบำบัดและกายภาพบำบัด การแก้ไขการพูด⁵⁵

2. รูปแบบการเรียนรู้ร่วมแบบรวมพลัง (Collaborative Inclusion Model : CIM)

นางลักษณ์ วิรัชชัย ได้ทำการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการซึ่งครอบครัวและชุมชนมีส่วนร่วม ที่สอดคล้องกับสาระสำคัญในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยแนวคิดในการพัฒนารูปแบบได้มาจากการศึกษาสภาพและแนวโน้มการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการของประเทศไทยและต่างประเทศ ร่วมกับการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการ และจากการวิจัยรายกรณีโครงการฟื้นฟูเด็กพิการโดยชุมชนมูลนิธิเพื่อเด็กพิการจังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการวิจัยที่สำคัญสรุปผลได้ ดังนี้

2.1 การจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการในต่างประเทศมีแนวโน้มเป็นรูปแบบการเรียนรู้รวมชั้นและรูปแบบการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการโดยชุมชน โดยให้ความสำคัญกับการฝึกอาชีพ

2.2 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการของไทยกำหนดให้รัฐสนับสนุนทุกคนให้ได้รับสิทธิทางการศึกษาทุกระดับ ปริมาณคนพิการที่ต้องจัดบริการการศึกษา มีจำนวนเพิ่มขึ้นมากและรัฐจำเป็นต้องจัดการศึกษาแบบเรียนรวม

2.3 โครงการฯ มีวัตถุประสงค์ให้ความรู้ด้านการป้องกัน การบำบัดรักษาและการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ โดยร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การดำเนินงานประกอบด้วยโครงการย่อยรวม 12 โครงการแต่ละโครงการประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ บุคลิกภาพและความสามารถของหัวหน้าหน่วยฟื้นฟูเด็กพิการเป็นปัจจัยสำคัญทำให้โครงการประสบความสำเร็จทำงานได้ตามเป้าหมายใช้งบประมาณไม่มากนัก และได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นอย่างดี

⁵⁵ เบญจมา ชลธารินทร์, คู่มือการบริหารจัดการเรียนรู้ร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ, 2546), 32.

2.4 รูปแบบการสอนที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนรวม ได้แก่ รูปแบบการฟื้นฟูสมรรถภาพ คนพิการแบบอิงครอบครัวและชุมชน รูปแบบการสอนตามบทบาทหน้าที่รูปแบบการสอนเป็นรายบุคคล รูปแบบการทำงานเป็นทีม การร่วมมือร่วมใจและการให้คำปรึกษา⁵⁶

3. รูปแบบการเรียนรวมตามความต้องการและความเหมาะสม

ผดุง อารยะวิญญูและคณะ ได้ทำการวิจัยเพื่อพัฒนาโรงเรียนต้นแบบในการเรียนรวมระหว่างเด็กปกติกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ โรงเรียนต้นแบบที่ศึกษาสามารถเป็นโรงเรียนต้นแบบในการจัดการเรียนรวมระหว่างเด็กปกติและเด็กที่มีความต้องการพิเศษได้เป็นอย่างดีคณะผู้วิจัยได้เสนอแนะให้นำผลการวิจัยไปใช้ในการจัดการเรียนรวมในโรงเรียนในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ และโรงเรียนในสังกัดกระทรวงอื่นที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตลอดจนเสนอแนะให้กระทรวงที่เกี่ยวข้องร่วมกันกำหนดระเบียบวิธีปฏิบัติที่จะทำให้การเรียนรวมดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยจัดรูปแบบการให้บริการ ตามสภาพความบกพร่องของนักเรียนและตามความพร้อมของโรงเรียน เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้ถูกจัดให้อยู่ในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งโดยได้จัดรูปแบบการให้บริการ 3 รูปแบบ คือ

1.1 การเรียนรวมเต็มเวลา (Full Inclusion) โดยจัดให้เด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ระดับเล็กน้อยเรียนกับเด็กปกติห้องละไม่เกิน 1 คน

1.2 การเรียนรวมบางเวลา (Partial Inclusion) โดยให้เรียนในห้องเสริมวิชาการเรียกว่า Pull-Out Program เด็กที่มีความต้องการพิเศษจะได้รับการจัดตารางเวลาให้เรียนในห้องเสริมวิชาการเฉพาะในวิชาภาษาไทย และคณิตศาสตร์ วิชาอื่นเรียนกับเด็กปกติ

1.3 การเรียนรวมเต็มเวลาและมีครูผู้ช่วยคอยให้ความช่วยเหลือเด็ก เรียกว่า Teachers Assistant Program ใช้กับเด็กที่มีความบกพร่องรุนแรง⁵⁷

สรุปได้ว่า รูปแบบการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมและโรงเรียนต้นแบบเรียนรวมได้นำมาใช้เป็นแนวทางประกอบด้วย รูปแบบการบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) รูปแบบการเรียนร่วมแบบมีพลัง (Collaborative Inclusion Model : C1M) รูปแบบการเรียนรวมตามความต้องการและความเหมาะสม

⁵⁶ นงลักษณ์ วิรัชชัย, “การตัดสินใจผลการเรียนรู้ : เกรดและการตัดเกรด,” ในการประเมินผลการเรียนรู้แนวใหม่, สุวิมล ว่องวาณิช, บรรณาธิการ (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2556).

⁵⁷ ผดุง อารยะวิญญู, **แก้ไขความบกพร่องทางด้านคณิตศาสตร์ ชุดที่ 1 การนับ** (กรุงเทพฯ: แวนแก้ว, 2559), 73-79.

การบริหารจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมุ่งจัดการศึกษาตามสิทธิและโอกาสของนักเรียนทุกคนที่รับเข้ามาเรียนและร่วมเป็นสมาชิกของโรงเรียน โดยพิจารณาด้านการจัดการให้เด็กเข้าเรียนในโรงเรียนในสภาพที่คล้ายกับสภาพปกติมากที่สุดไม่ควรกระทำในลักษณะที่เพิ่มความด้อยหรือความเสียเปรียบให้แก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษและต้องได้รับการสนองตอบโดยเท่าเทียมกันโดยใช้กระบวนการที่ทำให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษสามารถดำรงชีวิตให้มีสภาพใกล้เคียงกับสภาพของบุคคลทั่วไปและเปิดโอกาสให้ทุกคนเข้าร่วมเป็นสมาชิกของโรงเรียนและสังคมโดยทุกคนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนแบบเรียนร่วมโดยสร้างรูปแบบการจัดการศึกษาที่เหมาะสมและจัดประสบการณ์ที่เน้นสังคมแห่งการเรียนรู้ การจัดการศึกษาต้องใช้กระบวนการและยุทธศาสตร์ที่ออกแบบการสอนให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษและเด็กปกติได้พัฒนาศักยภาพของตนเองให้มากที่สุดเพื่อให้ออกไปเป็นสมาชิกที่มีคุณค่าของชุมชนและมีความสามารถและศักยภาพที่มีบทบาทและความรับผิดชอบต่อสังคมต่อไปการใช้ภาวะผู้นำในการระดมและใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดอย่างมีประสิทธิภาพในการดำเนินงานจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมเพื่อให้การจัดการศึกษาบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ และกระบวนการและกิจกรรมในทางการบริหารต่าง ๆ สามารถใช้ในการบริหารงานได้ในทุกระบบองค์การการบริหารการศึกษาภารกิจหลักก็คือการจัดการศึกษา ซึ่งมีกิจกรรมหลักคือการจัดการเรียนการสอนและการเรียนรู้ของนักเรียน ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนจึงมีหน้าที่หลักคือการจัดการให้มีกระบวนการและกิจกรรมทางการศึกษาเกิดขึ้น และดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อให้นักเรียนได้รับประสบการณ์และการเรียนรู้ตามจุดหมายหรือวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ส่วนแนวปฏิบัติในการบริหารงานในความรับผิดชอบนั้นผู้บริหารต้องใช้ภาวะผู้นำในการระดมและใช้ทรัพยากรที่มีอยู่เพื่อให้การดำเนินงานตามภารกิจขององค์การเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ การบริหารและจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ มากมาย แต่งานหลักที่ถือว่าเป็นหัวใจในการบริหาร คือ เป้าหมายการศึกษา หลักสูตรและการสอน การจัดการองค์การ บุคลากร และงบประมาณดังนี้

1. เป้าหมายการศึกษา (Educational Goals) ความมุ่งหมายและเป้าหมายการศึกษาคือคุณค่าและสิ่งที่พึงประสงค์ที่การจัดการศึกษาต้องการที่จะบรรลุ ซึ่งเป็นกุญแจสำคัญประการแรกที่ได้รับผิดชอบ ในการจัดการศึกษาต้องใส่ใจเป็นพิเศษ ดังนั้นหากเราต้องการให้การจัดการศึกษาดำเนินไปโดยฐานโรงเรียนแล้ว โรงเรียนและชุมชนควรมีอำนาจในการตัดสินใจเลือกเป้าหมายการศึกษาที่เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน แต่ต้องไม่ขัดแย้งกับความมุ่งหมายและเป้าหมายการศึกษาของสังคมและประเทศชาติโดยรวม

2. หลักสูตรและการสอน (Curriculum and Instruction) การออกแบบหลักสูตรการจัดการจัดทำรายละเอียดของหลักสูตร ตลอดจนการเลือกรูปแบบการจัดการเรียนการสอนและการวัดผล ประเมินผลเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการศึกษาเพื่อการบรรลุความมุ่งหมายและเป้าหมายศึกษาที่กำหนดให้ โรงเรียนควรมีอำนาจในการตัดสินใจในการออกแบบหลักสูตรและการจัดการเรียนที่เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพและความต้องการของชุมชนด้วย

3. การจัดองค์การ (Organization) การออกแบบระบบงานในการบริหารและการดำเนินงานของโรงเรียนซึ่งผู้บริหารควรมีอำนาจในการตัดสินใจด้วยตนเอง การจัดการศึกษาก็เช่นกัน ควรให้หน่วยปฏิบัติมีอำนาจในการตัดสินใจในการออกแบบองค์การของตนเอง ตั้งแต่การแบ่งกลุ่มงาน การกำหนดจำนวนผู้ช่วยผู้บริหาร การตั้งคณะทำงาน การกำหนดคาบสอน ระยะเวลาในแต่ละคาบและอื่น ๆ โรงเรียนควรมีอำนาจในการตัดสินใจการออกแบบองค์การและจัดองค์การด้วยตัวเอง

4. งบประมาณ (Budget) งบประมาณเปรียบเสมือนพลังงานในการขับเคลื่อนการบริหารโรงเรียนควรมีอำนาจในการจัดสรรและบริหารงบประมาณของตนเอง ตามสภาพปัญหาและความต้องการจำเป็น โรงเรียนควรปรับการจัดสรรงบประมาณเป็นส่วน ๆ ตามความเหมาะสม และมีอำนาจในการระดมทรัพยากรในการจัดการศึกษา ตลอดจนการจัดหารายได้ ตามกรอบของกฎหมายหรือกฎระเบียบของโรงเรียน และมีอำนาจในการจัดสรรและบริหารงบประมาณเบ็ดเสร็จด้วยตนเองมีความรับผิดชอบ โปร่งใส และพร้อมที่รับการตรวจสอบจากภายนอกและสังคมตลอดเวลา

5. บุคลากร (Personnel) บุคลากรหรือคนคือกลไกสำคัญในการจัดการศึกษาและแสดงให้เห็นว่าโรงเรียนมีการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพเพียงใด เพราะงานจะสำเร็จได้ก็ต่อเมื่อมีบุคลากรที่มีดีต้องมีคุณภาพและปฏิบัติงานตามภารกิจที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มที่ และรับผิดชอบตั้งนั้นการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โรงเรียนต้องมีอำนาจเต็มในการบริหารบุคคล ตั้งแต่การวางแผนงานบุคคล การสรรหา การแต่งตั้ง การพัฒนา การใช้ การประเมิน เพื่อให้การจัดการศึกษาบรรลุสู่เป้าหมายปลายทาง⁵⁸

สรุปได้ว่า การบริหารจัดการศึกษาแบบเรียนรวมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นการจัดการศึกษา ที่คำนึงถึงหลักสิทธิมนุษยชนของบุคคลพิการและบุคคลที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษที่เปิดโอกาส ให้เด็กพิการและเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษได้เรียนร่วมกับเด็กทั่วไปในสถานศึกษาปกติ ได้รับโอกาสทางการศึกษาและบริการทางการศึกษาที่มีคุณภาพ และการอยู่ร่วมกันอย่างเท่าเทียมในสังคม ซึ่งการจัดการศึกษาเรียนรวมประสบผลสำเร็จได้ต้องมีการปรับเปลี่ยนร่วมกันทั้งระบบการ

⁵⁸ Joseph Murphy and Lynn G. Beck, *School-Based Management as School Reform: Taking Stock* (Thousand Oak: Coriwin Press, 1995), 48-54.

กำหนดเป้าหมายร่วมกันในการจัดการศึกษาเรียนรวมของประเทศ และสถานศึกษาที่ชัดเจนการกำหนดกฎหมาย แผน นโยบายที่ รองรับการจัดการศึกษาเรียนรวมที่ชัดเจน การมีความรู้ความเข้าใจ ควบคุม การปฏิบัติที่ถูกต้องของบุคคลในระดับนโยบาย ระดับสถานศึกษา และระดับครอบครัวและชุมชน เพื่อให้สถานศึกษาเรียนรวมเป็นสถานศึกษาเพื่อคนทุกคนอย่างแท้จริง

จากแนวคิดการจัดการเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่กล่าวมาทั้งหมด สามารถสรุปได้ว่าการจัดการเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเข้ามาเรียนรวมกับนักเรียนปกติในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยสถานศึกษา ออกแบบหลักสูตร การเรียนการสอน และกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้ให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษสามารถพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ โดยไม่ถูกจำแนกหรือกีดกันด้วยความแตกต่างด้านร่างกาย ระดับปัญญา ความบกพร่องด้วยอาการที่ทำให้ด้อยความสามารถในการเรียนรู้

คุณภาพของผู้เรียน

ความหมายคุณภาพของผู้เรียน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ได้ให้ความหมายคุณภาพของผู้เรียน หมายถึง ผลลัพธ์ของผู้ที่เข้าศึกษาตามหลักสูตรการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน หรือ หมายถึง ผลที่เกิดขึ้นกับผู้เข้าเรียนหลักสูตรการศึกษาต่อเนื่อง ซึ่งเป็นหลักสูตรที่จัดทำขึ้นเพื่อเสริมเติมเต็มและพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนและมีเนื้อหาสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ผู้รับบริการ และชุมชน⁵⁹

มาตรฐานการศึกษาของชาติ ได้ให้ความหมายคุณภาพของผู้เรียน หมายถึง ผลของการจัดกิจกรรมทางการศึกษาของบุคคลที่เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ในระบบการศึกษาของไทย ซึ่งบุคคลสามารถเลือกที่จะเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ตามความสนใจ ตามความต้องการ ตามโอกาส ความพร้อมและศักยภาพการเรียนรู้ของแต่ละบุคคล โดยเกิดขึ้นเป็นคุณภาพ เป็นมวลประสบการณ์ ตามแต่ละกิจกรรม ตามแต่ละสภาพแวดล้อม และตามสื่อหรือแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ที่สถานศึกษาจัดขึ้น⁶⁰

⁵⁹ “พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม,” ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 127, ตอนที่ 45 ก (22 กรกฎาคม 2553) : 2.

⁶⁰ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2561. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2562). 12.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ให้ความหมายคุณภาพของผู้เรียน หมายถึง ผลของการจัดการศึกษา ตามหลักสูตรการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนที่ครอบคลุมในเรื่องการเป็นคนมีความสุข เป็นคนดี และเป็นคนเก่ง โดยพิจารณาจากการมีสุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดีเป็นคนดีของสถานศึกษา ครอบครัว สังคม ประเทศชาติ ใฝ่หาความรู้อย่างต่อเนื่อง มีเหตุผลในการตัดสินใจ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับดีและมีคุณภาพ⁶¹

สรุปได้ว่า คุณภาพของผู้เรียน เป็นผลสำเร็จหรือผลลัพธ์ของการจัดการศึกษา ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามศักยภาพการเรียนรู้ของแต่ละบุคคล โดยเกิดขึ้นเป็นคุณภาพ เป็นมวลประสบการณ์ ตามแต่ละกิจกรรม ตามแต่ละสภาพแวดล้อมและตามสื่อหรือแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ที่สถานศึกษาจัดขึ้นให้กับผู้เรียน ครอบคลุมในเรื่องการเป็นคนมีความสุข เป็นคนดี และเป็นคนเก่ง โดยพิจารณาจากการมีสุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดีเป็นคนดีของสถานศึกษา ครอบครัว สังคม ประเทศชาติ ใฝ่หาความรู้อย่างต่อเนื่อง มีเหตุผลในการตัดสินใจ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับดีและมีคุณภาพ

แนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพของผู้เรียน

มาตรฐานการศึกษาของชาติ ได้กำหนดคุณภาพของผู้เรียนให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 - 2580) และเพื่อให้เป็นไปตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570) แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579 กฎหมาย ยุทธศาสตร์ และแผนงานทั้งหลายเหล่านี้ ต่างมีอุดมการณ์เพื่อมุ่งพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ สามารถเชี่ยวชาญได้ตามความถนัดของตน มีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ เป็นพลเมืองดี มีคุณภาพ⁶²

⁶¹ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, แนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐาน การศึกษาระดับปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์การศึกษาพิเศษ (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา, 2561), 19.

⁶² สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2561 (กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2562), 9.

แนวทางการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน

คุณภาพของผู้เรียน คือ การศึกษาเป็นกระบวนการที่ทำให้คนมีความรู้และคุณสมบัติต่าง ๆ ที่ช่วยให้คนนั้น อยู่รอดในโลกได้เป็นประโยชน์ต่อตนเอง ครอบครัว และสังคมส่วนรวม คุณภาพของผู้เรียนจึงสะท้อนออกถึงคุณภาพของคนที่เป็ผลผลิตของการจัดการศึกษา อย่างไรก็ตาม ในสถานการณ์ปัจจุบันสถานศึกษาส่วนใหญ่ยังมีความเหลื่อมล้ำและแตกต่างกัน ทั้งในด้านงบประมาณ คุณภาพ บุคลากรหรือแม้แต่ปัจจัยด้านผู้เรียน รวมทั้งปัจจัยเอื้ออื่น ๆ เช่น ความร่วมมือของกรมการ สถานศึกษา การสนับสนุนจากชุมชน หน่วยงานหรือองค์กรที่อยู่ใกล้เคียงสถานศึกษา และการติดตามช่วยเหลือ อย่างใกล้ชิดจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือหน่วยงานต้นสังกัด สิ่งเหล่านี้ล้วนส่งผล กระทบต่อคุณภาพของผู้เรียนและรวมไปถึงการจัดการศึกษา อีกทั้งในปัจจุบันสถานศึกษามีอิสระในการบริหารจัดการศึกษาด้วยตนเองมีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเอง คุณภาพของผู้เรียนและ คุณภาพของการบริหารจัดการจึงมีความแตกต่างกัน ดังนั้น พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 จึงกำหนดให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพ ภายในของสถานศึกษาให้ยึดถือและปฏิบัติตามกรอบแนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐาน การศึกษาระดับปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานศุนย์การศึกษา พิเศษ อันนำไปสู่การกำหนดให้มีมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพของ ผู้เรียน⁶³

การจัดการศึกษาในปัจจุบันนอกจากให้ทั่วถึงแล้วยังมุ่งเน้นคุณภาพของผู้เรียนด้วย ผู้ปกครอง ชุมชน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง สังคม และรัฐต้องการเห็นหลักฐานอันเป็นผลมาจากการจัดการศึกษา นั่นคือ คุณภาพของผู้เรียนที่เป็นไปตามมาตรฐานของหลักสูตร หน่วยงานที่รับผิดชอบนับตั้งแต่สถานศึกษา ต้นสังกัด หน่วยงานระดับชาติที่ได้รับมอบหมาย จึงมีบทบาทหน้าที่ในการตรวจสอบคุณภาพของ ผู้เรียนตามความคาดหวังของหลักสูตร ดังนั้น หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จึงกำหนดให้มีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ใน 4 ระดับ ได้แก่ระดับชั้นเรียน ระดับ สถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับชาติ อีกทั้งทุกระดับยังมีเจตนารมณ์เช่นเดียวกัน คือ ตรวจสอบความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อนำผลการประเมินมาใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนา อย่างต่อเนื่อง⁶⁴

⁶³ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, แนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐาน การศึกษาระดับปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานศุนย์การศึกษาพิเศษ. (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2561), 25.

⁶⁴ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษาสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, แนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้น

ดังนั้น การประเมินคุณภาพของผู้เรียนในระดับชาติจะสะท้อนให้เห็นถึงความสำเร็จหรือคุณภาพในการจัดการศึกษาของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในทุกระดับรวมทั้งเป็นข้อมูลพื้นฐานประกอบการวางแผนหรือกำหนดทิศทางในการพัฒนาคุณภาพของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับปฐมวัยจนถึงระดับมัธยมศึกษาจำเป็นต้องใช้ประโยชน์จากสารสนเทศและผลการประเมินคุณภาพการศึกษาทั้งในระดับชาติ ระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับสถานศึกษาในสังกัด ไปใช้ในการปรับปรุง และพัฒนาหลักสูตร พัฒนาระบบการจัดการเรียนรู้ รวมทั้งใช้ในการพัฒนาระบบการวัดและประเมินในทุกระดับตั้งแต่ระดับสถานศึกษาจนถึงระดับชาติ นอกจากนี้ผลการประเมินคุณภาพของผู้เรียนยังช่วยในการวางแผนพัฒนาผู้เรียนเป็นรายบุคคลให้สามารถพัฒนาได้เต็มตามศักยภาพของตนเองอีกด้วย⁶⁵

มาตรฐานการศึกษา

มาตรฐานการศึกษาเป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะและคุณภาพที่พึงประสงค์ที่ต้องการให้เกิดขึ้นในสถานศึกษาทุกแห่ง มาตรฐานถูกกำหนดขึ้นเพื่อใช้เป็นหลักเทียบเคียงสำหรับการส่งเสริมและกำกับดูแล การตรวจสอบ การประเมินผลและการประกันคุณภาพการศึกษา มาตรฐานในบริบทนี้จึงเป็นมาตรฐานที่มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยองค์รวม การกำหนดให้มีมาตรฐานการศึกษาทำให้เกิดโอกาสที่เท่าเทียมกันในการพัฒนาคุณภาพเพราะสถานศึกษาทุกแห่งรู้ว่าเป้าหมายการพัฒนาที่แท้จริงอยู่ที่ใด การกำหนดให้มีมาตรฐานการศึกษาจึงเป็นการให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษา 2 ประการ ได้แก่ 1) สถานศึกษาทุกแห่งมีเกณฑ์เปรียบเทียบกับมาตรฐานซึ่งเป็นมาตรฐานเดียวกัน 2) มาตรฐานทำให้สถานศึกษาเข้าใจชัดเจนว่าจะพัฒนาคุณภาพการศึกษาไปในทิศทางใด นอกจากนี้ การกำหนดมาตรฐานยังเป็นการกำหนดความคาดหวังที่ชัดเจนให้กับครู ผู้บริหาร พ่อแม่ ผู้ปกครอง ชุมชนและหน่วยงานต่าง ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา ซึ่งเป็นแนวทางหนึ่งในการร่วมมือร่วมพลัง เพื่อให้เกิดคุณภาพการศึกษาตามเป้าหมายที่กำหนด มาตรฐานการศึกษาจึงเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาทุนมนุษย์และเป็นเป้าหมายสำคัญที่สุดที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ทุกคนต้อง

พื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด, 2557), 2.

⁶⁵ สำนักทดสอบทางการศึกษาสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ, **ผลการประเมินคุณภาพผู้เรียนระดับชาติ 2557** (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, 2558), 1.

รับรู้และปฏิบัติงานในหน้าที่ที่รับผิดชอบให้บรรลุถึงเป้าหมายตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดและร่วมรับผิดชอบต่อผลการจัดการศึกษาที่เกิดขึ้น (accountability)

มาตรฐานการศึกษามีประโยชน์ต่อบุคคลที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

- 1) **ผู้เรียน** ทำให้เกิดการปรับปรุงและพัฒนาตนเองตามความคาดหวังของสังคมและประเทศชาติว่า

ต้องการคนที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์อย่างไร จะทำอย่างไรจึงจะเป็นผู้มีคุณสมบัติตามที่มาตรฐานการศึกษากำหนด

- 2) **ครู** ใช้มาตรฐานเป็นกรอบแนวทางในการออกแบบการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และ

เป็นแนวทางในการพัฒนาตนเองตามคุณลักษณะและคุณสมบัติตามมาตรฐานที่กำหนด เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามที่มาตรฐานกำหนดไว้

- 3) **ท้องถิ่นและสถานศึกษา** ใช้มาตรฐานเป็นแนวทางร่วมมือกันในการจัดการศึกษาให้บรรลุ

เป้าหมายตามที่ตั้งไว้

- 4) **พ่อแม่ผู้ปกครอง ประชาชนและผู้นำชุมชน** ใช้มาตรฐานเป็นเครื่องมือสื่อสารให้ประชาชนได้รับ

ทราบกระบวนการจัดการศึกษาการจัดการเรียนการสอนที่จะทำให้คนไทยในท้องถิ่นเข้าใจและเข้ามามีส่วนร่วม เพื่อให้การจัดการศึกษาช่วยยกระดับคุณภาพผู้เรียนให้ได้ตามมาตรฐานที่กำหนด

- 5) **ประเทศชาติ** ใช้มาตรฐานเป็นเครื่องมือที่ทำให้ทุกองค์กรประกอบของระบบการศึกษาขับเคลื่อน

ไปพร้อม ๆ กัน สู่เป้าหมายเดียวกันและทำให้เกิดภาพการจัดการศึกษาที่มีความหมาย⁶⁶

แนวคิดในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สถานศึกษาที่จัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพมีสิ่งสำคัญที่บ่งบอกได้อย่างชัดเจนหลายประการ ได้แก่ มีการกำหนดภารกิจของสถานศึกษาที่ชัดเจน มีการกำกับติดตามงานสม่ำเสมอ ความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษาบ้านและชุมชนมีความใกล้ชิดและไว้วางใจกัน มีการตั้งความคาดหวังของผลสำเร็จไว้สูง มีความเป็นผู้นำด้านการจัดการเรียนรู้อย่างมีอาชีพ ทั้งครูและผู้บริหาร มี

⁶⁶ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, แนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์การศึกษาพิเศษ, 2-5.

การสร้างโอกาสในการเรียนรู้และให้เวลาผู้เรียนในการทำงานกลุ่มมากขึ้น จัดสิ่งแวดล้อมที่จำเป็นอย่างมีระเบียบ สะอาด และปลอดภัย มีการจัดหลักสูตรที่ชัดเจนสอดคล้องกับเป้าหมาย ใช้กลวิธีในการประเมินที่หลากหลาย จัดการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนมีความสนใจ กระตือรือร้นในการที่จะเรียนรู้จัดบรรยากาศที่ส่งเสริมความเป็นเลิศทางวิชาการ ขจัดสิ่งที่เป็นอุปสรรคสำหรับความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน พัฒนางานอยู่บนพื้นฐานของการวิจัย ใช้แหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่อย่างเต็มที่และวางแผนงานอย่างมีประสิทธิภาพ จากแนวคิดในการจัดการศึกษาและพัฒนาคุณภาพการศึกษา ดังกล่าว ประกอบกับแนวคิดในการพัฒนามาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานว่าต้องเป็นมาตรฐานที่ปฏิบัติได้ง่าย ประเมินได้จริง กระชับและจำนวนน้อยแต่สามารถสะท้อนคุณภาพการศึกษาได้จริง ข้อมูลที่ได้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาการศึกษาทุกระดับ ตั้งแต่ระดับสถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษา ระดับหน่วยงานต้นสังกัดและระดับชาติ ดังนั้น การกำหนดมาตรฐานจึงเน้นที่คุณภาพของผู้เรียน คุณภาพของกระบวนการบริหารและการจัดการ และคุณภาพของกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมีแนวคิดในการกำหนดมาตรฐานในด้านคุณภาพของผู้เรียน ดังนี้

คุณภาพผู้เรียนที่สังคมต้องการ ได้ระบุไว้อย่างชัดเจนในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มาตรา 6 ที่ว่า "การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ (หมายถึงสุขภาพ สุขใจ สติปัญญา ความรู้ (หมายถึง เป็นคนเก่ง) และคุณธรรมมีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (หมายถึง เป็นคนดีของคนรอบข้างและสังคม)" และในมาตรา 7 ที่ว่า "ในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมือง การปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริม สิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ เคารพกฎหมายความเสมอภาคและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ รวมทั้ง ส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้และเรียนรู้ ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้เพื่อให้ก้าวทันกระแสการเปลี่ยนแปลงในยุคที่ความรู้และเทคโนโลยีเจริญขึ้นอย่างรวดเร็ว กระทรวงศึกษาธิการ ในยุคของการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552 - 2561) ได้ประกาศวิสัยทัศน์เกี่ยวกับคนไทยยุคใหม่ว่า คนไทยยุคใหม่ต้องได้เรียนรู้ตลอดชีวิต มีสติรู้ทัน มีปัญญา รู้คิด มีสมรรถนะและมีคุณธรรม รับผิดชอบต่อครอบครัว ประเทศชาติและเป็นพลเมืองที่ดีของโลก ซึ่งสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่ได้มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ ดังนั้น ในการกำหนดมาตรฐาน

การศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านคุณภาพของผู้เรียน จึงมุ่งเน้นที่การพัฒนาผู้เรียนให้เป็น มนุษย์ที่สมบูรณ์ โดยได้กำหนดมาตรฐานการศึกษาย่อย จำนวน 2 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และ 2) ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มุ่งเน้นคุณภาพมาตรฐานขั้นต้น ในระดับ "ปานกลาง" ที่การมีความสามารถในการอ่านการเขียน การสื่อสาร และการคิดคำนวณ รวมทั้ง การมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา ส่วนคุณภาพมาตรฐานขั้นสูง ได้แก่ ระดับ "ดี" "ดีเลิศ" และ "ยอดเยี่ยม" จะมุ่งเน้นไปที่คุณภาพมาตรฐานในระดับที่แตกต่างกันในเรื่อง การมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์คิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ อภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดและการแก้ปัญหาการมีความสามารถในการสร้างนวัตกรรม การมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และ การมีความรู้ ทักษะพื้นฐานและเจตคติที่ดีต่องานอาชีพ สำหรับด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน มุ่งเน้นคุณภาพมาตรฐานขั้นพื้นฐานในระดับ "ปานกลาง" ที่การมีคุณลักษณะและค่านิยมที่ดีตามที่สถานศึกษากำหนด และการมีสุขภาวะทางร่างกายและจิตสังคม ส่วนคุณภาพมาตรฐานขั้นสูง ได้แก่ ระดับ "ดี" "ดีเลิศ" และ "ยอดเยี่ยม" จะมุ่งเน้นไปที่คุณภาพมาตรฐานในระดับที่แตกต่างกันในเรื่อง ความภูมิใจในท้องถิ่นและความเป็นไทย รวมทั้งการยอมรับที่จะอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างและหลากหลาย⁶⁷

มาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดมาตรฐานการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์การศึกษาพิเศษ พ.ศ. 2561 มีจำนวน 3 มาตรฐาน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียน

- 1.1 ผลการพัฒนาผู้เรียน
- 1.2 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน

มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการ

มาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

รายละเอียดแต่ละมาตรฐาน มีดังนี้

มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียน

- 1.1 ผลการพัฒนาผู้เรียน

- 1) มีพัฒนาการตามศักยภาพของแต่ละบุคคลที่แสดงออกถึงความรู้

⁶⁷ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, แนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์การศึกษาพิเศษ, 5-6.

ความสามารถ ทักษะ ตามที่ระบุไว้ในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล หรือ แผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว

2) มีความพร้อมสามารถเข้าสู่บริการช่วงเชื่อมต่อหรือการส่งต่อเข้าสู่การศึกษาในระดับสูงขึ้น หรืออาชีพหรือการดำเนินชีวิตในสังคมได้ตามศักยภาพของแต่ละบุคคล

1.2 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน

1) การมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่สถานศึกษากำหนด

2) ความภูมิใจในท้องถิ่นและความเป็นไทยตามศักยภาพของผู้เรียนแต่ละบุคคล

คำอธิบาย

มาตรฐานที่ 1 ด้านคุณภาพผู้เรียน

ผลการพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพของแต่ละบุคคล ที่แสดงออกถึงความรู้

ความสามารถ

ทักษะ ตามที่ระบุไว้ในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล หรือแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว มีความพร้อมสามารถเข้าสู่บริการช่วงเชื่อมต่อ (Transitional Services) หรือการส่งต่อ (Referral) เข้าสู่การศึกษาในระดับที่สูงขึ้น หรือการอาชีพ หรือการดำเนินชีวิตในสังคมได้ตามศักยภาพของแต่ละบุคคล และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ความภูมิใจในท้องถิ่น และความเป็นไทย

1.1 ผลการพัฒนาผู้เรียน

1) มีพัฒนาการตามศักยภาพของแต่ละบุคคล ที่แสดงออกถึงความรู้ ความสามารถ ทักษะ ตามที่ระบุไว้ในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล หรือแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัวผู้เรียนมีพัฒนาการตามศักยภาพของแต่ละบุคคลที่แสดงออกถึงความรู้ ความสามารถ ทักษะ ตามที่ระบุไว้ในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล หรือแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว

2) มีความพร้อมสามารถเข้าสู่บริการช่วงเชื่อมต่อหรือการส่งต่อ เข้าสู่การศึกษาในระดับที่สูงขึ้น หรือการอาชีพหรือการดำเนินชีวิตในสังคมได้ตามศักยภาพของแต่ละบุคคลผู้เรียนมีความพร้อมสามารถเข้าสู่บริการช่วงเชื่อมต่อหรือการส่งต่อ เข้าสู่การศึกษาในระดับที่สูงขึ้น หรือการอาชีพหรือการดำเนินชีวิตในสังคมได้ตามศักยภาพของแต่ละบุคคล

ช่วงเชื่อมต่อ หมายถึง การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนจากโปรแกรมหนึ่งไปสู่อีกโปรแกรมหนึ่ง การเปลี่ยนจากระดับหนึ่งไปสู่อีกระดับหนึ่ง เช่น การเปลี่ยนแปลงสถานที่ สภาพแวดล้อม ระยะเวลาจากที่หนึ่งไปที่หนึ่ง โดยมีเป้าหมายข้างหน้าที่ดีกว่าปัจจุบันทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา

การส่งต่อ หมายถึง การพัฒนาผู้เรียนให้สามารถส่งต่อไปรับบริการอื่นที่เหมาะสม เช่น

บริการทางการแพทย์ บริการทางสังคมบริการทางการศึกษา ให้แก่ผู้เรียนเมื่อมีผลการพัฒนาศักยภาพ ผ่านตามเกณฑ์ที่กำหนด สามารถส่งต่อเข้าสู่ระบบการศึกษาในชั้นเรียนที่สูงขึ้นหรือย้ายสถานศึกษา หรือรับบริการด้านอื่นๆ ต่อไป

1.2 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน

1) มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่สถานศึกษากำหนดผู้เรียนมีพฤติกรรมเป็นผู้ที่มี คุณธรรม จริยธรรม และจิตสำนึกตามที่สถานศึกษากำหนด โดยไม่ขัดกับกฎหมายและวัฒนธรรมอันดี งาม

2) มีความภูมิใจในท้องถิ่น และความเป็นไทยตามศักยภาพของผู้เรียนแต่ละบุคคล ผู้เรียนแสดงออกถึงความภูมิใจในท้องถิ่น และความเป็นไทย มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและ ประเพณี รวมทั้งภูมิปัญญาไทย ตามศักยภาพของผู้เรียนแต่ละบุคคล

มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและจัดการ

2.1 มีเป้าหมายวิสัยทัศน์และพันธกิจที่สถานศึกษากำหนดชัดเจน

2.2 มีระบบบริหารจัดการคุณภาพของสถานศึกษา

2.3 ดำเนินงานพัฒนาวิชาการที่เน้นคุณภาพผู้เรียนรอบด้านตามหลักสูตร

สถานศึกษาและทุกกลุ่มเป้าหมาย

2.4 พัฒนาครูและบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ

2.5 จัดสภาพแวดล้อมทางการกายภาพและสังคมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้อย่างมี

คุณภาพ

2.6 จัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและการจัดการ

เรียนรู้

คำอธิบาย

มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการ

กระบวนการบริหารจัดการและจัดการคุณภาพของสถานศึกษามีการกำหนด เป้าหมาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจอย่างชัดเจน สามารถดำเนินงานพัฒนาวิชาการที่เน้นคุณภาพผู้เรียน ทุกกลุ่มเป้าหมาย จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ดำเนินการพัฒนาครูและบุคลากรให้มี ความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ และจัดทำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและการ เรียนรู้ รวมทั้งจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสังคมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้

1.4 มีเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจที่สถานศึกษากำหนดชัดเจน สถานศึกษา

กำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจ ไว้อย่างชัดเจน สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา ความต้องการของชุมชน ท้องถิ่น วัตถุประสงค์ของแผนการศึกษาแห่งชาติ นโยบายของรัฐบาล และของต้นสังกัดรวมทั้งทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม

2.2 มีระบบบริหารจัดการคุณภาพของสถานศึกษา สถานศึกษาสามารถบริหารจัดการคุณภาพของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบทั้งในส่วนการวางแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา การนำไปปฏิบัติเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีการติดตามตรวจสอบ ประเมินผลและปรับปรุงพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง มีการบริหารอัตรากำลัง ทรัพยากรทางการศึกษา และระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีระบบการนิเทศภายใน การนำข้อมูลมาใช้ในการพัฒนาบุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมการวางแผน ปรับปรุง และพัฒนา และร่วมรับผิดชอบต่อผลการจัดการศึกษา

2.3 ดำเนินงานพัฒนาวิชาการที่เน้นคุณภาพผู้เรียนรอบด้านตามหลักสูตรสถานศึกษาและทุกกลุ่มเป้าหมาย สถานศึกษาดำเนินงานวิชาการเกี่ยวกับงานวิชาการ ทั้งด้านการพัฒนาหลักสูตร กิจกรรมเสริมหลักสูตรที่เน้นคุณภาพผู้เรียนรอบด้าน เชื่อมโยงวิถีชีวิตจริง และครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย รวมถึงการจัดการเรียนการสอนของกลุ่มที่เรียนแบบควรรวมหรือกลุ่มที่เรียนร่วมด้วย

2.4 พัฒนาครูและบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ สถานศึกษาส่งเสริม สนับสนุน พัฒนาครู บุคลากร ให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ และจัดให้มีชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มาใช้ในการพัฒนางานและการเรียนรู้ของผู้เรียน

2.5 จัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสังคมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ สถานศึกษาจัดหรือปรับสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาให้ปลอดภัย และเอื้อต่อการเรียนรู้ จัดเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ให้ผู้เรียนได้เข้าถึง และใช้ประโยชน์ได้จากแหล่งเรียนรู้อัตโนมัติตามศักยภาพและประเภทความพิการ

2.6 จัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้ สถานศึกษาจัดระบบการจัดหา สถานศึกษาจัดหาพัฒนา และบริการเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างเป็นระบบ เพื่อใช้ในการบริหารจัดการ และการจัดการเรียนรู้ตามศักยภาพและประเภทของความพิการ

มาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

3.1 จัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริง และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตได้

3.2 ใช้สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศ และแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้

3.3 มีการบริหารจัดการชั้นเรียนเชิงบวก

3.4 ตรวจสอบและประเมินผู้เรียนอย่างเป็นระบบ และนำผลมาพัฒนาผู้เรียน

3.5 มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และให้ข้อมูลสะท้อนกลับเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการ

จัดการเรียนรู้

คำอธิบาย

มาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

เป็นกระบวนการจัดการเรียนการสอนตามศักยภาพของผู้เรียนแต่ละบุคคล ตามที่ระบุไว้ในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลที่สอดคล้องกับหลักสูตรของสถานศึกษา สร้างโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริงตามศักยภาพของผู้เรียนแต่ละบุคคล มีการบริหารจัดการเรียนรู้เชิงบวก สร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดี ร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ดำเนินการตรวจสอบและประเมินผู้เรียนอย่างเป็นระบบและนำผลมาพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง

1.1 จัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริง และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามที่ระบุไว้ในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลที่สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา ที่เน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริง เชื่อมโยงกับชีวิตประจำวัน การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้อง โดยผู้เรียนได้รับการฝึกให้มีทักษะ และการแสดงความคิดเห็นตามศักยภาพและประเภทของความคิด

1.2 ใช้สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศ และแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีการใช้เทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา เทคโนโลยีสารสนเทศ และแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ รวมทั้งภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ และสร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้แสวงหาความรู้ตามศักยภาพของผู้เรียนจากสื่อที่หลากหลาย

1.3 มีการบริหารจัดการชั้นเรียนเชิงบวก มีการบริหารจัดการผู้เรียน โดยเน้นการมีปฏิสัมพันธ์เชิงบวก ครูรักเด็ก ให้เด็กรักครู และรักที่จะเรียนรู้ สามารถเรียนรู้ร่วมกันอย่างมีความสุข

3.4 ตรวจสอบและประเมินผู้เรียนอย่างเป็นระบบ และนำผลมาพัฒนาผู้เรียน มีการตรวจสอบและประเมินคุณภาพการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ มีขั้นตอนโดยใช้เครื่องมือและวิธีการวัดและประเมินผลที่เหมาะสมกับเป้าหมายในการจัดการเรียนรู้ และให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียนและผู้ปกครองเพื่อนำผลไปใช้ในการพัฒนาการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

1.1 มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และให้ข้อมูลสะท้อนกลับเพื่อปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ ครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมกันแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์รวมทั้งให้ข้อมูลสะท้อนกลับเพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนรู้⁶⁸

⁶⁸ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, แนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์การศึกษาพิเศษ, (2561), 13-22.

ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนเรียนรวมในสังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

สถานศึกษาที่มีการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ที่อยู่ในระบบสารสนเทศการศึกษาพิเศษและการศึกษาสงเคราะห์ (Special Education Technology: SET) จำนวน 64 โรงเรียน ดังนี้

ตารางที่ 2 สถานศึกษาที่มีการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ที่อยู่ในระบบสารสนเทศการศึกษาพิเศษและการศึกษาสงเคราะห์ (Special Education Technology: SET) จำนวน 64 โรงเรียน

จังหวัด	กลุ่มอำเภอ	โรงเรียน
พระนครศรีอยุธยา	พระนครศรีอยุธยา	1. โรงเรียนวัดหันตรา 2. โรงเรียนวัดพระญาติการาม 3. โรงเรียนวัดพนัญเชิง(ไตรรัตน์นายก) 4. โรงเรียนวัดพุทไธศวรรย์ 5. โรงเรียนพรพินิตพิทยาคาร 6. โรงเรียนวัดช้าง 7. โรงเรียนลุมพลีชนูปถัมภ์ 8. โรงเรียนวัดสว่างอารมณ์
	ท่าเรือ	1. โรงเรียนวัดสะอาด 2. โรงเรียนวัดบัวงาม 3. โรงเรียนประชาผดุงวิทย์ (พื่อน พุ่ง อุทิศ) 4. โรงเรียนบ่อแร่ 5. โรงเรียนวัดทุ่งมน 6. โรงเรียนวัดนางคุ่ม
	นครหลวง	1. โรงเรียนวัดน้อย (วิเชียรสร้อยเอกลีลาอุปถัมภ์) 2. โรงเรียนวัดปรีดาราม 3. โรงเรียนชุมชนวัดเสด็จ (คุณศรีประเสริฐอุปถัมภ์)

จังหวัด	กลุ่มอำเภอ	โรงเรียน
	บางปะหัน	<ol style="list-style-type: none"> 1. โรงเรียนชุมชนวัดโชตเขมาราม (ประชาประเสริฐวิทย์) 2. โรงเรียนวัดแก้วตา 3. โรงเรียนวัดประมุง (แจ่มราษฎร์รังสรรค์) 4. โรงเรียนวัดค้าย (เล็กจุฬาประชานุสรณ์) 5. โรงเรียนวัดศรีวังค์ 6. โรงเรียนวัดบ้านม้า 7. โรงเรียนวัดโพธิ์ทอง 8. โรงเรียนวัดไก่อ 9. โรงเรียนวัดดอกไม้ 10. โรงเรียนวัดเทพอุปการาม (อุป อุ่นพัฒนาประชาสรรค์) 11. โรงเรียนวัดเกาะเล็ง 12. โรงเรียนวัดบางเตือ 13. โรงเรียนวัดโพธิ์หอม
	บ้านแพรก	<ol style="list-style-type: none"> 1. โรงเรียนวัดท้าวอุทอง 2. โรงเรียนวัดไก่อเตี้ย 3. โรงเรียนโพธิ์ราษฎร์บำรุง
	ภาชี	<ol style="list-style-type: none"> 1. โรงเรียนวัดเจริญธรรม เผอญศรีภูธรอุปถัมภ์ 2. โรงเรียนวัดหนองบัว 3. โรงเรียนวัดหัวคั้ง 4. โรงเรียนวัดนาอูน 5. โรงเรียนวัดหนองนาง 6. โรงเรียนวัดโคกสังข์
	มหาราช	<ol style="list-style-type: none"> 1. โรงเรียนวัดบางสงบ (กองวารีวิทยานุสรณ์) 2. โรงเรียนวัดโบสถ์อนุกุลสังฆกิจ 3. โรงเรียนวัดโพธิ์ประสิทธิ์ (วิบูลย์บำรุง) 4. โรงเรียนวัดเจ้าปลุก (เต็มรัฐประชาสรรค์)
	วังน้อย	<ol style="list-style-type: none"> 1. โรงเรียนวัดศรีประชา

จังหวัด	กลุ่มอำเภอ	โรงเรียน
		2. โรงเรียนวัดวงษ์สวรรค์ 3. โรงเรียนคอตันคลอง 27 4. โรงเรียนวัดสุคันธาราม (สุคันธวิทยาการ) 5. โรงเรียนวัดศิวาราม 6. โรงเรียนบ้านสร้าง (สำริด ภู่งเงิน อนุสรณ์) 7. โรงเรียนวัดบ้านช้าง 8. โรงเรียนวัดลาดทราย 9. โรงเรียนวัดกุฎีประสิทธิ์ 10. โรงเรียนวัดลำพระยา (แจ่มช้อยวิทยา) 11. โรงเรียนสิทธิพยากรณ์
	อุทัย	1. โรงเรียนวัดหนองไม้ซุง 2. โรงเรียนวัดสนามทองมิตรภาพที่ 180 3. โรงเรียนวัดดอนพุดซา 4. โรงเรียนบ้านคู้คด 5. โรงเรียนวัดนางชี 6. โรงเรียนวัดอุทัย (เขาวนวิทยา) 7. โรงเรียนวัดโคกช้าง (ราษฎร์บำรุง) 8. โรงเรียนวัดโคกมะยม 9. โรงเรียนวัดคานหาม 10. โรงเรียนบ้านช้าง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศไทย

เสริมทรัพย์ วรปัญญา (Sermsap Vorapanya) ได้ศึกษา รูปแบบการเรียนรวมในประเทศไทย พบว่า การสร้างความสำเร็จของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ที่ต้องอาศัยความร่วมมือกันทำงานจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ตอบสนองกับความต้องการทางด้านกระบวนการเรียนรู้ของเด็กทุกคนในชุมชนได้เกิดการเรียนรู้ที่เพิ่มมากขึ้น ทั้งทางด้านวิชาการ ด้านอารมณ์และด้านสังคม และประสบผลสำเร็จทางการพัฒนาการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ดังนั้น ผู้นำหรือผู้บริหารทางการศึกษาจะต้องคำนึงถึงและให้ความสำคัญทางด้านจัดการศึกษาแบบเรียนรวม และคอยสนับสนุนในการจัดกิจกรรมทางการศึกษาพิเศษ โดยเน้นการจัดกิจกรรมที่เป็นทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิตให้นักเรียน มีการจัดฝึกอบรม ประชุม สัมมนา เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร การจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับการศึกษาแบบเรียนรวม ให้กับบุคลากรที่เกี่ยวข้องให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ และมีความเชี่ยวชาญ⁶⁹

สุรศักดิ์ เรือนงาม ได้ทำการศึกษาการบริหารการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำ สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำ สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก และรายด้านอยู่ในระดับมากและมากที่สุด โดยด้านการเตรียมความพร้อมนักเรียนและบุคลากรอยู่ในระดับมากที่สุด 2) การเปรียบเทียบการบริหารการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำ สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามประสบการณ์รับการฝึกอบรม พบว่าข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนแกนนำ สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่มีประสบการณ์การฝึกอบรมต่างกัน มีความคิดเห็นโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการประสานความร่วมมือกับชุมชนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 3) การเปรียบเทียบการบริหารการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำ สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า ข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนแกนนำ สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่มีขนาดโรงเรียนต่างกันมีความคิดเห็นโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการเตรียมความพร้อมบุคลากรและด้านการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง ชุมชน ข้าราชการครู ที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนแกนนำ สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 4) การเปรียบเทียบการบริหารการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำ สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนแกนนำ สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่มีรูปแบบการจัดการเรียน

⁶⁹ Sermsap Vorapanya, "A Model for Inclusive Schools in Thailand" (2008), 45.

ร่วมต่างกัน มีความคิดเห็นโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน 5) การเปรียบเทียบการบริหารการ เรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำ สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามระยะเวลาการจัดการเรียนร่วม พบว่า ข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานอยู่ ในโรงเรียนแกนนำ สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่มีระยะเวลาการ จัดการเรียนร่วมต่างกัน มีความคิดเห็นโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน และ 6) ความคิดเห็น เกี่ยวกับปัญหาการบริหารการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำ พบว่า ปัญหาด้านการเตรียมความพร้อม นักเรียน และบุคลากร คือ โรงเรียนมักจะปฏิเสธนักเรียนโดยให้เหตุผลว่านักเรียนเต็มแล้ว ไม่สามารถ รับได้ และโรงเรียนไม่มีอัตราครูการศึกษาพิเศษเพียงพอต่อจำนวนนักเรียนที่มากขึ้น และปัญหาด้าน การจัดสภาพแวดล้อม คือ ห้องเรียนมีความคับแคบ แต่นักเรียนมีจำนวนค่อนข้างมากส่วนปัญหาการ บริหารการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำ ด้านอื่น ๆ คือ ครูการศึกษาพิเศษยังไม่ได้รับเงินเพิ่มพิเศษ สำหรับครูการศึกษาพิเศษ (พ.ค.ศ)⁷⁰

จันทน์ จันวิจิตร ได้ศึกษาการศึกษาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยการมีส่วนร่วมของครู ถึงกีดตํานักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพ การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยการมีส่วนร่วม ของครู ในภาพรวมการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีการดำเนินงานมากที่สุด คือ ด้านการ จัดระบบบริหารและสารสนเทศ และด้านที่มีการดำเนินงานน้อยที่สุด คือ ด้านการประเมินคุณภาพ ภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 2) ปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษาโดยการมีส่วนร่วมของครู ในภาพรวมการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีปัญหา การดำเนินงานมากที่สุด คือด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา และ ด้านที่มีปัญหาการดำเนินงานน้อยที่สุดคือ การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 3) แนว ทางการแก้ปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยการมีส่วนร่วมของครู ซึ่ง ได้จากการสัมภาษณ์ พบว่า ควรดำเนินงานโดยการจัดประชุมชี้แจงครูและผู้ที่เกี่ยวข้อง ควรร่วมกัน วางแผนดำเนินงาน ทำการวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และอุปสรรคการดำเนินงานการประกัน คุณภาพภายในสถานศึกษา ควรใช้วงจรคุณภาพ PDCA และให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้ปกครอง

⁷⁰ สุรศักดิ์ เรือนงาม, "การบริหารการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำ สังกัดกรุงเทพมหานคร" (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2559)", 4.

และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา⁷¹

สุทธิ สุวรรณจันทร์ ได้ทำการศึกษาการพัฒนาารูปแบบการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 พบว่า ด้านการจัดการเรียนการสอนและการวัดผลและประเมินผล ซึ่งมีระดับความเหมาะสมในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า กระบวนการคัดกรอง วินิจฉัยความบกพร่องของนักเรียน แล้วนำข้อมูลสารสนเทศรายบุคคลมาจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และจัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) สอดคล้องกับแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล รายงานผลการเรียนของนักเรียนพิการเรียนรวม ใช้สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ตามกฎกระทรวง การวัดและประเมินผลตามสภาพจริงที่หลากหลาย และเหมาะสมกับ การจัดการเรียนรวม นำมาวิเคราะห์ผลประเมินผลไปใช้ในการพัฒนานักเรียนเรียนรวม และการใช้กระบวนการวิจัยในชั้นเรียนรมนั้น มีความจำเป็นที่ต้องจัดการตั้งองค์ประกอบในด้านนี้⁷²

สุพิชญา กลั่นนุรักษ์ ได้ศึกษาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดกลางในกลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า สภาพที่เป็นจริงในปัจจุบัน การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดกลางในกลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ภาพรวมมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน 5 ด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก ซึ่งด้านที่ต้องปรับปรุงให้ดีขึ้นเป็นอันดับแรก คือ มาตรฐานด้านผู้เรียน สภาพที่ควรจะเป็นในความคาดหวัง ภาพรวมมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน 5 ด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งมาตรฐานด้านสังคมแห่งการเรียนรู้ต้องพัฒนาเป็นอันดับแรก ความต้องการจำเป็นในการพัฒนา ภาพรวมมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน 5 ด้าน พบว่า ต้องการพัฒนาทุกมาตรฐาน ตามลำดับ ดังนี้ มาตรฐานด้านที่ 3 มาตรฐานด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ มาตรฐานด้านที่ 2 มาตรฐานด้านการจัดการศึกษา มาตรฐานด้านที่ 4 มาตรฐานด้านอัตลักษณ์ มาตรฐานด้านที่ 1 มาตรฐานด้านผู้เรียน และมาตรฐานด้านที่ 5 มาตรฐานด้านการส่งเสริมโดยมีข้อเสนอแนะควรมีบุคลากรทำงานเฉพาะทางที่ไม่ใช่งานสอน เพื่อครู ได้มีเวลาสอนเต็มที่ มีการจัด

⁷¹ จำนงค์ จันวิจิตร, "การศึกษาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยการมีส่วนร่วมของครูสังกัดงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2" (2559), 45.

⁷² สุทธิ สุวรรณจันทร์, "การพัฒนาารูปแบบการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3" (2559), 143.

วางแผนงานระบบและจัดเก็บข้อมูลตามมาตรฐานที่ดี มีการจัดการเรียนการสอนเพิ่มเติมเพื่อแก้ปัญหาให้นักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำ โดยผู้ปกครองควรมีส่วนร่วมและเอาใจใส่นักเรียน และโรงเรียนควรผ่านการประเมินในระดับดีเยี่ยมทุกโรงเรียน⁷³

อรทัย แสนชัย ได้ศึกษาการจัดการเรียนรวมของโรงเรียนต้นแบบการเรียนรวม จังหวัดนนทบุรี ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานการจัดการเรียนรวมของโรงเรียนต้นแบบการเรียนรวม จังหวัดนนทบุรี โดยรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นว่า โรงเรียนมีการดำเนินงานครบถ้วนซึ่งในการดำเนินงานนั้น โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีการดำเนินงานมาก 3 ด้าน คือ การบริหารจัดการงบประมาณ มาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียน และมาตรฐานด้านการบริหารจัดการเรียนรวม และมีการดำเนินงานในระดับปานกลาง 6 ด้าน คือ การจัดทำโครงการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาเรียนรวม การประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา การกำหนดโครงสร้างการบริหารจัดการเรียนรวม มาตรฐานด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ มาตรฐานด้านการจัดการเรียนการสอน และการดำเนินงานของศูนย์บริการทางการศึกษาพิเศษ (Student Support Services: SSS) ซึ่งจากการสัมภาษณ์พบว่าโรงเรียนมีการดำเนินงานการจัดการเรียนรวมแต่ยังไม่สมบูรณ์ ปัญหาที่พบ ได้แก่ ขาดการประสานงานกับเครือข่ายหรือหน่วยงานอื่น ๆ นอกกระทรวงศึกษาธิการ ครูยังขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำประกันคุณภาพภายในให้แก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษ และขาดการจัดตั้งศูนย์บริการทางการศึกษาพิเศษ⁷⁴

กฤษณี พิกุลแกม ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2 พบว่า การบริหารงานวิชาการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ยกเว้นการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนคุณภาพผู้เรียน โดยภาพรวมและรายมาตรฐานอยู่ในระดับมาก และการบริหารงานวิชาการส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน⁷⁵

⁷³ สุพิชญา กลิ่นนุรักษ์, "การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดกลางในกลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1" (2559), 67.

⁷⁴ อรทัย แสนชัย, "การจัดการเรียนรวมของโรงเรียนต้นแบบการเรียนรวม จังหวัดนนทบุรี" (2559), 34.

⁷⁵ กฤษณี พิกุลแกม, "การบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2 (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2558)", 108.

นลพรรณ บัณฑิต ได้ศึกษาคุณลักษณะและศักยภาพผู้เรียนที่เป็นสากล ของโรงเรียนมาตรฐานสากล ในเขตจังหวัดนครพนม และมุกดาหารผลการศึกษา พบว่า 1) คุณลักษณะและศักยภาพผู้เรียนที่เป็นสากล ของโรงเรียนมาตรฐานสากลในเขตจังหวัดนครพนม และมุกดาหาร โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะและศักยภาพผู้เรียนที่เป็นสากลของโรงเรียนมาตรฐานสากล ในเขตจังหวัดนครพนม และมุกดาหาร จำแนกตามประเภทโรงเรียน และที่ตั้งของโรงเรียนโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน⁷⁶

อังคณา มาศเมฆ ได้ศึกษาเรื่องการบริหารงานวิชาการกับคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนเทศบาลกลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 5 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเทศบาลกลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 5 2) คุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนเทศบาลกลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 5 3) ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนเทศบาลกลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 5 ผลการศึกษาพบว่า 1. การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเทศบาลกลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 5 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก 2. คุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนเทศบาลกลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 5 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 3. การบริหารงานวิชาการกับคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนเทศบาลกลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 5 มีความสัมพันธ์กันในทางบวกหรือมีความสัมพันธ์คล้อยตามกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01⁷⁷

งานวิจัยต่างประเทศ

คูยิณี และ ดีไซต์ (Kuyini and Desai) ได้วิจัย เรื่องการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษในห้องเรียนรวมในประเทศกาน่า : ประเด็นและความท้าทาย การศึกษาครั้งนี้เพื่อตรวจสอบแนวทางการสอนของครูที่สอนในห้องเรียนรวมของประเทศกาน่า ซึ่งกระทำโดยการประเมินตัวแปรด้านประวัติครูที่ถูกเลือกมาสอนในชั้นเรียนดังกล่าว ครู 37 คน จากโรงเรียน 20 แห่ง จาก 2 ตำบล ได้กรอกแบบสอบถามเกี่ยวกับประวัติและถูกสังเกตในระหว่างที่ทำการสอนในห้องเรียน วิธีการที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การใช้สถิติเชิงบรรยาย (Descriptive Statistics) T-test, และการวิเคราะห์แบบ

⁷⁶ นลพรรณ บัณฑิต, "คุณลักษณะและศักยภาพผู้เรียนที่เป็นสากลของโรงเรียนมาตรฐานสากล ในเขตจังหวัดนครพนม และมุกดาหาร. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, 2558)", 3.

⁷⁷ อังคณา มาศเมฆ, "การบริหารงานวิชาการกับคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนเทศบาลกลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 5 (วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2557)", 5.

ถดถอย (Regression Analysis) ผลลัพธ์ที่ได้แสดงให้เห็นว่า ครูใช้แนวทางการสอนเพียงสองสามข้อ เพื่อตอบสนองความต้องการของนักเรียนที่มีความจำเป็นพิเศษ ตัวแปรด้านประวัติของครูผู้สอนที่ สอดคล้องกับแนวทางการสอนมากที่สุด คือ ประสบการณ์การสอนเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ นอกจากนี้ยังมีการอธิบายถึงนัยสำคัญที่ช่วยในการตอบสนองความต้องการของเด็กพิเศษผ่านแนวทางการสอนแบบรวม ที่กระทำขึ้นในโรงเรียนในประเทศกาน่า⁷⁸

อาเปอร์และเรย์ดัก (Alper and Ryndak) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ผลลัพธ์ระยะยาวของการ บริการสำหรับคนพิการสองคนอย่างมีนัยสำคัญ : ที่มีประสบการณ์การศึกษาที่แตกต่างกัน : การ พิจารณาเชิงคุณภาพของผลกระทบจากประสบการณ์การศึกษา พบว่า นักเรียนที่มีความสามารถ พิเศษและนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษจะได้รับประโยชน์จากการจัดสรรงบประมาณ สนับสนุนในการจัดการเรียนการสอนโดยเพิ่มครูผู้ช่วยในชั้นเรียน ซึ่งงบประมาณพิเศษที่ได้รับการ จัดสรรให้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษและนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทำให้สามารถเพิ่มครู ในชั้นเรียนหรือผู้ที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะให้กับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษและนักเรียนที่ มีความสามารถพิเศษได้⁷⁹

เบลเดอร์ วิลเลียม (Bender William) ได้ศึกษาทัศนคติของผู้ปกครองของเด็กที่มีความ ต้องการพิเศษ ที่มีต่อการเรียนร่วมในชั้นเรียนในรัฐวิสคอนซิน สหรัฐอเมริกา พบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่พอใจในโครงการเรียนร่วมที่จัดให้ ซึ่งเป็นโครงการเรียนร่วมระหว่างเด็กพิการกับเด็กปกติ แต่ยังมี ผู้ปกครองส่วนหนึ่งซึ่งจำนวนน้อยไม่พอใจกับการเรียนร่วมแบบเต็มเวลา (Full integration) และ ต้องการให้บุตรธิดาของตนเองเรียนในชั้นพิเศษ สำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษโดยเฉพาะ ผู้วิจัย พบอีกว่า ทัศนคติต่อการเรียนร่วมมีความสัมพันธ์ในทางบวกต่อวิธีการอบรมเลี้ยงดูบุตรของ ผู้ปกครอง⁸⁰

⁷⁸ A. B. Kuyini and I. Desai, "Providing Instruction to Students with Special Needs in Inclusive Classrooms in Ghana : Issues and Challenges," *International Journal of Whole Schooling* (2009): 22-38.

⁷⁹ Sandra Alper and Diane Lea Ryndak, "Long-term Outcomes of Services for Two Persons with Significant Disabilities with Differing Educational Experiences: A Qualitative Consideration of the Impact of Educational Experience," *Education and Training in Autism and Developmental Disabilities* (2010): 323-38.

⁸⁰ William N. Bender, *Teaching Students with Mild Disabilities, Needham Heights* (M.A.: Allyn & Bacon, 2011), 178.

เคลาด์ (Claude) ได้ศึกษาการรับรู้ของผู้บริหารเกี่ยวกับ "คุณภาพ" ในโรงเรียนมอริเชียส โดยใช้กรอบของบัลดิริจในการดำเนินการ โดยเก็บข้อมูลจากผู้บริหาร ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย ครู นักเรียน ตลอดจนผู้ปกครอง ผลการศึกษาพบว่า ลักษณะของการนำองค์กรของผู้บริหารโรงเรียนมอริเชียส มีอิทธิพลและมีบทบาทสำคัญต่อผลลัพธ์ของโรงเรียน ทั้งในทางตรงและทางอ้อมโดยผ่านกระบวนการทำงานภายในโรงเรียน⁸¹

แอบบัส และคณะ (Abbas et al.) ได้วิจัยเรื่อง ทิศทางการพัฒนาการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม Footstep towards Inclusive Education การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อตรวจสอบการรับรู้ของครูโรงเรียนระดับประถมศึกษาที่มีต่อการจัดการศึกษาพิเศษ เขตพื้นที่ในเมืองและนอกเมือง โดยปากีสถานเป็นผู้ลงนามในวาระการประชุมแห่งชาติลามันกา เพื่อส่งเสริมการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ซึ่งเป็นทิศทางในการพัฒนาการศึกษาแบบเรียนรวม ซึ่งการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการรับรู้ของครูผู้สอนในโรงเรียนระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษาเกี่ยวกับการจัดการศึกษาพิเศษและการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ กลุ่มตัวอย่าง (Sample size) ได้แก่ ครูในโรงเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ใช้วิธีการเลือกแบบสุ่มอย่างง่าย ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 300 คน ผลการวิจัยพบว่า ครูที่สอนในระดับประถมศึกษามีการรับรู้เกี่ยวกับการจัดการศึกษาพิเศษและการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมไม่ค่อยดี และมีการแบ่งกลุ่มอายุ 25-30 ปี จะมีระดับการรับรู้เกี่ยวกับการจัดการศึกษาพิเศษสูงถึง 90% และการรับรู้เกี่ยวกับการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมสูงถึง 40% ในขณะที่กลุ่มอายุ 51-55 ปี จะมีระดับการรับรู้เกี่ยวกับการจัดการศึกษาพิเศษต่ำ 40 % และการรับรู้เกี่ยวกับการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมต่ำมากเพียงแค่ 2% แสดงให้เห็นว่า อายุของครูผู้สอนมีผลต่อระดับการรับรู้เกี่ยวกับการจัดการศึกษาพิเศษ และการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ซึ่งยิ่งอายุน้อยยิ่งมีผลต่อการรับรู้ในระดับสูงเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มที่มีอายุมาก โดยผู้ตอบแบบสอบถามมีการรับรู้แนวคิดการจัดการศึกษาทั้ง 2 แนวคิด ค่อนข้างน้อยมาก ทั้งการจัดการศึกษาพิเศษและการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม⁸²

เฮตม ลาร์เซน และมาร์คูลิดส์ (Heck, Larsen, and Marcoulides) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความถูกต้องของรูปแบบเชิงเหตุผล โดยมีความมุ่งหมายที่จะทดสอบเกี่ยวกับทฤษฎีกับรูปแบบเชิงเหตุผลที่ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษาที่ใช้

⁸¹ Jean A. Claude, "Principals' perception of "quality" in Mauritian schools using the Baldrige feamwork,," *Journal of Educational Administration* 51, no. 5 (2013): 680-704.

⁸² A. Zafar F. Abbas, and T. Naz,, "Footstep towards Inclusive Education," *Journal of Education and Practice* (2016): 2222-735.

พฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการอย่างสม่ำเสมอ จะสามารถมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน หลังจากที่ได้มีการควบคุมตัวแปรด้านบริบทแล้ว ตัวอย่างประกอบด้วย ครู จำนวน 32 คน และผู้บริหารสถานศึกษา 56 คน จาก 56 โรงเรียน ซึ่งผลการวิจัยยืนยันว่า พฤติกรรมด้านภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามีส่วนสัมพันธ์โดยตรงกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนจริง⁸³

สปิริโต (Spirito) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้บริหารในฐานะผู้บริหารทางวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาในรัฐแคลิฟอร์เนียที่มีผลต่อความสำเร็จทางคุณภาพของนักเรียนได้ผลที่น่าสนใจอย่างหนึ่งว่า การพัฒนาบุคลากรของผู้บริหารการศึกษา มีความสำคัญต่อความสำเร็จทางคุณภาพของนักเรียน⁸⁴

---

⁸³ Ronald H Heck and other, "Instructional Leadership and School Achievement: Validation of Causal Model," *Educational Administration Quarterly* 26, no. 2 (2019): 59.

⁸⁴ R.P. Spirito, *Instructional Leadership Behaviors of Principals in Middle School in California and the Impact of Their Implementation on Academic Achievement* (2018), 398.

สรุป

จากแนวคิดและทฤษฎีที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีจาก เอกสาร วารสาร หนังสือ และงานวิจัย ของการบริหารจัดการเรียนร่วมและคุณภาพของผู้เรียน ทั้งใน และต่างประเทศ ซึ่งได้แนวคิดที่หลากหลาย ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้มุ่งใช้แนวคิดการบริหารจัดการ เรียนร่วมในสถานศึกษาของเบญจา ชลธารันนท์ ผู้พัฒนาโครงการสร้างการบริหารจัดการเรียนร่วม โดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษานำไปบูรณาการ เพื่อใช้เป็นแนว ทางการบริหารสถานศึกษาให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งปัจจุบันโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม และโรงเรียนต้นแบบเรียนรวมใช้รูปแบบการบริหารจัดการโครงสร้างซีท (SEAT Framework) เป็น หลักตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งมีองค์ประกอบหลัก 4 ประการ ได้แก่ 1) นักเรียน ซึ่งรวมทั้งนักเรียนปกติและนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ 2) สภาพแวดล้อม ที่สนับสนุนการเรียนรู้ของนักเรียน ซึ่งรวมถึงสภาพแวดล้อมทางกายภาพและบุคคลที่อยู่ใน สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน 3) กิจกรรมการเรียนการสอน ได้แก่ การบริหาร จัดการหลักสูตร และ 4) เครื่องมือ ได้แก่ นโยบาย งบประมาณ สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ สำหรับ เด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ซึ่งเป็นกระบวนการที่ช่วยให้สถานศึกษามีความสามารถในการ บริหารจัดการเรียนร่วมให้กับโรงเรียนต้นแบบเรียนรวมได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสำหรับคุณภาพ ของผู้เรียนในโรงเรียนเรียนร่วมนั้น ผู้วิจัยได้ใช้หลักเกณฑ์จากมาตรฐานการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา ตามแนวกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2561 เรื่อง ให้ใช้มาตรฐานการศึกษา ระดับปฐมวัย, ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์การศึกษาพิเศษ ฉบับลงวันที่ 6 สิงหาคม พ.ศ. 2561 มีจำนวน 3 มาตรฐาน ได้แก่ มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียน แบ่งออกเป็น 2 ด้าน ได้แก่ ด้านผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียนและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการ และมาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการ สอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

บทที่ 3

การดำเนินงานวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) การจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของโรงเรียนเรียนรวมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 2) คุณภาพของผู้เรียนในโรงเรียนเรียนรวมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ 3) การจัดการศึกษาแบบเรียนรวมที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนในโรงเรียนเรียนรวมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 โดยใช้ผู้ให้ข้อมูลของโรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 เป็นหน่วยวิเคราะห์ (unit of analysis) มีประชากรที่เป็นโรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 จำนวน 64 โรงเรียน ใช้กลุ่มตัวอย่าง 56 โรงเรียน กำหนดผู้ให้ข้อมูลโรงละ 4 คน ประกอบด้วย 1) ผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือรักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 1 คน 2) หัวหน้าฝ่ายบริหารงานวิชาการ จำนวน 1 คน และ 3) ครูผู้สอน จำนวน 2 คน รวมทั้งสิ้น 224 คน โดยมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัยและระเบียบวิธีวิจัย ดังนี้

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

เพื่อให้การดำเนินการวิจัยเป็นไปอย่างมีระบบ บรรลุตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยให้แล้วเสร็จตามกำหนดและมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยจึงได้กำหนดรายละเอียดและขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย เป็น 3 ขั้นตอน

ขั้นตอนที่ 1 การจัดเตรียมโครงการวิจัย ผู้วิจัยได้ศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรคต่างๆ เอกสาร ตำรา รายงานและบทความต่าง ๆ พร้อมทั้งรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาแนวคิด หลักการ และทฤษฎี เพื่อเป็นข้อมูลแนวทางในการจัดทำโครงร่างการวิจัย และเสนอโครงการวิจัยต่อภาควิชาการบริหารการศึกษา เพื่อขออนุมัติโครงร่างงานวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินงานตามโครงการวิจัย ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาข้อมูลมาจัดสร้างเครื่องมือการวิจัยและนำเครื่องมือไปพัฒนาและตรวจสอบ เพื่อปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องของเครื่องมือ แล้วนำไปเก็บข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่กำหนดเป็นตัวอย่างในการวิจัย จากนั้นนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล ทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติและแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล

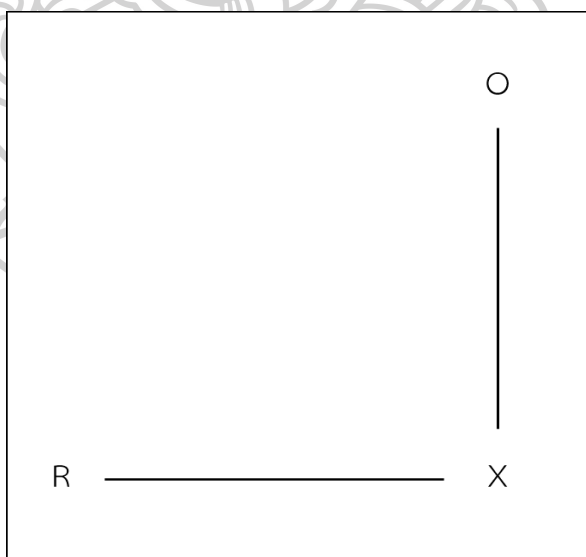
ขั้นตอนที่ 3 การรายงานการวิจัย ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ทางสถิติมาสรุป เขียนร่างรายงานการวิจัยเสนอต่อคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องตามที่คณะกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์เสนอแนะแล้วจัดทำรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ระเบียบวิธีวิจัย

เพื่อให้การวิจัยครั้งนี้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย จึงได้กำหนดระเบียบวิธีวิจัย ซึ่งประกอบด้วย แผนแบบการวิจัย ประชากร กลุ่มตัวอย่าง ผู้ให้ข้อมูล ตัวแปรที่ศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

แผนแบบของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive research) ที่มีแผนแบบการวิจัยในลักษณะตัวประชากรกลุ่มเดียว ศึกษาสภาพการณ์โดยไม่ได้มีการทดลอง (the one shot, non-experimental case study) ซึ่งนำเสนอเป็นแผนผัง (diagram) ได้ดังนี้

เมื่อ	R	หมายถึง	กลุ่มตัวอย่างที่สุ่มมาศึกษา
	X	หมายถึง	ตัวแปรที่ศึกษา
	O	หมายถึง	ข้อมูลที่ได้จากการศึกษา

ประชากร

ผู้วิจัยกำหนดขนาดตัวอย่างจากการเปิดตารางประมาณการขนาดตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน⁸⁵ ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 56 โรงเรียน และใช้เทคนิคการเลือกตัวอย่างเป็นไปตามโอกาสทางสถิติ (Probability Sampling) ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

กลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยกำหนดขนาดตัวอย่างจากการเปิดตารางประมาณการขนาดตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน⁸⁶ ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 56 โรงเรียน จากนั้นผู้วิจัยใช้การสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) ในการจำแนกโรงเรียนตามกลุ่มอำเภอ จำนวน 9 อำเภอ

ผู้ให้ข้อมูล

กำหนดให้ผู้ให้ข้อมูลของแต่ละโรงเรียน ๆ ละ 4 คน ประกอบด้วย 1) ผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือรักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 1 คน 2) หัวหน้าฝ่ายบริหารงานวิชาการ จำนวน 1 คน และ 3) ครูผู้สอน จำนวน 2 คน รวมทั้งสิ้น 224 คน ดังรายละเอียดในตารางที่ 3

⁸⁵ Robert Krejcie. And Daryle W. Morgan, “ Determining Sample Size for Research Activities,” **Journal for Educational and Psychological Measurement.** (November.1970), 608.

⁸⁶ Robert Krejcie. And Daryle W. Morgan, “ Determining Sample Size for Research Activities,” **Journal for Educational and Psychological Measurement.** (November.1970), 608.

ตารางที่ 3 จำนวนประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูล

ประชากร (โรง)	กลุ่มตัวอย่าง (โรง)	ผู้ให้ข้อมูล		
		ผู้บริหาร	หัวหน้าวิชาการ	ครู
64	56	56	56	112
รวม		224		

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยตัวแปรพื้นฐาน และตัวแปรที่ศึกษา ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. **ตัวแปรพื้นฐาน** เป็นตัวแปรเกี่ยวกับสถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศอายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน และประสบการณ์การทำงานในตำแหน่ง

2. **ตัวแปรต้น (X_{tot})** เป็นตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมในสถานศึกษาของเบญจา ชลธาร์นนท์ ผู้พัฒนาโครงการสร้างการบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษานำไปบูรณาการ เพื่อใช้เป็นแนวทางการบริหารสถานศึกษาให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งปัจจุบันโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมและโรงเรียนต้นแบบเรียนรวมใช้รูปแบบการบริหารจัดการโครงสร้างซีท (SEAT Framework) เป็นหลักตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งมีองค์ประกอบหลัก 4 ประการ ดังนี้

2.1) **นักเรียน (S : Student)** หมายถึง โรงเรียนมีการเตรียมความพร้อมสำหรับนักเรียนทั่วไปให้มีความรู้ ความเข้าใจ เกิดการยอมรับ สามารถให้ความช่วยเหลือและปฏิบัติต่อเด็กพิการหรือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษอย่างถูกต้อง เตรียมความพร้อมสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ โดยการกระตุ้นพัฒนาการในส่วนที่เหลืออยู่ พื้นฟูสมรรถภาพความพิการ เตรียมความพร้อมด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและวิชาการ รวมทั้งการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน เตรียมทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต เพื่อให้ให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษสามารถช่วยเหลือตนเองได้มากที่สุดและอยู่ร่วมกับนักเรียนทั่วไปได้อย่างปกติ

2.2) **สภาพแวดล้อม (E : Environment)** หมายถึง การปฏิบัติงานเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ภายนอกอาคาร ได้แก่ ตัวอาคาร ทางเข้า ทางเดิน ทางข้าม ต้นไม้ เป็นต้น และภายในอาคาร เช่น พื้น ประตู บันได ทางลาด ทางเดินภายในอาคาร ให้มีความเหมาะสมกับนักเรียน บุคคลที่เกี่ยวข้องในสภาพแวดล้อมของนักเรียน ครู พ่อแม่ ผู้ปกครองได้รับการประสานสัมพันธ์เผยแพร่เรื่องการจัดการเรียนร่วม มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและให้ความร่วมมือในการ

จัดการเรียนร่วม ครูทั่วไปและครูการศึกษาพิเศษ ต้องเป็นที่ปรึกษาซึ่งกันและกัน ให้ความร่วมมือในการจัดการเรียนร่วม โดยทำงานร่วมกันเป็นทีม

2.3) กิจกรรมการเรียนการสอน (A : Activities) หมายถึง การปฏิบัติงานต่าง ๆ ที่จะช่วยให้นักเรียนปกติและนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้รับการพัฒนา โดยการปรับหลักสูตรทั่วไปและหลักสูตรเฉพาะ จัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) จัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) การตรวจสอบทางการศึกษาเพื่อวางแผน การสอนและประเมินความก้าวหน้าของนักเรียน การนำเทคนิคการสอน เทคนิค การวิเคราะห์งาน เทคนิคเพื่อนช่วยเพื่อน และเทคนิคระบบเพื่อนช่วยเพื่อนมาใช้จัดการเรียนการสอน การรายงานความก้าวหน้าของนักเรียน ทบทวนและปรับ IEP ปีละอย่างน้อย 2 ครั้ง การจัดกิจกรรมการสอนนอกห้องเรียนและการร่วมกิจกรรมกับชุมชน การประกันคุณภาพโดยผ่านระบบการประกันคุณภาพภายในและภายนอก การรับนักเรียนคัดแยกและส่งต่อนักเรียนตามความต้องการจำเป็นพิเศษ การจัดตารางเวลาให้บริการสอนเสริม เป็นต้น

2.4) เครื่องมือ (T : Tools) หมายถึง การปฏิบัติงานที่เกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ ที่นำมาใช้ในการบริหารจัดการเรียนร่วม โดยการกำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป็นการกำหนดทิศทางในการปฏิบัติงาน การจัดสรรงบประมาณ การบริหารจัดการตามกฎหมายกระทรวง การนำเทคโนโลยีมาใช้สำหรับคนพิการ การจัดสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อทางการศึกษา ตำรา บริการต่าง ๆ ที่ช่วยสนับสนุนการศึกษา และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา การจัดการเรียนการสอนโดยครูการศึกษาพิเศษ หรือผู้ที่ได้รับการอบรมตามหลักสูตรที่กระทรวงกำหนด

3. ตัวแปรตาม (Y_{top}) เป็นตัวแปรที่เกี่ยวกับคุณภาพของผู้เรียน ตามแนวทางของสำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ได้แบ่งมาตรฐานการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์การศึกษาพิเศษ มีจำนวน 3 มาตรฐาน ได้แก่ มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียน มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารการจัดการ และมาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียน ได้แบ่งตัวบ่งชี้ไว้ ดังนี้

3.1 ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน (Y_1) หมายถึง ผู้เรียนมีความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสารและการคิดคำนวณ สูงกว่าเป้าหมายที่สถานศึกษากำหนด มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษาสูงกว่าเป้าหมายที่สถานศึกษากำหนด มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นโดยใช้เหตุผลประกอบการตัดสินใจ และแก้ปัญหาได้ มีความสามารถในการสร้างนวัตกรรม มีการนำไปใช้และเผยแพร่ มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อพัฒนาตนเอง และสังคมในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน อย่างสร้างสรรค์และมีคุณธรรม ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะพื้นฐาน และเจตคติที่ดีพร้อมที่จะศึกษาต่อในระดับชั้นที่สูงขึ้นในการทำงานหรือพวกทักษะทางอาชีพ

3.2 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน (Y₂) หมายถึง ผู้เรียนมีคุณลักษณะและค่านิยมที่สูงกว่าเป้าหมายที่สถานศึกษากำหนดเป็นแบบอย่างได้ มีความภาคภูมิใจในท้องถิ่น เห็นคุณค่าของความเป็นไทย มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์วัฒนธรรม ประเพณีและภูมิปัญญาไทย มีความสามารถอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างและหลากหลาย มีสุขภาพะทางร่างกาย และจิตสังคมสูงกว่าเป้าหมายที่สถานศึกษากำหนด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามความคิดเห็น (Opinionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูล โดยผู้วิจัยเป็นผู้สร้างขึ้นจำนวน 1 ฉบับ จำแนกออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามในเรื่อง เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน และประสบการณ์การทำงานในตำแหน่ง ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) และแบบตัวเลือกที่กำหนดคำตอบไว้ให้

ตอนที่ 2 แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารจัดการเรียนร่วมในสถานศึกษาตามแนวคิดของเบญจา ชลธาร์นนท์

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณภาพของผู้เรียนตามแนวคิดของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน⁸⁷

โดยแบบสอบถามในตอนทั้ง 2 และ ตอนที่ 3 มีลักษณะเป็นแบบจัดอันดับคุณภาพ 5 ระดับตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert's five rating scale)⁸⁸ มีความหมายและค่าน้ำหนัก ดังนี้

ระดับ 1 หมายถึง การบริหารจัดการเรียนร่วมหรือคุณภาพของผู้เรียน อยู่ในระดับน้อยที่สุด ให้มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 1 คะแนน

ระดับ 2 หมายถึง การบริหารจัดการเรียนร่วมหรือคุณภาพของผู้เรียน อยู่ในระดับน้อย ให้มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 2 คะแนน

⁸⁷ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. แนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์การศึกษาพิเศษ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา. (2561). 19.

⁸⁸ Rennis Likert, *New Pattern of Management* (New York: McGraw – Hill Book Compeny, 1992), 74.

ระดับ 3 หมายถึง การบริหารจัดการเรียนร่วมหรือคุณภาพของผู้เรียน อยู่ในระดับปานกลาง ให้มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 3 คะแนน

ระดับ 4 หมายถึง การบริหารจัดการเรียนร่วมหรือคุณภาพของผู้เรียน อยู่ในระดับมาก ให้มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 4 คะแนน

ระดับ 5 หมายถึง การบริหารจัดการเรียนร่วมหรือคุณภาพของผู้เรียน อยู่ในระดับมากที่สุด ให้มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 5 คะแนน

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

เพื่อให้การดำเนินการศึกษาวิจัยครั้งนี้สามารถตรวจสอบได้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่เป็นแบบสอบถามขึ้นตามนิยามของตัวแปรที่ศึกษาของการวิจัย โดยมีขั้นตอนการดำเนินงาน โดยมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาค้นคว้าหลักการ แนวคิด วรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มาพัฒนาเครื่องมือสำหรับศึกษาวิจัย โดยขอคำปรึกษาและรับคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและเหมาะสม

ขั้นตอนที่ 2 ดำเนินการปรับปรุงข้อผิดพลาดและนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ตรวจสอบความถูกต้อง ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) พิจารณาความสอดคล้องของเนื้อหาเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ด้วยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง โดยใช้เทคนิค IOC (Index of Item Objective Congruence) ซึ่งค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามฉบับนี้อยู่ระหว่าง 0.80 – 1.00 แสดงว่าใช้ได้ทุกข้อคำถาม แต่มีบางข้อต้องปรับแก้ไขสำนวนภาษาที่ใช้ แล้วจัดทำเป็นแบบสอบถามฉบับทดลองใช้ต่อไป

ขั้นตอนที่ 3 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (try out) เพื่อหาความเชื่อมั่นกับโรงเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่มีการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 จำนวน 8 โรงเรียนละ 4 คน รวม 32 คน

ขั้นตอนที่ 4 นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคิมาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น (reliability) โดยใช้วิธีการของครอนบาค (Cronbach)⁸⁹ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha - coefficient) ได้ใช้เกณฑ์ค่า α - Cronbach มากกว่า 0.7 ขึ้นไป

ขั้นตอนที่ 5 จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ แล้วนำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

⁸⁹ Lee J. Cronbach, *Essentials of Psychological Tests* (New York: RowPublisher, 1974), 161.

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

เพื่อให้การวิเคราะห์ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย จึงได้วิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับขั้นตอน โดยใช้สถิติ ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน และประสบการณ์การทำงานในตำแหน่ง โดยใช้ค่าความถี่ (frequency : f) และค่าร้อยละ (percentage : %)

2. การวิเคราะห์ระดับการบริหารจัดการเรียนร่วมและระดับคุณภาพของผู้เรียนในโรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 โดยใช้ค่ามัชฌิมเลขคณิต (arithmetic mean : $\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation : S.D.) โดยพิจารณาค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนได้จากการตอบแบบสอบถามของผู้ให้ข้อมูลมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ในการแปลความหมายตามแนวคิดของ เบสท์ (Best)⁹⁰ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ค่ามัชฌิมเลขคณิต 1.00 - 1.49 หมายถึง การบริหารจัดการเรียนร่วมหรือคุณภาพของผู้เรียน อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ค่ามัชฌิมเลขคณิต 1.50 - 2.49 หมายถึง การบริหารจัดการเรียนร่วมหรือคุณภาพของผู้เรียน อยู่ในระดับน้อย

ค่ามัชฌิมเลขคณิต 2.50 - 3.49 หมายถึง การบริหารจัดการเรียนร่วมหรือคุณภาพของผู้เรียน อยู่ในระดับปานกลาง

ค่ามัชฌิมเลขคณิต 3.50 - 4.49 หมายถึง การบริหารจัดการเรียนร่วมหรือคุณภาพของผู้เรียน อยู่ในระดับมาก

ค่ามัชฌิมเลขคณิต 4.50 - 5.00 หมายถึง การบริหารจัดการเรียนร่วมหรือคุณภาพของผู้เรียน อยู่ในระดับมากที่สุด

3. การวิเคราะห์การบริหารจัดการเรียนร่วมส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนในโรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (stepwise multiple regression analysis)

4. การตรวจสอบการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นหรือตัวแปรพยากรณ์มีอิสระต่อกัน (Multicollinearity) โดยใช้ค่า tolerance และค่า VIF (Variance Inflation Factor)

⁹⁰ John W. Best, *Research in Education* (New Jersey: Prentice – Hall Inc., 1970), 190.

4.1 ค่า tolerance ของตัวแปรต้นหรือตัวแปรพยากรณ์จะมีค่าอยู่ระหว่าง 0 ถึง 1 แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นหรือตัวแปรพยากรณ์ หากค่า tolerance มีค่าเข้าใกล้ 1 แสดงว่าตัวแปรต้นหรือตัวแปรพยากรณ์มีความสัมพันธ์กันอยู่ในเกณฑ์ ไม่เกิดภาวะร่วมเชิงเส้นพหุ (Multicollinearity) แต่ถ้าค่า tolerance เข้าใกล้ศูนย์แสดงว่าตัวแปรต้นหรือตัวแปรพยากรณ์มีความสัมพันธ์กันที่ไม่ได้อยู่ในเกณฑ์ นั้นหมายถึงทำให้เกิดภาวะร่วมเชิงเส้นพหุ (Multicollinearity)

4.2 ค่า VIF (Variance Inflation Factor) ของตัวแปรต้นหรือตัวแปรพยากรณ์ทุกตัวมีค่าระหว่าง 0 ถึง ∞ ถ้าหากค่า VIF มีค่าเข้าใกล้ 10 หรือมากกว่า แสดงว่ามีระดับความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นหรือตัวแปรพยากรณ์มาก ทำให้เกิดภาวะร่วมเชิงเส้นพหุ (Multicollinearity) และหากค่า VIF มีค่าไม่เข้าใกล้ 10 แสดงว่าตัวแปรต้นหรือตัวแปรพยากรณ์ทุกตัว ไม่มีความสัมพันธ์กัน และเป็นอิสระต่อกัน⁹¹

---

⁹¹ Hair, Black, Babin, & Anderson.. Multivariate Data Analysis (7th ed.). New Jersey: Prentice Hall. (2010), 28.

สรุป

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) การบริหารจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนเรียนรวมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 2) คุณภาพของผู้เรียนในโรงเรียนเรียนรวมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ 3) การบริหารจัดการเรียนร่วมที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนในโรงเรียนเรียนรวมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 โดยใช้ผู้ให้ข้อมูลในโรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 เป็นหน่วยวิเคราะห์ (unit of analysis) มีประชากรที่เป็นโรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 จำนวน 64 โรงเรียน ใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 56 โรงเรียน กำหนดผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 4 คน ประกอบด้วย 1) ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 1 คน 2) หัวหน้าฝ่ายบริหารงานวิชาการ จำนวน 1 คน และ 3) ครู จำนวน 2 คน รวมทั้งสิ้น 224 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการเรียนร่วมในสถานศึกษาตามแนวคิดของเบญจา ชลธาร์นนท์ และคุณภาพของผู้เรียน ตามแนวคิดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ความถี่ (frequency : f) ร้อยละ (percentage : %) มัชฌิมเลขคณิต (arithmetic mean : $\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation : S.D.) และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (stepwise multiple regression analysis)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลงานวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการเรียนร่วมที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนในโรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 56 โรงเรียน ซึ่งมีผู้ให้ข้อมูล คือ 1) ผู้อำนวยการสถานศึกษา 2) หัวหน้าฝ่ายบริหารงานวิชาการ และ 3) ครู รวมผู้ให้ข้อมูล 224 คน จากผู้ให้ข้อมูลในโรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 จำนวน 56 โรงเรียน ได้รับการตอบกลับคืนทุกฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 นำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ตารางประกอบคำบรรยาย จำแนกได้เป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การบริหารจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนเรียนรวมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์คุณภาพของผู้เรียนในโรงเรียนเรียนรวมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์การบริหารจัดการเรียนร่วมที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนในโรงเรียนเรียนรวมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามเรื่อง เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน และประสบการณ์การทำงานในตำแหน่ง ซึ่งได้จากการตอบแบบสอบถามของผู้อำนวยการสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายบริหารงานวิชาการ และครู รวมผู้ให้ข้อมูล 224 คน จากผู้ให้ข้อมูลในโรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 จำนวน 56 โรงเรียน ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าความถี่ (frequency) และค่าร้อยละ (percentage) ดังรายละเอียดในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	101	45.09
หญิง	123	54.91
รวม	224	100.00
อายุ		
21 – 30 ปี	96	42.86
31 – 40 ปี	86	38.39
41 – 50 ปี	26	11.61
มากกว่า 50 ปี	16	7.14
รวม	224	100.00
ระดับการศึกษา		
ปริญญาตรี	97	43.31
ปริญญาโท	113	50.44
ปริญญาเอก	14	6.25
รวม	224	100.00
ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน		
ผู้อำนวยการสถานศึกษา	56	25.00
หัวหน้าฝ่ายบริหารงานวิชาการ	56	25.00
ครู	112	50.00
รวม	224	100.00
ประสบการณ์การทำงานในตำแหน่ง		
ไม่เกิน 5 ปี	61	27.23
5 – 10 ปี	63	28.13
11 – 15 ปี	77	34.38
16 – 20 ปี	5	2.23
มากกว่า 20 ปี	18	8.03
รวม	224	100.00

จากตารางที่ 4 พบว่า สถานภาพของผู้ให้ข้อมูล ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 123 คน คิดเป็นร้อยละ 55.00 และเพศชาย จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 45.00

ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุ 21 - 30 ปี มีมากที่สุด จำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 42.86 รองลงมา คือ 31 - 40 ปี จำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 38.40 ลำดับที่ 3 คือ 41 - 50 ปี จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 11.60 และลำดับสุดท้าย คือ มากกว่า 50 ปี จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 7.14

ระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ คือ ปริญญาโท จำนวน 113 คน คิดเป็นร้อยละ 50.44 รองลงมาคือ ปริญญาตรี จำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 43.31 และลำดับสุดท้าย คือ ปริญญาเอก จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 6.25

ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน พบว่า ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 25.00 หัวหน้าฝ่ายบริหารงานวิชาการ จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 25.00 และครู จำนวน 112 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00

ประสบการณ์การทำงานในตำแหน่ง 11 - 15 ปี มีมากที่สุด จำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 34.38 รองลงมา คือ 5 - 10 ปี จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 28.13 ลำดับที่ 3 คือ ไม่เกิน 5 ปี จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 27.23 ลำดับที่ 4 คือ มากกว่า 20 ปี จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 8.03 และลำดับสุดท้ายมีน้อยที่สุด คือ 16 - 20 ปี จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 2.23

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การบริหารจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนเรียนรวมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

การวิเคราะห์การบริหารจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนเรียนรวมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 เพื่อตอบคำถามของการวิจัยข้อที่ 1 การวิเคราะห์การบริหารจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนเรียนรวมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 อยู่ในระดับใด ผู้วิจัยวิเคราะห์โดยใช้ค่ามัชฌิมเลขคณิต (arithmetic mean : $\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation : S.D.) ของการบริหารจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนเรียนรวมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ทั้งในภาพรวมและจำแนกตามรายด้าน จากผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 224 คน แล้วนำค่ามัชฌิมเลขคณิต ไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ตามแนวคิดของเบสต์ (Best) ดังรายละเอียดในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการบริหารจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 โดยภาพรวมและจำแนกรายด้าน

(n = 224)

ด้าน	การบริหารจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนเรียนรวม (X_{tot})	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1	นักเรียน (S : Student) (X_1)	4.32	0.31	มาก
2	สภาพแวดล้อม (E : Environment) (X_2)	4.21	0.25	มาก
3	กิจกรรมการเรียนการสอน (A : Activities) (X_3)	4.34	0.33	มาก
4	เครื่องมือ (T : Tools) (X_4)	4.38	0.37	มาก
	โดยภาพรวม (X_{tot})	4.32	0.31	มาก

จากตารางที่ 5 พบว่า การบริหารจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนเรียนรวมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 โดยภาพรวม (X_{tot}) อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.31) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก ทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านเครื่องมือ (T : Tools) ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = 0.37) ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน (A : Activities) ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = 0.33) ด้านนักเรียน (S : Student) ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.31) และด้านสภาพแวดล้อม (E : Environment) ($\bar{X} = 4.21$, S.D. = 0.25) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) พบว่า อยู่ระหว่าง 0.31 – 0.37 มีการกระจายของข้อมูลน้อย แสดงว่า ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามมีความสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

ผู้วิจัยวิเคราะห์ระดับของการบริหารจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนเรียนรวมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 โดยใช้ค่ามัชฌิมเลขคณิต (arithmetic mean : $\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation : S.D.) เป็นรายด้านและรายข้อ จากตัวแปรที่ศึกษาจำนวน 18 ข้อ มีรายละเอียดตามตารางที่ 6 ดังนี้

ตารางที่ 6 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการบริหารจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ด้านนักเรียน (S : Student)

(n = 224)

ข้อ	ด้านนักเรียน (S : Student) (X_1)	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1	โรงเรียนมีการเตรียมความพร้อมสำหรับนักเรียนทั่วไปให้มีความรู้ความเข้าใจ เกิดการยอมรับ สามารถให้ความช่วยเหลือและปฏิบัติต่อเด็กพิการหรือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษอย่างถูกวิธี	4.34	0.37	มาก
2	โรงเรียนมีการเตรียมความพร้อมสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ โดยการกระตุ้นพัฒนาการในส่วนที่เหลืออยู่ ฟื้นฟูสมรรถภาพความพิการ	4.12	0.45	มาก
3	โรงเรียนมีการเตรียมความพร้อมด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและวิชาการ รวมทั้งการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวันสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ	4.43	0.34	มาก
4	โรงเรียนมีการเตรียมทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต เพื่อให้ให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษสามารถช่วยเหลือตนเองได้มากที่สุดและอยู่ร่วมกับนักเรียนทั่วไปได้อย่างปกติ	4.37	0.42	มาก
	โดยภาพรวม (X_1)	4.32	0.31	มาก

จากตารางที่ 6 พบว่า การบริหารจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนเรียนรวมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ด้านนักเรียน (S : Student) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.31) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อคำถาม พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ โรงเรียนมีการเตรียมความพร้อมด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและวิชาการ รวมทั้งการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวันสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.34) โรงเรียนมีการเตรียมทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตเพื่อให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษสามารถช่วยเหลือตนเองได้มากที่สุดและอยู่ร่วมกับนักเรียนทั่วไปได้อย่างปกติ ($\bar{X} = 4.37$, S.D. = 0.42), โรงเรียนมีการเตรียมความพร้อมสำหรับนักเรียนทั่วไปให้มีความรู้ ความเข้าใจ เกิดการยอมรับ สามารถให้ความช่วยเหลือและปฏิบัติต่อเด็กพิการหรือ

นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษอย่างถาวร ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = 0.37) และโรงเรียนมีการเตรียมความพร้อมสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ โดยการกระตุ้นพัฒนาการในส่วนที่เหลืออยู่ พื้นฟูสมรรถภาพความพิการ ($\bar{X} = 4.12$, S.D. = 0.45) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) พบว่า อยู่ระหว่าง 0.34 – 0.45 มีการกระจายของข้อมูลน้อย แสดงว่า ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามมีความสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

ตารางที่ 7 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการบริหารจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ด้านสภาพแวดล้อม (E : Environment)

(n = 224)

ข้อ	ด้านสภาพแวดล้อม (E : Environment) (X_2)	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1	โรงเรียนมีการดูแลสภาพแวดล้อมทางกายภาพภายนอกตัวอาคาร เช่น ทางเข้า ทางเดิน ต้นไม้ เป็นต้น ให้มีความเหมาะสมกับนักเรียน	4.18	0.36	มาก
2	โรงเรียนมีการดูแลสภาพแวดล้อมภายในอาคาร เช่น พื้น ประตู บันได ทางลาด ทางเดินภายในอาคาร ให้มีความเหมาะสมกับนักเรียน	4.18	0.34	มาก
3	โรงเรียนมีบุคคลที่เกี่ยวข้องในสภาพแวดล้อมของนักเรียน เช่น ครู พ่อแม่ ผู้ปกครองได้รับการประสานสัมพันธ์เผยแพร่เรื่องการจัดการเรียนรวม และมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและให้ความร่วมมือในการจัดการเรียนรวม	4.09	0.28	มาก
4	โรงเรียนมีครูทั่วไปและครูการศึกษาพิเศษ ที่เป็นที่ปรึกษาซึ่งกันและกัน และให้ความร่วมมือในการจัดการเรียนรวม โดยทำงานร่วมกันเป็นทีม	4.34	0.31	มาก
	โดยภาพรวม (X_2)	4.21	0.25	มาก

จากตารางที่ 7 พบว่า การบริหารจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนเรียนรวมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ด้านสภาพแวดล้อม (E : Environment) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.21$, S.D. = 0.25) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อคำถาม พบว่า อยู่ใน

ระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ โรงเรียนมีครูทั่วไปและครูการศึกษาพิเศษ ที่เป็นที่ปรึกษาซึ่งกันและกัน และให้ความร่วมมือในการจัดการเรียนรวม โดยทำงานร่วมกันเป็นทีม ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = 0.31) โรงเรียนมีการดูแลสภาพแวดล้อมภายในอาคาร เช่น พื้น ประตู บันได ทางลาด ทางเดินภายในอาคาร ให้มีความเหมาะสมกับนักเรียน ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = 0.34) , โรงเรียนมีการดูแลสภาพแวดล้อมทางกายภาพภายนอกตัวอาคาร เช่น ทางเข้า ทางเดินต้นไม้ เป็นต้น ให้มีความเหมาะสมกับนักเรียน ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = 0.36), และโรงเรียนมีบุคคลที่เกี่ยวข้องในสภาพแวดล้อมของนักเรียน เช่น ครู พ่อแม่ ผู้ปกครองได้รับการประสานสัมพันธ์เผยแพร่เรื่องการจัดการเรียนรวม และมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและให้ความร่วมมือในการจัดการเรียนรวม ($\bar{X} = 4.09$, S.D. = 0.28) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) พบว่า อยู่ระหว่าง 0.28 – 0.36 มีการกระจายของข้อมูลน้อย แสดงว่า ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามมีความสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

ตารางที่ 8 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการบริหารจัดการเรียนรวมของโรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน (A : Activities)

(n = 224)

ข้อ	ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน (A : Activities) (X_3)	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1	โรงเรียนมีการปฏิบัติงานต่าง ๆ ที่จะช่วยให้นักเรียนปกติและนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้รับการพัฒนา โดยการปรับหลักสูตรทั่วไปและหลักสูตรเฉพาะ	4.48	0.37	มาก
2	โรงเรียนมีการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) จัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) และมีการตรวจสอบทางการศึกษาโดยทีมสหวิชาชีพของโรงเรียนเพื่อวางแผนและกำหนดค่าเป้าหมายรายปี	4.43	0.36	มาก
3	โรงเรียนมีการสอนและประเมินความก้าวหน้าของนักเรียน มีการนำเทคนิคการสอน เทคนิคการวิเคราะห์งาน เทคนิคเพื่อนช่วยเพื่อน และเทคนิคระบบเพื่อนช่วยเพื่อนมาใช้จัดการเรียนการสอน	4.21	0.28	มาก

ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการบริหารจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน (A : Activities) (ต่อ)

(n = 224)

ข้อ	ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน (A : Activities) (X_3)	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
4	โรงเรียนมีการรายงานความก้าวหน้าของนักเรียน ทบทวนและปรับ IEP ปีละอย่างน้อย 2 ครั้ง	4.43	0.28	มาก
5	โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนและมีการร่วมกิจกรรมกับชุมชน	4.34	0.31	มาก
6	โรงเรียนมีการรับนักเรียนคัดแยกและส่งต่อนักเรียนตามความต้องการจำเป็นพิเศษ การจัดตารางเวลาให้บริการสอนเสริม	4.28	0.33	มาก
	โดยภาพรวม (X_3)	4.34	0.33	มาก

จากตารางที่ 8 พบว่า การบริหารจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนเรียนรวมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน (A : Activities) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = 0.33) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อคำถามพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ โรงเรียนมีการปฏิบัติงานต่าง ๆ ที่จะช่วยให้นักเรียนปกติและนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้รับการพัฒนา โดยการปรับหลักสูตรทั่วไปและหลักสูตรเฉพาะ ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.37) โรงเรียนมีการรายงานความก้าวหน้าของนักเรียน ทบทวนและปรับ IEP ปีละอย่างน้อย 2 ครั้ง ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.28), โรงเรียนมีการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) จัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) และมีการตรวจสอบทางการศึกษาโดยทีมสหวิชาชีพของโรงเรียนเพื่อวางแผนและกำหนดค่าเป้าหมายรายปี ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.36), โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนและมีการร่วมกิจกรรมกับชุมชน ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = 0.31), โรงเรียนมีการรับนักเรียนคัดแยกและส่งต่อนักเรียนตามความต้องการจำเป็นพิเศษ การจัดตารางเวลาให้บริการสอนเสริม ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.33), และโรงเรียนมีการสอนและประเมินความก้าวหน้าของนักเรียน มีการนำเทคนิคการสอน เทคนิคการวิเคราะห์งาน เทคนิคเพื่อนช่วยเพื่อน และเทคนิคระบบเพื่อนช่วยเพื่อนมาใช้จัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.21$, S.D. = 0.28) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) พบว่า อยู่ระหว่าง 0.28 – 0.37 มีการกระจายของข้อมูลน้อย แสดงว่า ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามมีความสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

ตารางที่ 9 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการบริหารจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ด้านเครื่องมือ (T : Tools)

(n = 224)

ข้อ	ด้านเครื่องมือ (T : Tools) (X ₄)	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1	โรงเรียนมีการกำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป็นการกำหนดทิศทางในการปฏิบัติงาน	4.46	0.29	มาก
2	โรงเรียนมีการบริหารจัดการตามกฎกระทรวงจัดสรรงบประมาณ และนำเทคโนโลยีมาใช้สำหรับความพิการของนักเรียนได้อย่างเหมาะสม	4.37	0.38	มาก
3	โรงเรียนมีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อทางการศึกษา ตำรา บริการต่าง ๆ ที่ช่วยสนับสนุนการศึกษา และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา	4.37	0.45	มาก
4	โรงเรียนมีการจัดการเรียนการสอนโดยครูการศึกษาพิเศษ หรือผู้ที่ได้รับการอบรมตามหลักสูตรที่กระทรวงกำหนด	4.31	0.34	มาก
	โดยภาพรวม (X ₄)	4.38	0.37	มาก

จากตารางที่ 9 พบว่า การบริหารจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนเรียนรวมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ด้านเครื่องมือ (T : Tools) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = 0.37) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อคำถาม พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ โรงเรียนมีการกำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป็นการกำหนดทิศทางในการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.29) โรงเรียนมีการบริหารจัดการตามกฎกระทรวงจัดสรรงบประมาณ และนำเทคโนโลยีมาใช้สำหรับความพิการของนักเรียนได้อย่างเหมาะสม ($\bar{X} = 4.37$, S.D. = 0.38), โรงเรียนมีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อทางการศึกษา ตำรา บริการต่าง ๆ ที่ช่วยสนับสนุนการศึกษา และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ($\bar{X} = 4.37$,

S.D. = 0.45) , และโรงเรียนมีการจัดการเรียนการสอนโดยครูการศึกษาพิเศษ หรือผู้ที่ได้รับการอบรมตามหลักสูตรที่กระทรวงกำหนด ($\bar{X}$ = 4.31 , S.D. = 0.34) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) พบว่า อยู่ระหว่าง 0.28 – 0.45 มีการกระจายของข้อมูลน้อย แสดงว่า ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามมีความสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์คุณภาพของผู้เรียนในโรงเรียนเรียนรวมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

การวิเคราะห์คุณภาพของผู้เรียนในโรงเรียนเรียนรวมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 เพื่อตอบคำถามของการวิจัยข้อที่ 2 การวิเคราะห์คุณภาพของผู้เรียนในโรงเรียนเรียนรวมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 อยู่ในระดับใด ผู้วิจัยวิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (arithmetic mean : $\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation : S.D.) ของคุณภาพของผู้เรียนในโรงเรียนเรียนรวมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ทั้งในภาพรวมและจำแนกตามรายด้านจากผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 224 คน แล้วนำค่าเฉลี่ยเลขคณิต ไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ตามแนวคิดของเบสท์ (Best) ดังรายละเอียดในตารางที่ 10

ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับคุณภาพของผู้เรียนในโรงเรียนเรียนรวมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 โดยภาพรวมและจำแนกรายด้าน

(n = 224)

ด้าน	คุณภาพของผู้เรียนในโรงเรียนเรียนรวม (Y_{tot})	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1	ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน (Y_1)	4.21	0.38	มาก
2	คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน (Y_2)	4.33	0.29	มาก
	โดยภาพรวม (Y_{tot})	4.27	0.25	มาก

จากตารางที่ 10 พบว่า คุณภาพของผู้เรียนในโรงเรียนเรียนรวมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 โดยภาพรวม (Y_{tot}) อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.27 ,

S.D. = 0.25) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก ทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน ($\bar{X}$ = 4.33 , S.D. = 0.29) และด้านผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน ($\bar{X}$ = 4.21 , S.D. = 0.38) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) พบว่า อยู่ระหว่าง 0.29 – 0.38 มีการกระจายของข้อมูลน้อย แสดงว่าความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามมีความสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

ผู้วิจัยวิเคราะห์ระดับของคุณภาพของผู้เรียนในโรงเรียนเรียนรวมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 โดยใช้ค่ามัชฌิมเลขคณิต (arithmetic mean : $\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation : S.D.) เป็นรายด้านและรายชื่อ จากตัวแปรที่ศึกษาจำนวน 9 ข้อ มีรายละเอียดตามตารางที่ 11 – ตารางที่ 12 ดังนี้

ตารางที่ 11 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับคุณภาพของผู้เรียนในโรงเรียนเรียนรวมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ด้านผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน

(n = 224)

ข้อ	ด้านผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน (Y_1)	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1	ผู้เรียนมีความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสารและการคิดคำนวณ สูงกว่าเป้าหมายที่สถานศึกษากำหนด	4.12	0.32	มาก
2	ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษาสูงกว่าเป้าหมายที่สถานศึกษากำหนด	4.18	0.38	มาก
3	ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นโดยใช้เหตุผล ประกอบการตัดสินใจ และแก้ปัญหาได้ มีความสามารถในการสร้างนวัตกรรม มีการนำไปใช้และเผยแพร่	4.25	0.33	มาก
4	ผู้เรียนมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อพัฒนาตนเอง และสังคมในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน อย่างสร้างสรรค์และมีคุณธรรม	4.28	0.26	มาก
5	ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะพื้นฐาน และเจตคติที่ดีพร้อมที่จะศึกษาต่อในระดับชั้นที่สูงขึ้นในการทำงานหรือพวกรงานอาชีพ	4.25	0.25	มาก
	โดยภาพรวม (Y_1)	4.21	0.38	มาก

จากตารางที่ 11 พบว่า คุณภาพของผู้เรียนในโรงเรียนเรียนรวมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ด้านผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.21$, S.D. = 0.38) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อคำถาม พบว่า อยู่ในระดับมาก ทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ ผู้เรียนมีความสามารถในการใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อพัฒนาตนเอง และสังคมในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การ ทำงาน อย่างสร้างสรรค์และมีคุณธรรม ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.26) ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะพื้นฐาน และเจตคติที่ดีพร้อมที่จะศึกษาต่อในระดับชั้นที่สูงขึ้นในการทำงานหรือพวงงานอาชีพ ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.25) , ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ อภิปรายแลกเปลี่ยน ความคิดเห็นโดยใช้เหตุผลประกอบการตัดสินใจ และแก้ปัญหาได้ มีความสามารถในการสร้าง นวัตกรรม มีการนำไปใช้และเผยแพร่ ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.33) , ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ตามหลักสูตรสถานศึกษาสูงกว่าเป้าหมายที่สถานศึกษากำหนด ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = 0.38) และ ผู้เรียนมีความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสารและการคิดคำนวณ สูงกว่าเป้าหมายที่ สถานศึกษากำหนด ($\bar{X} = 4.12$, S.D. = 0.32) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) พบว่า อยู่ระหว่าง 0.25 – 0.38 มีการกระจาย ของข้อมูลน้อย แสดงว่า ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามมีความสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

ตารางที่ 12 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับคุณภาพของผู้เรียนในโรงเรียนเรียน รวมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ด้านคุณลักษณะที่พึง ประสงค์ของผู้เรียน

(n = 224)

ข้อ	ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน (Y ₂)	($\bar{X}$)	(S.D.)	ระดับ
1	ผู้เรียนมีคุณลักษณะและค่านิยมที่สูงกว่าเป้าหมายที่สถานศึกษา กำหนดเป็นแบบอย่างได้	4.28	0.26	มาก
2	ผู้เรียนมีความภาคภูมิใจในท้องถิ่น เห็นคุณค่าของความเป็นไทย มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์วัฒนธรรม ประเพณีและภูมิปัญญาไทย	4.37	0.32	มาก
3	ผู้เรียนมีความสามารถอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างและ หลากหลาย	4.37	0.24	มาก
4	ผู้เรียนมีสุขภาพทางร่างกาย และจิตสังคมสูงกว่าเป้าหมายที่	4.31	0.30	มาก

ตารางที่ 12 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับคุณภาพของผู้เรียนในโรงเรียนเรียนรวมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน

(n = 224)

ข้อ	ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน (Y ₂)	($\bar{X}$)	(S.D.)	ระดับ
	สถานศึกษากำหนด			
	โดยภาพรวม (Y ₂)	4.33	0.29	มาก

จากตารางที่ 12 พบว่า คุณภาพของผู้เรียนในโรงเรียนเรียนรวมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.29) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อคำถาม พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ ผู้เรียนมีความสามารถอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างและหลากหลาย ($\bar{X} = 4.37$, S.D. = 0.24) ผู้เรียนมีความภาคภูมิใจในท้องถิ่น เห็นคุณค่าของความเป็นไทย มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์วัฒนธรรม ประเพณีและภูมิปัญญาไทย มีค่ามัชฌิมเลขคณิตมากที่สุด ($\bar{X} = 4.37$, S.D. = 0.32), ผู้เรียนมีสุขภาวะทางร่างกาย และจิตสังคมสูงกว่าเป้าหมายที่สถานศึกษากำหนด ($\bar{X} = 4.31$, S.D. = 0.30) และผู้เรียนมีคุณลักษณะและค่านิยมที่สูงกว่าเป้าหมายที่สถานศึกษากำหนดเป็นแบบอย่างได้ ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.26) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) พบว่า อยู่ระหว่าง 0.24 – 0.32 มีการกระจายของข้อมูลน้อย แสดงว่า ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามมีความสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์การบริหารจัดการเรียนร่วมที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนในโรงเรียนเรียนรวม

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

ในการวิเคราะห์การบริหารจัดการเรียนร่วมที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนในโรงเรียนเรียนรวมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (stepwise multiple regression analysis) ระหว่างการบริหารจัดการเรียนร่วมที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนตามลำดับ ดังนี้

ขั้นที่ 1 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรการบริหารจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนเรียนรวมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 วิเคราะห์จากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Pearson's product moment correlation coefficient) รายละเอียดดังตารางที่ 13

ตารางที่ 13 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการบริหารจัดการเรียนร่วมที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนในโรงเรียนเรียนรวมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ภาพรวมและรายด้าน

(n=224)

	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X _{tot}	Y _{tot}
X ₁	1.00					
X ₂	0.743**	1.00				
X ₃	0.704**	0.786**	1.00			
X ₄	0.769**	0.744**	0.806**	1.00		
X _{tot}	0.799**	0.750**	0.891**	0.989**	1.00	
Y _{tot}	0.706**	0.738**	0.880**	0.763**	0.836**	1.00

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 13 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรการบริหารจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนเรียนรวมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 (X₁ – X₄) ในโรงเรียนเรียนรวมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) อยู่ระหว่าง 0.704 – 0.806 โดยตัวแปรการบริหารจัดการเรียนร่วม ด้านเครื่องมือ (T: Tools) (X₄) กับด้านกิจกรรมการเรียนการสอน (A : Activities) (X₃) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุด เท่ากับ 0.806 นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้ทดสอบ Variance Inflation Factor (VIF) พบว่า ค่า VIF มีค่าระหว่าง 1.704 – 1.893 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 10 และได้ค่า Tolerance อยู่ระหว่าง 0.509 – 0.684 ซึ่งมีค่าเข้าใกล้ 1 แสดงให้เห็นว่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นหรือแปรพยากรณ์มีความสัมพันธ์อยู่ในเกณฑ์ ไม่เกิดภาวะร่วมเส้นเชิงพหุ (Multicollinearity)

ตัวแปรการบริหารจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนเรียนรวมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 โดยภาพรวม (X_{tot}) กับตัวแปรคุณภาพของผู้เรียนในโรงเรียน

เรียนรวมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 โดยภาพรวม (Y_{tot}) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.836 เป็นค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ขั้นที่ 2 การวิเคราะห์การบริหารจัดการเรียนร่วมที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนในโรงเรียนเรียนรวมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 เป็นภาพรวมและรายด้าน ใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (stepwise multiple regression analysis) ตามลำดับความสำคัญของตัวแปรที่เข้าถึงสมการตั้งรายละเอียดในตารางที่ 14 – 16 ดังนี้

2.1 เมื่อพิจารณาการบริหารจัดการเรียนร่วมที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนในโรงเรียนเรียนรวมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 โดยภาพรวม ใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (stepwise multiple regression analysis) ตามลำดับความสำคัญของตัวแปรที่เข้าถึงสมการตั้งรายละเอียดในตารางที่ 14

ตารางที่ 14 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (stepwise multiple regression analysis) ระหว่างการบริหารจัดการเรียนร่วมที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน (Y_{tot})

ผลการวิเคราะห์การบริหารจัดการเรียนร่วมที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนในโรงเรียนเรียนรวมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 โดยภาพรวม (Y_{tot})							
แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.F	Collinearity Statistics	
Regressions	42.547	2	40.002	389.42**	0.000	Tolerance	VIF
Residual	51.763	221	0.107				
Total	94.310	223					
การบริหารจัดการเรียนร่วมที่ได้รับคัดเลือกเข้าสมการ	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.t		
	β	Std. Error	Beta				
ค่าคงที่ (Constant)	0.541	0.154		3.802	0.000		
เครื่องมือ (Tools) (X_4)	0.692	0.093	0.721	9.418	0.000	0.576	1.774

*Sig. 0.01
R = 0.897
R² = 0.792
Adjusted R² = 0.784
Std.E = 0.376

กิจกรรมการเรียนการสอน (A : Activities) (X_3)	0.365	0.093	0.451	4.259	0.00 0	0.512	1.70 6	
--	-------	-------	-------	-------	-----------	-------	-----------	--

จากตารางที่ 14 แสดงว่า การบริหารจัดการเรียนร่วม ด้านเครื่องมือ (T : Tools) (X_4) และด้านกิจกรรมการเรียนการสอน (A : Activities) (X_3) ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน (Y_{tot}) ได้ร้อยละ 79.2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ (b) เท่ากับ 0.692 และ 0.365 ตามลำดับ และค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน (β) เท่ากับ 0.721 และ 0.451 ตามลำดับ ค่าสหสัมพันธ์พหุคูณของตัวแปรตามหรือตัวแปรเกณฑ์ (คุณภาพของผู้เรียน (Y_{tot}) และตัวพยากรณ์ (X_4, X_3) มีค่าเท่ากับ .792 มีอำนาจการพยากรณ์ร้อยละ 79.2 และค่าความคลาดเคลื่อนที่เกิดจากการพยากรณ์เท่ากับ .376 สามารถเขียนสมการพยากรณ์ ได้ดังนี้

$$Y_{tot} = .541 + .692(X_4) + .365(X_3)$$

2.2 เมื่อพิจารณาการบริหารจัดการเรียนร่วมที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน ด้านผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน (Y_1) พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยหรืออำนาจการพยากรณ์เท่ากับ 0.774 ซึ่งเป็นค่าอำนาจการพยากรณ์ที่สูงที่สุด ในลักษณะนี้แสดงว่าการบริหารจัดการเรียนร่วม ด้านเครื่องมือ (T : Tools) (X_4) และด้านกิจกรรมการเรียนการสอน (X_3) ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน ด้านผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน (Y_1) ดังรายละเอียดในตารางที่ 15

ตารางที่ 15 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (stepwise multiple regression analysis) ระหว่างการบริหารจัดการเรียนร่วมที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน ด้านผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน (Y_1)

ผลการวิเคราะห์การบริหารจัดการเรียนร่วมที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนในโรงเรียนเรียนรวมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ด้านผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน (Y_1)									
แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.F	Collinearity Statistics			
Regressions	42.001	2	39.642	377.66**	0.000	Tolerance	VIF		
Residual	50.763	221	0.093						
Total	92.764	223							
การบริหารจัดการเรียนร่วมที่ได้รับคัดเลือกเข้าสมการ	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.t	*Sig. 0.01 R = 0.880 R ² = 0.774 Adjusted R ² = 0.772 Std.E = 0.364			
	β	Std. Error	Beta						
ค่าคงที่ (Constant)	0.361	0.142		2.533	0.012				
เครื่องมือ (T : Tools) (X_4)	0.624	0.067	0.632	9.281	0.000			0.576	1.774
กิจกรรมการเรียนการสอน (A : Activities) (X_3)	0.267	0.067	0.271	3.972	0.000			0.512	1.706

จากตารางที่ 15 แสดงว่า การบริหารจัดการเรียนร่วม ด้านเครื่องมือ (T : Tools) (X_4) และด้านกิจกรรมการเรียนการสอน (A : Activities) (X_3) ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน ด้านผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน (Y_1) ได้ร้อยละ 77.4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ (b) เท่ากับ 0.624 และ 0.267 ตามลำดับ และค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน (β) เท่ากับ 0.632 และ 0.271

ตามลำดับ ค่าสหสัมพันธ์พหุคูณของตัวเกณฑ์ (คุณภาพของผู้เรียน ด้านผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน (Y_1)) และตัวพยากรณ์ (X_4, X_3) มีค่าเท่ากับ .774 มีอำนาจการพยากรณ์ร้อยละ 77.4 และค่าความคลาดเคลื่อนที่เกิดจากการพยากรณ์เท่ากับ .364 สามารถเขียนสมการพยากรณ์ ได้ดังนี้

$$Y_1 = .361 + .624(X_4) + .267(X_3)$$

2.3 เมื่อพิจารณาการบริหารจัดการเรียนร่วมที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน (Y_2) พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยหรืออำนาจการพยากรณ์เท่ากับ 0.748 ซึ่งเป็นค่าอำนาจการพยากรณ์ที่สูงที่สุดในลักษณะนี้แสดงว่าการบริหารจัดการเรียนร่วม ด้านเครื่องมือ (T : Tools) (X_4) และด้านกิจกรรมการเรียนการสอน (X_3) ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน (Y_2) ดังรายละเอียดในตารางที่ 16

ตารางที่ 16 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (stepwise multiple regression analysis) ระหว่างการบริหารจัดการเรียนร่วมที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน (Y_2)

ผลการวิเคราะห์การบริหารจัดการเรียนร่วมที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนในโรงเรียนเรียนรวมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน (Y_2)							
แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.F	Collinearity Statistics	
Regressions	42.133	2	32.757	328.03**	0.000	Tolerance	VIF
Residual	47.106	221	0.167				
Total	89.239	223					
การบริหารจัดการเรียนร่วมที่ได้รับคัดเลือกเข้าสมการ	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.t		
	β	Std. Error	Beta				
ค่าคงที่ (Constant)	0.652	0.146		4.467	0.000		
เครื่องมือ (T : Tools) (X_4)	0.588	0.069	0.613	8.542	0.000	0.576	1.774

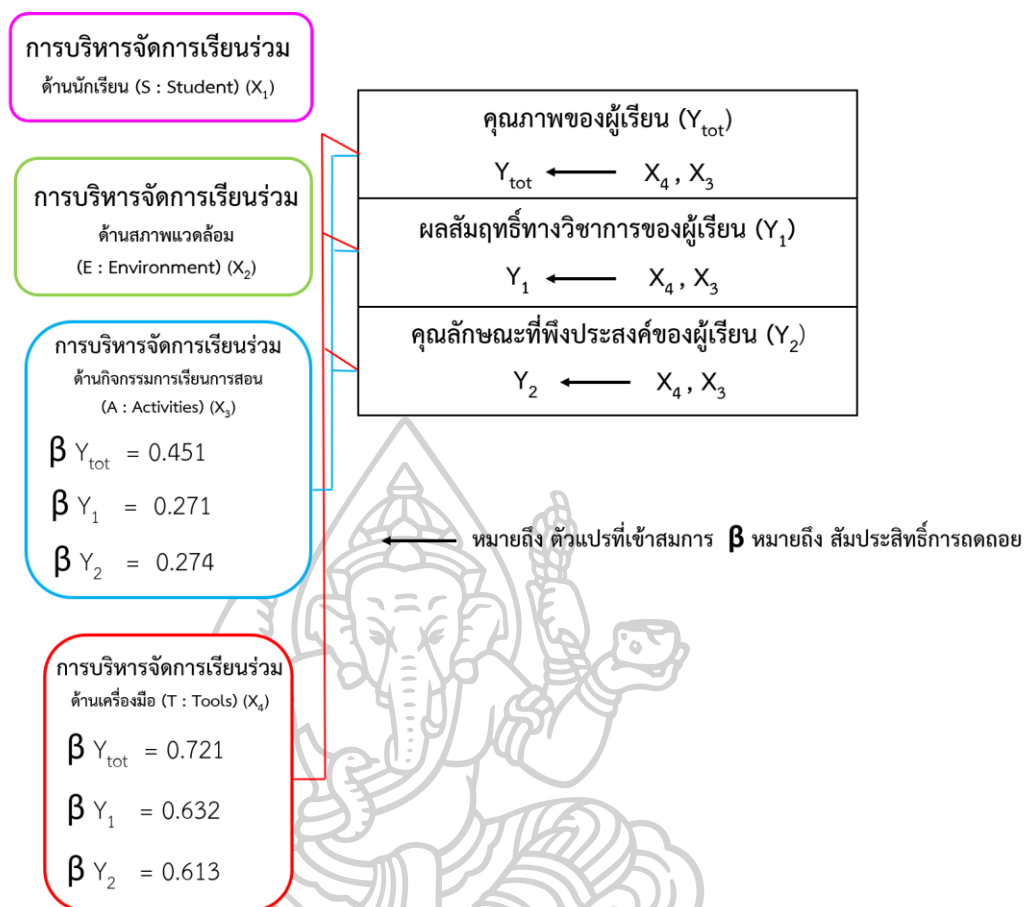
*Sig. 0.01
R = 0.865
R² = 0.748
Adjusted R² = 0.746
Std.E = 0.373

กิจกรรมการเรียนการสอน (A : Activities) (X ₃)	0.262	0.069	0.274	3.815	0.000	0.512	1.706	
--	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	--

จากตารางที่ 16 แสดงว่า การบริหารจัดการเรียนร่วม ด้านเครื่องมือ (T : Tools) (X₄) และด้านกิจกรรมการเรียนการสอน (A : Activities) (X₃) ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน (Y₂) ได้ร้อยละ 74.8 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ (b) เท่ากับ 0.588 และ 0.262 ตามลำดับ และค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน (β) เท่ากับ 0.613 และ 0.274 ตามลำดับ ค่าสหสัมพันธ์พหุคูณของตัวเกณฑ์ (คุณภาพของผู้เรียน ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน (Y₂)) และตัวพยากรณ์ (X₄, X₃) มีค่าเท่ากับ 0.748 มีอำนาจการพยากรณ์ร้อยละ 74.8 และค่าความคลาดเคลื่อนที่เกิดจากการพยากรณ์เท่ากับ .373 สามารถเขียนสมการพยากรณ์ได้ดังนี้

$$Y_2 = .652 + .588(X_4) + .262(X_3)$$

จากการวิเคราะห์การบริหารจัดการเรียนร่วมที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนในโรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ยังมีตัวแปรการบริหารจัดการเรียนร่วมที่ยังไม่ได้รับเลือกเข้าสมการหรือไม่สามารถพยากรณ์คุณภาพของผู้เรียน คือ การบริหารจัดการเรียนร่วม ด้านนักเรียน (S : Student) (X₁) และด้านสภาพแวดล้อม (E : Environment) (X₂) โดยสามารถสรุปเป็นแผนภูมิการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (stepwise multiple regression analysis) ได้ดังแผนภาพที่ 8

แผนภูมิที่ 8 สรุปผลการวิเคราะห์การบริหารจัดการเรียนร่วมที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนในโรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการเรียนร่วมที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนในโรงเรียนเรียนรวมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) การบริหารจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนเรียนรวมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 2) คุณภาพของผู้เรียนในโรงเรียนเรียนรวมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ 3) การบริหารจัดการเรียนร่วมที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนในโรงเรียนเรียนรวมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 โดยใช้ผู้ให้ข้อมูลในโรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 เป็นหน่วยวิเคราะห์ (unit of analysis) มีประชากรที่เป็นโรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 จำนวน 64 โรงเรียน เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 56 โรงเรียน กำหนดผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 4 คน ประกอบด้วย 1) ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 1 คน 2) หัวหน้าฝ่ายบริหารงานวิชาการ จำนวน 1 คน และ 3) ครู จำนวน 2 คน รวมทั้งสิ้น 224 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการเรียนร่วมในสถานศึกษาตามแนวคิดของเบญจาชลธาร์นนท์ โดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) และคุณภาพของผู้เรียน ใช้เกณฑ์มาตรฐานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2561 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ (frequency : f) ร้อยละ (percentage : %) มัชฌิมเลขคณิต (arithmetic mean : $\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation : S.D.) และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (stepwise multiple regression analysis)

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยนำเสนอจากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารจัดการเรียนร่วมที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนในโรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 สรุปผลเป็นประเด็นสำคัญ ได้ดังนี้

1. การบริหารจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 เมื่อพิจารณาภาพรวมและรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านเครื่องมือ (T : Tool) ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน (A : Activities) ด้านนักเรียน (S : Student) และด้านสภาพแวดล้อม (E : Environment)

2. คุณภาพของผู้เรียนโรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 เมื่อพิจารณาภาพรวมและรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน และด้านผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน

3. การบริหารจัดการเรียนร่วม ด้านเครื่องมือ (T : Tools) (X_4) และด้านกิจกรรมการเรียนการสอน (A : Activities) (X_3) ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน (Y_{tot}) ในโรงเรียนเรียนรวมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 1 ได้ร้อยละ 79.2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การอภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการวิจัยครั้งนี้ มีประเด็นที่ควรพิจารณาเพื่อให้ทราบสภาพที่แท้จริงของการบริหารจัดการเรียนร่วมที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนโรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 จากผลการวิจัยข้างต้นสามารถนำผลมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. การบริหารจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ผู้วิจัยตั้งไว้ว่า การบริหารจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนเรียนรวมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 1 อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เนื่องจากโรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ได้ให้ความสำคัญทางการศึกษา โดยระบุไว้ในวิสัยทัศน์ที่กล่าวว่า “สร้างคุณภาพผู้เรียน สู่นาคตที่ยั่งยืน” หมายถึง น้อมนำศาสตร์พระราชา พัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพ ได้มาตรฐานอย่างยั่งยืน บนพื้นฐานของคุณธรรม วัฒนธรรม และวิถีท้องถิ่นด้วยเทคโนโลยีและภาคีเครือข่ายการมีส่วนร่วม และเนื่องจากผู้บริหารให้ความไว้วางใจครู ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายร่วมกันในการปฏิบัติงาน เปิดโอกาสให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และแสดงความคิดเห็น เพื่อนำไปสู่การพัฒนาโรงเรียนเรียนรวมร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับ รจเรข พะยอมแย้ม ที่ศึกษาการบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมสำหรับเด็กพิการในโรงเรียนปกติ พบว่า ระดับสภาพการบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมสำหรับเด็กพิการในโรงเรียนปกติ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

เมื่อแยกพิจารณาการบริหารจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนเรียนรวมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 เป็นรายด้าน โดยสามารถลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย พบว่า

1.1 ผลที่ได้จากการวิจัย ด้านเครื่องมือ (T : Tool) พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านมีค่ามัชฌิมเลขคณิตอยู่ในระดับมากเป็นอันดับแรก ทั้งนี้เนื่องจากโรงเรียนเรียนรวมมีการกำหนดนโยบายวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป็นการกำหนดทิศทางในการปฏิบัติงานและระบบการให้บริการที่ชัดเจน ทำให้บุคลากรทุกคนในโรงเรียนและบุคคลทั่วไปรวมทั้ง พ่อ แม่ ผู้ปกครอง รับรู้ว่ามีบริการจัดการเรียนร่วม ซึ่งกำหนดไว้สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการและรัฐบาล อีกทั้งโรงเรียนมีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก ได้แก่ อุปกรณ์ เครื่องมือทางการศึกษา สื่อการสอน ที่ช่วยสนับสนุนการศึกษาให้แก่นักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษที่มาเรียนร่วมกับนักเรียนปกติ และรวมไปถึงวัสดุอุปกรณ์ทางการศึกษาที่ช่วยให้นักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษเกิดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม เกิดความเข้าใจดีและรวดเร็ว นอกจากนี้โรงเรียนยังได้ดำเนินการจัดสรรงบประมาณตาม

กฎกระทรวง เพื่อใช้ในการจัดหาสื่อเฉพาะให้กับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษที่เรียนร่วมกับนักเรียนปกติได้อย่างมีประสิทธิภาพ โรงเรียนยังมีการนำเทคโนโลยีมาใช้สำหรับความพิการของนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษได้อย่างเหมาะสม และโรงเรียนมีการจัดการเรียนการสอนโดยครูการศึกษาพิเศษหรือผู้ที่ได้รับการอบรมตามหลักสูตรที่กระทรวงกำหนด ได้แก่ ครูที่มีวุฒิปริญญาตรีหรือได้รับการศึกษาสาขาการศึกษาพิเศษในระดับปริญญาตรีขึ้นไป หรือผู้ที่ได้รับการอบรมตามหลักสูตรที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด โดยทำหน้าที่เป็นครูเดินสอน ครูสอนเสริม ให้กับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษที่เรียนร่วมกับนักเรียนปกติในโรงเรียนทั่วไป ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของวลัยทิพย์ สิริจางวัฒนา ที่ศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำเรียนรวม พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำเรียนรวม คือ ปัจจัยด้านเครื่องมือในการจัดหาหรือใช้เครื่องมือสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษามีค่าเฉลี่ยสูงสุด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากและพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมาก

1.2 ผลที่ได้จากการวิจัย ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน (A : Activities) พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านมีค่ามัชฌิมเลขคณิตอยู่ในระดับมากเป็นอันดับที่สอง ทั้งนี้เนื่องจากโรงเรียนเรียนรวมมีการปฏิบัติงานต่าง ๆ ที่จะช่วยให้นักเรียนปกติและนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษได้รับการพัฒนา โดยมีการปรับปรุงหลักสูตรทั่วไปและหลักสูตรเฉพาะ นั่นก็คือ ผู้บริหารมีการบริหารจัดการครูและบุคลากรโดยเน้นย้ำในเรื่องของกิจกรรมการเรียนการสอนทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนให้เป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน เพื่อช่วยให้นักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษและนักเรียนปกติ ได้รับการพัฒนาทั้งในด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม ซึ่งประกอบได้ด้วย การปรับหลักสูตรทั่วไป ได้แก่ หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้ใช้ได้กับนักเรียนปกติและนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ เช่น สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นอาจปรับจากการวาดรูปมาเป็นการปั้นแทน หรือสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินอาจปรับให้ไม่ต้องอ่านออกเสียงแต่เป็นใช้บัตรภาพผสมคำแทนการอ่านออกเสียง นอกจากนี้ ผู้บริหารที่มีความรู้ความสามารถในเรื่องการจัดการศึกษาพิเศษ ก็จะมีการบริหารจัดการเรียนร่วมในโรงเรียน โดยมีการจัดทำหรือปรับหลักสูตรเฉพาะ ได้แก่ หลักสูตรที่เป็นแนวทาง การศึกษาตั้งแต่ระดับอนุบาลจนถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย (หลักสูตรสำหรับหรือหลักสูตรคู่ขนาน) ซึ่งถือเป็นหลักสูตรเฉพาะบุคคล โดยพิจารณาจากระดับของความพิการจากแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) ของนักเรียน โรงเรียนอาจมีการประยุกต์ตามแนวทางของกรมวิชาการสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาหลายคนไม่สามารถเรียนรู้ได้ตามหลักสูตรทั่วไปได้ จึงจำเป็นต้องจัดทำ หลักสูตรขึ้นมาใหม่โดยเฉพาะ เช่น เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาที่ค่อนข้างรุนแรงจะต้องมีการจัดทำหลักสูตรเฉพาะซึ่งไม่ใช่หลักสูตรตัดต่อหรือนำหลักสูตรในระดับ

ประถมศึกษาปีที่ไปจนถึงระดับมัธยมศึกษา สัดส่วนของเนื้อหาหลักสูตรในชั้นประถมศึกษาของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาทักษะพื้นฐาน เช่น การอ่านออกเสียง เขียนได้เลขคณิต ความเข้าใจในภาษาจะสูง และเมื่ออยู่ในช่วงมัธยมศึกษาตอนปลายจะค่อยๆ ลดลง แต่ถ้าเป็นเรื่องของทักษะการดำรงชีวิต ทักษะการเตรียมความพร้อมในด้านอาชีพจะต่ำในช่วงแรก ๆ แล้วจะค่อย ๆ เพิ่มมากขึ้น โดยการจัดเป็นชั้นเรียนพิเศษในโรงเรียนทั่วไปให้มีลักษณะคู่ขนานไปกับระดับชั้นเรียนที่เพื่อนนักเรียนทั่วไปเรียนอยู่ นอกจากนี้บางโรงเรียนได้มีการจัดทำหลักสูตรเพิ่มเติมสอนทักษะเฉพาะที่จำเป็นให้แก่เด็กนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่อง เช่น ทักษะการดำรงชีวิต ได้แก่ การรับประทานอาหาร การดูแลบ้านเรือน การทำความสะอาดร่างกายการไปซื้อของ การใช้โทรศัพท์สาธารณะ การใช้บริการของไปรษณีย์ ธนาคาร รวมไปถึงทักษะการอ่านเขียนอักษรเบรลล์ทักษะการทำความเข้าใจกับสภาพแวดล้อมและการเคลื่อนไหว ทักษะการใช้แว่นขยายสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการมองเห็น ทักษะทางสังคมสำหรับนักเรียนออทิสติก ภาษามือสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เป็นต้น ต่อมาโรงเรียนยังมีการรายงานความก้าวหน้าของนักเรียน การติดตามความก้าวหน้าของนักเรียนในปัจจุบัน ใช้วิธีการทบทวนและปรับแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) อย่างน้อย 2 ครั้งต่อปีการศึกษา รวมทั้งมีการรายงานความก้าวหน้าของนักเรียนโดยสรุปจากแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) ที่ใช้สอนเด็กในแต่ละสาระการเรียนรู้ทักษะและกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งจะมีการระบุว่าประเมินโดยวิธีใดและใช้เกณฑ์อะไร โดยอาจนำเสนอในรูปของกราฟแท่ง กราฟเส้นประกอบการบรรยาย หรือคิดเป็นคะแนนและเกรดในชั้นประถมศึกษา ครูทั่วไปและครูการศึกษาพิเศษ ที่ร่วมกันสอนนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องเรียนร่วมอาจแยกกันประเมินผลนักเรียน กล่าวคือ ครูแต่ละคนประเมินผลและให้เกรดนักเรียนเฉพาะส่วนของตนเอง พร้อมทั้งมีรายละเอียดเกี่ยวกับพัฒนาการของนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องประกอบด้วย แล้วจึงนำผลการประเมินของครูแต่ละคนมาตัดสินใจร่วมกัน วิธีนี้จะทำให้ผลการเรียนของนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่าย รวมถึงพ่อแม่ของตัวนักเรียนเองด้วย อีกทั้งโรงเรียนมีการรับนักเรียนคัดแยกและส่งต่อนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ มีการจัดตารางเวลาให้บริการสอนเสริม เช่น ครูผู้รับผิดชอบจะต้องประสานงานกับครูทั่วไปทุกชั้นเรียนที่เด็กกระจายอยู่และจัดเวลาในแต่ละวันให้กับตนเอง ให้มีเวลาสำหรับเตรียมการก่อนเด็กมารับบริการที่ห้องสอนเสริมวิชาการ (Resource Room) หรือก่อนที่ครูผู้รับผิดชอบจะเข้าไปให้บริการในชั้นเรียน จัดให้มีเวลาที่จะใช้ในการตรวจสอบเด็กบางกรณีและจัดให้มีเวลาที่จะให้คำแนะนำปรึกษาหารือกับครูคนอื่น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของบุษบา ตาไฉที่ศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการเรียนร่วม โดยใช้โครงสร้างซีทของโรงเรียนแกนนำเรียนร่วมที่จัดการศึกษาแบบเรียนร่วมในจังหวัดสุโขทัย พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการเรียนร่วม โดยใช้โครงสร้างซีทของโรงเรียนแกนนำเรียนร่วมที่จัดการศึกษาแบบเรียนร่วมในจังหวัดสุโขทัย คือ ปัจจัยด้านกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีการปรับหลักสูตรเพิ่มเติมสอนทักษะที่จำเป็น

ให้แก่เด็กพิเศษ แนวทางแก้ไข โรงเรียนควรปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับความแตกต่างของเด็กพิเศษ เป็นรายบุคคล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมาก

1.3 ผลที่ได้จากการวิจัย ด้านนักเรียน (S : Student) พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านมีค่ามัชฌิมเลขคณิตอยู่ในระดับมากเป็นอันดับที่สาม ทั้งนี้เนื่องจากโรงเรียนเรียนรวมมีการเตรียมความพร้อมด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และวิชาการ รวมทั้งการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวันสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เช่น เตรียมความพร้อมนักเรียนพิการที่มีความบกพร่องในด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและการช่วยเหลือตนเอง หากมีการตั้งแต่แรกเกิด จำเป็นต้องได้รับการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (EI : Early Intervention) หรือเตรียมความพร้อมทันทีที่พบความพิการเพื่อพัฒนาศักยภาพทุกด้านซึ่งในการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มนั้น เป็นช่วงสำคัญที่สุดที่เด็กควรได้รับการเตรียมความพร้อม เพราะช่วงอายุ 0 - 3 ปีเป็นช่วงที่สมองเจริญเติบโตมากที่สุด การเตรียมความพร้อมทำได้โดยกระตุ้นพัฒนาการในส่วนที่เหลืออยู่ เมื่อได้รับการพัฒนาการทำงานต่าง ๆ (Functional Level) จะยิ่งสูงขึ้น ในทางกลับกันหากไม่ได้รับการพัฒนาการกระตุ้นหรือการส่งเสริมส่วนที่เหลืออยู่อย่างมีประสิทธิภาพ ความสามารถในการทำงานต่าง ๆ จะเลือนหายไป ทำให้เด็กเสียโอกาสในการเรียนรู้ทันที นอกจากนี้ เตรียมความพร้อมนักเรียนทั่วไปหรือนักเรียนปกติ ทางโรงเรียนจะต้องเตรียมความพร้อมนักเรียนทั่วไปหรือนักเรียนปกติในโรงเรียน โดยการให้ข้อมูลเพื่อให้นักเรียนทั่วไปหรือนักเรียนปกติมีความรู้ความเข้าใจ เกิดการยอมรับสามารถให้ความช่วยเหลือและปฏิบัติต่อนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องอย่างถูกวิธีและเท่าที่จำเป็น ที่ผ่านมามีพบว่าคนที่คนส่วนใหญ่มีทัศนคติเชิงลบต่อคนพิการหรือที่มีความบกพร่อง เช่น สมเพช เวทนา สงสาร กลัว ไม่ไว้ใจ มักเกิดจากความไม่รู้หรือไม่มีข้อมูลที่ถูกต้อง ดังนั้น ครูควรทำความเข้าใจและอธิบายเกี่ยวกับลักษณะความพิการให้นักเรียนทั่วไปหรือนักเรียนปกติในชั้นเรียนได้รู้จัก และควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ช่วยให้เด็กทำกิจกรรมร่วมกัน เพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ครูอาจจะจัดสถานการณ์จำลองให้นักเรียนทดลองเป็นคนพิการและทำกิจกรรมต่าง ๆ จากนั้นให้อภิปรายถึงความรู้สึกของนักเรียนแต่ละคน กิจกรรมเช่นนี้จะช่วยให้นักเรียนทั่วไป ได้เข้าใจถึงความคับข้องใจ ความไม่สะดวก และความลำบากของเพื่อนพิการหรือที่มีความบกพร่องมากขึ้น เช่น การเชิญผู้ทำงานเกี่ยวข้องกับเด็กพิการมาบรรยายให้ฟัง พร้อมทั้งให้ดูภาพยนตร์ สไลด์ แผ่นภาพ บทความ และสื่ออื่น ๆ ประกอบ เปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามปัญหาต่าง ๆ การจัดนิทรรศการ หนังสือ และเรื่องราวเกี่ยวกับคนพิการหรือที่มีความบกพร่อง เพื่อให้นักเรียนในชั้นเรียนและนักเรียนทุกคนในโรงเรียนได้มีโอกาสเรียนรู้การทัศนศึกษาสถานที่ดูแลคนพิการหรือที่มีความบกพร่อง เพื่อให้นักเรียนได้เห็นและเรียนรู้ว่าคนพิการหรือที่มีความบกพร่องมีความเป็นอยู่อย่างไร นอกจากนี้ควรสอนทักษะการช่วยเหลือเบื้องต้นในการช่วยเหลือคนพิการหรือที่มีความบกพร่องเบื้องต้นให้กับนักเรียนทั่วไปด้วย สอดคล้องกับผลการวิจัยของ จาตุรงค์ เจริญนำ ที่ศึกษาเรื่องอำนาจปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหาร

จัดการเรียนร่วม โดยใช้โครงสร้างซีทในโรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 พบว่า อำนาจปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการจัดการเรียนร่วม โดยใช้ โครงสร้างซีทในโรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 คือ ปัจจัยด้านนักเรียน ในการเตรียมความพร้อมนักเรียนทั่วไปหรือนักเรียนปกติ มีการดำเนินการไม่ ต่อเนื่อง การเตรียมความพร้อมนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ปฏิบัติได้ไม่ทั่วถึงกับความต้องการใน การบริหารจัดการเรียนร่วม ควรมีหน่วยงานในการสำรวจและคัดแยกเด็กที่มีความต้องการพิเศษ และ มีการเตรียมความพร้อมเด็กก่อนเข้าวัยเรียน ควรมีการจ้างพี่เลี้ยงช่วยดูแลนักเรียนที่มีความต้องการ พิเศษ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมาก

1.4 ผลที่ได้จากการวิจัย ด้านสภาพแวดล้อม (E : Environment) พบว่า โดยภาพรวม และรายด้านมีค่ามัธยฐานเลขคณิตอยู่ในระดับมากเป็นอันดับสุดท้าย ทั้งนี้เนื่องจากโรงเรียนมีครูทั่วไป และการศึกษาพิเศษ ที่เป็นที่ปรึกษาซึ่งกันและกัน และให้ความร่วมมือในการจัดการเรียนร่วม โดย ทำงานร่วมกันเป็นทีม มีการดูแลสภาพแวดล้อมภายในอาคาร เช่น พื้น ประตู บันได ทางลาด ทางเดินภายในอาคาร ให้ความเหมาะสมกับนักเรียน และโรงเรียนยังมีการดูแลสภาพแวดล้อมทาง ภายนอกภายนอกตัวอาคาร ได้แก่ ทางเข้า ทางเดิน ต้นไม้ ให้ความเหมาะสมกับเรียน หมายความว่า โรงเรียนควรจัดให้นักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่อง เรียนในสภาพแวดล้อมที่มีขีดจำกัดน้อยที่สุด (Least Restrictive Environment : LRE) โรงเรียนควรพยายามให้เด็กได้เรียนร่วมในชั้นเรียนทั่วไป มากที่สุด หากไม่สามารถจัดให้เด็กเรียนร่วมได้เต็มเวลาก็อาจจัดเป็นบางเวลาได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความ ต้องการจำเป็นพิเศษของนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องเป็นเฉพาะบุคคล โดยทั่วไป ควรจัดให้ นักเรียนทุกคนเข้าเรียนในชั้นเรียนทั่วไปโดยแยกนักเรียนออกไปจากเพื่อนทั่วไปให้น้อยที่สุด โรงเรียน ควรปรับสภาพแวดล้อมโดยใช้หลักวิชาการ คือ พิจารณาสภาพความบกพร่องของนักเรียนแต่ละประ เภท เป็นต้น นอกจากนี้โรงเรียนยังมีบุคคลที่เกี่ยวข้องในสภาพแวดล้อมของนักเรียน เช่น ครู พ่อ แม่ ผู้ปกครองได้รับการประสานสัมพันธ์เผยแพร่ เรื่องการจัดการเรียนร่วม และมีส่วนร่วมในการกำหนด นโยบายและให้ความร่วมมือในการจัดการเรียนรวม เพราะว่า โรงเรียนทั่วไปจะมีการบริหารจัดการ เรียนร่วม และผู้บริหารจะเป็นผู้มีบทบาทสำคัญยิ่งในโรงเรียนที่จะเป็นผู้นำและสร้างบรรยากาศของ การยอมรับนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องเรียนร่วมในโรงเรียน หากโรงเรียนมีการจัดตั้ง คณะกรรมการโรงเรียนไว้แล้ว ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องนำเสนอเรื่องการจัดการเรียนร่วมให้ คณะกรรมการโรงเรียนทราบ และพิจารณาแต่งตั้งคณะกรรมการจัดการเรียนร่วมประจำโรงเรียน ซึ่ง ควรประกอบด้วย ผู้บริหาร ผู้เชี่ยวชาญ ครูทั่วไป ครูการศึกษาพิเศษ พ่อแม่ผู้ปกครอง และบุคลากร ภายนอก เพื่อกำหนดนโยบายในการจัดการเรียนร่วมแนวทางการดำ เนินงาน จัดสรรงบประมาณ บทบาทหน้าที่ของบุคลากรทุกคนในโรงเรียนและรูปแบบในการจัดการเรียนร่วม เมื่อคณะกรรมการ จัดการเรียนร่วมประจำโรงเรียนประชุมกำหนดนโยบายและแนวทางการดำเนินงานในการจัดการ

เรียนร่วมเรียบร้อยแล้ว ทางโรงเรียนต้องจัดการประชุมชี้แจงถึงนโยบายของโรงเรียน และมอบหน้าที่ให้บุคลากรที่เกี่ยวข้อง โดยให้ถือเป็นปริมาณงานพร้อมทั้งให้ทุกคนมีโอกาสแสดงความคิดเห็นและร่วมเป็นเจ้าของโครงการ นอกจากนี้ทางโรงเรียนต้องจัดทำป้ายประกาศ นำเสนอในลักษณะของโปสเตอร์แผ่นพับ วิดีโอ หรือจัดป้ายนิเทศ เพื่อประชาสัมพันธ์โครงการให้บุคคลที่เกี่ยวข้องรับทราบเกี่ยวกับนโยบาย ประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองของเด็กพิการหรือที่มีความบกพร่องอาสาเป็นวิทยากร หรือหากมีกิจกรรมการดำเนินงานด้านคนพิการในสังคมที่สอดคล้องกับการจัดการเรียนร่วมจะได้เผยแพร่ให้ทุกคนรับทราบ ครูทั่วไปและครูการศึกษาพิเศษต้องเป็นที่ปรึกษาซึ่งกันและกัน โดยทำงานร่วมกันเป็นทีม สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วิรัตน์ วิทยานวัณน์ ที่ศึกษาเรื่องสภาพปัญหาและความต้องการที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนร่วม สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ในโรงเรียนปกติ พบว่า สภาพปัญหาและความต้องการที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนร่วม สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ในโรงเรียนปกติ คือ ปัญหาด้านสภาพแวดล้อม อาคารสถานที่ อาคารเรียน มีความไม่เหมาะสม ไม่เอื้อต่อการเรียนร่วม โดยเฉพาะนักเรียนที่มีความพิการ สภาพห้องเรียนยังไม่มี ความเหมาะสมนั้นมีความจำเป็นอย่างมากในการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ควรมีการสนับสนุนงบประมาณให้แก่บุคลากร เพื่อก่อสร้างและปรับปรุงอาคารให้เอื้อต่อการบริหารจัดการเรียนร่วมและจัดให้มีห้องเรียนพิเศษเพื่อการบริหารจัดการเรียนร่วม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมาก

2. คุณภาพของผู้เรียนโรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ผู้วิจัยตั้งไว้ว่า คุณภาพของผู้เรียนโรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 1 อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหาร ครู ในโรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 มีการจัดการเรียน การสอนที่ตรงตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ปรับปรุง พุทธศักราช 2553 และคำนึงถึงพฤติกรรมที่คาดหวังที่ระบุไว้ในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) แบบราย ปีทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพ บรรลุตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดไว้ ตลอดจนมีการใช้เครื่องมือในการ นิเทศ ติดตาม และประเมินความก้าวหน้าของการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอยู่เป็นระยะจาก หน่วยงานต้นสังกัด ทำให้คุณภาพของผู้เรียน ซึ่งเป็นผลผลิตสุดท้ายของการจัดการศึกษาเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ มีทักษะ คุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตรงตามจุดมุ่งหมาย ของหลักสูตรและพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ประวิตา มีเปี่ยม สมบูรณ์ ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อมาตรฐานคุณภาพผู้เรียน ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อมาตรฐานคุณภาพผู้เรียน

ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

เมื่อแยกพิจารณาคุณภาพของผู้เรียนในโรงเรียนเรียนรวมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 เป็นรายด้าน โดยสามารถลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยพบว่า

2.1 ผลที่ได้จากการวิจัย ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน (Y_2) พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านมีค่ามัธยฐานเลขคณิตอยู่ในระดับมากเป็นอันดับแรก ทั้งนี้เนื่องจากผู้เรียนมีความภาคภูมิใจในท้องถิ่น เห็นคุณค่าของความเป็นไทย มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์วัฒนธรรม ประเพณีและภูมิปัญญาไทย อันหมายความว่า ผู้เรียนมีความภาคภูมิใจในท้องถิ่นที่ตนเองอาศัยอยู่ และรู้สึกรักและภูมิใจในความเป็นไทย ผู้เรียนยังมีความสามารถอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างและหลากหลาย หมายความว่า ผู้เรียนมีการยอมรับและสามารถอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างระหว่างบุคคล เพศ วัย เชื้อชาติ ศาสนา ภาษา วัฒนธรรม และรวมถึงประเพณีต่าง ๆ ผู้เรียนมีสุขภาวะทางร่างกาย และจิตสังคมสูงกว่าเป้าหมายที่สถานศึกษากำหนด หมายถึง ผู้เรียนรู้จักและมีการรักษาสุขภาพกาย สุขภาพจิต อารมณ์และสังคม อีกทั้งยังมีการแสดงออกอย่างเหมาะสมในแต่ละช่วงวัย ผู้เรียนสามารถอยู่ร่วมกับคนอื่นอย่างมีความสุข เข้าใจผู้อื่น ไม่มีความขัดแย้งกับผู้อื่น และผู้เรียนมีคุณลักษณะและค่านิยมที่สูงกว่าเป้าหมายที่สถานศึกษากำหนดเป็นแบบอย่างได้นั้น หมายความว่า ผู้เรียนมีพฤติกรรมเป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรม เคารพในกติกา มีค่านิยมและจิตสำนึกตามที่สถานศึกษากำหนด โดยไม่ขัดต่อกฎหมายและวัฒนธรรมดั้งเดิมที่ถูกกำหนดขึ้นไว้ในสังคมนั้น ๆ สอดคล้องกับผลการวิจัยของไพรินทร์ ชุนศรี พบว่า ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน ประกอบด้วย คุณลักษณะและค่านิยมที่ดีตามที่สถานศึกษากำหนด มีความภูมิใจในท้องถิ่นและความเป็นไทย ยอมรับที่จะอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างและหลากหลาย และมีสุขภาวะทางร่างกาย และจิตสังคม มีคุณภาพโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมาก

2.2 ผลที่ได้จากการวิจัย ด้านผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน (Y_1) พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านมีค่ามัธยฐานเลขคณิตอยู่ในระดับมากเป็นอันดับที่สอง ทั้งนี้เนื่องจากผู้เรียนมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อพัฒนาตนเอง และสังคมในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงานอย่างสร้างสรรค์และมีคุณธรรม อีกทั้งผู้เรียนยังมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นโดยใช้เหตุผลประกอบการตัดสินใจและแก้ปัญหาได้ หมายความว่า ผู้เรียนนั้นมีความสามารถในการคิด จำแนก แยกแยะ ใคร่ครวญ ไตร่ตรอง และพิจารณาอย่างรอบคอบ โดยใช้เหตุผลประกอบการตัดสินใจ มีการแลกเปลี่ยนร่วมกันผ่านการอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างมีเหตุผล นอกจากนี้ผู้เรียนยังมีความสามารถในการสร้างนวัตกรรม มีการนำไปใช้และเผยแพร่ หมายความว่า ผู้เรียนมีความสามารถ

ในการรวบรวมความรู้ได้ด้วยตัวเอง และได้จากการทำงานร่วมกันเป็นทีม เชื่อมโยงองค์ความรู้ และประสบการณ์มาใช้ในการสร้างนวัตกรรมและสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ ซึ่งอาจจะเป็นแนวคิด โครงการ โครงงาน ชิ้นงาน หรือผลผลิต เป็นต้น อีกทั้งผู้เรียนมีความรู้ ทักษะพื้นฐาน และเจตคติที่ดีพร้อมที่จะศึกษาต่อในระดับขั้นที่สูงขึ้นในการทำงานหรือพวกรงานอาชีพนั้น หมายความว่า ผู้เรียนมีความรู้ มีทักษะพื้นฐานในการจัดการ เจตคติที่ดี จะส่งผลให้ผู้เรียนพร้อมที่ศึกษาต่อในระดับขั้นที่สูงขึ้น รวมไปถึงการทำงานหรือสายงานอาชีพในอนาคตได้ และผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษาสูงกว่าเป้าหมายที่สถานศึกษากำหนด หมายความว่า ผู้เรียนได้บรรลุและมีความก้าวหน้าในการเรียนรู้ตามหลักสูตรสถานศึกษาจากพื้นฐานเดิมในด้านความรู้ ความเข้าใจ ทักษะกระบวนการต่าง ๆ รวมทั้งมีความก้าวหน้าในผลการทดสอบระดับชาติหรือผลการทดสอบอื่น ๆ ตามที่หน่วยงานหรือสถานศึกษากำหนดไว้ สุดท้ายนี้ผู้เรียนยังมีความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสารและการคิดคำนวณ สูงกว่าเป้าหมายที่สถานศึกษากำหนด หมายความว่า ผู้เรียนมีทักษะในการอ่าน การเขียน การสื่อสาร และการคิดคำนวณตามเกณฑ์มาตรฐานการวัดและการประเมินผลที่สถานศึกษากำหนดในแต่ละระดับชั้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของอัญชญา โพธิ์พลากร พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียนมีองค์ประกอบหลายประการที่ทำให้เกิดผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน คือ ด้านตัวนักเรียน เช่น สติปัญญา อารมณ์ ความสนใจ เจตคติต่อการเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมาก

3. การบริหารจัดการเรียนร่วม ด้านเครื่องมือ (T : Tools) (X_4) และด้านกิจกรรมการเรียนการสอน (A : Activities) (X_3) ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน (Y_{tot}) ในโรงเรียนเรียนรวมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ เนื่องจากโรงเรียนมีการประสานความร่วมมือกับชุมชน องค์กร เอกชน และหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อขอรับการสนับสนุนช่วยเหลือ จัดสรรงบประมาณ บุคลากร นักวิชาชีพ และสื่อให้เป็นการเฉพาะเพื่อการจัดการเรียนร่วมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษหลากหลายประเภท การจัดสรรงบประมาณโรงเรียนจำเป็นต้องจัดสรรงบประมาณให้เป็นการเฉพาะเพื่อการจัดการเรียนร่วมให้กับเด็กพิการหรือที่มีความบกพร่อง มีการประชุมวางแผนในการใช้จ่ายเงิน และมีการจัดสรรงบประมาณ (เงินนอกงบประมาณ) ซึ่งจะได้จากหน่วยงานอื่น ๆ ที่ให้การสนับสนุนหรือจากการหาทุนของโรงเรียน และการกำหนดทิศทาง นโยบาย จุดมุ่งหมายในการปฏิบัติงาน และระบบการให้บริการสิ่งอำนวยความสะดวก บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาที่ชัดเจน และเป็นรูปธรรม ซึ่งนโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป็นสิ่งที่กำหนดทิศทางในการปฏิบัติงาน และระบบการให้บริการที่ชัดเจน ทำให้บุคลากรทุกคนในโรงเรียนและบุคคลทั่วไป รวมทั้งพ่อแม่รับรู้ที่โรงเรียนมีโครงการเรียนร่วม ซึ่งควรกำหนดให้สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการและรัฐบาลเอง จัดครูการศึกษาพิเศษและนักวิชาชีพอื่น ได้แก่ นักกายภาพบำบัด นักกิจกรรมบำบัด นักแก้ไขการพูด

และภาษา นักตรวจวัดการได้ยิน และนักวิชาชีพต่าง ๆ ที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ ด้านการให้บริการแก่นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ จัดเตรียมสื่อทางการศึกษา ได้แก่ วัสดุ อุปกรณ์ เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา หรือเครื่องมือช่วยให้นักพิการเกิดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม เกิดความ เข้าใจดีขึ้นและรวดเร็ว อีกทั้งโรงเรียนมีการกำหนดนโยบายวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป็นการกำหนดทิศทาง ในการปฏิบัติงานและระบบการให้บริการที่ชัดเจน ทำให้บุคลากรทุกคนในโรงเรียนและบุคคลทั่วไป รวมทั้ง พ่อ แม่ ผู้ปกครอง รับรู้ว่ามีโรงเรียนมีการบริหารจัดการเรียนร่วม ซึ่งกำหนดไว้สอดคล้องกับ นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการและรัฐบาล อีกทั้งโรงเรียนมีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก ได้แก่ อุปกรณ์ เครื่องมือทางการศึกษา สื่อการสอน ที่ช่วยสนับสนุนการศึกษาให้แก่นักเรียนที่มีความต้องการ จำเป็นพิเศษที่มาเรียนร่วมกับนักเรียนปกติ และรวมไปถึงวัสดุอุปกรณ์ทางการศึกษาที่ช่วยให้นักเรียน ที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษเกิดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม เกิดความเข้าใจดีและรวดเร็ว นอกจากนี้โรงเรียนยังได้ดำเนินการจัดสรรงบประมาณตามกฎกระทรวง เพื่อใช้ในการจัดหาสื่อเฉพาะ ให้แก่นักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษที่เรียนร่วมกับนักเรียนปกติได้อย่างมีประสิทธิภาพ โรงเรียนยังมีการนำเทคโนโลยีมาใช้สำหรับความพิการของนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษได้ อย่างเหมาะสม และโรงเรียนมีการจัดการเรียนการสอนโดยครูการศึกษาพิเศษหรือผู้ที่ได้รับการอบรม ตามหลักสูตรที่กระทรวงกำหนด ได้แก่ ครูที่มีวุฒหรือได้รับการศึกษาสาขาการศึกษาพิเศษในระดับ ปริญญาตรีขึ้นไป หรือผู้ที่ได้รับการอบรมตามหลักสูตรที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด โดยทำหน้าที่ เป็นครูเดินสอน ครูสอนเสริม ให้กับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษที่เรียนร่วมกับนักเรียนปกติ ในโรงเรียนทั่วไป และ โรงเรียนมีการปฏิบัติงานต่าง ๆ ที่จะช่วยให้นักเรียนปกติและนักเรียนที่มีความ ต้องการจำเป็นพิเศษได้รับการพัฒนา โดยมีการปรับปรุงหลักสูตรทั่วไปและหลักสูตรเฉพาะ นั่นก็คือ ผู้บริหารมีการบริหารจัดการครูและบุคลากรโดยเน้นย้ำในเรื่องของกิจกรรมการเรียนการสอนทั้ง ภายในและภายนอกห้องเรียนให้เป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน เพื่อช่วยให้นักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษและนักเรียนปกติ ได้รับการพัฒนาทั้งในด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม ซึ่งประกอบได้ด้วย การปรับหลักสูตรทั่วไป ได้แก่ หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้ใช้ได้กับนักเรียนปกติและนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็น พิเศษ เช่น สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นอาจปรับจากการวาดรูปมาเป็นการบินแทน หรือสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินอาจปรับให้ไม่ต้องอ่านออกเสียงแต่เป็นใช้บัตร ภาพสมคำแทนการอ่านออกเสียง นอกจากนี้ ความแตกต่างของการได้รับเงินเพิ่มสำหรับตำแหน่งที่มี เหตุพิเศษ (พ.ค.ศ.) ที่กำหนดให้ครูการศึกษาพิเศษที่สอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้รับเงิน พ.ค.ศ. แต่ครูในห้องเรียนรวมไม่ได้รับเงิน พ.ค.ศ. ทั้งที่ได้จัดการเรียนการสอนนักเรียนที่มีความ ต้องการพิเศษในห้องเรียนรวม ทำให้ครูในห้องเรียนรวมบางคน มองข้ามผ่านการช่วยเหลือนักเรียนที่ มีความต้องการพิเศษ เพียงเพราะกลัวที่จะต้องเสียสละเงินในการจัดซื้ออุปกรณ์มาจัดการเรียนการ

สอนให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษในชั้นเรียนของตน ซึ่งจากปัญหาดังกล่าว โรงเรียนเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ได้มีแนวทางปฏิบัติสำหรับเงินเพิ่มสำหรับตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษ (พ.ค.ศ.) ที่จัดสรรมาให้กับบุคลากรที่มีเลขคัดกรองหรือผ่านการอบรมหลักสูตรการคัดกรองเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ตามระยะที่กำหนดนั้น ผู้บริหารได้ทำข้อตกลงและประชุมชี้แจงถึงการนำเงินเพิ่มสำหรับตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษ (พ.ค.ศ.) มาถัวเฉลี่ยให้กับครูในห้องเรียนรวมได้จัดการเรียนการสอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและเป็น การสร้างขวัญและกำลังใจให้กับบุคลากรที่รับผิดชอบในการจัดซื้อสื่อและอุปกรณ์ในการจัดการเรียน การสอน

ผู้บริหารที่มีความรู้ความสามารถในเรื่องการจัดการศึกษาพิเศษ ก็จะมีการบริหารจัดการเรียน ร่วมในโรงเรียน โดยมีการจัดทำหรือปรับหลักสูตรเฉพาะ ได้แก่ หลักสูตรที่เป็นแนวทาง การศึกษา ตั้งแต่ระดับอนุบาลจนถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย (หลักสูตรสำหรับหรือหลักสูตรคู่ขนาน) ซึ่งถือเป็น หลักสูตรเฉพาะบุคคล โดยพิจารณาจากระดับของความพิการจากแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) ของนักเรียน โรงเรียนอาจมีการประยุกต์ตามแนวทางของกรมวิชาการ สำหรับเด็กที่มีความ บกพร่องทางสติปัญญาหลายคนไม่สามารถเรียนรู้ได้ตามหลักสูตรทั่วไปได้ จึงจำเป็นต้องจัดทำ หลักสูตรขึ้นมาใหม่โดยเฉพาะ เช่น เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาที่ค่อนข้างรุนแรงจะต้องมีการ จัดทำหลักสูตรเฉพาะ ซึ่งไม่ใช่หลักสูตรตัดต่อหรือนำหลักสูตรในระดับประถมศึกษายืดไปจนถึงระดับ มัธยมศึกษา สัดส่วนของเนื้อหาหลักสูตรในชั้นประถมศึกษาของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ทักษะพื้นฐาน เช่น การอ่านออกเสียง เขียนได้เลขคณิต ความเข้าใจในภาษาจะสูง และเมื่ออยู่ในช่วง มัธยมศึกษาตอนปลายจะค่อยๆ ลดลง แต่ถ้าเป็นเรื่องของทักษะการดำรงชีวิต ทักษะการเตรียมความ พร้อมในด้านอาชีพจะต่ำในช่วงแรก ๆ แล้วจะค่อย ๆ เพิ่มมากขึ้น โดยการจัดเป็นชั้นเรียนพิเศษใน โรงเรียนทั่วไปให้มีลักษณะคู่ขนานไปกับระดับชั้นเรียนที่เพื่อนนักเรียนทั่วไปเรียนอยู่ นอกจากนี้บาง โรงเรียนได้มีการจัดทำหลักสูตรเพิ่มเติมสอนทักษะเฉพาะที่จำเป็นให้แก่เด็กนักเรียนพิการหรือที่มี ความบกพร่อง เช่น ทักษะการดำรงชีวิต ได้แก่ การรับประทานอาหาร การดูแลบ้านเรือน การทำ ความสะอาดร่างกายการไปซื้อของ การใช้โทรศัพท์สาธารณะ การใช้บริการของไปรษณีย์ ธนาคาร รวมไปถึงทักษะการอ่านเขียนอักษรเบรลล์ ทักษะการทำความคุ้นเคยกับสภาพแวดล้อมและการ เคลื่อนไหว ทักษะการใช้แว่นขยายสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการมองเห็น ทักษะทางสังคม สำหรับนักเรียนออทิสติก ภาษามือสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เป็นต้น ต่อมา โรงเรียนยังมีการรายงานความก้าวหน้าของนักเรียน การติดตามความก้าวหน้าของนักเรียนในปัจจุบัน ใช้วิธีการทบทวนและปรับแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) อย่างน้อย 2 ครั้งต่อปีการศึกษา รวมทั้งมีการรายงานความก้าวหน้าของนักเรียนโดยสรุปจากแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) ที่ใช้สอน เด็กในแต่ละสาระการเรียนรู้ทักษะและกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งจะมีการระบุว่าประเมินโดยวิธีใดและใช้

เกณฑ์อะไร โดยอาจนำเสนอในรูปของกราฟแท่ง กราฟเส้นประกอบการบรรยาย หรือคิดเป็นคะแนน และเกรดในชั้นประถมศึกษา ครูทั่วไปและครูการศึกษาพิเศษ ที่ร่วมกันสอนนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องเรียนร่วมอาจแยกกันประเมินผลนักเรียน กล่าวคือ ครูแต่ละคนประเมินผลและให้เกรดนักเรียนเฉพาะส่วนของตนเอง พร้อมทั้งมีรายละเอียดเกี่ยวกับพัฒนาการของนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องประกอบด้วย แล้วจึงนำผลการประเมินของครูแต่ละคนมาตัดสินใจร่วมกัน วิธีนี้จะทำให้ผลการเรียนของนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่าย รวมถึงพ่อแม่ของตัวนักเรียนเองด้วย อีกทั้งโรงเรียนมีการรับนักเรียนคัดแยกและส่งต่อนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ มีการจัดตารางเวลาให้บริการสอนเสริม เช่น ครูผู้รับผิดชอบจะต้องประสานงานกับครูทั่วไปทุกชั้นเรียนที่เด็กกระจายอยู่และจัดเวลาในแต่ละวันให้กับตนเอง ให้มีเวลาสำหรับเตรียมการก่อนเด็กมารับบริการที่ห้องสอนเสริมวิชาการ (Resource Room) หรือก่อนที่ครูผู้รับผิดชอบจะเข้าไปให้บริการในชั้นเรียน จัดให้มีเวลาที่จะใช้ในการตรวจสอบเด็กบางกรณีและจัดให้มีเวลาที่จะให้คำแนะนำปรึกษาหารือกับครูคนอื่น ๆ

นอกจากนี้ การเปลี่ยนแปลงผู้บริหารหรือผู้รับผิดชอบงานด้านการจัดการเรียนการสอนแบบห้องเรียนรวมภายในสถานศึกษาอยู่บ่อยครั้ง โดยเฉพาะสำหรับตำแหน่งพี่เลี้ยงเด็กพิการที่บางโรงเรียนระบุขอรับการสนับสนุนจากทางสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ที่ได้จัดสรรมาเพื่อให้ทำหน้าที่ดูแลนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษที่เข้ามาเรียนร่วมกับเด็กปกติ และผลปรากฏว่า มีสถานศึกษาหลายแห่งได้มีการมอบหมายให้พี่เลี้ยงเด็กพิการทำงานผิดวัตถุประสงค์ที่วางไว้ โดยพี่เลี้ยงเด็กพิการไม่ได้ทำหน้าที่ดูแลนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษอย่างเต็มที่ เต็มเวลา แต่ถูกมอบหมายให้ไปปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ที่ผู้บริหารมอบหมาย หรือ บางสถานศึกษาทำหน้าที่สอนทดแทนครูประจำการบางกลุ่มสาระที่มีการขาดแคลนหรือย้ายออก ซึ่งปัญหาเหล่านี้โรงเรียนเรียนรวมในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ได้มีแนวทางการแก้ไขและปฏิบัติไปในทิศทางเดียวกัน คือ การประสานงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำอำเภอ เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการเป็น Coaching ให้แก่โรงเรียนเรียนที่ขาดผู้บริหารสถานศึกษาและมีรักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษาดูแลแทน อีกทั้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ได้จัดทีมศึกษานิเทศก์ของกลุ่มงานการศึกษาพิเศษออกลงพื้นที่ในการนิเทศ กำกับ และติดตามร่วมกับทางศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยาในการตรวจเยี่ยมการบริหารจัดการของโรงเรียนเรียนรวมและร่วมกันแก้ปัญหา รวมไปถึงให้คำแนะนำและคอยตรวจสอบความถูกต้องอยู่เสมอ สอดคล้องกับสุทธิสวรรณจันทร์ ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 พบว่า การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3

ด้านการจัดการเรียนการสอนและด้านสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา มีค่าระดับความเหมาะสมในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับ เตือนจิต มูลินทร์ ที่ศึกษาเรื่อง การพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า การพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วม สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด ด้านเครื่องมือ สื่อ สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษและการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับภาวณี เหมียโก ที่ศึกษาเรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการเรียนร่วมสำหรับโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 พบว่า การพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการเรียนร่วมสำหรับโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 ด้านเครื่องมือและด้านกิจกรรมการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ส่วนการบริหารจัดการเรียนร่วม ด้านนักเรียน (S : Student) (X_1) และด้านสภาพแวดล้อม (E : Environment) (X_2) ไม่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพของผู้เรียนในโรงเรียนเรียนรวมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 1 โดยภาพรวม แต่เมื่อวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แล้วพบว่า การบริหารจัดการเรียนร่วม ด้านนักเรียน (S : Student) (X_1) และด้านสภาพแวดล้อม (E : Environment) (X_2) มีความสัมพันธ์กับการบริหารจัดการเรียนร่วม ด้านเครื่องมือ (T : Tools) (X_4) และด้านกิจกรรมการเรียนการสอน (A : Activities) (X_3) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงให้เห็นว่า การบริหารจัดการเรียนร่วม ด้านนักเรียน (S : Student) (X_1) และด้านสภาพแวดล้อม (E : Environment) (X_2) มีผลต่อคุณภาพของผู้เรียนในโรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 1 มีความสัมพันธ์กันจึงต้องให้ความสำคัญแก่การบริหารจัดการเรียนร่วม ด้านเครื่องมือ (T : Tools) (X_4) และด้านกิจกรรมการเรียนการสอน (A : Activities) (X_3) รองลงมา

ข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการเรียนร่วมที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนในโรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 จากข้อค้นพบการวิจัย จากการอภิปรายผล ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารจัดการเรียนร่วมที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนในโรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ให้ดียิ่งขึ้น และเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. จากผลการวิจัยพบว่า การบริหารจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ด้านสภาพแวดล้อม (E : Environment) มีค่ามัชฌิมเลขคณิตอยู่ลำดับสุดท้าย ดังนั้น ผู้บริหารควรมีการเตรียมสถานที่ให้มีความเหมาะสมกับสภาพของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษประเภทต่าง ๆ เพื่อการปรับสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกอาคารตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด โดยพิจารณาถึงสภาพความบกพร่องของนักเรียนแต่ละประเภท ให้นักเรียนได้อยู่ในสภาพแวดล้อมที่มีขีดจำกัดน้อยที่สุด นอกจากนี้ ผู้บริหารต้องประสานขอความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฯ ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด ในการขอจัดอบรมพัฒนาผู้บริหารในการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา เช่น อาคารเรียน ทางลาดสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว และพัฒนาครูผู้สอนให้มีความเข้าใจในการจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีความบกพร่องแต่ละประเภท เช่น การจัดโต๊ะเรียนในลักษณะตัวยูหรือครึ่งวงกลมเพื่อเอื้อสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ได้มองเห็นครูผู้สอนอย่างชัดเจนขณะใช้ภาษามือในการสื่อสาร หรือ การมองเห็นลักษณะรูปปากของครูผู้สอนขณะพูด เป็นต้น

2. จากผลการวิจัยพบว่า คุณภาพของผู้เรียนโรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ด้านผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน มีค่ามัชฌิมเลขคณิตอยู่ลำดับสุดท้าย ดังนั้น ผู้บริหารและครูควรพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาให้มีจุดเด่นด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุกที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนสร้างความรู้ความเข้าใจจากการมีส่วนร่วมในกระบวนการคิด รวมทั้งกำหนดการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลายเหมาะสมกับพัฒนาการผู้เรียนทั้งผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษและผู้เรียนปกติ เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียนให้สูงขึ้นและเป็นไปตามที่สถานศึกษากำหนด

3. ผลการวิจัยพบว่า การบริหารจัดการเรียนร่วม ด้านเครื่องมือ (T : Tools) และด้านกิจกรรมการ

เรียนการสอน (A : Activities) ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน (Y_{tot}) ในโรงเรียนเรียนรวมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 1 ส่วนการบริหารจัดการเรียนร่วมด้านนักเรียน (S : Student) และด้านสภาพแวดล้อม (E : Environment) ไม่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนในโรงเรียนเรียนรวมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 1 โดยภาพรวม แต่เมื่อวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แล้ว พบว่า การบริหารจัดการเรียนร่วม ด้านนักเรียน (S : Student) และด้านสภาพแวดล้อม (E : Environment) มีความสัมพันธ์กับการบริหารจัดการเรียนร่วม ด้านเครื่องมือ (T : Tools) และด้านกิจกรรมการเรียนการสอน (A : Activities) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังนั้น ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการเรียนร่วม โดยให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการเรียนร่วม ด้านเครื่องมือ (T : Tools) และด้านกิจกรรมการเรียนการสอน (A : Activities) เพื่อให้คุณภาพของผู้เรียนเพิ่มสูงขึ้นและควรให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการเรียนร่วม ด้านนักเรียน (S : Student) และด้านสภาพแวดล้อม (E : Environment) ด้วย เนื่องจากมีความสัมพันธ์กับการบริหารจัดการเรียนร่วม ด้านเครื่องมือ (T : Tools) และด้านกิจกรรมการเรียนการสอน (A : Activities) ซึ่งเป็นปัจจัยทางอ้อมต่อคุณภาพของผู้เรียน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

เพื่อให้งานวิจัยเกี่ยวกับการบริหารจัดการเรียนรวมมีการส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนในโรงเรียนเรียน

รวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 1 เป็นประโยชน์สำหรับการวิจัยในอนาคต ผู้วิจัยขอเสนอแนะแนวทางในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 1
2. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนในโรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 1
3. ควรมีการศึกษาคุณภาพของการบริหารจัดการเรียนรวมกับคุณภาพของผู้เรียนในโรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 1
4. ควรมีการศึกษาการบริหารจัดการเรียนร่วมที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนในโรงเรียนเรียนรวมในพื้นที่จังหวัดอื่น ๆ

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัยและรายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

ที่ อว 8612.2/241

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม 73000

8 มิถุนายน 2566

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ตรวจเครื่องมือวิจัย

เรียน คุณวัชร ชนินทุทวงศ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบตรวจสอบความตรงของแบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ

ด้วย นายพีรพัฒน์ วรธวัชโกศล รหัสประจำตัว 630620047 นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร มีความประสงค์ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การบริหารจัดการเรียนร่วมที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนในโรงเรียนเรียนรวม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1” ในกรณีนี้ ภาควิชาการบริหารการศึกษา ใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตรวจสอบความตรงของเครื่องมือเพื่อการวิจัยที่แนบมาพร้อมหนังสือฉบับนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา ภาควิชาการบริหารการศึกษา ขอขอบคุณในการอนุเคราะห์ของท่านมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

สวท

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สงวน อินทร์รักษ์)
รองหัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา
ปฏิบัติการแทนหัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
โทร. 09 3979 3455
นักศึกษา โทร. 09 2551 4635

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ (ตามลำดับอักษร)

1. ชื่อ-สกุล   นางวัชรีย์ ชนินทยุทธวงศ์
วุฒิการศึกษา   การบริหารการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม) มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
ตำแหน่ง   รองผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 5 จังหวัดสุพรรณบุรี
2. ชื่อ-สกุล   นางวราภรณ์ เมฆขาว
วุฒิการศึกษา   การบริหารการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม) มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
ตำแหน่ง   ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 5 จังหวัดสุพรรณบุรี
3. ชื่อ-สกุล   นางสาวสุวรรณา ชมภูแก้ว
วุฒิการศึกษา   ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา การศึกษาพิเศษ
ตำแหน่ง   ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดฉะเชิงเทรา
4. ชื่อ-สกุล   นางหทัยทิพย์ หนูมงกุฎ
วุฒิการศึกษา   ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการศึกษาพิเศษ ม.ศิลปากร
ตำแหน่ง   ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนสุพรรณบุรีปัญญานุกูล
5. ชื่อ-สกุล   นางสาวอุดมลักษณ์ หนีสมุท
วุฒิการศึกษา   ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระ
นคร
ตำแหน่ง   ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดปทุมธานี

ภาคผนวก ข
ผลการวิเคราะห์ค่าความตรง (IOC) ของเครื่องมือวิจัย

แบบสรุปค่าความตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือวิจัย

เรื่อง “การบริหารจัดการเรียนร่วมที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนในโรงเรียนเรียนรวม สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1”

คำชี้แจง

1. วิจัยเรื่อง “การบริหารจัดการเรียนร่วมที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนในโรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1” มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) การบริหารจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนเรียนรวมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 2) คุณภาพของผู้เรียนในโรงเรียนเรียนรวมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ 3) การบริหารจัดการเรียนร่วมที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนในโรงเรียนเรียนรวมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

2. แบบตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบคุณภาพของ
เครื่องมือ

วิจัย ในด้านความเหมาะสมของภาษา ความสอดคล้องของกระทงคำถามกับนิยามตัวแปรที่ศึกษาหรือ
วัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณาดังนี้ คือ

-1 เมื่อแน่ใจว่าคำถามไม่เหมาะสมหรือไม่สอดคล้องกับนิยามตัวแปรและ
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

0 เมื่อแน่ใจว่าคำถามมีความเหมาะสม สอดคล้องกับนิยามตัวแปรและ
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

+1 เมื่อแน่ใจว่าคำถามมีความเหมาะสม สอดคล้องกับนิยามตัวแปรและ
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

3. หากท่านมีข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุงข้อคำถามในเครื่องมือวิจัย กรุณาเขียนลงใน
ช่อง

ข้อเสนอแนะ และขอขอบคุณในความอนุเคราะห์จากท่านในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัยฉบับนี้

นายพิรพัฒน์ วรอัศวโกติน

นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยศิลปากร

ตอนที่ 1 การบริหารจัดการเรียนร่วม

แสดงผลการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างประเด็นกับข้อความของแบบประเมิน การบริหารจัดการเรียนร่วมที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพของผู้เรียนในโรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 มาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

ข้อที่	ข้อความ	ความสอดคล้อง					ค่าเฉลี่ย	แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
นักเรียน (S : Student) (X₁)								
1	โรงเรียนมีการเตรียมความพร้อมสำหรับนักเรียนทั่วไปให้มีความรู้ ความเข้าใจ เกิดการยอมรับ สามารถให้ความช่วยเหลือและปฏิบัติต่อเด็กพิการหรือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษอย่างถูกวิธี	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
2	โรงเรียนมีการเตรียมความพร้อมสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ โดยการกระตุ้นพัฒนาการในส่วนที่เหลืออยู่ ฟื้นฟูสมรรถภาพความพิการ	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
3	โรงเรียนมีการเตรียมความพร้อมด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและวิชาการ รวมทั้งการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวันสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
4	โรงเรียนมีการเตรียมทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต เพื่อให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษสามารถช่วยเหลือตนเองได้มากที่สุด และอยู่ร่วมกับนักเรียนทั่วไปได้อย่างปกติ	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
สภาพแวดล้อม (E : Environment) (X₂)								
5	โรงเรียนมีการดูแลสภาพแวดล้อมทางกายภาพภายนอกตัวอาคาร เช่น ทางเข้า ทางเดิน ต้นไม้ เป็นต้น ให้มีความเหมาะสมกับนักเรียน	+1	+1	0	+1	+1	1	ใช้ได้
6	โรงเรียนมีการดูแลสภาพแวดล้อมภายในอาคารการในเรื่องของความสะอาด	+1	+1	0	+1	+1	1	ใช้ได้

ข้อที่	ข้อความ	ความสอดคล้อง					ค่าเฉลี่ย	แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
	ปลอดภัย พร้อมใช้งาน เช่น พื้น ประตู บันได ทางลาด ทางเดินภายในอาคาร ให้มีความเหมาะสมกับนักเรียน							
7	โรงเรียนมีบุคคลที่เกี่ยวข้องในสภาพแวดล้อมของนักเรียน เช่น ครู พ่อแม่ ผู้ปกครองได้รับการประสานสัมพันธ์ เผยแพร่เรื่องการจัดการเรียนรวม และมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและให้ความร่วมมือในการจัดการเรียนรวม	+1	+1	0	+1	+1	0.8	ใช้ได้
8	โรงเรียนมีครูประจำชั้นหรือครูประจำวิชา และครูการศึกษาพิเศษ ที่เป็นที่ปรึกษาซึ่งกันและกัน และให้ความร่วมมือในการจัดการเรียนรวม โดยทำงานร่วมกันเป็นทีม	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
กิจกรรมการเรียนการสอน (A : Activities) (X₃)								
9	โรงเรียนมีการปฏิบัติงานต่าง ๆ ที่จะช่วยให้นักเรียนปกติและนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษได้รับการพัฒนา โดยการปรับหลักสูตรทั่วไปและหลักสูตรเฉพาะ	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
10	โรงเรียนมีการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) จัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) และมีการตรวจสอบทางการศึกษาโดยทีมสหวิชาชีพของโรงเรียน เพื่อวางแผนและกำหนดค่าเป้าหมายรายปี	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
11	โรงเรียนมีการสอนและประเมินความก้าวหน้าของนักเรียน มีการนำเทคนิคการสอน เทคนิคการวิเคราะห์งาน เทคนิคเพื่อนช่วยเพื่อน และเทคนิคระบบเพื่อนช่วยเพื่อนมาใช้จัดการเรียนการสอน	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
12	โรงเรียนมีการรายงานความก้าวหน้าของ	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้

ข้อที่	ข้อความ	ความสอดคล้อง					ค่าเฉลี่ย	แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
	นักเรียน ทบทวนและปรับ IEP ปีละอย่างน้อย 2 ครั้ง							
13	โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนและมีการร่วมกิจกรรมกับชุมชน	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
14	โรงเรียนมีการรับนักเรียนคัดแยกและส่งต่อนักเรียนตามความต้องการจำเป็นพิเศษการจัดตารางเวลาให้บริการสอนเสริม	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
เครื่องมือ (T : Tools) (X₄)								
15	โรงเรียนมีการกำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป็นการกำหนดทิศทางในการปฏิบัติงาน	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
16	โรงเรียนมีการบริหารจัดการตามกฎกระทรวงจัดสรรงบประมาณ และนำเทคโนโลยีมาใช้สำหรับความพิการของนักเรียนได้อย่างเหมาะสม	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
17	โรงเรียนมีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อทางการศึกษา ตำรา บริการต่าง ๆ ที่ช่วยสนับสนุนการศึกษา และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
18	โรงเรียนมีการจัดการเรียนการสอนโดยครูการศึกษาพิเศษ หรือผู้ที่ได้รับการอบรมตามหลักสูตรที่กระทรวงกำหนด	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้

ตอนที่ 2 คุณภาพของผู้เรียน

แสดงผลการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างประเด็นกับข้อความของแบบประเมินการบริหารจัดการเรียนร่วมที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนในโรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 มาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

ข้อที่	ข้อความ	ความสอดคล้อง					ค่าเฉลี่ย	แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน (Y₁)								
19	ผู้เรียนมีความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสารและการคิดคำนวณ สูงกว่าเป้าหมายที่สถานศึกษากำหนด	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
20	ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษาสูงกว่าเป้าหมายที่สถานศึกษากำหนด	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
21	ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น โดยใช้เหตุผลประกอบการตัดสินใจ และแก้ปัญหาได้ มีความสามารถในการสร้างนวัตกรรม มีการนำไปใช้และเผยแพร่	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
22	ผู้เรียนมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อพัฒนาตนเอง และสังคมในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน อย่างสร้างสรรค์และมีคุณธรรม	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
23	ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะพื้นฐาน และเจตคติที่ดีพร้อมที่จะศึกษาต่อในระดับชั้นที่สูงขึ้นในการทำงานหรือพวกรงานอาชีพ	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้

ข้อที่	ข้อความ	ความสอดคล้อง					ค่าเฉลี่ย	แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน (Y₂)								
24	ผู้เรียนมีคุณลักษณะและค่านิยมที่สูงกว่าเป้าหมายที่สถานศึกษากำหนดเป็นแบบอย่างได้	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
25	ผู้เรียนมีความภาคภูมิใจในท้องถิ่น เห็นคุณค่าของความเป็นไทย มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์วัฒนธรรม ประเพณีและภูมิปัญญาไทย	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
26	ผู้เรียนมีความสามารถอยู่ร่วมกัน บนความแตกต่างและหลากหลาย	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
27	ผู้เรียนมีสุขภาวะทางร่างกาย และจิตสังคมสูงกว่าเป้าหมายที่สถานศึกษากำหนด	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้

ภาคผนวก ค

ตัวอย่างหนังสือทดลองใช้เครื่องมือและรายชื่อโรงเรียนทดลองใช้เครื่องมือ

ที่ อว 8612.2/249

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม 73000

19 มิถุนายน 2566

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาทดลองเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านคูคด

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 4 ฉบับ

ด้วย นายพีรพัฒน์ วรวัศวโกคิน รหัสนักศึกษา 630620047 นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับ อนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การบริหารจัดการเรียนร่วมที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนในโรงเรียนเรียนรวม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1” ในกรณีนี้ ภาควิชาการบริหารการศึกษา ใคร่ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาทำการทดสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือในหน่วยงานของท่าน เพื่อนำไป ปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้ในการวิจัยกลุ่มตัวอย่าง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา ภาควิชาการบริหารการศึกษา ขอขอบคุณในการอนุเคราะห์ ของท่านมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

สวท

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สวท อินทร์รักษ์)

รองหัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา
ปฏิบัติการแทนหัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
โทร. 09 3979 3455
นักศึกษา โทร. 09 2551 4635

รายชื่อโรงเรียนที่ใช้ในการทดลองเครื่องมือ (ตามลำดับตัวอักษร)

1. โรงเรียนบ้านคูคด
2. โรงเรียนบ้านช้าง
3. โรงเรียนวัดคานหาม
4. โรงเรียนวัดโคกช้าง (ราษฎร์บำรุง)
5. โรงเรียนวัดโคกมธยม
6. โรงเรียนวัดดอนพุดซา
7. โรงเรียนวัดหนองไม้ซุง
8. โรงเรียนวัดอุทัย (เขาวนวิทยา)

การวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น

แบบสอบถามการบริหารจัดการเรียนร่วมที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนในโรงเรียนเรียนรวม
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	32	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	32	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

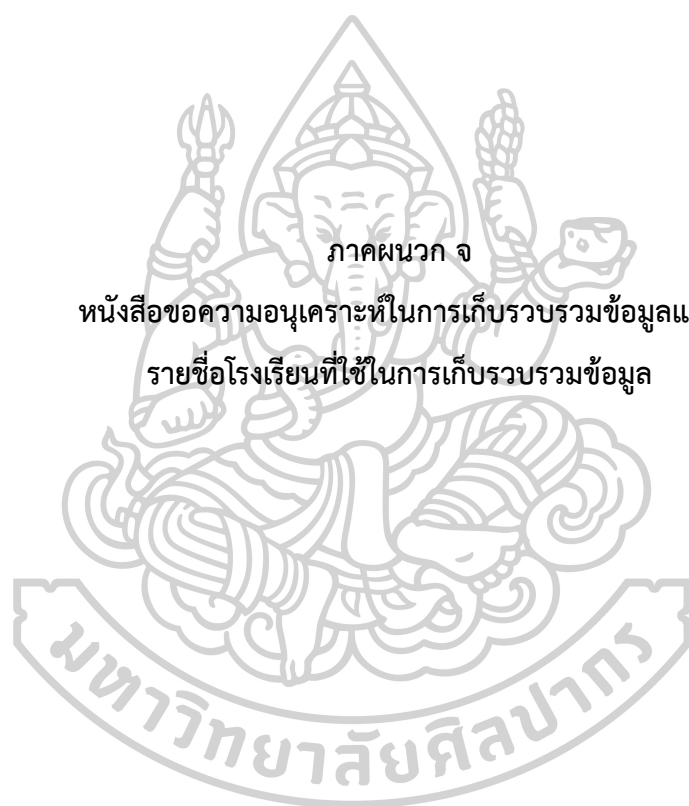

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.988	27

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
การบริหารจัดการเรียนร่วม นักเรียน (S : Student) ข้อคำถามที่ 1	111.9688	350.934	.825	.988
การบริหารจัดการเรียนร่วม นักเรียน (S : Student) ข้อคำถามที่ 2	112.1875	349.448	.789	.988
การบริหารจัดการเรียนร่วม นักเรียน (S : Student) ข้อคำถามที่ 3	111.8750	351.081	.852	.987
การบริหารจัดการเรียนร่วม นักเรียน (S : Student) ข้อคำถามที่ 4	111.9375	348.383	.863	.987
การบริหารจัดการเรียนร่วม สภาพแวดล้อม (E : Environment) ข้อคำถามที่ 5	111.7813	353.015	.780	.988
การบริหารจัดการเรียนร่วม สภาพแวดล้อม (E : Environment) ข้อคำถามที่ 6	111.8750	348.952	.798	.988
การบริหารจัดการเรียนร่วม สภาพแวดล้อม (E : Environment) ข้อคำถามที่ 7	111.9688	348.483	.865	.987
การบริหารจัดการเรียนร่วม สภาพแวดล้อม (E : Environment) ข้อคำถามที่ 8	111.8750	347.210	.940	.987
การบริหารจัดการเรียนร่วม กิจกรรมการเรียน การสอน (A : Activities) ข้อคำถามที่ 9	112.1250	348.435	.833	.988
การบริหารจัดการเรียนร่วม กิจกรรมการเรียน การสอน (A : Activities) ข้อคำถามที่ 10	112.1250	348.758	.823	.988
การบริหารจัดการเรียนร่วม กิจกรรมการเรียน การสอน (A : Activities) ข้อคำถามที่ 11	112.0938	349.443	.872	.987
การบริหารจัดการเรียนร่วม กิจกรรมการเรียน การสอน (A : Activities) ข้อคำถามที่ 12	112.2188	346.499	.860	.987
การบริหารจัดการเรียนร่วม กิจกรรมการเรียน การสอน (A : Activities) ข้อคำถามที่ 13	111.9688	347.386	.902	.987
การบริหารจัดการเรียนร่วม กิจกรรมการเรียน การสอน (A : Activities) ข้อคำถามที่ 14	112.0313	346.870	.893	.987
การบริหารจัดการเรียนร่วม เครื่องมือ (T : Tools) ข้อคำถามที่ 15	111.8438	348.975	.876	.987
การบริหารจัดการเรียนร่วม เครื่องมือ (T : Tools) ข้อคำถามที่ 16	111.9375	347.544	.938	.987

ภาคผนวก จ
หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลและ
รายชื่อโรงเรียนที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ที่ อว 8612.2/277

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม 73000

27 มิถุนายน 2566

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 4 ฉบับ

ด้วย นายพีรพัฒน์ วรอัศวโกสิน รหัสนักศึกษา 630620047 นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับ อนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การบริหารจัดการเรียนรู้ร่วมที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนในโรงเรียนเรียนรวม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1” มีความประสงค์จะขอเก็บรวบรวมข้อมูล จากผู้อำนวยการสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายบริหารงานวิชาการ และครูผู้สอนในหน่วยงานของท่าน โดยการ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลดังกล่าว เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ ในครั้งนี้ ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร จึงขอความอนุเคราะห์เพื่อขอความ ร่วมมือในการตอบแบบสอบถามให้แก่ นักศึกษาดังกล่าวด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สงวน อินทร์รักษ์)

รองหัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ปฏิบัติการแทนหัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

โทร. 09 3979 3455

นักศึกษา โทร. 092-5514635

**ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนเรียนรวมในสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1**

สถานศึกษาที่มีการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษา

พระนครศรีอยุธยา เขต 1 ที่อยู่ในระบบสารสนเทศการศึกษาพิเศษและการศึกษาสงเคราะห์ (Special
Education Technology: SET) จำนวน 56 โรงเรียน ดังนี้

จังหวัด	กลุ่มอำเภอ	โรงเรียน
พระนครศรีอยุธยา	พระนครศรีอยุธยา	<ol style="list-style-type: none"> 1. โรงเรียนวัดหันตรา 2. โรงเรียนวัดพระญาติการาม 3. โรงเรียนวัดพนัญเชิง(ไตรรัตน์ นายก) 4. โรงเรียนวัดพุทไธศวรรย์ 5. โรงเรียนพรพินิตพิทยาคาร 6. โรงเรียนวัดช้าง 7. โรงเรียนลุมพลีชนูปถัมภ์ 8. โรงเรียนวัดสว่างอารมณ์
	ท่าเรือ	<ol style="list-style-type: none"> 1. โรงเรียนวัดสะตือ 2. โรงเรียนวัดบัวงาม 3. โรงเรียนประชาผดุงวิทย์ (พื่อน ฟุ้ง อุทิศ) 4. โรงเรียนบ่อแร่ 5. โรงเรียนวัดทุ่งมน 6. โรงเรียนวัดนางคุ่ม
	นครหลวง	<ol style="list-style-type: none"> 1. โรงเรียนวัดน้อย (วิเชียรสร้อย เกลียวอุปถัมภ์) 2. โรงเรียนวัดปรีดาราม 3. โรงเรียนชุมชนวัดเสด็จ(คุณศรี ประเสริฐอุปถัมภ์)
	บางปะหัน	<ol style="list-style-type: none"> 1. โรงเรียนชุมชนวัดโขดเขมาราม (ประชาประเสริฐวิทย์) 2. โรงเรียนวัดแก้วตา

จังหวัด	กลุ่มอำเภอ	โรงเรียน
		3. โรงเรียนวัดประมุง (แจ่ม ราชกูร์รังสรรค์) 4. โรงเรียนวัดค่าย (เล็กจุฬา ประชาชนุสรณ์) 5. โรงเรียนวัดศรีวงศ์ 6. โรงเรียนวัดบ้านม้า 7. โรงเรียนวัดโพธิ์ทอง 8. โรงเรียนวัดไก่อ 9. โรงเรียนวัดดอกลำ 10. โรงเรียนวัดเทพอุการาม(อุป อุ่นพัฒนาประชาสรรค์) 11. โรงเรียนวัดเกาะเล็ก 12. โรงเรียนวัดบางเตือ 13. โรงเรียนวัดโพธิ์หอม
	บ้านแพรง	1. โรงเรียนวัดท้าวอุทอง 2. โรงเรียนวัดไก่อเตี้ย 3. โรงเรียนโพธิ์ราชกูร์บำรุง
	ภาชี	1. โรงเรียนวัดเจริญธรรม เผอญ ศรีภูธรอุปถัมภ์ 2. โรงเรียนวัดหนองบัว 3. โรงเรียนวัดหัวคุ้ง 4. โรงเรียนวัดนาอูน 5. โรงเรียนวัดหนองนาง 6. โรงเรียนวัดโคกสังข์
	มหาราช	1. โรงเรียนวัดบางสงบ (กองวารี วิทยานุสรณ์) 2. โรงเรียนวัดโบสถ์อนุกุลสังฆกิจ 3. โรงเรียนวัดโพธิ์ประสิทธิ์ (วิบูลย์บำรุง) 4. โรงเรียนวัดเจ้าปลุก (เต็มรัฐ ประชาสรรค์)

จังหวัด	กลุ่มอำเภอ	โรงเรียน
	วังน้อย	<ol style="list-style-type: none"> 1. โรงเรียนวัดศรีประชา 2. โรงเรียนวัดวงษ์สวรรค์ 3. โรงเรียนคอตันคลอง 27 4. โรงเรียนวัดสุคันธาราม (สุคันธวิทยาการ) 5. โรงเรียนวัดศิวาราม 6. โรงเรียนบ้านสร้าง (สำริด ภูเงิน อนุสรณ์) 7. โรงเรียนวัดบ้านช้าง 8. โรงเรียนวัดลาดทราย 9. โรงเรียนวัดกุฎีประสิทธิ์ 10. โรงเรียนวัดลำพระยา (แจ่มช้อยวิทยา) 11. โรงเรียนสิทธิพยากรณ์
	อุทัย	<ol style="list-style-type: none"> 1. โรงเรียนวัดสนามทองมิตรภาพที่ 180 2. โรงเรียนวัดนางชี

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

“การบริหารจัดการเรียนร่วมที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนในโรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1”

คำอธิบายในการตอบแบบสอบถาม

1. แบบสอบถามนี้จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) การบริหารจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนเรียนรวมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 2) คุณภาพของผู้เรียนในโรงเรียนเรียนรวมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ 3) การบริหารจัดการเรียนร่วมที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนในโรงเรียนเรียนรวมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

2. แบบสอบถามนี้ประกอบข้อความ 3 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อคำถามเกี่ยวกับสถานการณ์ผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับการบริหารจัดการเรียนร่วม จำนวน 18 ข้อ

ตอนที่ 3 ข้อคำถามเกี่ยวกับคุณภาพของผู้เรียนในโรงเรียนเรียนรวม จำนวน 9 ข้อ

3. ผู้ตอบแบบสอบถามฉบับนี้ได้แก่

1.1 ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 1 คน

1.2 หัวหน้าฝ่ายบริหารงานวิชาการ จำนวน 1 คน

1.3 ครูประจำชั้นหรือครูผู้สอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ จำนวน 1 คน

1.4 ครูผู้ที่มีเลขคัดกรองนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ จำนวน 1 คน

4. โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ หน้าคำตอบที่ท่านเลือกตามความจริง และกรุณาตอบคำถามทุกข้อ โดยแบบสอบถามฉบับนี้ใช้สำหรับการวิจัยเท่านั้น การตอบแบบสอบถามไม่มีผลกระทบต่อท่านแต่อย่างใด และข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามนี้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการวิจัยครั้งนี้

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามและช่วยให้ดำเนินงานวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี

นายพีรพัฒน์ วรอัศวโกติน

นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ตอนที่ 1 สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม

โปรดทำเครื่องหมาย ลงใน ( ) หน้าข้อความที่ตรงกับข้อมูลส่วนตัวของท่าน

ข้อที่	ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม	สำหรับผู้วิจัย
1	เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง	[ ] 1
2	อายุ ☐ 21 – 30 ปี ☐ 31 – 40 ปี ☐ 41 – 50 ปี ☐ มากกว่า 50 ปี	[ ] 2
3	ระดับการศึกษา ☐ ปริญญาตรี ☐ ปริญญาโท ☐ ปริญญาเอก	[ ] 3
4	ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน ☐ ผู้อำนวยการสถานศึกษา ☐ หัวหน้าฝ่ายบริหารงานวิชาการ ☐ ครู	[ ] 4
5	ประสบการณ์การทำงานในตำแหน่ง ☐ ไม่เกิน 5 ปี ☐ 5 – 10 ปี ☐ 11 – 15 ปี ☐ 16 – 20 ปี ☐ มากกว่า 20 ปี	[ ] 5

ตอนที่ 2 การบริหารจัดการเรียนร่วม

โปรดพิจารณาข้อความที่กำหนดให้ว่าตรงกับความคิดเห็นของท่านเกี่ยวกับการบริหารจัดการเรียนร่วม ให้ท่านประเมินรายการต่าง ๆ โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านในทุกข้อความ

ข้อ	การบริหารจัดการเรียนร่วม	ระดับความคิดเห็น					สำหรับผู้วิจัย
		น้อยที่สุด 1	น้อย 2	ปานกลาง 3	มาก 4	มากที่สุด 5	
นักเรียน (S : Student)							
1	โรงเรียนมีการเตรียมความพร้อมสำหรับนักเรียนทั่วไปให้มีความรู้ ความเข้าใจ เกิดการยอมรับ สามารถให้ความช่วยเหลือ และปฏิบัติต่อเด็กพิการหรือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษอย่างถูกวิธี						[ ] 6
2	โรงเรียนมีการเตรียมความพร้อมสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ โดยการกระตุ้นพัฒนาการในส่วนที่เหลืออยู่ ฟื้นฟูสมรรถภาพความพิการ						[ ] 7
3	โรงเรียนมีการเตรียมความพร้อม ด้าน ร่างกาย อารมณ์ สังคมและวิชาการ รวมทั้งการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ						[ ] 8

ข้อ	การบริหารจัดการเรียน รวม	ระดับความคิดเห็น					สำหรับผู้วิจัย
		น้อย ที่สุด 1	น้อย 2	ปาน กลาง 3	มาก 4	มาก ที่สุด 5	
4	โรงเรียนมีการเตรียม ทักษะที่จำเป็นต่อการ ดำรงชีวิต เพื่อให้นักเรียน ที่มีความต้องการพิเศษ สามารถช่วยเหลือตนเอง ได้มากที่สุดและอยู่ร่วมกับ นักเรียนทั่วไปได้อย่างปกติ						[ ] 9
สภาพแวดล้อม (E : Environment)							
5	โรงเรียนมีการดูแล สภาพแวดล้อมทาง กายภาพภายนอกตัว อาคาร เช่น ทางเข้า ทางเดิน ต้นไม้ เป็นต้น ให้ มีความเหมาะสมกับ นักเรียน						[ ] 10
6	โรงเรียนมีการดูแล สภาพแวดล้อมภายใน อาคารการในเรื่องของ ความสะอาด ปลอดภัย พร้อมใช้งาน เช่น พื้น ประตู บันได ทางลาด ทางเดินภายในอาคาร ให้มี ความเหมาะสมกับ นักเรียน						[ ] 11
7	โรงเรียนมีบุคคลที่ เกี่ยวข้อง อยู่ใน สภาพแวดล้อมของ นักเรียน เช่น ครู พ่อแม่						[ ] 12

ข้อ	การบริหารจัดการเรียนรวม	ระดับความคิดเห็น					สำหรับผู้วิจัย
		น้อยที่สุด 1	น้อย 2	ปานกลาง 3	มาก 4	มากที่สุด 5	
	ผู้ปกครองได้รับการประสานสัมพันธ์เผยแพร่เรื่องการจัดการเรียนรวมและมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและให้ความร่วมมือในการจัดการเรียนรวม						
8	โรงเรียนมีครูประจำชั้นหรือครูประจำวิชาและครูการศึกษาพิเศษ ที่เป็นที่ปรึกษาซึ่งกันและกัน และให้ความร่วมมือในการจัดการเรียนรวม โดยทำงานร่วมกันเป็นทีม						[ ] 13
กิจกรรมการเรียนการสอน (A : Activities)							
9	โรงเรียนมีการปฏิบัติงานต่าง ๆ ที่จะช่วยให้นักเรียนปกติและนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษได้รับการพัฒนา โดยการปรับหลักสูตรทั่วไปและหลักสูตรเฉพาะ						[ ] 14
10	โรงเรียนมีการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) จัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) และมีการตรวจสอบทางการศึกษาโดยทีมสห						[ ] 15

ข้อ	การบริหารจัดการเรียน ร่วม	ระดับความคิดเห็น					สำหรับผู้วิจัย
		น้อย ที่สุด 1	น้อย 2	ปาน กลาง 3	มาก 4	มาก ที่สุด 5	
	วิชาซีพของโรงเรียนเพื่อ วางแผนและกำหนดค่า เป้าหมายรายปี						
11	โรงเรียนมีการสอนและ ประเมินความก้าวหน้าของ นักเรียน มีการนำเทคนิค การสอน เทคนิคการ วิเคราะห์งาน เทคนิค เพื่อนช่วยเพื่อน และ เทคนิคระบบเพื่อนช่วย เพื่อนมาใช้จัดการเรียน การสอน						[ ] 16
12	โรงเรียนมีการรายงาน ความก้าวหน้าของนักเรียน ทบทวนและปรับ IEP ปีละ อย่างน้อย 2 ครั้ง						[ ] 17
13	โรงเรียนมีการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนทั้ง ภายในและภายนอก ห้องเรียนและมีการร่วม กิจกรรมกับชุมชน						[ ] 18
14	โรงเรียนมีการรับนักเรียน คัดแยกและส่งต่อนักเรียน ตามความต้องการจำเป็น พิเศษ การจัดตารางเวลา ให้บริการสอนเสริม						[ ] 19

ข้อ	การบริหารจัดการเรียน ร่วม	ระดับความคิดเห็น					สำหรับผู้วิจัย
		น้อย ที่สุด 1	น้อย 2	ปาน กลาง 3	มาก 4	มาก ที่สุด 5	
เครื่องมือ (T : Tools)							
15	โรงเรียนมีการกำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป็นการกำหนดทิศทางในการปฏิบัติงาน						[ ] 20
16	โรงเรียนมีการบริหารจัดการตามกฎกระทรวง จัดสรรงบประมาณ และนำเทคโนโลยีมาใช้สำหรับความพิการของนักเรียนได้อย่างเหมาะสม						[ ] 21
17	โรงเรียนมีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อทางการศึกษา ตำรา บริการต่าง ๆ ที่ช่วยสนับสนุนการศึกษา และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา						[ ] 22
18	โรงเรียนมีการจัดการเรียนการสอนโดยครูการศึกษา พิเศษ หรือผู้ที่ได้รับการอบรมตามหลักสูตรที่กระทรวงกำหนด						[ ] 23

ตอนที่ 3 คุณภาพของผู้เรียนในโรงเรียนเรียนรวม

โปรดพิจารณาข้อความที่กำหนดให้ว่าตรงกับความคิดเห็นของท่านเกี่ยวกับคุณภาพของผู้เรียนในโรงเรียนเรียนรวมให้ท่านประเมินรายการต่าง ๆ โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความเห็นของท่านในทุกข้อความ

ข้อ	คุณภาพของผู้เรียน ในโรงเรียนเรียนรวม	ระดับความคิดเห็น					สำหรับผู้วิจัย
		น้อย ที่สุด 1	น้อย 2	ปาน กลาง 3	มาก 4	มาก ที่สุด 5	
(ก) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน							
1	ผู้เรียนมีความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสาร และ การคิดคำนวณ สูงกว่าเป้าหมายที่สถานศึกษากำหนด						[ ] 24
2	ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษาสูงกว่าเป้าหมายที่สถานศึกษากำหนด						[ ] 25
3	ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ อภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น โดย ใช้ เหตุ ผล ประกอบการตัดสินใจ และ แก้ปัญหาได้ มีความสามารถในการสร้างนวัตกรรม มีการนำไปใช้ และเผยแพร่						[ ] 26
4	ผู้เรียนมีความสามารถในการใช้ เทคโนโลยี						[ ] 27

ข้อ	คุณภาพของผู้เรียน ในโรงเรียนเรียนรวม	ระดับความคิดเห็น					สำหรับผู้วิจัย
		น้อย ที่สุด 1	น้อย 2	ปาน กลาง 3	มาก 4	มาก ที่สุด 5	
	สารสนเทศและการสื่อสารเพื่อพัฒนาตนเองและสังคมในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน อย่างสร้างสรรค์ และมีคุณธรรม						
5	ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะพื้นฐาน และเจตคติที่ดีพร้อมที่จะศึกษาต่อในระดับชั้นที่สูงขึ้นในการทำงานหรือพวกรงานอาชีพ						[ ] 28
(ข) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน							
6	ผู้เรียนมีคุณลักษณะและค่านิยมที่สูงกว่าเป้าหมายที่สถานศึกษากำหนดเป็นแบบอย่างได้						[ ] 29
7	ผู้เรียนมีความภาคภูมิใจในท้องถิ่น เห็นคุณค่าของความเป็นไทย มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์วัฒนธรรม ประเพณีและภูมิปัญญาไทย						[ ] 30
8	ผู้เรียนมีความสามารถอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างและหลากหลาย						[ ] 31
9	ผู้เรียนมีสุขภาวะทาง						[ ] 32

ข้อ	คุณภาพของผู้เรียน ในโรงเรียนเรียนรวม	ระดับความคิดเห็น					สำหรับผู้วิจัย
		น้อย ที่สุด 1	น้อย 2	ปาน กลาง 3	มาก 4	มาก ที่สุด 5	
	ร่างกาย และจิตสังคมสูง กว่า เป้าหมายที่ สถานศึกษากำหนด						

รายการอ้างอิง

- A. B. Kuyini and I. Desai. "Providing Instruction to Students with Special Needs in Inclusive Classrooms in Ghana : Issues and Challenges." *International Journal of Whole Schooling* (2009): 22-38.
- C. Moore. "Perspectives on Educational Provision Amongst Students with a Special Educational Need, Their Parents and Their Teacher." University College Dublin, 2005.
- D. Desai & S. Sahu & S. and P. K. Sinha. *Role of Dynamic Capability and Information Technology in Customer Relationship Management: A Study of Indian Companies*. Vikalpa, 2007.
- F. Abbas, A. Zafar, and T. Naz,. "Footstep Towards Inclusive Education." *Journal of Education and Practice* (2016): 2222-735.
- Frederick C. Lunenburg and Allan C. Ornstein. *Educational Administration : Concepts and Practices*. 7th ed. California: SAGE, 2022.
- J. Lynch. *Inclusion in Education : The Participation of Disabled Learners*. Paris: UNESCO, 2001.
- Jean A. Claude. "Principals' Perception of "Quality" in Mauritian Schools Using the Baldrige Framework,." *Journal of Educational Administration* 51, no. 5 (2013): 680-704.
- John W. Best. *Research in Education*. New Jersey: Prentice – Hall Inc., 1970.
- Joseph Murphy and Lynn G. Beck. *School-Based Management as School Reform: Taking Stock*. Thousand Oak: Coriwin Press, 1995.
- Lee J. Cronbach. *Essentials of Psychological Tests*. New York: RowPublisher, 1974.
- Lisa Woolfson and Katy Brady. "An Investigation of Factors Impacting on Mainstream Teachers' Beliefs About Teaching Students with Learning Difficulties." *Educational Psychology* 29, no. 2 (2009): 221-38.
- O. Sandkull. "Strengthening Inclusive Education by Applying a Rights-Based Approach to Education Programming." Paper Presented at the Inclusive and Supportive Education Congress, University of Strathclyde, Glasgow Scotland, 2005.

- P. Sammonds & J. Hillman & P. Mortimore. "**Key Characteristics of Effective School a Review of School Effectiveness Research.**" In *A Report by the Institute of Education for the Office for Standards in Education*, 2002.
- R.P. Spirito. *Instructional Leadership Behaviors of Principals in Middle School in California and the Impact of Their Implementation on Academic Achievement*. 2018.
- Rennis Likert. *New Pattern of Management* New York: McGraw – Hill Book Compeny, 1992.
- Ronaid H Heck and other. "**Instructional Leadership and School Achievement: Validation of Causal Model.**" *Educational Administration Quarterly* 26, no. 2 (2019): 59.
- Rosalyn Benjamin Darling. *Disability and Identity: Negotiating Self in a Changing Society*. Boulder: CO: Lynne Rienner Publishers, 2013.
- Sandra Alper and Diane Lea Ryndak. "**Long-Term Outcomes of Services for Two Persons with Significant Disabilities with Differing Educational Experiences: A Qualitative Consideration of the Impact of Educational Experience.**" *Education and Training in Autism and Developmental Disabilities* (2010): 323-38.
- Sernsap Vorapanya. "A Model for Inclusive Schools in Thailand." 2008.
- UNESCO. "Overcoming Exclusion through Inclusive Approaches in Education." A Challenge and a Vision, Conceptual Paper for the Education Sector, 2005.
- . *Overcoming Exclusion through Inclusive Approaches in Education*. New York: The United Nations, 2003.
- Wayne K. Hoy & Cecil G. Miskel. *Educational Administration: Theory Rescarch and Practice*. 6th ed. New York: McGraw – Hill Inc., 2001.
- William N. Bender. *Teaching Students with Mild Disabilities, Needham Heights*. M.A.: Allyn & Bacon, 2011.
- เบญจมา ชลธาร์นนท์. "การจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการเรียนร่วม." In เอกสารประกอบการประชุมเชิงปฏิบัติการ 3 เมษายน 2543 กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏสวนดุสิต, 2543.
- . "การศึกษาแบบเรียนรวม." edited by เอกสารประกอบการสอนรายวิชาการศึกษาแบบเรียนรวม. กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏสวนดุสิต, 2544.

- . คู่มือการบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ, 2546.
- กระทรวงศึกษาธิการ. แนวทางการพัฒนาสถานศึกษาต้นแบบการเรียนรวม (*Inclusive Schools*). พิมพ์ครั้งที่ 2 ed. กรุงเทพฯ: สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, 2558.
- กฤษณี พิภูมิกม. "การบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2 (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2558)."
- จรรยา ชื่นเกษม และ กัลยา ชนะภัย. เอกสารประกอบการเรียนรายวิชาการศึกษาพิเศษ (*Special Education*) รหัสวิชา 1082105. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต, 2558.
- จันทน์ จันวิจิตร. "การศึกษาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยการมีส่วนร่วมของครูสังกัดงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2." 2559.
- ทิพวรรณ จันทร์สถิตย์. แนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรวม. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพฯ, 2560.
- นงลักษณ์ วิรัชย์. "การตัดสินผลการเรียนรู้ : เกณฑ์และการตัดเกรด." In ในการประเมินผลการเรียนรู้แนวใหม่, edited by สุวิมล ว่องวานิช. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2556.
- นลพรรณ บับพาน. "คุณลักษณะและศักยภาพผู้เรียนที่เป็นสากลของโรงเรียนมาตรฐานสากล ในเขตจังหวัดนครพนม และมุกดาหาร. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, 2558)."
- ประกอบ กุลเกลี้ยง. การติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาเรียนรวมสำหรับเด็กพิการและเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ. พิมพ์ครั้งที่ 2 ed. นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2560.
- ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กำหนดประเภทและหลักเกณฑ์ของคณิศรทางการศึกษา พ.ศ. 2552. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 126, ตอนพิเศษ 80 ง (8 มิถุนายน 2552).
- ผดุง อารยะวิญญู. แกไขความบกพร่องทางด้านคณิตศาสตร์ ชุดที่ 1 การนับ. กรุงเทพฯ: แวนแก้ว, 2559.
- ผดุง อารยะวิญญู และ วาสนา เลิศศิลป์. การเรียนรวม *Inclusion*. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วน จำกัด เจ. เอ็น.ที, 2551.
- พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 125, ตอนที่ 28ก (5 กุมภาพันธ์ 2551).
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 116, ตอนที่ 74ก (19 สิงหาคม 2542).
- "ความเข้าใจเรื่องเรียนรวม." มปป., accessed 25 มีนาคม 2566,

<https://www.deafthai.org/wpcontent/uploads/2018/05ความเข้าใจเรื่องเรียนรวม.pdf>.

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 134, ตอนที่ 40ก (6 เมษายน 2560).

รัตนา ดวงแก้ว. "การประยุกต์ใช้งานวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา." In ประมวลสาระชุดวิชาการ
วิจัยการบริหารการศึกษาหน่วยที่ 11 สาขาศึกษาศาสตรมหาวิทาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2556.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1. "รายงานผลการดำเนินงานตาม
แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2564 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษ
นครศรีธรรมราช เขต 1." 2564.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579. กรุงเทพฯ: พริกหวาน
กราฟฟิค, 2560.

———. แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค, 2560.

———. มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2561. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภา
การศึกษา, 2562.

———. รายงานการศึกษาไทย. สกศ (กรุงเทพฯ: 2562).

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. แนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา
ระดับปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์การศึกษาพิเศษ.
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา, 2561.

———. คู่มือการปฏิบัติงานข้าราชการครู. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2553.

สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. "เอกสารประกอบการประชุมสัมมนาเพื่อขับเคลื่อนนโยบาย การ
จัดการเรียนรวมให้มีคุณภาพ, ปีงบประมาณ 2560, ระหว่างวันที่ 11-12 มีนาคม 2560."
กรุงเทพฯ: สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, 2560.

"คู่มือการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล." มปป., accessed 25 มีนาคม 2566,
www.who.int/iris/bitstream/10665/.../9789241548052_health_tha.pdf.

สุจินดา ผ่องอักษร. ความรู้พื้นฐานและแนวทางพัฒนานักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้.
กรุงเทพฯ: สำนักงาน, 2554.

สุชาดา บุษผา. ตำราการศึกษาแบบเรียนรวม (*Inclusive Education*). อุดรธานี: คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี, 2557.

สุทธิ สุวรรณจันทร์. "การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3." 2559.

สุพิชญา กลิ่นนุรักษ์. "การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดกลางในกลุ่ม
เกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1." 2559.

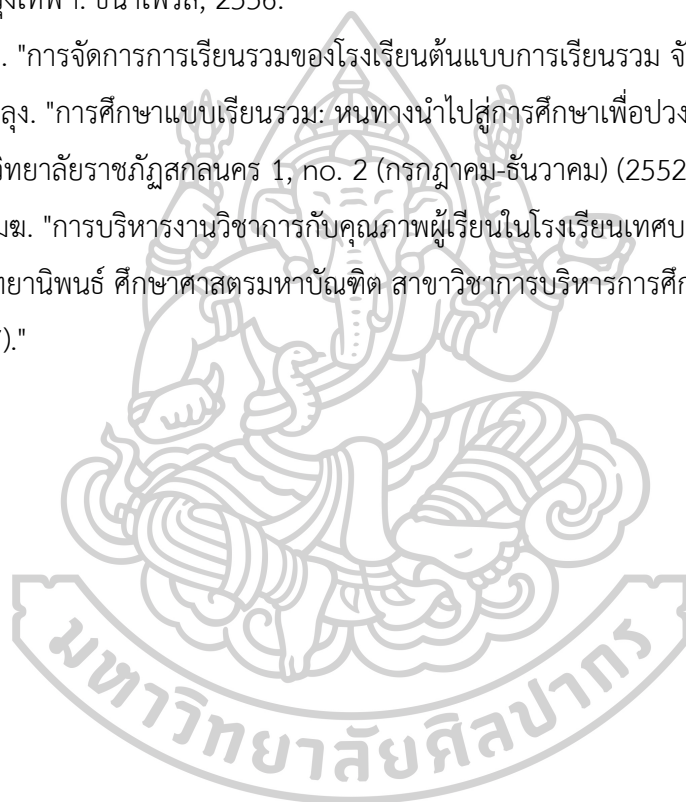
สุรศักดิ์ เรือนงาม. "การบริหารการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำ สังกัดกรุงเทพมหานคร" (วิทยานิพนธ์
ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิ
โรฒ, 2559)."

องค์การอนามัยโลก. "พัฒนาการสำคัญของการสร้างเสริมสุขภาพ ". In แปลจาก *Milestones in
Health Promotion : Statements from Global Conferences*, edited by ชนม์ อุ่นพรหม
มี. กรุงเทพฯ: ธนาเพรส, 2556.

อรทัย แสนชัย. "การจัดการการเรียนรวมของโรงเรียนต้นแบบการเรียนรวม จังหวัดนนทบุรี." 2559.

อรวรรณ นิมิตลึง. "การศึกษาแบบเรียนรวม: หนทางนำไปสู่การศึกษาเพื่อปวงชน." วารสาร
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร 1, no. 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม) (2552): 40-54.

อังคณา มาศเมฆ. "การบริหารงานวิชาการกับคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนเทศบาลกลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่
5 (วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร,
2557)."

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล

นายพีรพัฒน์ วรอัศวโกคิน

วุฒิการศึกษา

พ.ศ. 2561 สำเร็จการศึกษาปริญญาตรี ศึกษาศาสตร์บัณฑิต (ศษ.บ)

สาขาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

พ.ศ. 2563 ศึกษาต่อระดับปริญญาโทบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

จังหวัดนครปฐม

